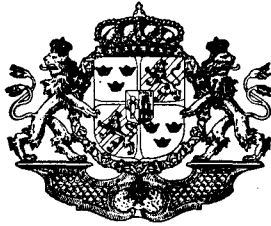

STATISTISKA MEDDELANDEN

SER. A. BAND I: 4

**UTOM ÄKTENSKAPET
FÖDDA BARN**

AV

KUNGL. STATISTISKA CENTRALBYRÅN

I

Intill den 20 augusti 1914 har offentliggjorts:

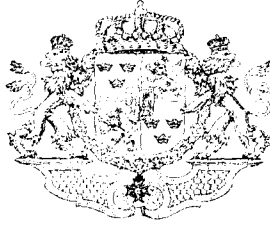
Bidrag till Sveriges officiella statistik.

[Serien Bidrag till Sveriges officiella statistik kommer efter hand att upphöra och ersättas av den nya serien Sveriges officiella statistik. De avdelningar av den gamla serien, varav publikationer utkommit i den nya, utmärkas här nedan med tecknet *.]

- A) **Befolkningsstatistik**, av Statistiska centralbyrån [tabellkommissionen]: åren 1851—1910.*
- B) **Rättsväsendet**, av Chefen för Justitiedepartementet [Justitielestatsministern]: åren 1857—1912. Sammandrag för åren 1830—1856 [I, II, III: 1], utarbetat i Justitielestatsexpeditionen.
- C) **Bergshanteringen**, av Kommerskollegium: åren 1858—1910.*
- D) **Fabriker och hantverk** [Fabriker och manufaktur], av Kommerskollegium: åren 1858—1910.*
- E) **Sjöfart**, av Kommerskollegium.
Inrikes sjöfart och handel: åren 1858—1894.
Sjöfart: åren 1895—1910.*
- F) **Handel**, av Kommerskollegium.
Utrikes handel och sjöfart: åren 1858—1894.
Handel: åren 1895—1910.*
- G) **Fångvården**, av Fångvårdsstyrelsen: åren 1859—1910.*
- H) **Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser**, jämte sammandrag av Statistiska centralbyrån: åren 1856—1905.
- I) **Telegrafväsendet**, av Telegrafstyrelsen: åren 1861—1910.*
- K) **Hälsa- och sjukvården**.
I. Av Medicinalstyrelsen [Sundhetskollegium]: år 1861 [jämte översikt av årsberättelserna 1851—1860], åren 1862—1910.*
II. Av Överstyrelsen över hospitalen: åren 1861—1900.
Av Medicinalstyrelsen angående sinnessjukvården i riket: åren 1901—1910.*
- L) **Statens järnvägstrafik**, av Järnvägsstyrelsen [Styrelsen för statens järnvägstrafik]: åren 1862—1910.* Berättelserna från och med år 1865 innehålla jämväl uppgifter angående de enskilda järnvägarna.
- M) **Postverket**, av Generalpoststyrelsen: åren 1864 [och förutgångna år], 1865—1910.*
- N) **Jordbruk och boskapskötsel**.
Hushållningssällskapens berättelser, jämte sammandrag av Statistiska centralbyrån: åren 1865—1911.
Sammandrag av Kungl. Maj:ts befallningshavandes årsväxtberättelser, av Statistiska centralbyrån: åren 1874—1910.*
- O) **Lantmäteriet**, av Lantmäteristyrelsen [Generaldirektören för lantmäteriet]: åren 1867—1910.*
- P) **Undervisningsväsendet**, av Ecklesiastikdepartementet.
Folkundervisningen den 31 december 1868.
Folkskolorna: åren 1882—1910.*
Statens allmänna läroverk för gossar: läsåren 1876/1877—1910/1911.
- Q) **Statens domäner**.
Skogsväsendet, av Domänstyrelsen [Skogsstyrelsen]: berättelse intill 1870, åren 1870—1910.*
Jordbruksdomänerna, av Domänstyrelsen: berättelse för åren 1883—1887 jämte inledande historik.
- R) **Valstatistik**, av Statistiska centralbyrån.
Riksdagsmannavalen: åren 1872, 1875, 1876—1908.*
Kommunala rösträtten: åren 1871, 1892 och 1904.
Valrätt till Riksdagens andra kammare: år 1885: 1—2 och 3 jämte bihang, år 1900: 1—4.
Landstingsmannavalen och den kommunala rösträtten år 1910.*
- S) **Allmänna arbeten**, av Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen [Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader]: åren 1872—1910.*
- T) **Lots- och fyrinrättningen samt livräddningsanstalterna å rikets kuster**, av Lotsstyrelsen: åren 1873—1910.*
- U) **Kommunernas fattigvård och finanser**, av Statistiska centralbyrån: åren 1874—1911, 1912: 1.
- V) **Brännvins tillverkning och försäljning samt socker- och maltdryckstillverkningen**, av Kontrollstyrelsen [Byrån för kontroll å tillverkningsavgifter; Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå; Kontroll- och justeringsstyrelsen].
Brännvins tillverkning och försäljning: tillverkningsåren 1873/1874—1885/1886.
Brännvins tillverkning och försäljning samt vitbetssockertillverkningen: tillverkningsåren 1886/1887—1902/1903.
Brännvins tillverkning och försäljning samt vitbetssocker- och maltdryckstillverkningen: tillverkningsåren 1903/1904—1905/1906.
Brännvins tillverkning och försäljning samt socker- och maltdryckstillverkningen: tillverkningsåren 1906/1907—1910/1911.*

STATISTISKA MEDDELANDEN

SER. A. BAND I: 4

UTOM ÄKTENSKAPET
FÖDDA BARN

AV

KUNGL. STATISTISKA CENTRALBYRÅN

I.

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1914

[140248]

Statistiska meddelanden. Ser. A
digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2009.

urn:nbn:se:scb-smsra-0104_

Innehållsförteckning.

<i>Text.</i>	Sid.
Inledning	1
I. De utomäktenskapliga födelserna ur social och moralisk synpunkt. Metoder för mätande av frekvensen	3
II. Antalet utom äktenskapet födda barn i olika länder	7
III. De utomäktenskapliga födelserna i Sverige under olika tider	12
A) Hela riket	12
B) Landsbygd och städer samt länen	15
IV. Utom äktenskapet levande födda under årtiondet 1901—1910	19
A) Landsbygd och städer samt länen	19
B) Häradser och tingslag; en del faktorer, som inverka på den oäkta födelsefrekvensen	22
C) Städer	32
V. Dödfödda barn	35
VI. De föddas kön, flerbörder, födelser månadsvis	39
VII. Mödrar till utom äktenskapet födda barn, deras civilstånd, ålder och yrke	46
VIII. Barnadödligheten	54
A) Hela riket	54
B) Landsbygd och städer samt länen	64
C) Jämförelse med utlandet	70
IX. Inom äktenskapet födda barn, avlade före äktenskapet	73
<i>Tabeller.</i>	
Tab. 1. Barnaföderskor med oäkta barn samt levande födda barn utom äktenskapet, åren 1751—1911	80
Tab. 2. Levande födda inom och utom äktenskapet, årtiondena 1811—1910, länsvis, landsbygd och städer	82
Tab. 3. Medelfolkmängd, ingångna äktenskap, levande födda inom och utom äktenskapet för vart härad eller tingslag samt för var stad, årtiondet 1901—1910	89
Tab. 4. Levande födda månadsvis, årtiondena 1851—1910	101
Tab. 5. Dödfödda, årtiondet 1901—1910	102
Tab. 6. Antal barnaföderskor med oäkta barn, fördelade efter civilstånd, årtiondet 1901—1910 länsvis, samt årtiondena 1871—1900 efter landsbygd och städer	103
Tab. 7. Barnaföderskornas åldersfördelning, åren 1868—1910	104
Tab. 8. Åldersfördelning för barnaföderskor med oäkta barn, å landsbygd och i städer samt i hela riket, årtiondet 1901—1910	105
Tab. 9. Med barn utom äktenskapet nedkomna barnaföderskor, undantagandes de trolovade, fördelade efter yrke och civilstånd, åren 1908—1911	106
Tab. 10. Ogifta barnaföderskor, fördelade efter yrke och ålder, åren 1908—1911	107
Tab. 11. Döda i de första levnadsåren efter familjeställning, femårsvis, åren 1801—1910	108
Tab. 12. Levande födda, dödfödda samt döda under första och andra levnadsåret, årtiondet 1901—1910, hela riket	109

	Sid.
Tab. 13. Dödligheten i det första och andra levnadsåret, årtiondet 1901—1910, länsvi- landsbygd och städer	110
Tab. 14. Levande födda, dödfödda samt döda i första och andra levnadsåret, årtiondena 1891—1900 och 1901—1910, landsbygd och städer	112
Tab. 15. Barnaföderskor med äkta barn födda under första året av föräldrarnas äktenskap, fördelade efter tiden mellan äktenskapets ingående och nedkomsten, länsvi, år 1911	113
Tab. 16. Barnaföderskor med äkta barn, fördelade efter tiden mellan äktenskapets ingående och nedkomsten samt efter ålder, år 1911	114
<i>Grafiska framställningar.</i>	
Diagram I. Barnaföderskor med barn inom och utom äktenskapet, åren 1751—1910 . . .	115
Diagram II. Levande födda barn utom äktenskapet på 1 000 av medelfolkmängden, åren 1751—1910	117
Diagram III. Döda i första levnadsåret av 1 000 levande födda inom och utom äktenskapet, åren 1801—1910	119
Kartogram. Levande födda barn utom äktenskapet länsvi i medeltal för åren 1901—1910 .	121

Index.

<i>Texte.</i>	Pages
Introduction	1
I. Les naissances illégitimes sous des points de vue sociaux et moraux: les méthodes de mesurer la fréquence	3
II. Nombre des enfants nés illégitimes dans divers pays	7
III. Les naissances illégitimes en Suède pendant diverses époques	12
A) Le royaume	12
B) La campagne, les villes, et les départements	15
IV. Les nés vivants illégitimes, de 1901—1910	19
A) La campagne, les villes, et les départements	19
B) Les cantons; des facteurs qui influent sur la fréquence des naissances illégitimes	22
C) Les villes	32
V. Les mort-nés	35
VI. La proportion sexuelle des enfants nés, naissances multiples et naissances par mois .	39
VII. Les mères des enfants illégitimes, leur état civil, leur âge, et leur profession	46
VIII. La mortalité des enfants en bas âge	54
A) Le royaume	54
B) La campagne, les villes et les départements	64
C) Comparaison avec l'étranger	70
IX. Les enfants légitimes, conçus avant le mariage	73

Tableaux.¹⁾

Tabl. 1. Femmes accouchées d'enfants illégitimes et les nés vivants illégitimes, de 1751—1911.

Col. 1: Années. Col. 2—3: Femmes accouchées d'enfants illégitimes; col. 2: nombre absolu; col. 3: sur 1 000 femmes non-mariées, 20—45 ans, annuelle-

¹⁾ Les mots suédois suivants, qui reviennent dans ces tableaux, sont à traduire:

Län	Départements.	Mankön (p. abrég. M.)	Sexe masculin.
Landsbygd (p. abrég. Lb.)	Campagne.	Kvinnkön (" K.)	Sexe féminin.
Städer (" St.)	Villes.	Summa (" S:a)	Total.
Riket	Royaume.	År	Année.
Hela riket	Royaume.	Åldersår	Age.

	ment. Col. 4—6: Nés vivants illégitimes; col. 4: nombre absolu; col. 5: sur un millier de la population moyenne annuellement; col. 6: en pour cent de tous les enfants nés vivants	80
Tabl. 2.	Nés vivants légitimes et illégitimes, de 1811—1910, par département, campagne et villes. Col. 1: Départements et années. Col. 2—7: Nés vivants; col. 2—3: légitimes; col. 4—5: illégitimes; col. 6—7: total. Col. 8—11: Nés vivants illégitimes; col. 8—9: sur un millier de la population moyenne, annuellement; col. 10—11: en pour cent de tous les enfants nés vivants	82
Tabl. 3.	Population moyenne, mariages, nés vivants légitimes et illégitimes par canton et par ville, de 1901—1910. Col. 1: Territoire. Col. 2: Population moyenne. Col. 3: Population moyenne des femmes non-mariées de 20—45 ans. Col. 4: Mariages contractés. Col. 5—7: Nés vivants; col. 5: légitimes; col. 6: illégitimes; col. 7: total. Col. 8—11: Nés vivants illégitimes; col. 8: sur un millier de la population moyenne annuellement; col. 9: sur 1000 femmes non-mariées annuellement; col. 10: en pour cent des mariages contractés; col. 11: en pour cent de tous les enfants nés vivants	89
Tabl. 4.	Nés vivants par mois, de 1851—1910. Col. 1: Mois. Col. 2: Légitimes. Col. 3: Illégitimes; etc.	101
Tabl. 5.	Mort-nés, de 1901—1910. Col. 1: Départements. Col. 2—4: Enfants légitimes; col. 2: total; col. 3: dont mort-nés; col. 4: mort-nés en pour cent de tous les enfants nés légitimes. Col. 5—7: Enfants illégitimes; etc.	102
Tabl. 6.	Femmes accouchées d'enfants illégitimes, classées par état civil, par département de 1901—1910, et par campagne et villes de 1871—1900. Col. 1: Départements. Col. 2: Mariées. Col. 3: Veuves et divorcées. Col. 4: Filles. Col. 5: Fiancées. Col. 6: Total	103
Tabl. 7.	Femmes accouchées par âge, de 1868—1910. Col. 1: Ages et années. Col. 2—3: Femmes accouchées d'enfants légitimes; col. 2: nombre absolu; col. 3: sur 1000 femmes mariées dans le groupe d'âge, annuellement. Col. 4—5: Femmes accouchées d'enfants illégitimes; col. 4: nombre absolu; col. 5: sur 1000 femmes non-mariées dans le groupe d'âge, annuellement	104
Tabl. 8.	Femmes accouchées d'enfants illégitimes par âge dans la campagne, dans les villes et dans le royaume, de 1901—1910	105
Tabl. 9.	Femmes accouchées d'enfants illégitimes — les fiancées non comprises — par profession et par état civil, de 1908—1911. Col. 1: Profession. Col. 2: Filles. Col. 3: Veuves et divorcées. Col. 4: Mariées. Col. 5: Total	106
Tabl. 10.	Femmes accouchées, filles, par profession et par âge, de 1908—1911	107
Tabl. 11.	Décès dans les premières années de la vie, classés par naissance légitime ou illégitime, de 1801—1910. Col. 1: Années. Col. 2—4: Nombre total. Col. 5—7: Légitimes. Col. 8—10: Illégitimes	108
Tabl. 12.	Nés vivants, mort-nés et décès dans les deux premières années de la vie, de 1901—1910, royaume. Col. 1: Nés vivants, mort-nés et décès dans les deux premières années de la vie. Col. 2—3: Légitimes. Col. 2: nombre absolu; col. 3: sur 1000 nés vivants légitimes. Col. 4—5: Illégitimes; col. 4: voir col. 2; col. 5: sur 1000 nés vivants illégitimes. Col. 6—7: Tous les enfants; col. 6: voir col. 2; col. 7: sur 1000 nés vivants	109

	Pages
Tabl. 13. Décès dans les deux premières années de la vie par département, de 1901—1910. Col. 1: Départements. Col. 2—12: Nés vivants légitimes; col. 2: Nombre des nés vivants; col. 3—12: dont décès à l'âge de 0—1 mois etc. Col. 13—23: Nés vivants illégitimes	110
Tabl. 14. Nés vivants, mort-nés et décès dans les deux premières années de la vie, de 1891—1900 et de 1901—1910, campagne et villes. Col. 1: Nés vivants, mort-nés et décès dans les deux premières années de la vie. Col. 2—5: Légitimes. Col. 2 et 4: nombres absolus. Col. 3 et 5: sur 1000 nés vivants légitimes. Col. 6—9: Illégitimes. Col. 6 et 8: nombres absolus. Col. 7 et 9: sur 1000 nés vivants illégitimes	112
Tabl. 15. Femmes accouchées d'enfants légitimes dans la première année du mariage, classées par durée des mariages et par département, en 1911. Col. 1: Départements. Col. 2—15: Nombre des femmes accouchées dans les différents mois après le mariage contracté	113
Tabl. 16. Femmes accouchées d'enfants légitimes, classées par durée des mariages et par âge, en 1911. Col. 1: Durée des mariages. Col. 2—11: Age des accouchées	114

Représentations graphiques.

Diagramme I. Femmes accouchées d'enfants légitimes et d'enfants illégitimes, de 1751—1910	115
Diagramme II. Nés vivants illégitimes sur un millier de la population moyenne, de 1751—1910, campagne, villes, royaume	117
Diagramme III. Décès dans la première année de la vie sur 1000 nés vivants légitimes et illégitimes, de 1801—1910	119
Cartogramme. Nés vivants illégitimes par département, de 1901—1910	121

TILL KONUNGEN.

I en den 7 november 1911 till Statistiska centralbyrån avläten skrivelse har Lagberedningen, med förmälan, att densamma vore sysselsatt med frågor om lagstiftning rörande de utom äktenskapet födda barnens rättsliga ställning,

framhållit, att det för behandlingen av dessa lagstiftningsfrågor skulle vara av stor betydelse att erhålla en statistisk utredning angående dessa barn, samt hemställt, huruvida en dylik utredning genom centralbyråns försorg skulle kunna åstadkommas. Med anledning härav har Statistiska centralbyrån i underdånig skrivelse den 11 november 1911 framhållit önskvärdheten av att en dylik utredning komme till stånd och framlagt förslag rörande de förhållanden, utredningen i huvudsak borde belysa, samt tillika anfört, vilket material som för ändamålet redan finnes tillgängligt, och vad som ytterligare borde införskaffas. Eders Kungl. Maj:t har sedan genom nådigt brev den 24 november 1911 anbefallt centralbyrån att i enlighet med den framlagda planen företaga utredningen ifråga samt publicera dess resultat i serien Statistiska meddelanden. Till åttlydnad härav har Statistiska centralbyrån dels utarbetat en allmän statistisk redogörelse för utom äktenskapet födda barn i Sverige, dels företagit specialutredningar angående dessa barns levnadsöden samt angående mål om barnuppfostringshjälp m. m.

Omnämnda allmänna redogörelse får Statistiska centralbyrån härmed i underdånighet överlämna.

Den behandlar i största korthet en del allmänna principer angående den oäkta födelsefrekvensen samt metoder för dess mätande, giver en översikt över dessa födelsers antal i olika länder samt framlägger rörande barnen och deras mödrar det viktigaste siffermaterialet ur vår officiella befolkningsstatistik under jämförelse med motsvarande siffror för inom äktenskapet födda barn. Härvid har även kommit till användning en del tabeller och beräkningar, sammanställda och publicerade av professor G. Sundbärg. För äldre tider hava åtskilliga rätt tidsödande sammanräkningar och bearbetningar företagits ur i Statistiska centralbyråns arkiv befintligt statistiskt material (jfr tab. 2), varjämte för sista årtiondet en del detaljerade bearbetningar utförts (jfr tab. 3 m. fl.).

Ovan omnämnda specialutredningar hava fortskridit så långt, att resultaten av desamma kunna väntas föreligga under loppet av innevarande år.

I. De utomäktenskapliga födelserna ur social och moralisk synpunkt. Metoder för mätande av frekvensen.

Med barn utom äktenskapet eller oäkta barn avses i denna redogörelse, liksom inom statistiken i allmänhet, varje barn, vars föräldrar ej *äro* och ej heller vid barnets avlande *voro* med varandra i äktenskap förenade. I motsats till vad inom rättsväsendet och lagspråket är fallet, inbegripes sålunda här bland oäkta barn även de, som äro avlade med fästekvinna eller under äktenskapslöfte eller i lönskaläge, därå sedan fästning följer, så länge dessa barns föräldrar icke inför kyrklig eller borgerlig myndighet med varandra ingått äktenskap.

Att de utomäktenskapliga födelserna ur social synpunkt äro att betrakta såsom en synnerligen ogynnsam företeelse, därom råder knappast mer än en mening. Föräldrarna till de oäkta barnen tillhöra i stor utsträckning de fattigare klasserna, fädernas barnuppfostringsbidrag, där sådana förekomma, äro ofta otillräckliga, och mödrarna, som ej sällan sakna nödiga förutsättningar för modersplikternas fyllande, äro ej i stånd att ensamma bära det moraliska och ekonomiska ansvar, som ett barns uppfostran medför. Samhället måste ofta träda hjälpende emellan, men även med de största ekonomiska uppoffringar förmår ej samhället ersätta modersomsorgen eller det skydd och värn, som mannen-fadern inom ett familjehem kan giva moder och barn. Samhället löper sålunda fara att med dessa barn tillföras ett genom olämplig föda, armod, bristande uppfostran och dåligt exempel fysiskt och moraliskt mindervärdigt element. Det blir en samhällets förnyelse nerifrån, som blir farligare, ju större omfattning den får i förhållande till den normala förnyelsen genom födelser inom äktenskapet.

Om i allmänhet enighet torde råda i uppfattningen om de utomäktenskapliga födelserna ur social och ekonomisk synpunkt, så råder ej samma enighet om huru dessa födelser böra bedömas från moralens synpunkt. Frågan ställer sig sålunda: Äro de oäkta födelserna att anse såsom en måttstock för ett folks eller ett samhälles moraliska tillstånd? För att rätt kunna bedöma hithörande frågor samt undgå att även i övrigt ur de statistiska data angående oäkta barn draga förhastade slutsatser torde man redan från början böra klargöra för sig, att dessa data ej äro uttryck för en ensartad företeelse, utan att de oäkta börderna sins emellan förete stora skiljaktigheter. För att låta dessa skiljaktig-

heter komma till uttryck har man plägat indela dessa börder i olika grupper. En vanlig indelning är följande: 1) barn, som äro resultatet av »okända faders» erotiska utsvävningar; 2) de från till tiden begränsade förbindelser härstammande barn, vilka på något sätt — med eller utan tvång — äro tillförsäkrade försorg från fadern, eller där denna försorg ersättes genom »styvfadersfamilj av oäkta ursprung», d. v. s. där modern ingår äktenskap med någon annan än barnets fader; 3) barn, som tillkommit ur fasta till äktenskap ledande förbindelser, och som sålunda äro tillförsäkrade framtida legitimering, genom att föräldrarna med varandra ingå äktenskap.¹⁾

Att statistiskt mäta den ena eller den andra av dessa grupper låter sig visserligen icke göra, men vissa statistiska data såsom de angående mödrarnas civilstånd, utackorderingsväsendet, mål om barnuppfostringshjälp, barns legitimering genom föräldrarnas giftermål m. m. (jfr specialutredningarna) giva dock någon ledning för bedömning av dessa gruppers inbördes storlek. Allt eftersom den ena eller andra gruppen av oäkta barn är starkare eller svagare representerad, bör omdömet om dessa börder modifieras. Därvid får ej heller förglömmas den stora roll rådande folkseder, lagstiftning samt flerfaldiga ekonomiska och lokala förhållanden spela. Ävenså bör man besinna, att den utomäktenskapliga födelsefrekvensen bestämmas även av sådana faktorer som förekomsten av preventiva medel, fosterfördrivning, offentlig och hemlig prostitution m. m., alla ägnade att förminska antalet födelser utom äktenskapet och alla mer eller mindre statistiskt omätbara. Allt detta har gjort, att medan man fordom oftast ansett de oäkta födelserna såsom en god värdeämätare för det moraliska tillståndet²⁾, hava moderna statistici i allmänhet varnat för förhastade slutsatser. Andra hava fränkännt de oäkta födelserna varje beviskraft beträffande det moraliska tillståndet³⁾, ja en och annan har gått så långt som att anse ett relativt stort antal oäkta födelser inom ett modernt samhälle utgöra ett kriterium på detta samhälles höga moraliska ståndpunkt, enär dessa födelser skulle tyda på att preventiva medel, fosterfördrivning, prostitution och svårare former av sexuella utsvävningar vore mindre utbredda.⁴⁾ Att ett sammanhang förefinnes emellan de oäkta födelserna och det sedliga tillståndet, läser dock få anses såsom visst. Men å andra sidan inverka härvid givetvis även andra förhållanden. I det följande, särskilt i kapitlet om utom äktenskapet födda barn i olika länder samt om den oäkta födelsefrekvensen i Sverige under sista årtiondet, blir tillfälle att anföra exempel å olika faktorer inverkan på dessa börders antal.

* * *

*

¹⁾ Denna indelning använder G. v. Mayr i första bandet av sin Statistik und Gesellschaftslehre. Freiburg 1895; i ett senare utkommet band av samma arbete, Tübingen 1909, hava ifrågasvarande barn indelats i sex grupper. Ang. »styvfadersfamilj» se O. Spann: Die Stiefvaterfamilie unehelichen Ursprungs (Zeitschrift für Socialwissenschaft 1904) ävensom föreliggande arbetes andra del.

²⁾ Jfr Hansner: Vergleichende Statistik von Europa I, Lemberg 1865, sid. 211, och Sundt: Om Sædeligheds-Tilstanden i Norge, Christiania 1857.

³⁾ Jfr Engel: Das Königreich Sachsen I, sid. 75. och v. Oettingen: Die Moralstatistik, Erlangen 1882, sid. 293 o. f. ävensom arbeten av v. Mayr, Sundbärg, Schnapper-Arndt m. fl.

⁴⁾ Jfr Carey: Principles of social science III. Philadelphia 1859, tysk upplaga München 1863, sid. 479, samt Ballod: Grundriss der Statistik, Berlin 1913, sid. 46.

Allt efter de olika synpunkter, varunder man betraktar frekvensen av utom äktenskapet födda barn, bliva metoderna för dess mätande olika.

Vill man mäta, huru stor kategori barn födda utom äktenskapet samhället under en viss period måste mottaga, ej sällan för att underhålla på offentlig bekostnad, sätter man antalet dylika barn i relation till hela medelfolkmängden. Denna den äldsta av metoderna har visserligen utmönstrats av en hel del moderna statistici såsom givande alltför grova resultat. För det här omnämnda syftet låter den emellertid med fördel använda sig och äger vid jämförelse av förhållandena inom ett folk under skilda tider den fördelen att vara oberoende av övriga växlingar i befolkningsrörelsen och folkmängdens olika fördelning efter kön, ålder och civilstånd. Det enligt denna metod erhållna relationstalet plägar man kalla det *oäkta födelsetalet*.

Vill man däremot mäta i vilken omfattning befolkningen förnyas genom oäkta födelser jämfört med genom äkta eller huru stor del av barnen komma till världen under de ytterst ogynnsamma förhållanden, som äro förknippade med utomäktenskapliga födelser, har man att efterse, huru stor procent antalet utom äktenskapet födda utgör av samtliga under samma tid födda, och erhåller därmed en siffra för *den oäkta födelsekvoten*.

Betraktar man de oäkta födelserna i och för sig, vinnes ett säkrare mått på frekvensen genom att jämföra antalet med oäkta barn nedkomna mödrar — eller antalet dylika barn — med antalet ej gifta kvinnor, änkor och frångilda inberäknade, i de åldrar, där konception är möjlig. I svensk befolkningsstatistik har man därvid uttagit åldrarna 20—45 år, medan man i utlandet vanligen satt åldersgränsen nedåt till 15 år och uppåt antingen till 45 eller till 50 år. Orsaken, varför den svenska statistiken satt den lägre åldersgränsen så högt, är, såsom professor Sundbärg framhåller, den, att medräknandet av hela åldersklassen 15—20 år vid jämförelser lätt kunde missleda, emedan denna grupp i förhållande till den ogifta befolkningen i åldern 20—45 år är utomordentligt talrik, medan den i regeln lämnar blott ett föga betydande bidrag till de oäkta födelserna. Lämpligare hade varit att sätta åldersgränsen nedåt till 17 år, men därmed hade uppstått olägenheten att ej få röra sig med jämna 5-årsgrupper, varigenom internationella jämförelser och jämförelser med äldre tider omöjliggjorts eller försvårats. Det relationstal, som erhålles genom att sätta antalet oäkta börder i förhållande till sagda åldersgrupper ej gifta kvinnor plägar man något oegentligt nämna *det oäkta fruktsamhetstalet*. Då den oäkta fruktsamheten emellertid till en viss grad röner inflytande av den allmänna fruktsamheten och de faktorer, som bestämma denna, har en del statistici föreslagit, att man för att borteliminera detta inflytande, vid de utomäktenskapliga födelsernas användning som måttstock för det sedliga tillståndet ej bör utan vidare begagna sig av det utomäktenskapliga fruktsamhetstalet utan sätta detta i relation till den äktenskapliga fruktsamheten. Kvoten dem emellan har man kallat *den oäkta fruktsamhetskvoten*.¹⁾

¹⁾ Jfr Dr C. Rauhe: Die unehelichen Geburten als Sozialphänomen, München 1912, sid. 32—36. Här behandlas och kritiseras även en av M. Ertl föreslagen metod för mätande av den oäkta födelsefrekvensen. Jfr även v. Mayr: Statistik und Gesellschaftslehre, Dritter Band, Tübingen 1909.

Några dylika beräkningar hava ej utförts i föreliggande redogörelse, men genom att ur de officiella befolkningsstatistiska publikationerna hämta siffror angående den äktenskapliga fruktsamheten finnes möjlighet för envar att utföra dylika beräkningar (jfr för övrigt tab. 7).

Ännu ett sätt att mäta denna frekvens har i en av de meddelade tabellerna (tab. 3 kol. 10) kommit till användning, nämligen det att sätta antalet oäkta födelser i relation till antalet under samma tid ingångna äktenskap. Ett dylikt tillvägagångssätt har använts av Eilert Sundt och andra norska statistici, som genom en dylik metod ansett sig uttrycka relationen mellan de »naturliga» och de lagliga äktenskapen.¹⁾ Detta resonemang förutsätter dock för sin riktighet, att samtliga eller åtminstone det stora flertalet oäkta födelser äro förstfödselar.

---

¹⁾ Jfr även Wappäus: Allg. Bevölkerungsstatistik, II, Leipzig 1861, sid. 391 o. f. samt hans avhandling i Zeitschr. des stat. Bureaus in Sachsen, 1865, sid. 139.

II. Antalet utom äktenskapet födda barn i olika länder.

Den oäkta födelsefrekvensen i Sverige torde lämpligen böra ses mot bakgrunden av en internationell statistisk översikt av hithörande förhållanden. Dylika internationella översikter äro emellertid alltid rätt svåra att åstadkomma och bliva lätt missvisande. Detta gäller i synnerligen hög grad beträffande de oäkta födelserna, beroende dels på den praxis, som i olika länder följes beträffande födelsers anmälan och registrering, dels på de i olika länder rådande sedvänjor, lagstiftning m. m., som avsevärt inverka på hithörande statistiska data och sålunda förrycka jämförelsen.

Vad anmälan och registrering beträffar, bör i första rummet framhållas den olika praxis, som följes beträffande dödfödslar.¹⁾ I Storbritannien och Irland registreras dessa alls icke, i Ryssland, Spanien, Portugal och Balkanstaterna endast ofullständigt. Frankrike, Nederländerna och Belgien intaga en särställning, i det att i dessa länder såsom dödfödda räknas alla de barn, som avlidit, innan födelseanmälan skett inför vederbörande myndigheter; dylig anmälan skall göras inom tre dagar efter födelsen. Även i länder, där dödfödslarna sorgfälligt anmälas, framträder en del olikheter i samband med religionsbekännelsen, i det att i katolska länder finnes en allmän böjelse att låta även dödfödda barn undergå nöddop och i och med detsamma inräkna dessa bland de levande födda. På grund av dessa olikheter bör man vid en allmän internationell jämförelse angående den oäkta födelsefrekvensen lämpligen helt och hållet utesluta de dödfödda och taga hänsyn allenast till de levande födda.

Men även en sådan jämförelse stöter på svårigheter. I länder som Italien, Spanien och Rumänien, där utsättning av barn och desammas upptagande i hittebarnshus i stor utsträckning praktiseras, blir i själva verket ett siffermässigt fastställande av de oäkta barnens antal i hög grad försvårat eller omöjligt gjort. I England torde man ej sällan försumma att anmäla oäkta barns födelse, och i flera länder kontrolleras icke uppgifterna om barnets börd, varav naturligtvis följer, att i dessa länder antalet registrerade oäkta barn blir mindre än i verkligheten. I andra länder kan en stor kontingent oäkta barn endast rent formellt sett sägas förtjäna detta namn; i Italien t. ex., där endast inför

¹⁾ Jfr det av Royal Statistical Society, London, år 1912 utgivna arbetet *Infantile mortality* ävensom arbeten av v. Mayr, Westergaard och Prinzing.

civila myndigheter ingångna äktenskap äro giltiga, låta en stor mängd människor, särskilt inom den gamla kyrkostatens område, viga sig endast kyrkligt, och deras barn registreras då såsom oäkta. Ett motsvarande förhållande äger rum i Galizien, varest de talrikt förekommande judarna i allmänhet ingå äktenskap efter gammaljudisk ritual. Dylika äktenskap hållas ej heller de för lagliga. — Huru äktenskapslagarnas stränghet eller mildhet i hög grad inverkar på antalet oäkta födelser, därpå utgöra förhållandena i Bajern och Württemberg ett slående exempel. Här gällde fordom mycket stränga äktenskapslagar, vilka i hög grad försvårade äktenskaps ingående. Antalet oäkta födelser var under dessa tider i de båda landen abnormt högt. När så dessa lagar väsentligt mildrades, sjönk med ens den oäkta födelsefrekvensen.¹⁾ — Angående den roll, folkmening och -sedvänjor spela, skriver den tyske socialstatistikern doktor G. Schnapper-Arndt på tal om det stora antalet oäkta födelser å landsbygden i Tyskland. »Det vore onekligen en orättvisa mot vårt folk, om man ville förklara dessa fakta allenast därur, att landsbefolkningen i sedligt och kyrkligt avseende skulle stå på en låg nivå. Jag vill här tillåta mig att mera utförligt redogöra för en del förhållanden, vilka visserligen icke ursäktade det så allmänt förekommande äktenskapliga umgänget »*efter handslaget*» eller på något sätt låta det ivriga bekämpandet av denna sed synas mindre erforderligt, men vilka likväl från historisk synpunkt ställa dessa skenbart så mörka bilder i en betydligt ljusare dager. Man måste vid bedömandet av detta bruk taga hänsyn till den envisa konservatismen hos allmogens sedvänjor, som fortleva århundraden igenom, om ock under ändrade namn och under ändrade förhållanden. I allmogens *handslag* se vi en rest av det gamla germanska tillvägagångssättet vid äktenskaps ingående, brukligt bland allmogen ända in i det fjortonde århundradet. Hos germanerna var äktenskapets avslutande blott en familjeangelägenhet, som ursprungligen ej hade att göra med vare sig »stat» eller »kyrka». När kristendomen fick fast fot i Tyskland, blev de förmäldas »kyrkogång» efter äktenskapets avslutande alltmera bruklig. Först under fjortonde århundradet blev den från adeln utgående seden av kyrklig vigsel antagen även av allmogen dock utan att rubba dess gamla mening, att rätten till äktenskapligt umgänge mellan de förlovade gives genom den inom familjen försiggående överenskommelsen. . . . Dessa till allmogens *handslag* knutna seder och bruk hava bibehållit sig ända in i vår tid. . . .»²⁾ Dylika yttranden hava sin tillämpning ej blott på tyska utan i minst lika hög grad på svenska förhållanden, varom i det följande och särskilt i specialutredningarna en del meddelanden skola göras; och även i en del andra länder härska nog liknande gamla sedvänjor. Vad särskilt angår de nordligaste trakterna av vår världsdel samt även en del på sydligare breddgrad belägna skogs- och bergstrakter, kan framhållas, att dylika folkseder i synnerligt stor utsträckning öka de oäkta födelseernas antal därigenom, att traktens oländighet under långa tider av året förhindrar kontrahenterna att för vigsel infinna sig hos veder-

¹⁾ Jfr, vad Bajern angår, v. Hermann i hans kommentar till den officiella publikationen över folkräkningen år 1864 samt G. v. Mayr: Zeitschrift des bayr. stat. Bur., 1869, sid. 5 och följande.

²⁾ G. Schnapper-Arndt: Sozialstatistik, Leipzig 1908, sid. 523 och 524.

börande. Äktenskapen måste uppskjutas till våren, och dessförinnan är kanske barnet fött — såsom oäkta.

Av allt detta torde framgå, med vilken försiktighet de i tab. A och B meddelade internationella översikterna böra bedömas. Siffrorna äro hämtade dels ur den av Lucien March utgivna Statistique internationale du mouvement de la population, Paris 1907 och 1913, dels uträknade med ledning av i de olika ländernas officiella statistiska berättelser och årsböcker meddelade uppgifter.

Vad först angår det årliga antalet utom äktenskapet födda barn i förhållande till hela medelfolkmängden, ser man, att Sachsen, Österrike, Bavern, Rumänien

Tab. A. Utom äktenskapet levande födda i olika länder, åren 1861—1910.

Land	På 1 000 av medelfolkmängden, årl.		I % av samtliga levande födda									
	1901—05	1906—10	1861—65	1866—70	1871—75	1876—80	1881—85	1886—90	1891—95	1896—00	1901—05	1906—10
Sverige	3.11	3.44	9.20	9.97	10.78	9.96	10.19	10.25	10.46	11.27	11.91	13.52
Norge	2.01	1.75	7.86	8.38	9.00	8.39	8.11	7.51	7.13	7.43	7.09	6.73
Danmark	2.94	3.11	10.84	11.32	11.07	10.09	10.09	9.46	9.40	9.58	10.52	11.00
Finland	2.04	2.17	7.07	7.53	8.50	7.30	7.01	6.54	6.46	6.64	6.52	7.02
Storbritannien och Irland .	1.14	1.11	6.81	5.89	5.27	4.89	4.96	4.82	4.44	4.28	4.11	4.24
England och Wales . . .	1.11	1.06	6.86	5.84	5.21	4.75	4.80	4.63	4.24	4.10	3.95	4.02
Skottland	1.88	1.95	9.79	9.85	9.09	8.50	8.27	8.05	7.41	6.81	6.44	7.08
Irland	0.60	0.61	.	3.06	2.46	2.40	2.65	2.77	3.59	2.64	2.59	2.62
Nederländerna	0.72	0.63	3.93	3.60	3.41	3.14	3.01	3.18	3.12	2.69	2.28	2.14
Belgien	1.89	1.55	7.19	7.07	7.02	7.37	8.21	8.72	8.81	8.01	6.78	6.27
Tyska riket	2.87	2.76	.	.	.	8.67	9.21	9.22	9.07	8.98	8.37	8.72
Preussen	2.45	2.42	8.28	8.08	7.37	7.53	7.99	7.92	7.65	7.58	7.03	7.49
Bavern	4.52	4.04	22.90	19.35	13.72	12.86	13.57	13.98	14.01	13.62	12.60	12.20
Sachsen	4.40	4.22	16.13	14.26	13.14	12.43	12.94	12.57	12.38	12.77	12.73	14.20
Württemberg	3.04	2.62	.	14.57	9.56	8.31	9.20	10.00	10.38	10.08	8.96	8.28
Baden	2.49	2.37	.	13.06	9.03	7.34	7.92	8.32	8.27	7.98	7.33	7.48
Hessen	2.29	2.14	.	12.49	7.68	6.96	7.50	7.55	7.82	7.95	7.08	7.30
Österrike	4.57	4.12	14.72	14.21	12.21	13.84	14.51	14.69	14.59	14.11	12.83	12.22
Ungern	3.50	3.43	.	7.53	6.56	7.28	7.86	8.16	8.47	8.92	9.36	9.34
Schweiz	1.21	1.16	.	.	4.89	4.70	4.83	4.07	4.58	4.53	4.31	4.46
Frankrike	1.87	1.76	7.56	7.56	7.23	7.18	7.82	8.34	8.72	8.84	8.78	8.86
Italien	1.83	1.64	.	5.53	6.98	7.21	7.55	7.38	6.85	6.23	5.63	5.07
Spanien	.	.	5.51	5.63	.	1) 4.56	4.78	4.99	.	4.88	4.41	4.61
Portugal	4.03 ²⁾	3.52	.	.	.	.	.	12.27	12.20	12.10	11.30 ²⁾	11.24
Ryssland	.	.	3.00	.	2.86	2.84	2.65	2.67	2.70	2.72	.	.
Rumänien	3.97 ³⁾	3.81	.	3.23	3.58	4.80	5.23	5.84	6.78	6.79	9.79	9.08
Bulgarien	0.18 ³⁾	0.20	.	.	.	.	.	.	0.20	0.33	0.43 ³⁾	0.46
Serbien	0.43 ⁴⁾	0.49	0.27	0.37	0.43	0.65	0.93	1.01	1.08	1.13	1.10	1.31
Grekland	.	.	.	1.24	1.36	1.19	0.85	.	.	.	.	.
Anstralien	1.59	1.61	.	.	3.37	4.20	4.12	4.60	5.29	5.91	6.05	6.06
Nya Syd Wales	1.88	1.83	.	.	4.10	4.23	4.37	4.97	6.01	6.88	7.00	6.77
Victoria	1.41	1.43	.	.	2.90	4.27	4.63	4.89	5.45	5.57	5.63	5.69
Queensland	1.74	1.95	.	.	2.89	3.86	4.06	4.44	4.83	5.94	6.51	7.14
Sydaustralien	1.02	1.07	.	.	.	.	2.16	2.50	2.98	3.76	4.18	4.22
Västaustralien	1.30	1.28	.	.	.	.	.	.	.	5.06	4.24	4.33
Tasmanien	1.65	1.58	.	.	.	.	4.32	.	4.58	5.65	5.80	5.25
Nya Zeeland	1.21	1.22	.	.	.	2.31	2.94	3.20	3.77	4.43	4.54	4.52

1) Avser åren 1878—80. — 2) Avser år 1907. — 3) Avser åren 1906—07.

och Portugal här hava att uppvisa de högsta siffrorna; Sverige kommer i sjätte rummet med 3·44 på 1 000 av medelfolkmängden för perioden 1906—10. »Det är alldeles naturligt», säger professor Sundbärg, »att Sverige här måste uppträda med en hög siffra, då man besinnar, att Sverige på varje miljon invånare har att uppvisa närmare 77 000 ogifta kvinnor i åldern 20—45 år, medan t. ex. Italien endast har 47 000. Och jämför man Sverige och Serbien, så får man icke glömma, att i Sverige 45 % av kvinnorna i nyssnämnda ålder äro ogifta, i Serbien däremot endast vid pass 10 %.»¹⁾ Nästan lika högt oäkta födelsetal som Sverige hava Ungern med 3·43 ‰ och Danmark med 3·11 ‰. Mycket låga tal hava Balkanstaterna, Nederländerna, Irland och England. Jämför man förhållandena under åren 1901—05 och 1906—10, ser man, att talen för Sverige, Danmark, Finland, Skottland, Irland och Balkanstaterna samt en del australiska stater visa stegring, medan de i alla övriga länder sjunka. Stegringen i Sverige är större än i övriga länder.

Övergår man så från detta beräkningssätt till att skärskåda det årliga antalet levande födda oäkta barn i förhållande till samtliga levande födda och därvid till en början håller sig till siffrorna för åren 1906—10, ser man, att procenttalet för Sverige, 13·52, är högst näst efter Sachsens, 14·20. Närmast efter Sverige kommer Österrike med 12·23 %, Bajern med 12·20 % och Portugal med 11·32 %. Mycket låga siffror hava Balkanstaterna, Nederländerna, Irland och Ryssland. Denna ogynnsamma oäkta födelsekvot för Sverige beror delvis liksom beträffande det oäkta födelsetalet på det stora antalet ogifta kvinnor, varigenom antalet oäkta barn helt naturligt blir högt i förhållande till folkmängden. I sammanhang härmed står, att antalet *gifta* kvinnor är ringa, varigenom den *äkta* födelsefrekvensen i förhållande till folkmängden blir låg. Båda faktorerna verka i riktning att höja antalet oäkta börder i förhållande till samtliga. — Tabellen giver ett gott tillfälle att följa växlingen i den oäkta födelsekvoten i de olika länderna under olika tider. Någon närmare kommentering i detta avseende är knappast erforderlig, det torde endast böra framhållas, att med undantag av Sverige, Ungern, Frankrike och Balkanstaterna, där man i allmänhet kan konstatera en talens stegring från period till period, den oäkta födelsekvoten under åren 1906—10 är lägre än under åren 1861—65 eller 1866—70.

Vad till slut angår antalet utom äktenskapet levande födda på 1 000 ej gifta kvinnor i åldrarna 15—50 år, är att märka, att siffrorna för Sverige här äro betydligt gynnsammare än de förut behandlade. Växlingarna från det ena landet till det andra äro enorma, från 42 ‰ i Österrike ned till 3 ‰ i Irland. Österrike, Ungern, Sachsen, Bajern, Tyska riket, Württemberg och Danmark hava högre siffror än Sverige och siffran för Preussen, 22 ‰, är densamma som vår. Den svenska siffran kan ej anses som synnerligen hög, helst om vederbörlig hänsyn tages därtill, att i ett land med låg äktenskapsfrekvens, det bland de ogifta kvinnorna i åldern 15—50 år sannolikt befinner sig ett relativt stort antal med synnerligen stora förutsätt-

¹⁾ Sundbärg: Bevälföringsstatistik Schwedens, Stockholm 1907, sid. 49.

Tab. B. Antalet utom äktenskapet levande födda årligen på 1 000 ej gifta kvinnor i åldern 15—50 år uti olika länder.

L a n d	1876— 1885	1886— 1895	1896— 1905	L a n d	1876— 1885	1886— 1895	1896— 1905
Sverige	22	22	22	Tyska riket	28	27	26
Norge	19	17	16	Preussen	25	24	22
Danmark	26	24	23	Bajern	42	39	37
Finland	21	18	17	Sachsen	47	44	41
Storbritannien och Irland .	12	10	8	Württemberg	29	27	25
England och Wales . . .	13	10	8	Baden	22	20	20
Skottland	20	17	13	Österrike	44	44	42
Irland	4	5	3	Ungern	41	49	41
Nederländerna	9	9	6	Schweiz	10	9	9
Belgien	19	17	17	Frankrike	16	17	18
				Italien	24	24	19

ningar för moderskapet, medan i ett land med hög äktenskapsfrekvens vanligen endast kvinnor med föga eller ingen sådan förutsättning förbli ogifta.¹⁾ Beträffande det oäkta fruktsamhetstalets förändring under olika tider bör observeras, att, medan detsamma för de tider tabellen omfattar i allmänhet är i sjunkande, är det i Sverige konstant och visar i Frankrike t. o. m. stegring. Vad Sverige beträffar visa emellertid de lägre åldrarna (15—25 år) stark stegring, de högre åldrarna däremot minskning (jfr sid. 49). Förhållandet i Frankrike är märkligt nog, om man besinnar det samtidiga sjunkandet av den *äktenskapliga* fruktsamheten. I vilken mån den sjunkande utomäktenskapliga fruktsamheten i Europas länder kan anses tyda på en förbättring i det sedliga tillståndet, torde i viss mån framgå av det föregående (jfr sid. 4). I detta sammanhang må endast framhållas, att den utomäktenskapliga fruktsamhetens sjunkande i allmänhet motsvaras av en ännu kraftigare tillbakagång i den äktenskapliga fruktsamheten. Vidare torde den av ett flertal författare i våra dagar framhållna ökade utbredningen av preventiva medel ävensom av fosterfördrivning i första rummet inverka på den *utomäktenskapliga* fruktsamheten.

¹⁾ Jfr Sundbärgs förut anförda arbete, sid. 51 och 52.

III. De utomäktenskapliga födelserna i Sverige under olika tider.

A. Hela riket.

Den oäkta födelsefrekvensen kan i Sverige följas längre tillbaka än i något annat land. Alltsedan år 1749 äga vi i den administrativa statistiken årliga, ja t. o. m. månatliga uppgifter angående antalet *levande födda* barn utom äktenskapet. Om de *dödfödda* barnens fördelning efter äkta och oäkta börd föreliggande uppgifter först sedan år 1831. Då härtill kommer, att, efter allt att döma, registreringen under äldre tider för de dödfödda, synnerligast de av oäkta börd, ej varit så fullständig som för de levande födda, torde en jämförelse över den oäkta födelsefrekvensen under olika tider lämpligen böra avse endast de *levande* födda. Emellertid erbjuder det totala antalet barnaföderskor med barn utom äktenskapet under olika tider ett stort intresse framför allt för studiet av den oäkta fruktsamheten. Före år 1867 finnas inga exakta uppgifter angående dessa mödrar; beträffande flerbörder gjordes nämligen vid den statistiska bearbetningen ingen skillnad mellan födelser inom och utom äktenskapet. Noggranna beräkningar angående dessa barnaföderskor hava emellertid senare utförts av Statistiska centralbyrån, och resultaten hava publicerats i 1876 års befolkningsstatistiska berättelse. Dessa beräkningar basera sig för åren 1751—1830 på antalet levande födda barn utom äktenskapet och för åren 1831—1867 på samtliga oäkta födda barn. Det är dessa beräknade tal, som införts i föreliggande tab. I samman med de exakta siffrorna för senare år samt siffror angående de levande födda och vederbörliga relationstal. Från och med år 1751 meddelas uppgifter för tio- och femårsperioder samt från och med år 1775 för vart år. Diagrammen I och II giva en tydlig bild av den äkta och oäkta fruktsamheten samt av frekvensen av utom äktenskapet levande födda under en tidrymd av etthundrasextio år. Det bör måhända framhållas, att från och med år 1861 barn av trolovade mödrar i vår befolkningsstatistik konsekvent inräknats bland oäkta födda; före denna tid, då den statistiska bearbetningen av kyrkoböckerna församlingsvis handhades av pastorsämbetena, förfors härutinnan olika av olika pastorsämbeten. Före 1860-talet torde sålunda de äkta barnen vara något för högt upptagna och de oäkta i motsvarande omfattning för lågt.

Redan en hastig blick på omnämnda tabell säger, att en enorm stegring av den oäkta födelsefrekvensen ägt rum. Tages till en början hänsyn till det absoluta antalet barnaföderskor med oäkta barn under olika femårsperioder alltsedan 1751—55, ser man, hurusom stegringen fortgått så gott som oavbrutet från period till period. De enda undantagen bildas därigenom, att kvinkvinnerna 1751—55, 1766—70, 1821—25, 1871—75 och 1886—90 uppvisa högre siffror än respektive närmast följande perioder. För åren 1821—25 äro siffrorna särskilt höga, men denna tid utmärker sig även för en utomordentligt hög *äkta* fruktsamhet. Resultatet av denna fortgående stegring har blivit, att antalet barnaföderskor med oäkta barn ökats från 8 954 under kvinkvinniet 1751—55 till 94 630 under kvinkvinniet 1906—10. Dessa barnaföderskor äro sålunda numera närmare elva gånger talrika än under tiden 1751—55, ej långt ifrån fyra gånger så talrika som för hundra år sedan, under tiden 1806—10, och hava under de sista femtio åren, sedan tiden 1856—60, ökats med vid pass 65 %.

Denna stegring sammanhänger naturligtvis i stor utsträckning med den samtidigt skedda ökningen i folkmängd och i viss mån även med de förändringar, som befolkningens fördelning efter kön, ålder och civilstånd under tidernas lopp undergått. Särskilt torde därvid böra framhållas den ej obetydliga ökningen för befolkningsgruppen ogifta kvinnor i åldern 20—45 år. På en miljon av totalbefolkningen utgjorde denna grupp åren 1751—1800: 70 877, åren 1801—1850: 72 334, åren 1851—1900: 78 112, åren 1901—1910: 77 427.

Dessa faktorerers inverkan bortelimineras tydligen, om man låter jämförelsen avse de oäkta fruktsamhetstalen, d. v. s. antalen barnaföderskor på 1000 ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år. Den oäkta fruktsamheten sålunda uttryckt utgjorde för perioden 1751—55 13·2 ‰ årligen, för 1906—10 42·9 ‰ och för år 1911 43·8 ‰. Stegningen från första till sista kvinkvinniet uppgår sålunda till 29·7 ‰, men är ingalunda oavbruten. Så är siffran redan under den andra femårsperioden, 1756—60, betydligt lägre än under den första och när härmed sitt minimum 11·1 ‰. Icke förrän under perioden 1776—80 blir den oäkta fruktsamheten högre än under den första. Efter år 1780 med en oäkta fruktsamhet om 16·3 ‰ sjunker siffran åter men stiger på nytt efter några år och är år 1788 uppe vid 19·0 ‰; med smärre avbrott fortsätter så stegringen i raskt tempo t. o. m. år 1799, då siffran 23·0 ‰ uppnås. År 1800, »ett av de svåraste nödår som vår senare historia känner», då folkminskning t. o. m. ägde rum, sjunker den oäkta fruktsamheten ned till 19·3 ‰, men stiger sedan på nytt och är 1808 uppe vid 26·3 ‰. Under olycksåret 1809, som samman med det närmast föregående året medförde en folkminskning av 45 000 personer, sjunker den oäkta fruktsamheten ända ned till 21·6 ‰ för att redan året därpå springa avsevärt i höjden till 27·1 ‰. Den fortsätter sedan att stiga under de närmaste två åren upp till 30·2 ‰ år 1812. Krigsåren 1813 och 1814 visa åter en avsevärt lägre siffra, 24·4 ‰, men redan 1816 överträffas 1812 års tal. Efter några år med sjunkande eller stillastående tendens stiger så siffran hastigt i höjden och når år 1823 upp till 36·5 ‰. Med år 1824 har man, om hänsyn tages allena till de stora huvuddragen av den oäkta fruktsamhetens utveckling, lämnat

bakom sig den starkaste stegringsperiod 1788—1823, och sistnämnda års höga siffra nås på nytt först år 1858, under mellantiden har den oscillerat mellan 28 och 36 ‰. Det höga talet för år 1858 stiger ytterligare år 1859 upp till 38,5, men sedan spåras på nytt en tendens till stillastående eller sakta sjunkande, som fortfar under hela 1860-talet. År 1871 inträffar en stark stegring upp till 41,2 ‰, och denna höga siffra förblir i det närmaste oförändrad under förra hälften av 1870-talet, men så begynner en period, då man för första gången kan spåra ett avgjort sjunkande av den oäkta fruktsamheten, en period, som med mindre avbrott fortfar under hela 1880-talet och, om man så vill, även under förra hälften av 90-talet. Professor Sundbärg har satt denna förbättring i samband med nykterhetsrörelsen, liksom den starka försämringen under århundradets första fjärdedel kan anses delvis bero på det då rådande starka brännvinsmissbruket. Även emigrationen anser Sundbärg bidra till den oäkta fruktsamhetens avtagande på så sätt nämligen, att genom utvandringen icke blott de intelligentaste och företagsammaste elementen utan även de oroligaste till stor del avlägsnas. Under 1890-talet håller sig det oäkta fruktsamhetstalet tämligen konstant omkring 37 och 38 ‰, men år 1900 begynner stegringer åter och fortsätter ehuru i långsamt tempo och med smärre avbrott ända fram till nuvarande tid. Först år 1908 är den oäkta fruktsamheten uppe vid samma höjd som år 1873. Maximum nås år 1909 med 44,7 ‰.

Att av dessa den oäkta fruktsamhetens växlingar i Sverige draga några ytterligare slutsatser om de faktorer som bestämma densamma låter sig knappast göra, beroende på det redan omnämnda förhållandet, att dessa data ej äro uttryck för en ensartad företeelse utan en företeelse, som i sig inrymmer element av vitt skild karaktär (jfr sid. 4). Att dyrtider och lågkonjunkturer, i den mån de förhindra eller uppskjuta påtänkta giftermål, verka stegrande på den oäkta födelsefrekvensen, torde väl vara allmänt erkänt, men å andra sidan kunna även goda tider medföra stegring, i det att tillgången på mynt med därav följande överdåd i mat och dryck öka de tillfälliga konsumängdenas antal och därmed även de oäkta födelsernas. Att under tider av synnerlig nöd samt i krigstider det oäkta fruktsamhetstalet sjunker, torde av tabellens siffror tillräckligt tydligt ådagaläggas.

Övergår man sedan från barnaföderskorna till att jämföra antalet utom äktenskapet levande födda barn under olika tider, torde man kunna fatta sig kort, då detta antal naturligtvis mycket nära ansluter sig till barnaföderskornas, dock så, att det alltid understiger barnaföderskornas; det vill m. a. o. säga, att flerbörderna aldrig äro så talrika, att de kunna uppväga dödfödslarna. Så komma under årtiondet 1751—60 15 766 levande barn utom äktenskapet på 16 526 barnaföderskor och det sista decenniet 174 039 på 177 469. De levande födda oäkta barnens antal har sålunda under sagda tid mer än tiodubblats. Det *oäkta födelsestalet*¹⁾ för de levande födda, d. v. s. antalet levande födda utom äktenskapet på 1 000 av medelfolkmängden, har samtidigt ökat från 0,85 till 3,28. Den fortgå-

¹⁾ Här och i det följande utan särskilt angivande har för korthetens skull använts uttrycken oäkta födelseantal, oäkta födelsekvot o. s. v., ehuru fråga är om allenast de *levande* födda utom äktenskapet och ej om *samtliga* utom äktenskapet födda, jfr sid. 5 och 6.

ende stegringen är avbruten under 1830-talet samt under 80- och 90-talen, då det oäkta födelsetalet är lägre än under närmast föregående decennier. Den *oäkta födelsekvoten*¹⁾ för de levande födda, d. v. s. antalet utom äktenskapet levande födda i procent av samtliga levande födda, utgjorde under årtiondet 1751—60 2·4 och under 1901—10 12·7, alltså en stegring av 10·3 %. Denna beror, vad beträffar de senare årtiondena, till stor del på den äkta födelsefrekvensens sjunkande. Det måste anses som ett högst betänkligt faktum, att, medan åren 1751—60 endast mellan 2 och 3 levande födda barn bland 100 voro av oäkta börd, motsvarande tal för åren 1901—10 uppgår till närmare 13 och år 1911 till nära 15. En fortsatt utveckling i samma riktning, för vilken redan genom den alltjämt sjunkande äkta födelsefrekvensen finnes rätt stor sannolikhet, innebär en verklig fara för vårt folk. En dylik samhällets förnyelse nedifrån kan ej i längden undgå att öva inflytande på befolkningens kvalitet i fysiskt, psykiskt och moraliskt hänseende. Det är icke minst ur denna synpunkt, som den i våra dagar så ivrigt dryftade nedgången i födelsefrekvensen inom äktenskapet ter sig så oroväckande.²⁾ Det bör emellertid framhållas, att 1911 års i nu berörda hänseende till synes så ofördelaktiga ställning i någon mån beror därpå, att antalet oäkta födelser tillförne faktiskt varit något för lågt angivet. Prästerskapet torde nämligen understundom haft benägenhet att i utdragen ur födelseboken såsom äkta födslar beteckna de fall, då föräldrarna varit trolovade, i synnerhet då de en kortare tid efter barnets födelse gift sig. Detta låter sig emellertid icke vidare göra på grund av kyrkobokföringsförordningens numera fr. o. m. år 1911 gällande bestämmelse, att i sagda utdrag för moder till äkta barn skall antecknas tiden för äktenskapets ingående.

B. Landsbygd och städer samt länen.

Hittills har vid redogörelsen för den oäkta födelsefrekvensens utveckling i tiden hänsyn tagits allenast till förhållandena inom riket i dess helhet. Då emellertid sagda frekvens och dess utveckling gestaltat och fortfarande gestalta sig högst olika å landsbygd och i städer samt i olika trakter av vårt långsträckta land, är det nödvändigt att komplettera redogörelsen med särskilda uppgifter för land och för stad samt för de olika länen. I detta syfte har tab. 2 upprättats, innehållande siffror för vart årtionde alltsedan 1811—20.

Av tabellen ser man, att den oäkta födelsefrekvensen under alla dessa år varit avsevärt högre i städerna än på landsbygden. Till en ringa del influeras detta förhållande av antalet s. k. *okända mödrar*, d. v. s. sådana ogifta barnaföderskor, vilkas namn och kyrkoskrivningsort hemlighållits i enlighet med det genom kungl. cirkuläret den 17 oktober 1778 meddelade tillstånd (jfr tab. 9). I brist på kännedom om rätta hemorten måste i befolkningsstatistiken dessa barnaföderskor föras på nedkomstorten, ehuru denna säkerligen ofta är en annan än hemorten; särskilt torde det ej sällan förekomma, att ogifta kvinnor från landsbygden och de smärre städerna resa in till de större städerna för att där, okända, framföda sina barn. Då emellertid antalet av dessa okända mödrar ärligen ej uppgår till ens 1 000, kunna, som nämnts, hithörande förhållanden

¹⁾ Se noten å föreg. sida.

²⁾ H. Rohleder: Der Geburtenrückgang — eine Kulturfrage, Berlin 1913.

endast i ringa må inverka på frekvenstalen. — Framhållas bör vidare, att en mycket stor del av de i städerna kyrkoskrivna barnaföderskorna måhända endast kort före nedkomsten inflyttat från landsbygden, medan det å andra sidan ej heller torde vara ovanligt, att en del av de å landsbygden nedkomna och där kyrkoskrivna barnaföderskorna kort förut inflyttat från någon stadsförsamling.

Skillnaden mellan den oäkta födelsefrekvensen å landsbygden och i städerna var under äldre tider högst betydande. Så utgjorde det oäkta födelsetalet under årtiondet 1811—20, som synes, å landsbygden 1.73 på 1 000 av medelfolkmängden, men var i städerna något mer än fyra gånger så högt, eller 7.08 ‰. Den oäkta födelsekvoten var under samma tid å landsbygden 5.16 % men i städerna mellan fyra och fem gånger så hög, eller 21.87 %. Under det sista decenniet däremot är skillnaden mellan landsbygdens och städernas tal ej på långt när så utpräglad, beroende på att den oäkta födelsefrekvensen i städerna under de sista hundra åren utvecklats sig i viss mån uti rakt motsatt riktning mot å landsbygden eller i riket i dess helhet. Medan å landsbygden den oäkta födelsefrekvensen i jämförelse med den under 1820-talet avtog under 1830-talet och då, om hänsyn togs allenast till de tio sista decennierna, nådde sitt minimum med ett födelsetal om 1.58 ‰ och en födelsekvot om 5.00 %, skedde i städerna en stegring upp till respektive 7.08 ‰ och 24.34 %. Efter tillbakagången under 1830-talet ökas den oäkta födelsefrekvensen å landsbygden med vart årtionde, undantagandes 1880-talet. I städerna däremot når det oäkta födelsetalet sitt maximum under 1850-talet med 8.30 ‰ och den oäkta födelsekvoten redan under 1840-talet med 27.10 %; sedan sjunka siffrorna utan avbrott under fyra decennier; det oäkta födelsetalet når sitt minimum under 1890-talet med 5.02 ‰ och den oäkta födelsekvoten under 1880-talet med 18.17 %. Sedan stiger frekvensen även i städerna. Resultatet av den skilda utvecklingen å landsbygden och i städerna har blivit, att nämnda relationstal för städerna numera äro endast vid pass dubbelt så höga som för landsbygden, d. v. s. mot landsbygdens oäkta födelsetal 2.66 ‰ under sista årtiondet svarar städernas 5.34 ‰, och mot landsbygdens oäkta födelsekvot 10.32 % svarar städernas 20.63 %. Det oäkta födelsetalet å landsbygden under sista decenniet uppgår till 153.67 % av samma födelsetal under årtiondet 1811—20 och den oäkta födelsekvoten till 200.00 % av födelsekvoten under årtiondet 1811—20; motsvarande procenttal för städerna utgöra respektive 75.38 och 94.33.

I tab. 2 angives, som nämnt, även huru den oäkta födelsefrekvensen under de tio sista decennierna gestaltat sig i vart och ett av rikets län med skillnad gjord mellan landsbygd och städer. I största allmänhet kan sägas, att under äldre tider före den stora utvandringsperiodens inträdande de oäkta barnen voro många till antalet i »Östra Sverige» men däremot få i »Västra Sverige» och »Nordsverige».¹⁾ Undantagen från denna allmänna regel äro flera men

¹⁾ Angående gränserna för de tre demografiska huvuddelarna, vilkas huvudsakliga karakteristik utgöres av den olika graden av *äktenskaplig* fruktsamhet, se Sundbärg: Emigrationsutredningen, Bilaga V, Stockholm 1910, sid. 4—9.

Tab. C. *Oäkta födelsetal och födelsekvoter inom olika län, landsbygd och städer, för åren 1901—1910 i procent av motsvarande tal för åren 1811—1820.¹⁾*

Län	Oäkta födelsetal		Oäkta födelsekvoter		Län	Oäkta födelsetal		Oäkta födelsekvoter	
	Landsbygd	Städer	Landsbygd	Städer		Landsbygd	Städer	Landsbygd	Städer
Stockholms stad	—	64.08	—	92.31	Göteb. o. Bohus län	135.45	100.95	200.00	119.79
Stockholms län	147.84	132.59	170.50	130.41	Älvsborgs »	113.53	114.48	179.45	111.62
Uppsala »	143.22	54.00	169.75	83.25	Skaraborgs »	130.22	54.72	214.44	77.59
Södermanlands »	138.35	83.62	169.84	91.44	Värmlands »	105.15	68.83	156.94	94.31
Östergötlands »	155.96	77.40	207.46	99.08	Örebro »	131.94	67.61	193.00	84.42
Jönköpings »	126.14	45.54	168.51	57.37	Västmanlands »	129.59	67.81	165.02	80.58
Kronobergs »	98.16	46.36	143.75	71.53	Kopparbergs »	250.00	73.88	275.12	78.45
Kalmar »	124.44	53.85	176.32	66.86	Gävleborgs »	319.96	113.83	318.61	138.14
Götlands »	159.01	88.34	213.49	102.78	Västernorrlands »	287.40	158.64	308.64	201.57
Blekinge »	107.55	78.57	156.98	100.09	Jämtlands »	360.32	109.29	359.08	151.04
Kristianstads »	146.99	105.47	202.77	129.73	Västerbottens »	106.44	46.83	130.60	65.68
Malmöhus »	155.02	129.95	219.84	144.90	Norrbottens »	121.39	116.93	119.47	126.65
Hallands »	166.76	145.77	223.33	150.79	Hela riket	153.67	75.38	200.00	94.33

torde här knappast påfordra någon särskild kommentering, då, såsom i nästa kapitel skall närmare ådagaläggas, de *nuvarande förhållandena* förete en i mångt och mycket avvikande bild.

Vad landsbygden angår, hade under decenniet 1811—20 följande fem län att uppvisa den högsta oäkta födelsefrekvensen, nämligen: Blekinge län med ett oäkta födelsetal om 2.77 ‰ och en oäkta födelsekvot om 6.95 %, Värmlands län med respektive 2.64 ‰ och 7.57 %, Västmanlands med 2.48 ‰ och 7.69 %, Stockholms med 2.29 ‰ och 7.56 % samt Örebro med 2.28 ‰ och 6.43 %. Den lägsta oäkta födelsefrekvensen å landsbygden under sagda decennium är, vad födelsetalet angår, att finna i Hallands län, 1.08 ‰, Jönköpings län, 1.12 ‰, Kopparbergs län, 1.22 ‰, Jämtlands län, 1.25 ‰, samt Älvsborgs län, 1.28 ‰ och, vad angår födelsekvoten, i följande län: Hallands, 3.30 %, Jönköpings, 3.43 %, Älvsborgs, 3.65 %, Skaraborgs, 3.81 %, och Västerbottens, 4.02 %.

Huru den oäkta födelsefrekvensen sedan dess utvecklats sig i de olika länen, framgår av ovanstående tab. C, utvisande det sista årtiondets oäkta födelsetal och födelsekvoter i procent av motsvarande tal för årtiondet 1811—1820.

Man torde observera den enorma stegring, som ägt rum å landsbygden i Jämtlands, Gävleborgs, Västernorrlands och Kopparbergs län, medan däremot, om hänsyn toges endast till födelsetalen, frekvensen avtagit i Kronobergs län och endast rätt obetydligt stegrats i Värmlands, Västerbottens, Blekinge och Älvsborgs län. Den oäkta födelsekvotens stegring är minst avsevärd inom Norrbottens, Västerbottens och Kronobergs län. Vad de förstnämnda två länen angår, beror detta förhållande till ej ringa del på att den *äkta* födelsefrekvensen i vår tid här är relativt hög.

Vad städerna angår, har, som synes, den största ökningen ägt rum i Väster-

¹⁾ Jfr not å sid. 14.

norrlands, Hallands, Stockholms och Malmöhus län, medan den största minskningen inträffat i de småländska länen samt i Västerbottens län. Märkelig är, om man jämför med förhållandena på landsbygden, den stora minskning, som skett i den oäkta födelsefrekvensen uti städerna i Kopparbergs län. I Stockholms stad är det oäkta födelsetalet numera 4.54 ‰ och den oäkta födelsekvoten 2.80 % lägre än under årtiondet 1811—20. Man jämföre härmed utvecklingen i Stockholms läns landsbygd och städer, där den oäkta födelsefrekvensen stegrats i hög grad.

IV. Utom äktenskapet levande födda under årtiondet 1901—1910.

Huru den oäkta födelsefrekvensen från olika synpunkter gestaltat sig under sista årtiondet i riket i dess helhet, å landsbygd och i städer, i de olika länen ävensom i häradar eller tingslag samt i var och en av rikets städer, åskådliggöres i tab. 3.

Den administrativa indelningen avser den 31 december 1910. I fråga om gränserna för respektive häradar eller tingslag bör nämnas, att socknar, som äro delade på olika häradar inom samma län, förts odelade på det härad, dit största delen av socknen hör; är däremot en socken fördelad på olika län, har denna fördelning bibehållits. De i tabellen angivna totala medelfolkmängderna för häradar, tingslag, städer och län hava liksom i allmänhet i föreliggande arbete erhållits på vederbörligt sätt genom summering av halva folkmängden vid slutet av år 1900, halva folkmängden vid slutet av år 1910 och folkmängderna vid slutet av vart och ett av de nio mellanliggande åren samt de sålunda erhållna summornas dividering med tio. Därvid har såvitt möjligt hänsyn tagits till under tioårsperioden skedda administrativa förändringar, såsom vissa områdens överflyttning från ett härad till ett annat eller från landsbygd till stad. Vid förändringar rörande militärförsamlingar hava likväl inga särskilda korrigeringar företagits. Vad åter angår medelfolkmängderna för ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år, hava desamma ansetts utgöra de aritmetiska medierna mellan folkräkningssiffrorna för dessa civilstånds- och åldersgrupper åren 1900 och 1910. Talen hava sedan preliminärt justerats till överensstämmelse med den för riket i dess helhet på rationellt sätt uträknade medelfolkmängden för ålders- och civilståndsgruppen i fråga. — För övrigt hänvisas till tabellens anmärkningar.

A. Landsbygd och städer samt länen.

För riket i dess helhet, landsbygd och städer utgjorde under årtiondet levande födda barn utom äktenskapet:

	I absoluta tal	På 1 000 av medelfolkmängden årligen	På 1 000 ej g. kv. i åldern 20—45 år årligen	I % av in-gångna äktenskap	I % av samtliga levande födda
Å landsbygden	108 415	2·66	38·64	47·86	10·32
I städerna	65 624	5·84	43·64	71·38	20·63
I hela riket	174 039	3·28	40·39	54·65	12·72

Märkligt är, att det oäkta födelsetalet och födelsekvoten äro vid pass dubbelt så höga i *städerna* som på *landsbygden*, medan däremot skillnaden mellan städer och landsbygd beträffande antalet oäkta barn i procent av ingångna äktenskap är betydligt mindre samt med avseende på det oäkta fruktsamhetstalet utgör allenast 5.00 ‰. Förhållandet beror naturligtvis på det högre giftermålstalet i städerna samt på att gruppen ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år relativt taget är så betydligt talrikare i städerna, särskilt i de större, och giver sig även tillkänna i nedanstående tabell D, som för de olika länen anger städernas relationstal med avseende på den oäkta födelsefrekvensen i procent av motsvarande tal för landsbygden.

I icke mindre än femton län är, som synes, det oäkta fruktsamhetstalet mindre i städerna, framför allt gäller detta Blekinge och Uppsala län samt de norrländska länen. — Som av det följande skall framgå, är det i allmänhet i län med hög frekvens av oäkta födelser, som landsbygdens utomäktenskapliga fruktsamhet är högre än städernas. — Om Stockholm icke medräknas, blir städernas oäkta fruktsamhetstal i procent av landsbygdens 101.60, och undantagas även de fyra näst största städerna, blir procenttalet ifråga endast 90.56. Vad angår relationstalen mellan oäkta födelser och ingångna äktenskap, så äro desamma för landsbygden större än för städerna allenast i Blekinge, Jämtlands och Gävleborgs län. I sistnämnda liksom i Blekinge län är jämväl det oäkta födelsetalet större å landsbygden än i städerna. Den oäkta födelsekvoten är i alla län utom i Blekinge lägre å landsbygden än i städerna.

Såsom orsaker till den högre frekvensen av oäkta födelser i städerna än å landsbygden, en företeelse, som återfinnes inom alla moderna stater, men som åtminstone i Sverige beträffande det oäkta fruktsamhetstalet i allmänhet gäller allenast för större och medelstora städer, plägar framhållas: städernas tä-

Tab. D. Relationstalen för utom äktenskapet levande födda i städerna inom olika län i procent av motsvarande tal för landsbygden, årtiondet 1901—1910.¹⁾

L ä n	Oäkta födelsetalet	Oäkta fruktsamhetstalet	Oäkta födelser i % av ing. äkt.	Oäkta födelsekvoten	L ä n	Oäkta födelsetalet	Oäkta fruktsamhetstalet	Oäkta födelser i % av ing. äkt.	Oäkta födelsekvoten
Stockholms stad . .	—	—	—	—	Göteb. o. Bohus län	226.73	144.10	166.78	211.23
Stockholms län . .	141.12	101.93	120.26	137.08	Älvsborgs »	273.79	179.91	181.48	211.15
Uppsala » . .	131.79	62.94	113.09	159.57	Skaraborgs »	152.87	108.05	130.29	134.76
Södermanlands » . .	151.15	92.86	127.73	153.93	Värmlands »	157.19	109.80	124.28	138.13
Östergötlands » . .	182.09	95.99	138.87	188.39	Örebro »	142.33	89.04	111.24	134.00
Jönköpings » . .	215.60	139.48	170.63	202.77	Västmanlands »	121.50	81.51	116.99	121.99
Kronobergs » . .	204.70	112.67	163.26	222.54	Kopparbergs »	141.31	83.40	120.96	147.67
Kalmar » . .	137.57	98.27	115.36	126.49	Gävleborgs »	99.17	65.13	83.59	105.78
Gottlands » . .	147.97	95.52	123.86	124.43	Västernorrlands »	130.58	73.94	118.42	155.79
Blekinge » . .	89.26	57.38	66.03	97.07	Jämtlands »	102.90	56.00	74.24	115.05
Kristianstads » . .	166.54	99.10	138.77	165.97	Västerbottens »	139.29	69.43	123.96	181.52
Malmöhus » . .	190.81	118.35	147.10	170.40	Norrbottnens »	145.28	76.34	135.94	167.56
Hallands » . .	165.56	118.13	127.54	141.79					
					Hela riket	200.75	112.94	149.14	199.90

¹⁾ Jfr not å sid. 14.

tare befolkning, stor inflyttning, talrikheten av unga ogifta personer, inneboendesystemet, individens större frihet och oberoende, rikare tillgång på kontanta penningar, högre levnadsstandard, större alkoholkonsumtion, intensivare nöjesliv, större frestelser, dåligt exempel m. m. I själva verket är städernas ställning beträffande antalet oäkta födelser jämförd med landsbygdens ännu ogynnsammare, än vad frekvenssiffrorna omedelbart giva vid handen, i det att, såsom i det följande skall närmare angivas (jfr sid. 47), antalet trolovade mödrar med barn utom äktenskapet, även relativt taget, är betydligt större å landsbygden än i städerna.

De oäkta födelsernas olika relationstal för länen i deras helhet samt desamma inbördes ordning med avseende på dessa relationstal angivas i nedanstående tabell E, till vilken anknyter sig kartogrammet å sid. 121.

Som synes, följa de fyra serierna av relationstal varandra rätt nära; att märka är dock de oäkta fruktsamhetstalens avvikelser, särskilt för Stockholms stad, Göteborgs och Bohus samt Malmöhus län, vilka med avseende på detta relationstal hava betydligt lägre nummer än med avseende på de övriga. Talrikheten av den ogifta kvinnliga befolkningen i konceptionsåldern uti de stora

Tab. E. Relationstal för utom äktenskapet levande födda, årtiondet 1901—1910, samt de olika länens ordningsnummer med avseende på dessa relationstal.

L ä n	Utom äktenskapet levande födda							
	på 1 000 av medelfolkmängden, årligen		på 1 000 ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år, årligen		i % av ingångna äktenskap		i % av samtliga levande födda	
	n:r	‰	n:r	‰	n:r	%	n:r	%
Stockholms stad	25	8.09	21	52.27	25	92.89	25	33.63
Stockholms län	20	3.51	22	53.01	21	63.22	19	13.33
Uppsala	17	3.25	17	44.29	16	54.17	20	13.56
Södermanlands	12	2.89	19	46.65	10	48.65	11	11.66
Östergötlands	16	3.22	12	40.54	15	53.85	16	13.10
Jönköpings	2	1.64	2	21.41	2	29.17	3	6.68
Kronobergs	1	1.57	3	21.85	3	30.05	2	6.56
Kalmar	6	1.99	7	23.87	6	36.71	7	8.38
Gottlands	9	2.66	11	37.01	9	42.64	14	12.44
Blekinge	11	2.89	13	41.19	12	51.91	9	10.83
Kristianstads	10	2.79	8	35.32	11	49.78	10	11.53
Malmöhus	21	3.74	16	43.49	20	57.23	22	14.04
Hallands	7	2.05	6	25.98	7	37.93	6	8.09
Göteborgs o. Bohus	19	3.47	10	36.84	17	54.45	15	12.76
Älvsborgs	4	1.77	1	20.59	4	34.54	5	7.69
Skaraborgs	5	1.85	4	22.38	5	34.99	8	8.53
Värmlands	13	2.94	9	36.30	14	53.46	13	12.41
Örebro	15	3.21	14	41.62	18	55.44	17	13.12
Västmanlands	18	3.36	20	51.49	19	55.99	18	13.29
Kopparbergs	14	3.13	18	46.39	13	51.94	12	11.71
Gävleborgs	24	4.81	25	67.33	24	82.11	24	17.13
Västernorrlands	22	4.13	23	56.36	22	70.28	21	13.94
Jämtlands	23	4.49	24	62.02	23	78.89	23	16.55
Västerbottens	3	1.71	5	24.98	1	27.43	1	5.39
Norrbottns	8	2.64	15	42.16	8	41.05	4	7.11
Hela riket	—	3.28	—	40.39	—	54.65	—	12.72

städerna, visar här sitt inflytande. Betydligt *högre* nummer med avseende på fruktsamhetstalet än med avseende på övriga relationstal är att finna i Norrbottens, Södermanlands och Kopparbergs län, där sålunda de ogifta kvinnorna äro relativt mindre talrika. Skillnaden mellan seriernas högsta och lägsta tal är, som synes, avsevärd. Så växlar det oäkta födelsetalet mellan 1·57 ‰ i Kronobergs län och 4·81 ‰ i Gävleborgs län (8·09 i Stockholms stad), det oäkta fruktsamhetstalet mellan 20·59 ‰ i Älvsborgs län och 67·33 ‰ i Gävleborgs län, de oäkta födelserna i procent av ingångna äktenskap mellan 27·43 i Västerbottens län och 82·11 i Gävleborgs län (92·89 i Stockholms stad) samt den oäkta födelsekvoten mellan 5·39 % i Västerbottens län och 17·13 % i Gävleborgs län (33·63 % i Stockholms stad).

I följande elva län är det oäkta fruktsamhetstalet lägre än för riket i dess helhet, nämligen i Älvsborgs, Jönköpings, Kronobergs, Skaraborgs, Västerbottens, Hallands, Kalmar, Kristianstads, Värmlands, Göteborgs och Bohus samt Gottlands län. I de övriga tretton länen samt i Stockholms stad är den oäkta fruktsamheten högre än för riket i dess helhet. Ett utpräglat maximum för den oäkta födelsefrekvensen är att finna i Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län, ett annat i Stockholms stad och län samt i allmänhet i Mälardalen, minima däremot finner man i Älvsborgs och Skaraborgs län, i de småländska länen samt i Västerbottens län.

B. Häradar och tingslag; en del faktorer, som inverka på den oäkta födelsefrekvensen.

En översikt över den oäkta födelsefrekvensen inom häradar eller tingslag erbjuder omstående tab. F, där häraderna länsvis fördelats i grupper efter det oäkta fruktsamhetstalets storlek. Beträffande denna översikt bör ihågkommas, huru olika häraderna eller tingslagen äro till storlek och folkmängd.

Som synes befinner sig den största mängden häradar, 38 st. eller 12·46 %, inom promillegruppen 20—25. Maximum är sålunda föga utprägladt; endast 43 häradar eller 14·10 % befinna sig under detsamma, medan ej mindre än 224 hava ett högre promilletal; 153 häradar eller 50·16 %, hava ett promilletal mellan 20 och 45. Gruppen under 15 ‰ omfattar 19 häradar, varav flertalet inom Göteborgs och Bohus, Älvsborgs och Skaraborgs län, och gruppen över 90 ‰ 9 häradar, samtliga belägna inom de norrländska länen eller Kopparbergs län. Liksom häradar med lågt oäkta fruktsamhetstal i allmänhet äro belägna inom län med fåtaliga oäkta födelser, finner man sålunda i allmänhet häraderna med höga tal inom län med hög oäkta födelsefrekvens, eller äro de belägna i omedelbart grannskap till större städer med hög frekvens. I sistnämnda fall kunna siffrornas höjd understundom i någon mån bero därpå, att inom häradet boende barnmorskor i större utsträckning i sin vård mottaga blivande mödrar, sannolikt till stor del från den närbelägna staden, vilka vilja vara okända. Så ökas i Sävedals härad invid Göteborg det oäkta fruktsamhetstalet med ej mindre än 21·44 ‰ därigenom, att inom Örgryte socken ett stort antal okända mödrar nedkomma. Även i Sollentuna härad utanför Stockholm är antalet okända mödrar rätt stort, men är för övrigt å lands-

bygden relativt ringa, och i regel torde, som nämnts (jfr sid. 15), de okända mödrarna i någon mån bidraga till att höja antalet oäkta födelser i de stora städerna och minska dem å landsbygden.

Att i detalj redogöra för huru den oäkta födelsefrekvensen ter sig i vart härad eller tingslag är knappast erforderligt, utan torde man kunna inskränka sig till dem, där frekvensen är synnerligen låg eller hög samt i övrigt hänvisa till tab. 3.

De lägsta oäkta fruktsamhetstalen finner man i följande härad: Laske, Skaraborgs län (9.86 ‰), Vedens, Älvsborgs län (10.34 ‰), Orusts västra, Göteborgs och Bohus län (11.22 ‰), Ale, Älvsborgs län (11.63 ‰), Tjörns (12.26 ‰) och Inlands Södra (12.32 ‰), Göteborgs och Bohus län, Bjärke (12.67 ‰), Gäsene (12.71 ‰) och Ås (12.80 ‰), Älvsborgs län, Kållands (12.86 ‰) och Barne (13.29 ‰), Skaraborgs län, Nysätra, Västerbottens län (13.36 ‰), Överkalix, Norrbottens län (13.37 ‰), Västbo, Jönköpings län (13.60 ‰), Möckleby, Kalmar län (13.61 ‰), Östra Hisings, Göteborgs och Bohus län (14.07 ‰) och Mo, Jönköpings län (14.54 ‰). Det är så gott som uteslutande jordbruksbygder, brukningsdelarna äro i allmänhet små och

Tab. F. Härad eller tingslag fördelade efter det oäkta fruktsamhetstalets storlek, årtiondet 1901—1910.¹⁾

L ä n	Antal härad eller tingslag	Därav med ett oäkta fruktsamhetstal													
		under 15 ‰	15—20 ‰	20—25 ‰	25—30 ‰	30—35 ‰	35—40 ‰	40—45 ‰	45—50 ‰	50—55 ‰	55—60 ‰	60—75 ‰	75—90 ‰	över 90 ‰	
Stockholms län	19	—	—	—	2	1	1	3	2	3	2	1	4	—	
Uppsala >	13	—	—	—	—	—	2	—	1	5	3	—	—	—	
Södermanlands >	10	—	—	—	—	—	1	4	1	1	—	3	—	—	
Östergötlands >	21	—	—	—	1	5	6	4	2	—	1	1	—	—	
Jönköpings >	9	2	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kronobergs >	6	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kalmar >	15	1	4	6	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	
Götlands >	2	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
Blekinge >	4	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	
Kristianstads >	10	—	—	—	2	3	4	1	—	—	—	—	—	—	
Malmöhus >	13	—	—	—	2	3	3	1	3	1	—	—	—	—	
Hallands >	8	—	2	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	
Göteborgs o. Bohus >	20	5	2	5	4	3	—	—	—	—	—	—	1	—	
Älvsborgs >	18	5	8	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Skaraborgs >	18	4	5	4	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	
Värmlands >	14	—	1	2	—	2	2	4	1	—	2	—	—	—	
Örebro >	15	—	—	—	—	3	4	1	3	2	2	—	—	—	
Västmanlands >	13	—	—	—	—	—	—	2	3	2	1	4	1	—	
Kopparbergs >	14	—	—	—	2	—	2	2	2	—	3	2	—	1	
Gävleborgs >	9	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	3	2	
Västernorrlands >	15	—	—	2	1	—	—	—	—	3	—	4	3	2	
Jämtlands >	13	—	—	—	—	—	—	3	—	3	1	4	—	2	
Västerbottens >	9	1	1	4	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	
Norrbottens >	17	1	1	2	2	1	2	1	1	1	—	—	3	2	
Summa	305	19	24	38	28	29	30	28	21	22	17	24	16	9	

¹⁾ Jfr not å sid. 14.

antalet arrendatorer ringa, synnerligast i Vedens, Orusts västra, Tjörns och Västbo härad. I kushäraderna av Göteborgs och Bohus län spelar dock fisket en stor roll, och i Ale samt än mera i Östra Hisings härad finnes en ej obetydlig industri. För övrigt äro i flera av dessa häraders befolkningsförhållandena i ovanligt hög grad derangerade genom emigration eller utflyttning inom landet. Möckleby på Öland likasom Dalslandshäraderna höra till våra mest typiska utvandringsbygder. Mo härad är det glesast befolkade i Götaland och en av de mest undångömda och ålderdomliga trakter i Sydsverige, som först för några få år sedan fått järnvägsförbindelse. — Den högsta oäkta fruktsamheten är att anteckna för följande häraders eller tingslag: Ljusdals, Gävleborgs län (115·45 ‰), Svegs, Jämtlands län (113·29 ‰), Jukkasjärvi (109·95 ‰) och Gällivare (104·40 ‰), Norrbottens län, Arbrå och Järvsö, Gävleborgs län (101·98 ‰), Sköns (98·47 ‰) och Njurunda (97·54 ‰), Västernorrlands län, Särna och Idre, Kopparbergs län (94·78 ‰), Hede, Jämtlands län (94·31 ‰), Ljustorps (88·94 ‰) och Tuna (88·29 ‰), Västernorrlands län, Korpilombolo (86·42 ‰) och Pajala (84·71 ‰), Norrbottens län, Sävedals, Göteborgs och Bohus län (84·42 ‰), Torps, Västernorrlands län (84·22 ‰) samt Enångers, Gävleborgs län (79·44 ‰). Av dessa är Ljusdal Sveriges skogrikaste bygd, inrymmande 2 % av all Sveriges skogsmark, och skogsbruket är den så gott som enda näringen med något jordbruk i dalgångarna. En mängd obetsuttna män draga årligen till dessa trakter för att med timmeravverkning, skogskörslor och sågverksarbete söka sin utkomst. Även Sveg är en skogsbygd, rik på sågverk och bruk, belägen i landskapet Härjedalen, där det föräktenskapliga samlaget mellan fästefolk bottnar i urgammal folksed. I Jukkasjärvi och Gällivare ligga de stora malmfälten med sina talrika gruvarbetare samt en talrik lös befolkning. Inflyttningen till dessa trakter hade, ehuru ej i samma grad som under tidigare årtionden, även under årtiondet 1901—1910 stora proportioner. Antalet ogifta kvinnor är här, liksom i Pajala och Korpilombolo samt för övrigt i hela övre Norrbotten, synnerligen lågt. Pajala bebos till större delen av en finsktalande befolkning, och även den *äktenskapliga* fruktsamheten är här synnerligen hög. Av övriga ovannämnda tingslag är flertalet skogsbygder, med skogsbruket såsom huvudnäring. I Njurunda finnes en rätt betydande industri, framför allt stora sågverk, och mer än hälften av befolkningen har sin utkomst av industriellt arbete. Även i Torp finnes en del industri, giftermålstalet och födelseöverskottet hava här gått avsevärt tillbaka och utflyttningen, särskilt till främmande länder, är betydande. Sävedals härad invid Göteborg bär till större delen storstadens karaktär; nästan hela befolkningen i Örgryte lever av den här blomstrande storindustrin.¹⁾

Till dessa uppgifter om häraders med de absolut lägsta eller högsta oäkta fruktsamhetstalen, vilka uppgifter möjligen kunna tjäna till ledning för utrönande av de faktorer, som inverka på den oäkta födelsefrekvensen, fogas i tab. G. sid. 26 och 27, för samma syfte några jämförande demografiska och ekonomiska data för de häraders inom vart län, som hava en ovanligt låg eller hög oäkta fruktsamhet, ävensom för landsbygden i dess helhet inom varje län.

¹⁾ Jfr Bilaga V av Emigrationsutredningen.

Då, som nämnts, de oäkta födelserna ej äro att betrakta som en ensartad företeelse utan som ett konglomerat av sins emellan rätt skiljaktiga företeelser, är det med de upplysningar, som för närvarande föreligga, ej möjligt att giva en tillfredsställande förklaring till den utomäktenskapliga födelsefrekvensens olika intensitet i olika trakter av vårt land. Måhända skola de inom kort avslutade specialutredningarna angående oäkta barns legitimering, mål om barnuppfostringshjälp m. m. bringa hithörande frågor närmare sin lösning. Tills vidare må, delvis med ledning av siffrorna i tab. G, utan pretention på fullständighet eller slutgiltighet, anföras följande.

Det är till att börja med tydligt, att den oäkta födelsefrekvensens olika intensitet i olika trakter av landet rätt ofullständigt överensstämmer med den, som rådde under äldre tider före den stora utvandringsperiodens inträdande, och som utgjort en av indelningsgrunderna för vårt lands uppdelning i de tre demografiska huvuddelarna: »Östsverige» med en *mycket hög* frekvens av oäkta födelser, »Västsverige» med ett *mycket ringa* antal oäkta födelser och »Nordsverige» med ett *ringa* antal. I motsats till *huvudskiljaktigheten* mellan dessa demografiska delar, eller den olika graden av *äktenskaplig* frukt-samhet, hava de övriga skiljaktigheterna och av dem den olika graden av oäkta födelsefrekvens i många fall ej kunnat hålla stånd inför den omstörtning av våra befolkningsförhållanden, som den stora emigrationen innebär.¹⁾

För övrigt är det rätt märkligt, att just i trakter med genom emigration eller inrikes utflyttning derangerade befolkningsförhållanden den oäkta födelsefrekvensen i allmänhet är synnerligen låg, såsom t. ex. i Smålandslänen, synnerligast på Öland, och i Älvsborgs län, synnerligast inom Dalsland. Detta beror nog, såsom i det följande skall påvisas, delvis därpå, att samma ekonomiska och sociala faktorer, som bidraga till emigration och annan utflyttning, även bidraga till att minska de oäkta födelsernas antal, men närmast torde väl förhållandet i fråga böra tillskrivas den omständigheten, att i dessa utflyttningsbygder de ogiftas antal, framför allt de ogifta unga männen, starkt decimeras, samt att genom utflyttning en del av de oroligaste elementen avlägsnas. I trakter, där inflyttningen och till följd därav de ogiftas numerär är ovanligt stor, äro däremot de oäkta födelserna ofta talrika. Detta förhållande beror nog delvis även därpå, att de ogifta, så länge de stanna inom hemsocknen ofta genom det moraliska skydd och stöd, de åtnjuta i hemmet, eller av fruktan för anhörigas och bekantas omdöme avhålla sig från förbindelser av lösare natur, medan de, borta från hemsocknen, ej längre äga detta stöd eller hindras av dylika betänkligheter. Mängden av inflyttade ogifta skogs-, sågverks- och gruvarbetare i de norrländska skogs- och gruvtrakterna torde väl sålunda i ej ringa mån bidraga till den höga frekvensen av oäkta födelser, framför allt i Jämtlands, Gävleborgs och Västernorrlands län samt i delar av Kopparbergs och Norrbottens län. Jämför för övrigt i tab. G omflyttningstalen och de oäkta fruktsamhetstalen för trakter sådana som Sollentuna härad, Stockholms län, Vaksala härad, Uppsala län, Åkerbo

¹⁾ Jfr Sundbärg, Betänkande i utvandringsfrågan, Sthlm 1913, sid. 225—226, samt bilaga V till samma betänkande, sid. 4—9.

Tab. G. Vissa demografiska och ekonomiska data angående länens landsbygd samt en del häradar inom desamma med relativt lågt eller högt antal levande födda utom äktenskapet, årtiondet 1901—1910.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Länens landsbygd och härad	Antal lev. födda oäkta på 1000 ej gifta kv. i åldern 20—45 år, årligen	Antal lev. födda äkta på 1000 gifta kv. i åldern 15—45 år, årligen	Ingångna äktenskap på 1 000 av medelfolk-mängden, årligen	Omflytt-nings-talet, ‰	Inv. på kv.km. land vid slutet av år 1910	Medel-arealen odlad jord per bruk-ningsdel, hektar, år 1910	Utarren-derade bruknings-delar i % av samtliga, år 1910	Tax.-värde å annan fastighet i % av tax.-värdet å all fastighet, år 1906
<i>Stockholms län</i>	52·89	217·59	5·47	+ 18·23	28	18·71	20·63	56½
Värmdö skeppslag	27·07	196·15	4·82	+ 14·09	25	8·40	9·82	59½
Frötuna o. Länna skeppslag	28·43	219·34	6·07	— 1·95	21	10·52	5·85	32½
Årlinghundra härad	75·68	230·53	5·29	— 4·96	22	44·48	49·23	17½
Sollentuna	75·84	213·05	4·87	+ 63·59	104	5·07	5·77	68½
<i>Uppsala län</i>	51·70	228·36	5·77	— 9·57	19	30·33	38·99	25½
Olands härad	36·95	226·08	6·14	— 9·70	16	18·94	29·81	27½
Örbyhus	61·20	254·11	6·03	— 12·56	24	23·01	33·92	44½
Vaksala	65·82	237·46	5·23	+ 5·42	26	36·42	43·72	15½
<i>Södermanlands län</i>	47·63	210·72	5·76	— 6·97	22	27·54	42·16	28½
Oppunda härad	38·65	223·14	5·87	— 4·99	26	27·36	41·03	30½
Selebo	65·51	199·18	4·94	— 9·01	20	40·05	35·31	18½
Åkers	67·25	221·54	5·10	— 12·67	18	24·83	41·00	17½
<i>Östergötlands län</i>	41·16	243·87	5·55	— 8·14	22	21·34	42·47	26½
Åkerbo härad	27·60	251·06	5·48	— 12·25	26	22·28	38·23	9½
Lösings	61·76	239·73	5·10	— 1·98	37	23·95	47·02	28½
Bråbo	77·19	226·16	5·54	— 5·95	43	24·27	51·40	56½
<i>Jönköpings län</i>	19·81	278·74	5·42	— 6·75	17	7·89	11·59	27½
Västbo härad	13·60	285·37	5·41	— 4·39	15	3·87	2·60	29½
Mo	14·54	288·39	5·27	— 9·31	8	6·02	14·48	16½
Norra Vedbo härad	28·57	271·77	5·64	— 4·10	21	12·06	31·86	28½
<i>Kronobergs län</i>	21·62	294·08	5·16	— 10·30	17	6·24	6·08	22½
Norrvidinge härad	15·74	271·58	4·56	— 12·65	16	7·79	10·32	10½
Uppvidinge	23·87	301·43	5·31	— 11·08	12	5·77	14·53	24½
<i>Kalmar län</i>	28·97	268·20	5·28	— 10·82	17	11·72	11·07	18½
Möckleby härad	13·61	223·40	4·28	— 11·18	15	10·28	4·69	6½
Gräsgårds	36·63	266·23	5·62	— 10·82	20	18·88	4·85	22½
Norra Tjusts	37·93	226·35	5·55	— 10·70	15	16·34	28·74	18½
<i>Gottlands län</i>	37·43	194·65	6·05	— 3·05	15	13·26	1·59	24½
Gottlands södra härad	28·68	185·70	6·05	— 3·10	17	14·37	2·11	22½
Gottlands norra	46·85	204·01	6·04	— 3·01	13	12·22	1·10	27½
<i>Blekinge län</i>	48·61	305·89	5·10	— 12·79	38	9·44	1·50	27½
Listers härad	40·22	294·90	5·24	— 14·97	39	10·56	1·79	22½
Östra	62·92	307·95	4·86	— 11·34	40	8·88	0·87	29½
<i>Kristianstads län</i>	35·36	266·57	5·52	— 5·18	34	10·82	12·63	20½
Bjäre härad	25·45	273·26	5·55	— 6·90	51	12·09	8·42	20½
Järrestads	27·47	242·97	6·06	— 8·37	62	9·16	12·22	12½
Gärds	41·96	261·60	5·84	— 8·62	36	13·58	12·36	19½
<i>Malmöhus län</i>	40·05	243·44	5·91	— 7·85	59	14·54	20·38	25½
Ljunits härad	29·26	226·15	5·93	— 10·91	59	9·62	8·55	4½
Oxie	54·80	246·35	5·77	— 7·27	116	14·44	19·06	43½
<i>Hallands län</i>	24·77	296·39	5·08	— 9·42	24	11·33	9·99	16½
Himle härad	18·13	307·76	5·05	— 11·09	32	12·11	4·84	8½
Tönnersjö	34·04	275·02	5·73	+ 4·39	20	10·79	16·41	26½
<i>Göteborgs o. Bohus län</i>	29·32	276·05	5·43	— 4·39	40	7·95	4·82	49½
Orusts västra härad	11·22	267·78	5·75	— 7·49	60	3·45	4·22	33½

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Länens landsbygd och härad	Antal lev. öökta på 1 000 ej gifta kv. i åldern 20—45 år, årligen	Antal lev. födda äkta på 1 000 gifta kv. i åldern 15—45 år, årligen	Ingångna äktenskap på 1 000 av medelfolk-mängden, årligen	Omflytt-nings-talet, ‰	Inv. på kv.km. land vid slutet av år 1910	Medel-arealen odlad jord per bruk-ningsdel, hektar, år 1910	Utarren-derade bruknings-delar i % av samtliga, år 1910	Tax.-värde å annan fastighet i % av tax.-vär-det å all fastighet, år 1906
Tjörns härad	12.26	265.47	4.91	-11.98	62	3.60	0.80	25.1
Sävedals	84.42	277.65	6.32	+13.83	103	7.42	6.58	81.9
Ålvsborgs län	18.02	278.97	4.81	-7.83	21	9.18	10.49	26.2
Vedens härad	10.34	280.82	4.20	-2.59	22	5.58	4.13	16.9
Väne	32.39	256.45	5.43	+6.26	59	18.09	7.43	58.2
Skaraborgs län	22.11	258.43	5.15	-10.50	26	15.56	17.23	15.0
Leske härad	9.86	288.18	4.48	-9.37	28	16.09	9.45	7.6
Källands	12.86	272.95	5.48	-10.53	28	20.30	21.60	7.1
Dimbo tingslag	35.55	261.19	5.45	-11.36	23	18.17	23.07	34.8
Värmlands län	35.80	263.45	5.36	-9.13	13	7.84	4.95	23.8
Nordmarks härad	16.62	239.24	4.67	-12.16	11	3.83	2.91	11.1
Gillbergs	20.15	269.45	4.98	-12.59	14	7.13	4.31	14.9
Ölme	57.81	253.61	5.80	-17.45	12	18.98	16.70	10.9
Karlstads	58.86	278.67	5.87	-2.26	41	12.51	6.20	57.8
Örebro län	42.71	248.63	5.54	-5.32	21	11.24	19.34	24.8
Askers härad	31.35	242.78	5.22	-11.49	30	15.81	22.42	11.2
Kumla	32.70	238.90	5.50	-5.92	36	6.79	9.33	25.6
Nora o. Hjulsjö bergslag	56.28	268.83	5.68	-17.02	14	5.26	31.31	24.7
Nya Kopparberga	59.59	251.04	5.90	-10.91	19	3.27	31.28	45.1
Västmanlands län	54.40	228.62	5.95	-11.64	19	22.55	22.74	24.9
Våla härad	41.52	261.80	5.33	-10.88	13	15.59	14.00	13.5
Övertjurbo härad	44.65	219.34	6.23	-8.92	14	16.89	10.99	10.7
Ytertjurbo	74.30	208.31	6.62	-15.97	20	37.67	27.49	11.3
Tuhundra	77.74	231.36	5.95	-15.20	25	34.33	33.89	18.1
Kopparbergs län	47.17	254.47	5.96	-5.80	8	3.57	7.83	27.8
Leksands tingslag	26.37	271.33	5.35	-8.54	14	2.53	1.53	16.7
Malungs	26.81	271.57	5.81	-8.35	2.9	1.54	14.53	7.0
Särna o. Idre	94.78	267.86	7.21	-2.27	0.6	0.83	74.75	3.4
Gävleborgs län	75.15	257.47	5.66	-9.67	11	9.47	11.89	36.3
Gästriklands västra tingslag	53.22	248.92	5.82	-6.84	14	12.76	10.83	.
Arbrå o. Järvsö	101.98	264.80	5.43	-5.60	12	7.63	1.75	27.4
Ljusdals	115.45	260.52	5.35	-9.36	4	6.14	24.22	13.7
Västernorrlands län	59.25	292.24	5.81	-9.18	9	7.19	17.08	31.1
Nordingrå tingslag	20.10	317.07	6.36	-10.60	13	6.76	3.26	15.9
Nättra	21.51	329.04	5.50	-7.91	4.8	5.59	16.93	8.8
Njurunda	97.54	240.00	5.70	-7.59	30	6.12	4.05	60.7
Sköns	98.47	242.87	5.37	-13.05	114	9.56	2.28	67.3
Jämtlands län	65.29	265.64	5.56	-8.22	2.3	4.45	20.36	13.7
Ovikens tingslag	40.22	254.33	5.41	-4.10	3.7	8.68	11.17	9.8
Hede	94.31	265.39	6.18	-11.19	0.7	2.26	31.16	9.2
Svegs	113.29	252.17	5.39	-12.06	1.2	2.84	39.70	6.5
Västerbottens län	25.61	339.46	6.21	-7.37	2.8	4.58	11.76	17.0
Nysätra tingslag	13.36	334.26	5.87	-3.62	8	6.05	2.90	9.8
Burträsk	16.67	360.74	6.49	-8.46	5	6.04	11.32	7.9
Åsele lappm.	55.20	341.94	6.37	-9.42	1.1	2.11	30.42	6.3
Norrbottens län	43.78	360.10	6.40	-41.02	1.5	3.93	1.39	23.1
Överkalix tingslag	13.37	377.69	5.86	-10.21	2.2	4.16	.	6.6
Piteå	16.67	368.88	6.24	-8.87	7	5.13	1.26	22.7
Gällivare lappm.	104.40	353.48	7.40	+1.25	1.0	2.92	.	43.0
Jukkasjärvi	109.95	389.93	8.80	+74.54	0.9	1.64	—	72.8

härad, Östergötlands län, Tönnersjö härad, Hallands län, Tjörns och Sävedals härader, Göteborgs och Bohus län, Väne härad, Älvsborgs län, samt Gällivare och Jukkasjärvi, Norrbottens län med motsvarande siffror för andra härader inom länet samt för länets landsbygd i dess helhet. — Att de talrika oäkta födelserna i de stora städerna till ej ringa del bero på här berörda förhållanden, torde vara tämligen säkert.

Det har i det föregående (jfr sid. 6) antytts, att den utomäktenskapliga fruktsamheten i viss mån bestämmas av den allmänna fruktsamheten. Något egentligt stöd för ett dylikt påstående erbjuda emellertid knappast siffrorna i tab. G; de ekonomiska och sociala faktorernas inverkan är allt för stor, för att någon mera genomgående parallellism mellan sifferserierna i kol. 2 och 3 skulle kunna påvisas.

Ej heller det inbördes sambandet mellan den oäkta födelsefrekvensen och äktenskapsfrekvensen kommer med någon större tydlighet till synes i tab. G. Detta beror naturligtvis i första hand därpå, att i denna tabell den oäkta födelsefrekvensen mätes genom relationstalet mellan antalet utom äktenskapet levande födda och antalet ej gifta kvinnor i konceptionsåldern. I trakter, där äktenskapsfrekvensen är låg, blir ju, såvida ej en stark utflyttning av ogifta kvinnor sker, antalet dylika kvinnor högt och vice versa. Då emellertid sagda relationstal ej berör antalet ogifta män, kunde man ju likväl vänta, att en hög eller låg äktenskapsfrekvens skulle respektive sänka eller stegra även det oäkta fruktsamhetstalet. En del exempel på att så skulle vara fallet kunna också framdragas ur tab. G, men undantagen äro nära nog lika talrika, och orsakerna äro väl även här att söka i speciella ekonomiska, sociala, moraliska och folkpsykologiska faktorers inverkan på den oäkta födelsefrekvensen.

Den måhända viktigaste bland dessa sociala och ekonomiska orsaker torde vara jordfördelningen, och huruvida jorden i allmänhet brukas av ägarna själva eller av arrendatorer. Det beror säkerligen ej på tillfälligheter, att de oäkta födelserna i allmänhet äro långt mindre talrika i trakter, där brukningsdelarna äro små, i trakter, rika på självägande småbönder, än vad fallet är i trakter med övervägande större egendomar med talrika underhavande och en talrik arrendators- och torpareklass. Man jämföre t. ex. den ringa utomäktenskapliga fruktsamheten i Kronobergs, Jönköpings och Älvsborgs län, där brukningsdelarnas medelareal uppgår till respektive 6, 8 och 9 hektar odlad jord samt antalet arrendatorer i procent av samtliga jordbrukare till respektive 6, 12 och 10, med motsvarande höga relationstal i län sådana som Stockholms, Uppsala och Södermanlands, där brukningsdelarnas medelareal utgör respektive 19, 30 och 28 hektar odlad jord, och där arrendatorernas antal uppgår till respektive 21, 39 och 42 %. För övrigt hänvisas till siffrorna i tab. G, av vilka det tydligt framgår, att, åtminstone beträffande rena jordbruksbygder, denna regel i de allra flesta fall håller streck. Det bör här framhållas, att i jordbrukstrakter, där hemmansklyvningen gått långt, där är också emigrationen ofta betydande, och detta utgör jämte förut framhållna om-

ständigheter en förklaring till att emigrationsbygder och bygder med ett ringa antal oäkta födelser ej sällan sammanfalla.

Huru grannskapet till större städer eller industristäder inverkar på landsbygdens oäkta födelsefrekvens skall i det följande utförligare behandlas. Redan här torde emellertid böra framhållas, att bland de i tab. G upptagna häraderna med hög oäkta födelsefrekvens befinna sig grannhärader till Stockholm och Göteborg.

Redan i kapitlet om den utomäktenskapliga födelsefrekvensen i olika länder har framhållits, hurusom folkseder och folkuppfattning angående föräktenskapligt samlag m. m. även i Sverige i stor utsträckning torde inverka på de oäkta födelsernas antal. Den höga frekvensen inom landskapen Härjedalen och Jämtland samt delar av Hälsingland och Dalarna får man sålunda till ej ringa del tillskriva hithörande förhållanden. Ehuru den kunskap man äger härom är rätt sporadisk, torde man kunna påstå, att i synnerhet i nämnda landsändar, men för övrigt bland de jordbruksidkande klasserna inom hela den svenska landsbygden, samlag mellan blivande makar ofta anses såsom rent av självfallen sak. Tab. 15 och 16 giva ett kraftigt stöd för ett dylikt påstående, och den pågående specialutredningen angående de oäkta barnens levnadsförhållanden torde även vara ägnad att bekräfta detsamma. Denna folksed, som åtminstone förr gick under namnen »provsnätting», »nattfrieri» m. m., går, som nämnts (jfr sid. 8), tillbaka ända till heden tid.¹⁾ Blir kvinnan efter dylikt föräktenskapligt umgänge havande, gifta sig i vanliga fall kontrahenterna före barnets födelse (jfr tab. 15 och 16), men många kunna de orsaker vara, som bidraga till att det tilltänkta äktenskapet uppskjutes, så att barnet dessförinnan blir fött. Bröllopet är ännu i dag på den svenska landsbygden en omständlig och kostsam sak. Bland något så när välbärgat folk kan det knappast försiggå utan rätt storartade festligheter. Brådskande jordbruksarbete eller saknad av kontanta penningar kunna lägga tillfälligt hinder för dessa festligheter, så uppskjutes bröllopet, och barnet födes såsom i statistisk mening oäkta. Felslagna skördar, mellankommande värnpliktsövning för den manliga kontrahenten, hans bortovaro från hemmet, t. ex. som sjöman eller fiskare, sjukdom, synnerligast kvinnans, m. m. kunna ju utgöra tvingande skäl för äktenskapets uppskjutande. I de norrländska obygderna kan det vidare ej sällan under långa tider av året vara en ren omöjlighet eller åtminstone förenat med stora svårigheter för kontrahenterna att för vigselns erhållande infinna sig hos vederbörande. I vilken utsträckning legitimering förekommer i landets olika delar, skall framgå av specialutredningen angående de oäkta barnens levnadsöden. Någon verklig föreställning om den roll, den oäkta födelsefrekvensen spelar i olika trakter, kan man tydligen ej få utan dylika kompletterande uppgifter angående legitimering av barn genom föräldrarnas äktenskap.

På tal om den roll, folksedvänjor spela, bör även omnämnas, hurusom det gamla bruket att låta gårdens manliga och kvinnliga tjänare dela sovrum eller att låta de kvinnliga hava sina sovplatser i ladugården, vilket fordom

¹⁾ Jfr C. Säves avhandling om Dalallmogens språk och seder i Tidskrift för litteratur, 1852, femte häftet.

var mycket vanligt¹⁾ och nog ännu praktiseras här och var, exempelvis i Dalarna, i sin mån bidrager till att öka de oäkta barnens antal.

Till slut skall här nedan försök göras att utröna i vilken mån de olika områdenas karaktär av rena jordbruksbygder eller industribygder inverkar på antalet oäkta födelser. Denna fråga hör naturligtvis på det närmaste samman med de ekonomiska och sociala faktorernas inverkan på den oäkta födelsefrekvensen, men den bör även i viss mån bedömas i samband med ovan berörda föräktenskapliga förbindelser mellan fästfolk.

Att antalet oäkta födelser i industribygder skall vara relativt stort, torde man redan på förhand kunna antaga, eftersom dylika bygder till sin karaktär ofta närma sig industristäderna; de äro i allmänhet tätt bebyggda, befolkningen är mycket rörlig, antalet ogifta yngre personer stort, inneboendesystemet allmänt o. s. v. En rationell undersökning beträffande hithörande förhållanden stöter emellertid genast på den stora svårigheten, vilka bygder böra betecknas såsom jordbruksbygder och vilka som industribygder, och denna svårighet blir naturligtvis än större därigenom, att den lokala uppdelningen i föreliggande utredning ej går längre än till häradet. Inom flertalet härader äro ju många näringsgrenar företrädda, jordbruk bedrivs inom så gott som alla bygder även de mest industrialiserade, och inom samma härad förekomma ofta sida vid sida typiska jordbrukssocknar och typiska industrisocknar. Såsom norm vid dragandet av gränsen mellan jordbruks- och industrihärader har här efter mönster från Emigrationsutredningen — i vilken emellertid den lokala uppdelningen går ända ned till socknen — använts procenttalen för proportionen mellan taxeringsvärdet av jordbruksfastighet och annan fastighet. I omstående tab. H hava de härader, där taxeringsvärdet av annan fastighet år 1906 uppgått till åtminstone 25 å 30 procent av taxeringsvärdet å all fastighet inom häradet i regeln betraktats såsom industrihärader (jfr för övrigt tab. G kol. 9). I Stockholms län har dock procenttalet satts något högre och i Hallands län något lägre. Att en dylik uppdelning är behäftad med åtskilliga svagheter är tydligt nog, men någon bättre står knappast till buds.

Redan en jämförelse mellan siffrorna i kol. 2 och 9 i tab. G giver tydligt nog vid handen, att ett visst samband förfinnes mellan den oäkta födelsefrekvensen och omnämnda procenttal, så till vida nämligen, att i härader, där detta procenttal är relativt lågt, där är också i allmänhet den oäkta födelsefrekvensen lägre än i ett inom samma län beläget härad, där procenttalet är högre och vice versa. Undantagen från denna allmänna regel äro ju många, men i de flesta fall kan man då påvisa, att någon annan faktor mäktigt påverkar frekvensen i fråga i motsatt riktning.

Vad angår siffrorna i tab. H, ser man, att för hela rikets landsbygd de oäkta födelserna äro avsevärt talrikare i industrihärader än i jordbrukshärader, och detta gäller samtliga relationstal, minst dock de utom äktenskapet levande födda i procent av samtliga levande födda, vilket sålunda tyder på att även födelserna inom äktenskapet, ehuru ej i samma höga grad som de utom äk-

¹⁾ Jfr Sundbärgs förut omnämnda arbete, sid. 36—51.

Tab. H. Frekvensen av utom äktenskapet levande födda i »jordbrukshärad» och »industrihärad», ärtiondet 1901—1910.

1		2	3	4		5	6	7	8	9
Länens landsbygd, »jordbrukshärad» och »industrihärad»		Antal härad	Medel-folk-mängd	Tax.-värde & annan fastighet år 1906		Utom äktenskapet levande födda				
				Tusental kr.	i % av taxeringsvärdet å all fastighet	på 1000 av medelfolk-mängden, årligen	på 1000 ej gifta kv. i åldern 20—45 år, årligen	i % av in-gångna äkten-skap	i % av samtliga levande födda	
Stockholms län	Jordbrukshärad	12	79 570	19 015	25·0	2·79	50·00	48·00	11·31	
	Industrihärad	7	98 816	110 094	68·4	3·86	54·74	74·49	14·03	
Uppsala län	Jordbrukshärad	11	66 678	12 364	16·9	2·83	49·32	50·13	11·92	
	Industrihärad	2	29 876	12 889	46·7	3·46	56·69	57·06	12·52	
Södermanlands län	Jordbrukshärad	7	94 937	23 998	24·3	2·49	45·10	43·36	10·18	
	Industrihärad	3	41 775	17 711	37·5	2·92	53·44	51·28	11·32	
Östergötlands län	Jordbrukshärad	15	152 283	28 838	18·0	2·44	37·61	43·39	10·17	
	Industrihärad	6	65 494	32 537	43·1	3·24	49·31	60·43	12·29	
Jönköpings län	Jordbrukshärad	5	80 183	11 607	19·2	1·37	18·47	25·81	6·06	
	Industrihärad	4	97 424	25 901	35·0	1·45	20·99	28·11	5·58	
Kronobergs län	Jordbrukshärad	4	84 918	11 749	20·0	1·55	21·62	30·05	6·52	
	Industrihärad	2	65 261	11 353	26·7	1·42	21·61	27·48	5·81	
Kalmar län	Jordbrukshärad	12	157 300	20 684	16·6	1·93	29·46	36·64	8·36	
	Industrihärad	3	35 859	7 998	26·0	1·69	26·73	31·86	6·73	
Gottlands län	Jordbrukshärad	1	22 491	4 666	22·2	1·94	28·68	32·04	9·89	
	Industrihärad	1	22 048	6 610	27·1	3·00	46·85	49·62	13·68	
Blekinge län	Jordbrukshärad	2	50 275	8 428	24·6	2·58	41·31	49·22	9·40	
	Industrihärad	2	58 712	11 000	30·0	3·32	55·07	66·61	12·21	
Kristianstads län	Jordbrukshärad	7	120 634	20 744	16·9	2·52	33·66	45·02	10·60	
	Industrihärad	3	84 397	18 110	26·0	2·86	37·74	52·72	11·52	
Malmöhus län	Jordbrukshärad	9	154 760	36 474	15·4	2·70	37·49	45·78	11·41	
	Industrihärad	4	124 912	68 034	38·7	2·98	43·36	50·49	10·73	
Hallands län	Jordbrukshärad	6	84 911	9 642	13·3	1·57	21·75	31·73	6·68	
	Industrihärad	2	28 849	5 849	24·2	2·47	33·43	45·36	9·12	
Göteborgs o. Bohus län	Jordbrukshärad	14	114 564	15 368	20·3	1·40	20·63	27·93	5·85	
	Industrihärad	6	75 289	69 367	71·9	3·35	40·06	54·85	11·24	
Älvsborgs län	Jordbrukshärad	13	151 959	14 317	15·9	1·32	16·42	27·97	6·22	
	Industrihärad	5	94 703	26 035	40·6	1·66	20·58	33·56	7·03	
Skaraborgs län	Jordbrukshärad	16	189 555	17 454	11·3	1·64	20·83	31·87	7·80	
	Industrihärad	2	23 389	10 392	33·2	2·58	32·35	47·41	10·84	
Värmlands län	Jordbrukshärad	8	128 103	13 905	13·5	2·68	33·54	51·38	11·80	
	Industrihärad	6	101 509	31 243	36·0	2·90	38·85	52·43	11·98	
Örebro län	Jordbrukshärad	11	121 467	20 689	18·7	2·84	39·90	52·44	12·20	
	Industrihärad	4	47 096	18 053	39·5	3·43	50·25	58·55	12·90	
Västmanlands län	Jordbrukshärad	10	77 916	14 435	18·7	3·23	52·58	54·92	13·07	
	Industrihärad	3	39 900	15 016	36·5	3·17	58·42	52·14	11·99	
Kopparbergs län	Jordbrukshärad	10	127 446	18 544	14·1	2·52	40·72	44·45	10·45	
	Industrihärad	4	84 035	43 350	47·5	3·85	55·95	60·24	12·50	
Gävleborgs län	Jordbrukshärad	3	60 457	10 847	19·8	5·90	86·28	107·44	20·29	
	Industrihärad	6	138 308	51 887	43·9	4·35	68·57	75·88	15·44	
Västernorrlands län	Jordbrukshärad	9	106 614	11 133	14·7	3·33	47·18	57·29	11·20	
	Industrihärad	6	106 795	36 567	47·2	4·65	72·50	80·07	15·15	
Jämtlands län	Jordbrukshärad	10	87 759	6 554	10·1	4·59	66·73	82·31	16·67	
	Industrihärad	3	18 810	4 003	32·2	4·00	58·52	73·22	15·15	
Västerbottens län	Jordbrukshärad	6	71 521	5 115	8·0	1·92	29·08	30·54	5·84	
	Industrihärad	3	74 977	13 569	29·8	1·46	22·26	23·78	4·66	
Norrbottens län	Jordbrukshärad	10	65 488	6 136	9·5	2·11	36·07	33·71	5·85	
	Industrihärad	7	70 364	20 487	40·5	2·94	51·07	45·06	7·52	
Hela riket	Jordbrukshärad	211	2 451 749	362 734	16·4	2·41	34·92	44·10	9·85	
	Industrihärad	94	1 628 598	668 055	43·1	3·02	44·31	53·33	10·96	

tenskapet, äro relativt talrikare i industrihärader än i jordbrukshärader. Vad som i detta avseende gäller för hela riket, gäller även för flertalet län; de enda undantagen utgöra Kronobergs, Kalmar, Gävleborgs, Jämtlands och Västertbottens län samt, vad angår den oäkta födelsekvoten, jämväl Jönköpings, Malmöhus och Västmanlands län. Beträffande de norrländska länen ligger förklaringen härtill utan tvivel i den stora utbredning de föräktenskapliga förbindelserna här äga. I omnämnda Smålandslän är ju de oäkta barnens antal såväl i industrihärader som jordbrukshärader ovanligt lågt, vartill kommer, att de typiska industrihäraderna här äro ytterst fåtaliga, såsom framgår av siffrorna i kol. 2 och 5.

C. Städer.

Härefter skulle, fortfarande med ledning av tab. 3, lämnas en kortare översikt, huru den oäkta födelsefrekvensen, närmast med hänsyn till det oäkta fruktsamhetstalet, ter sig i var och en av rikets städer under senaste årtiondet. För jämförelser underlättande hava i omstående tab. I städerna ordnats efter det oäkta fruktsamhetstalets storlek och uppgifter införts såväl å dessa relationstal som å motsvarande för angränsande härad samt även å städernas medelfolkmängd under årtiondet.

Det hör uttryckligen betonas, att, ehuru siffrorna avse ett helt årtionde, de absoluta talen för de mindre städerna äro rätt små, varför tillfälligheten här i ganska stor utsträckning spelar in.

De lägsta oäkta fruktsamhetstalen äro att anteckna för Skellefteå, 8.68 ‰, Haparanda, 10.16 ‰, Kungälv, 11.43 ‰ och Piteå, 13.50 ‰, medan däremot Södertälje, Malmö, Säter och Eskilstuna uppvisa de högsta med respektive 68.32, 56.00, 54.55 och 54.37 ‰. Stockholm med ett promilletal om 52.27 kommer först i femte rummet, närmast efter Eskilstuna, Göteborg kommer som n:r 19 med ett promilletal om 43.77, Norrköping, 44.80 ‰, kommer som n:r 16 och Gävle, 45.62 ‰, som n:r 14. Av de 94 i tabellen upptagna städerna hava 13 eller 13.83 % ett promilletal lägre än 20; 27 st. eller 28.72 % befinna sig i gruppen 20—30 ‰, 30 st. eller 31.92 % i gruppen 30—40 ‰, 16 eller 17.02 % i gruppen 40—50 ‰, och 8 st. eller 8.51 % hava ett promilletal högre än 50. Endast 19 städer eller 20.21 % av samtliga hava ett oäkta fruktsamhetstal högre än det för rikets städer gällande, 43.64 ‰. Redan denna omständighet giver tillkänna, att det i allmänhet är i de större städerna, man finner de höga oäkta fruktsamhetstalen, och detta framgår även i övrigt av tabellen. Av städer med en medelfolkmängd om mera än 25 000 hava sålunda samtliga, med undantag av Karlskrona, ett oäkta fruktsamhetstal högre än 40 ‰, och av städer med över 15 000 invånare hava alla utom Jönköping ett promilletal högre än 30. Emellertid befinna sig bland städer med synnerligen högt oäkta fruktsamhetstal en hel del rena småstäder sådana som Säter, Sigtuna, Tidaholm, Vimmerby, Öregrund m. fl. samt likaledes ett flertal medelstora städer såsom Södertälje, Hudiksvall, Söderhamn, Luleå, Karlstad, Falun och Sala.

Att den oäkta födelsefrekvensen i allmänhet skall vara högre i de större

Tab. I. Antalet levande födda utom äktenskapet årligen på 1 000 ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år i rikets städer samt i angränsande härad eller tingslag, årtiondet 1901—1910.

Städer	Medel-folk-mängd under årtion-det	Antal levande födda oä. på 1000 ej gifta kv. i åldern 20—45 år, årl.		Städer	Medel-folk-mängd under årtion-det	Antal levande födda oä. på 1000 ej gifta kv. i åldern 20—45 år, årl.	
		Staden	Angrän-sande härad			Staden	Angrän-sande härad
Skellefteå	1 362	8 68	20 03	Norrhälje	3 653	32 81	40 88
Haparanda	1 357	10 16	46 11	Vaxholm	2 074	32 85	54 98
Kungälv	1 350	11 43	12 32	Örnsköldsvik	3 094	32 90	27 93
Piteå	2 741	13 50	16 67	Kristinehamn	7 803	32 93	57 81
Borgholm	1 060	15 25	30 15	Söderköping	2 032	33 17	42 75
Kungsbacka	1 029	15 32	20 54	Halmstad	16 991	33 22	33 44
Vadstena	2 377	16 24	56 52	Uddevalla	11 138	33 43	23 77
Åmål	3 834	17 11	26 22	Lund	18 542	33 94	37 14
Laholm	1 828	17 33	24 38	Borås	18 611	34 09	10 34
Skara	4 998	17 41	17 72	Skanör med Falsterbo	944	35 00	48 51
Östhammar	819	18 67	50 63	Arboga	5 181	35 10	48 49
Strängnäs	2 565	18 95	67 25	Köping	4 722	35 19	48 49
Karlshamn	7 207	19 69	42 51	Visby	9 074	35 68	46 85
Eksjö	4 512	20 22	21 14	Enköping	4 694	35 84	56 52
Mariestad	4 126	20 79	24 37	Nyköping	8 378	35 93	45 42
Hedemora	2 194	20 97	46 15	Trosa	798	36 07	44 33
Umeå	4 994	21 00	26 33	Östersund	7 440	36 56	56 84
Gräna	1 155	21 54	24 13	Mariefred	1 228	36 73	65 51
Lyskil	1) 4 254	21 92	27 60	Ystad	10 435	37 36	37 91
Skövde	5 668	21 98	26 13	Härnösand	8 833	37 83	60 15
Simrishamn	2 087	22 27	27 47	Skänninge	1 332	38 14	42 17
Falkenberg	3 517	22 29	23 25	Vänersborg	7 075	38 14	32 39
Växjö	7 841	24 36	21 72	Kristianstad	10 938	38 96	39 98
Strömstad	2 933	24 50	25 54	Örebro	26 002	40 28	39 27
Alingsås	4 027	24 95	16 73	Hälsingborg	29 244	40 67	40 35
Hjo	1 950	25 54	26 13	Sala	7 262	41 78	50 64
Kalmar	14 012	25 63	29 74	Falun	10 668	42 55	48 69
Marstrand	1 638	25 66	12 32	Öregrund	1 132	43 06	50 63
Ronneby	3 311	25 77	49 52	Göteborg	147 905	43 77	57 83
Ängelholm	3 486	26 04	32 97	Vimmerby	2 420	44 02	22 32
Nora	1 808	26 54	56 28	Karlstad	14 695	44 69	58 86
Askersund	1 890	27 27	34 69	Norrköping	44 130	44 80	80 65
Lidköping	6 115	27 59	13 89	Luleå	9 159	44 84	24 83
Lindesberg	2 386	28 00	49 94	Gävle	31 108	45 62	70 83
Trälleborg	5 028	28 13	48 51	Landskrona	15 401	46 90	35 74
Motala	2 965	28 33	42 17	Söderhamn	11 313	47 48	59 16
Varberg	6 658	28 83	18 13	Tidaholm	1) 4 718	48 78	35 55
Jönköping	23 960	29 23	24 14	Sundsvall	15 969	49 01	60 74
Oskarshamn	7 625	29 67	22 76	Torshälla	1 851	49 07	59 10
Filipstad	3 941	29 85	49 17	Västerås	15 052	51 12	73 49
Västervik	9 060	30 37	33 19	Sigtuna	596	51 92	75 68
Falköping	3 891	30 54	29 51	Hudiksvall	5 456	51 99	77 94
Karlskrona	26 158	30 66	62 92	Stockholm	323 574	52 27	57 07
Lindköping	16 172	30 79	34 89	Eskilstuna	19 157	54 37	59 10
Ulricehamn	1 727	31 28	15 58	Säter	872	54 55	46 15
Sölvesborg	2 454	31 36	40 22	Malmö	72 816	56 00	54 80
Uppsala	24 438	32 04	65 82	Södertälje	9 384	68 32	47 30

1) Folkmängden vid 1910 års slut.

städerna än i småstäder och medelstora städer är lätt att inse, ty när allt kommer omkring, är det, vad vårt land angår, endast beträffande dessa större städer och en del industristäder man kan tala om förefintligheten av de å sid. 20 omnämnda faktorerna, som medföra en högre oäkta födelsefrekvens i stad än på landsbygd. Våra smärre och medelstora städer hava i och för sig inga särskilda förutsättningar för en starkare oäkta födelsefrekvens, om man undantager den omständigheten, att de unga ogifta personerna oftast äro relativt talrikare än vad fallet är å landsbygden. Av de 94 i tabellen upptagna städerna hava också ej mindre än 72 eller 76.60 % ett lägre oäkta fruktsamhetstal än angränsande härad. Detta beror bland annat därpå, att den förut omnämnda folkseden, att fästfolk pläga könsumgänge före äktenskapet och sedan först efter barnets födelse ingå giftermål, efter allt att döma är vanligare å landsbygden än i städerna. Men till sagda förhållande bidrager även och säkerligen i högre grad den omständigheten, att kring städerna, i synnerhet de större och industristäderna, uppväxa förstadsamhällen, där den fattigare industribefolkningen med arbete i staden har sitt hemvist. Bland denna befolkning är ofta de oäkta barnens antal synnerligen stort. Ännu en faktor måste man taga hänsyn till, nämligen att i städerna, synnerligast i de större och i industristäderna, de preventiva medlen troligen fått en rätt stor utbredning, medan detta ännu knappast torde vara i samma grad fallet å den verkliga landsbygden. Storstädernas offentliga och hemliga prostitution samt svårare former av sexuella utsvävningar, varigenom antalet oäkta födelser minskas, hava ej heller sin motsvarighet å landsbygden.

Ovan har anförts, hurusom landsbygden just genom grannskapet till stad kan erhålla ett betydande tillskott av oäkta barn. Mycket ofta äger emellertid det motsatta förhållandet rum, nämligen så, att landsbygdens höga frekvens för med sig en liknande för angränsande stad, i synnerhet då en mindre. De oäkta födelsernas antal i en stad beror sålunda även på den oäkta födelsefrekvensen inom kringliggande landsbygd. Endast härigenom kan man förklara den höga utomäktenskapliga fruktsamheten i ovan anförda mindre städer, som så gott som samtliga ligga i bygder med talrika oäkta födelser. Beträffande Säter är likväl förhållandet märkligt nog, i det att den oäkta fruktsamheten i angränsande tingslag, ehuru även den tämligen hög, 46.15 ‰, är rätt väsentligt lägre än i själva staden, 54.55 ‰. Det invid samma tingslag belägna Hedemora har ett oäkta fruktsamhetstal om allenast 20.97 ‰. Då emellertid i det lilla Säter medelfolkmängden av ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år under årtiondet utgjorde allenast 77 och antalet under detsamma födda barn utom äktenskapet 42, är det ganska troligt, att rena tillfälligheter inverkat.

Beträffande städer med större industri eller handel kan i allmänhet sägas, att oberoende av invånarantalet de oäkta födelserna där äro relativt talrikare än i närbelägna städer utan mera betydande industri eller handel. Detta gäller i synnerhet, om hänsyn tages till de oäkta födelsetalen, som ej taga någon hänsyn till de ogifta kvinnornas relativa andel av befolkningen, men har sin tillämpning även på de oäkta fruktsamhetstalen.

V. Dödfödda barn.

I det föregående har hänsyn tagits allenast till de *levande födda* barnens antal, varemot de *dödfödda* lämnats helt åsido. Dödfödslarnas antal erbjuder emellertid vid sidan av ett rent fysiologiskt eller medicinskt intresse även ett stort socialvetenskapligt, som stegras, då fråga är om utomäktenskapliga födelser. — Såsom dödfött torde i allmänhet i Sverige anses ett barn, som efter födelsens fullbordan ej visar tecken till liv, ehuru fostertiden varit tillräckligt lång för att barnet skulle kunna äga möjlighet till liv. Klart är, att möjlighet ej alltid förefinnes att säkert avgöra, om levande födelse, dödfödelse eller »abort» föreligger, helst då ej läkare eller barnmorska assisterat vid förlossningen, och lika klart är, att det beträffande oäkta barn någon gång medvetet lämnas oriktiga uppgifter och underlåtes att anmäla en dödfödelse under förevändning, att »abort» föreläge, eller uppgives ett levande fött barn såsom dödfött. I stort sett torde emellertid de svenska siffrorna angående dödfödda överensstämma med de verkliga förhållandena. — För mätande av dödfödselfrekvensen sätter man antalet dödfödda i relation till samtliga födda; på så sätt kunna särskilda kvoter erhållas för de dödfödda inom äktenskapet och för dem utom äktenskapet, vilka kvoter sedan lämpligen jämföras med varandra.

I omstående tab. K meddelas absoluta tal och relationstal angående de dödfödda under olika årtionden alltifrån 1830-talet, då, som nämnts, en uppdelning av dödfödslarna efter äkta och oäkta börd först begynte tillämpas.

Att dödfödslarna utom äktenskapet äro relativt talrikare än inom det samma, gäller för Sverige likasom för andra länder. Medan under årtiondet 1901—1910 23.59 ‰ av samtliga äkta födda barn voro dödfödda, utgjorde motsvarande siffra bland de oäkta 32.97 ‰. Detta beror naturligtvis i första rummet därpå, att det utom äktenskapet födda barnets moder under havandeskapet i de flesta fall föga eller alls icke kan skona sig, utan ofta ända till kort före nedkomsten måste arbeta hårt, understundom kanske hårdare än vanligt, för att skaffa uppehälle åt sig och måhända även åt det väntade barnet. Detta kan väl även vara fallet beträffande moder till äkta barn men knappast i samma utsträckning. Huru ofta därtill förekomma brottsliga förfaranden, som kunna åsyfta såväl fördrivning av fostret i ett tidigt utvecklingsstadium som, efter misslyckade fosterfördrivningsförsök, direkt dödande, därom sak-

Tab. K. Dödfödda, åren 1831—1910.

Årligen	Inom äktenskapet		Utom äktenskapet		År	Inom äktenskapet		Utom äktenskapet	
	Abso- luta tal	På 1 000 av samt- liga inom äkten- skapet födda	Abso- luta tal	På 1 000 av samt- liga utom äkten- skapet födda		Abso- luta tal	På 1 000 av samt- liga inom äkten- skapet födda	Abso- luta tal	På 1 000 av samt- liga utom äkten- skapet födda
<i>I medeltal</i>					1901 . . .	3 006	23·86	622	36·57
1831—1840	2 501	27·49	405	59·80	1902 . . .	2 968	23·91	547	32·63
1841—1850	2 830	29·20	484	51·70	1903 . . .	2 865	23·66	573	35·32
1851—1860	3 409	30·40	575	50·50	1904 . . .	2 965	24·37	567	33·76
1861—1870	3 743	31·30	592	46·03	1905 . . .	2 848	23·42	570	33·10
1871—1880	3 644	29·50	603	41·69	1906 . . .	2 890	23·70	559	30·86
1881—1890	3 249	25·96	536	37·15	1907 . . .	2 902	23·84	635	34·18
1891—1900	3 024	24·72	515	34·18	1908 . . .	2 852	23·16	583	30·40
1901—1910	2 885	23·59	594	32·97	1909 . . .	2 830	23·04	652	32·36
					1910 . . .	2 725	22·89	626	31·38

nar man naturligtvis kändedom. Att understundom de ogifta mödrarna med avsikt underkasta sig ett hårdare arbete, än som är nödvändigt, för att därmed fördriva eller döda fostret, torde ej vara osannolikt. Bland andra omständigheter, som kunde ifrågakomma för förklarandet av den högre dödfödelskvoten för de utom äktenskapet födda, må framhållas en hos föräldrarna till oäkta barn allmännare förekomst av syfilis och andra veneriska sjukdomar samt vidare otillfredsställande hjälp vid förlossningen (födelse i döljsmål).

Den högre dödfödelsprocenten bland oäkta barn beror emellertid delvis även därpå, att de oäkta börderorna i mycket stor utsträckning äro förstlingsbörder, för vilka, enligt vad erfarenheten och gjorda statistiska undersökningar giva vid handen, dödfödelsrisken är avsevärt större än åtminstone för den andra till fjärde börden i ordningen. Även den omständigheten, att de oäkta födelserna i något högre grad än de äkta äro hopade kring de varma sommarmånaderna (jfr tab. O och P), då dödfödelsrisken är större, torde i någon mån bidraga till den högre dödfödelskvoten för de oäkta.¹⁾

Vad beträffar förändringarna i antalet dödfödda barn utom äktenskapet alltsedan 1830-talet, är att märka den väsentliga nedgång, som inträffat. Ehuru det totala antalet oäkta födelser på denna tid nära nog tredubblats, är de dödföddas antal endast en halv gång till så högt som för 70 år sedan, eller i årligt medeltal för tiden 1901—1910 594 mot 405 för 1830-talet. Medan under 1830-talet närmare 6 % av de oäkta födelserna voro dödfödslar, utgjorde motsvarande procenttal för sista årtiondet föga mer än 3. Denna glädjande förbättring, som ju har sin motsvarighet på barnadödlighetens område, sträcker sig även till de äkta födelserna, men har varit snabbare för de oäkta, något som ju är rätt naturligt, när man besinnar, att dödfödelsprocenten bland de förra

¹⁾ Angående orsaker till dödfödelse jfr. Prinzing: Handbuch der medizinischen Statistik, Jena 1906, sid. 48 och följ. samt Norges officiella statistik V, 37: Om Børn, fødte udenfor Aegteskab, Kristiania 1907, sid. 31.

under 1830-talet var ej ens hälften så hög som för de oäkta. Förbättringen är i första hand att tillskriva gynnsammare omständigheter och förbättrad vård för de blivande barnaföderskorna. För sexualproportionen bland de dödfödda skall redogöras i nästa kapitel.

Huru dödfödslarna fördela sig på landsbygd och städer samt på de olika länen under senaste årtiondet, framgår av tab. 5. Av dödfödda utom äkten-skapet åren 1901—1910 komma 3 534 på landsbygden och 2 400 på städerna, utgörande en dödfödskvot av resp. 3·16 och 3·53 %. Detta, att kvoten är högre i städerna än på landsbygden, gällde fordom även för de äkta födelserna, för årtiondet 1901—1910 är emellertid de äkta födelsernas dödfödskvot densamma i städerna som på landsbygden eller 2·36 %. Vad beträffar dödfödskvoterna för de oäkta födda inom olika län, gäller även, med undantag för Södermanlands, Kristianstads, Hallands, Göteborgs och Bohus samt Kopparbergs län, att landsbygdens kvot är den lägre. En enormt hög kvot, 7·04 %, är att anteckna för Visby stad, men då de absoluta talen här äro mycket små, är det möjligt, att tillfälligheter spelat in; likväl äro Visbykvoterna även för närmast föregående årtionden ovanligt höga, eller för årtiondet 1881—90 5·65 % och för 1891—1900 4·37 %. Dödfödskvoten bland de äkta födelserna i Visby ligger däremot t. o. m. något under rikskvoten. De högsta dödfödskvoterna för äkta födelser på landsbygden äro att anteckna för Hallands län, 4·12 %, Älvsborgs län, 3·99 %, samt Göteborgs och Bohus och Kalmar län, 3·75 %, och i städerna, förutom i Visby, i Norrköping, 4·97 %, samt i Gävleborgs läns städer utom Gävle, 4·80 %. Låga tal finner man för landsbygden inom Gottlands län, 2·40 %, Uppsala län, 2·64 %, Västernorrlands län, 2·67 %, och Västerbottens län, 2·72 %, samt för städerna i Kristianstads, Malmöhus (utom Malmö) och Kopparbergs län med respektive 2·66, 2·43 och 2·79 %. Anmärkningsvärt är, att dödfödskvoterna bland de oäkta i de större städerna, i motsats mot vad förhållandet är i flertalet andra länder, i Sverige alls icke eller endast föga höja sig över medeltalet för samtliga städer. Medan sistnämnda tal, som nämnts, utgjorde 3·53 %, uppgick motsvarande kvot i Stockholms stad till 3·65 %, i Göteborg till allenast 3·10 % — d. v. s. ett lägre procenttal än för länets övriga städer och t. o. m. än för länets landsbygd — i Malmö till 3·01 % och i Gävle till 3·35 % — sålunda ett lägre tal än för länets övriga städer —. Endast i Norrköping är, som nämnts, procenttalet relativt högt. Någon stegrad moralisk belastning, sådan som G. v. Mayr på grund av de höga dödfödskvoterna anser förefinnas i kontinentens storstäder, kan man sålunda ej konstatera i Sveriges större städer.

Tab. 5 erbjuder även tillfälle att inom vart län med skillnad mellan land och stad jämföra dödfödskvoten för de oäkta med motsvarande tal för de äkta. En relativt stor skillnad är att anteckna för landsbygden inom Hallands, Älvsborgs och Göteborgs och Bohus län samt för städerna i Gottlands län, Gävleborgs län utom Gävle, Östergötlands län utom Norrköping samt Värmlands län, varemot denna skillnad är relativt ringa å landsbygden inom Gottlands, Norrbottens och Västernorrlands län, samt i städerna i Kristianstads, Södermanlands och Västernorrlands län.

Tab. L. Dödfödda på 1 000 födda i olika länder. årtiondena 1881—1910.

L a n d	Årl. 1881—1890			Årl. 1891—1900			Årl. 1901—1910		
	a) Äkta	b) Oäkta	b) i % av a)	a) Äkta	b) Oäkta	b) i % av a)	a) Äkta	b) Oäkta	b) i % av a)
Sverige	26	37	142.3	25	34	136.0	24	34	141.7
Norge	27	41	151.9	25	41	164.0	23	37	160.9
Danmark	27	34	125.9	24	34	141.7	23	32	139.1
Finland	26	47	180.8	25	44	176.0	23	41	178.3
Nederländerna	48	82	170.8	43	79	183.7	¹⁾ 40	¹⁾ 73	182.5
Belgien	45	59	131.1	43	61	141.9	¹⁾ 42	¹⁾ 60	142.9
Tyska riket	36	46	127.8	31	42	135.5	29	42	144.8
Preussen	37	51	137.8	32	45	140.6	29	44	151.7
Bajern	33	36	109.1	30	36	120.0	28	33	117.9
Sachsen	33	44	122.2	33	42	127.3	33	41	124.2
Württemberg	36	37	102.8	32	34	106.3	29	31	106.9
Baden	29	34	117.2	26	34	130.8	25	31	124.0
Österrike	25	40	160.0	27	40	148.1	²⁾ 25	37	148.0
Ungern	17	30	176.5	21	32	152.4	¹⁾ 19	¹⁾ 27	142.1
Schweiz	37	61	164.9	35	58	165.7	33	51	154.5
Frankrike	42	79	188.1	44	73	165.9	¹⁾ 43	¹⁾ 69	160.5
Italien	34	45	132.4	39	52	133.3	42	57	135.7
Serbien	—	—	—	10	13	130.0	¹⁾ 21	¹⁾ 35	166.7

Dödfödselrekvensen bland de utom äktenskapet födda i Sverige erbjuder en ganska ljus tavla: relativt låg och stadd i ytterligare sjunkande, en ringa skillnad mellan landsbygdens och städernas tal samt utan någon nämnvärd höjd ens för de större städerna. — Den relativt gynnsamma utvecklingen av dödfödselrekvensen bland de utom äktenskapet födda är emellertid en allmän europeisk företeelse, såsom tydligt framgår av den i ovanstående tab. L sammanställda internationella översikten. Att densamma måste begagnas med största försiktighet, torde lätt inses av vad redan anförts å sid. 7 och 8.

Vad angår dödfödelskvoten för de oäkta födda under sista årtiondet, intager Sverige, som synes, den sjätte platsen; bättre ställda äro Ungern, Württemberg, Baden, Danmark och Bajern. Höga tal äro att anteckna för Nederländerna, Frankrike, Belgien och Italien. Angående förhållandet mellan dödfödelskvoten bland de oäkta och bland de äkta ävensom angående kvoterna under närmast föregående årtionden hänvisas till tabellen. De relativt gynnsamma förhållandena i Sverige måste väl i ej ringa utsträckning sättas i förbindelse med den stora oäkta födelsefrekvensen i vårt land, som medfört en större tolerans vid bedömandet av födelser utom äktenskapet med åtföljande större omsorg om de ogifta kvinnorna under havandeskapet och mindre frestelse för desamma till brottsligt förfarande mot fostret.

¹⁾ Avser åren 1901—1905. — ²⁾ Avser åren 1901—1903.

VI. De föddas kön, flerbörder, födelser månadsvis.

Då det är av visst intresse att se, huruvida barnens civilstånd inverkar på *sexualproportionen*, meddelas i tab. M här nedan en översikt för de sista fem årtiondena över antalet födda gossar mot 1 000 flickor, med skillnad mellan äkta och oäkta födda.

Tab. M. Antalet födda gossar mot 1 000 flickor, årtiondena 1861—1910.

År	Levande födda		Dödfödda		Levande födda och dödfödda	
	äkta	oäkta	äkta	oäkta	äkta	oäkta
1861—1870	1 050	1 046	1 375	1 218	1 059	1 053
1871—1880	1 052	1 058	1 331	1 246	1 059	1 065
1881—1890	1 054	1 048	1 360	1 328	1 061	1 057
1891—1900	1 058	1 052	1 311	1 249	1 064	1 058
1901—1910	1 059	1 061	1 289	1 288	1 064	1 068
1861—1910	1 055	1 053	1 333	1 226	1 061	1 060

Går man beträffande de *levande* födda längre tillbaka i tiden, komma på 1 000 födda av kvinnkön följande antal av mankön:

Åren	Bland äkta födda	Bland oäkta födda	Åren	Bland äkta födda	Bland oäkta födda
1776—1780	1 046	1 038	1826—1830	1 046	1 030
1781—1785	1 041	1 003	1831—1835	1 050	1 047
1786—1790	1 053	999	1836—1840	1 044	1 049
1791—1795	1 050	978	1841—1845	1 041	1 029
1796—1800	1 053	1 017	1846—1850	1 051	1 036
1801—1805	1 048	1 034	1851—1855	1 051	1 041
1806—1810	1 046	1 028	1856—1860	1 050	1 021
1811—1815	1 043	1 051			
1816—1820	1 049	1 034	1776—1860	1 047	1 027
1821—1825	1 041	1 028			

Såväl bland de äkta som bland de oäkta födda har sålunda, med ett par undantag för de oäkta födda, mankön varit talrikare representerat än kvinnkön, och detta gäller i synnerhet beträffande de dödfödda. Under äldre tider har, ehuru med några undantag, mankönets relativa antal varit lägre bland de oäkta än bland de äkta. Under två kvinkvinnier, nämligen 1786—1790 och 1791—1795, har t. o. m. bland levande födda de oäkta av kvinnkön varit talrikare än de av mankön. I övriga länder är förhållandet oftast snarare det motsatta, i

det att gossarna i allmänhet äro relativt talrikare bland de oäkta födda än bland de äkta.¹⁾ Under de sista femtio åren, tagna som en enhet, har i Sverige sexualproportionen varit ungefär densamma bland oäkta som bland äkta födda både beträffande de levande födda och samtliga samt under det sista årtiondet jämväl beträffande de dödfödda.

Rörande *flerbörders* förekomst bland äkta och oäkta födda må framhållas följande.

Frekvensen överhuvud av tvillings-, trillings- och fyrlingsbörder uttryckes enklast genom det tal, som anger antalet födda i proportion till antalet barnaföderskor. Mot 1 000 barnaföderskor hava under vart och ett av de fem senaste årtiondena svarat följande antal barn:

Åren	Bland barnaföderskor	Födda barn	Lev. födda	Dödfödda
1861—1870	med äkta barn	1 014·18	982·44	31·74
	med oäkta barn	1 016·88	970·08	46·80
	Summa	1 014·44	981·24	33·20
1871—1880	med äkta barn	1 014·65	984·72	29·93
	med oäkta barn	1 015·36	973·03	42·33
	Summa	1 014·72	983·49	31·23
1881—1890	med äkta barn	1 014·43	988·10	26·33
	med oäkta barn	1 014·61	976·92	37·69
	Summa	1 014·45	986·94	27·51
1891—1900	med äkta barn	1 014·76	989·67	25·09
	med oäkta barn	1 014·16	979·50	34·66
	Summa	1 014·69	988·56	26·13
1901—1910	med äkta barn	1 015·31	991·36	23·95
	med oäkta barn	1 014·11	980·67	33·44
	Summa	1 015·16	989·99	25·17
1861—1910	med äkta barn	1 014·67	987·28	27·39
	med oäkta barn	1 014·93	976·42	38·51
	Summa	1 014·70	986·10	28·60

Frekvensen av flerbörder har alltså under de sista femtio åren hållit sig så gott som konstant. Under årtiondet 1861—1870 var dock sagda frekvens ovanligt hög bland de oäkta födelserna. Förutom detta enstaka undantag kan man knappast iakttaga någon skillnad i flerbördsfrekvensen mellan äkta och oäkta födelser. I flertalet övriga europeiska länder torde man däremot kunna konstatera ett ringare antal flerbörder bland de oäkta födda än bland de äkta, och orsaken härtill plägar man söka däri, att de oäkta barnens mödrar mestadels äro av yngre ålder än de gifta föderskorna. Dödfödslarnas antal har alltid varit större bland flerbörder än annars och, som nämnts, betydligt större bland de oäkta än bland de äkta födda. Genom minskningen av dödfödselfrekvensen över huvud har det antal *levande* födda barn, som motsvarar varje tusental föderskor, stigit såväl bland de äkta som bland de oäkta födda, bland de senare

¹⁾ Jfr. E. Mischlers uppsats i Wörterbuch der Volkswirtschaft, Zweite Auflage, zweiter Band, Jena 1907 (sid. 1094 o. följande).

Tab. N. Barnaföderskor och födda barn länsvis, årtiondet 1901—1910.

L ä n	Antal barnaföderskor			Antal födda barn			Mot 1 000 barnaföderskor svara födda		
	med äkta barn	med oäkta barn	Summa	inom äkten-skapet	utem äkten-skapet	Summa	inom äkten-skapet	utom äkten-skapet	Summa
Stockholms stad . . .	52 279	26 838	79 117	53 018	27 167	80 185	1 014·1	1 012·3	1 013·5
Stockholms län . . .	45 080	7 019	52 099	45 785	7 111	52 896	1 015·6	1 013·1	1 015·3
Uppsala » . . .	26 162	4 145	30 307	26 569	4 193	30 762	1 015·6	1 011·6	1 015·0
Södermanlands » . . .	37 705	5 010	42 715	38 219	5 098	43 317	1 013·6	1 017·6	1 014·1
Östergötlands » . . .	61 729	9 446	71 175	62 755	9 575	72 330	1 016·6	1 013·7	1 016·2
Jönköpings » . . .	48 087	3 478	51 565	48 801	3 538	52 339	1 014·8	1 017·3	1 015·0
Kronobergs » . . .	35 631	2 524	38 155	36 266	2 580	38 846	1 017·8	1 022·2	1 018·1
Kalmar » . . .	50 133	4 653	54 786	50 990	4 718	55 708	1 017·1	1 014·0	1 016·8
Gottlands » . . .	10 106	1 455	11 561	10 291	1 479	11 770	1 018·3	1 016·5	1 018·1
Blekinge » . . .	35 558	4 368	39 926	36 144	4 434	40 578	1 016·5	1 015·1	1 016·3
Kristianstads » . . .	47 769	6 280	54 049	48 588	6 381	54 969	1 017·1	1 016·1	1 016·3
Malmöhus » . . .	99 233	16 350	115 583	100 847	16 595	117 442	1 016·3	1 015·0	1 016·1
Hallands » . . .	33 807	3 029	36 836	34 297	3 064	37 361	1 014·5	1 011·6	1 014·3
Göteb. o. Bohus » . . .	85 461	12 650	98 111	86 646	12 831	99 477	1 013·9	1 014·3	1 013·9
Älvsborgs » . . .	60 424	5 131	65 555	61 306	5 193	66 499	1 014·6	1 012·1	1 014·4
Skaraborgs » . . .	48 081	4 528	52 609	48 843	4 590	53 433	1 015·8	1 013·7	1 015·7
Värmlands » . . .	53 727	7 706	61 433	54 525	7 807	62 332	1 014·9	1 013·1	1 014·6
Örebro » . . .	42 925	6 535	49 460	43 540	6 634	50 174	1 014·3	1 015·1	1 014·4
Västmanlands » . . .	33 166	5 128	38 294	33 635	5 189	38 824	1 014·1	1 011·9	1 013·8
Kopparbergs » . . .	53 523	7 168	60 691	54 333	7 278	61 611	1 015·1	1 015·3	1 015·2
Gävleborgs » . . .	57 710	12 054	69 764	58 609	12 232	70 841	1 015·6	1 014·8	1 015·4
Västernorrlands » . . .	62 122	10 106	72 228	63 019	10 251	73 270	1 014·4	1 014·3	1 014·4
Jämtlands » . . .	26 057	5 214	31 271	26 428	5 283	31 711	1 014·2	1 013·2	1 014·1
Västerbottens » . . .	46 286	2 647	48 933	46 985	2 692	49 677	1 015·1	1 017·0	1 015·2
Norrbottnens » . . .	52 014	4 007	56 021	52 781	4 060	56 841	1 014·7	1 013·2	1 014·6
Summa	1 204 775	177 469	1 382 244	1 223 220	179 973	1 403 193	1 015·3	1 014·1	1 015·2
Dörav å landsbygden	949 832	110 353	1 060 185	964 664	111 949	1 076 613	1 015·6	1 014·5	1 015 5
» i städerna	254 943	67 116	322 059	258 556	68 024	326 580	1 014 2	1 013·5	1 014·0

i något högre grad, eller från omkring 982 äkta och vid pass 970 oäkta under 1860-talet till respektive omkring 991 och 981 under sista årtiondet.

Huru flerbörderna under senaste årtiondet fördelat sig på olika län ävensom på landsbygd och städer framgår av ovanstående tab. N. Som synes, är flerbördsfrekvensen något högre å landsbygden än i städerna, ett förhållande, som äger sin motsvarighet i flertalet europeiska länder, och som plägar tillskrivas den olika åldersfördelningen bland mödrar å landsbygd och i städer.

De absoluta antalen tvillings-, trillings- och fyrlingsbörder under vart och ett av de tre senaste årtiondena med fördelning efter äkta och oäkta börd hava varit följande:

Åren	Tvillingsbörder		Trillingsbörder		Fyrlingsbörder	
	äkta	oäkta	äkta	oäkta	äkta	oäkta
1881—1890	17 317	2 038	241	17	3	1
1891—1900	17 366	2 065	211	19	—	—
1901—1910	18 044	2 464	193	20	5	—
Summa	52 727	6 567	645	56	8	1

Ännu ett kapitel beträffande de oäkta födelserna återstår, nämligen det om *frekvensen under olika månader*. På grund av den obetydliga roll, dödfödelarna spela, torde man härvid kunna helt bortse från desamma och endast hålla sig till de levande födda.

Tab. O. *Levande födda månadsvis, beräknade per år och 1 000 av medelfolk-
mängden, årtiondena 1851—1910.*

Månad	1851—1860		1861—1870		1871—1880		1881—1890		1891—1900		1901—1910		1851—1910	
	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta
<i>Landsbygd.</i>														
Januari	31.05	2.32	30.73	2.47	28.83	2.64	27.66	2.54	26.13	2.63	23.57	2.72	27.82	2.56
Februari	31.52	2.54	30.62	2.57	28.83	2.72	27.29	2.56	25.84	2.52	23.82	2.72	27.81	2.61
Mars	31.73	2.78	30.89	2.78	29.03	3.01	27.89	2.80	26.33	2.71	24.55	2.89	28.24	2.83
April	30.52	2.58	29.25	2.67	28.51	2.87	26.89	2.65	25.25	2.59	23.94	2.85	27.24	2.71
Maj	29.67	2.62	28.48	2.65	27.40	2.90	25.77	2.67	23.84	2.58	22.94	2.83	26.19	2.71
Juni	28.70	2.67	27.02	2.58	26.23	2.86	24.65	2.56	23.64	2.61	22.13	2.75	25.24	2.67
Juli	28.08	2.18	26.55	2.23	25.77	2.44	24.10	2.29	23.40	2.34	22.12	2.53	24.86	2.34
Augusti	28.12	1.64	26.06	1.67	25.54	1.88	24.56	1.83	23.43	1.99	22.05	2.29	24.82	1.90
September	34.19	2.33	31.22	2.30	29.80	2.48	28.38	2.39	26.97	2.52	25.20	2.82	29.08	2.48
Oktober	31.48	2.07	28.61	2.01	27.45	2.28	25.96	2.19	23.97	2.14	22.17	2.42	26.40	2.19
November	30.28	2.10	27.73	2.02	26.44	2.29	25.22	2.14	23.32	2.12	21.88	2.37	25.62	2.18
December	30.52	2.26	29.03	2.33	27.96	2.58	26.50	2.44	24.78	2.44	22.74	2.69	26.75	2.40
Jan.—December	30.48	2.34	28.84	2.36	27.64	2.58	26.23	2.42	24.73	2.43	23.08	2.66	26.66	2.47
<i>Städer.</i>														
Januari	24.08	8.60	26.25	8.37	25.71	6.54	25.89	5.80	22.57	5.07	20.52	5.16	23.57	6.09
Februari	24.63	9.12	26.51	8.11	26.50	6.90	25.62	5.58	22.24	5.15	20.62	5.21	23.64	6.14
Mars	24.67	9.48	26.41	8.54	26.57	7.22	26.52	6.08	22.34	5.30	20.90	5.59	23.91	6.49
April	24.44	9.12	26.04	8.67	26.05	7.58	25.13	6.05	21.52	5.30	20.48	5.64	23.24	6.53
Maj	23.50	8.75	24.38	8.34	25.03	7.30	24.20	6.22	20.97	5.39	19.99	5.67	22.42	6.49
Juni	23.14	8.10	24.22	8.01	23.58	7.14	23.85	5.75	21.32	5.27	19.69	5.52	22.10	6.22
Juli	22.27	7.13	23.27	7.07	24.08	6.24	24.29	5.36	21.52	4.77	20.58	5.15	22.36	5.68
Augusti	24.16	6.72	23.77	6.28	24.72	5.57	25.29	4.93	21.89	4.48	20.65	5.08	22.94	5.26
September	25.85	7.82	25.87	7.13	26.78	6.47	27.08	5.70	23.83	5.21	22.19	5.59	24.76	6.01
Oktober	25.33	8.09	25.40	6.79	25.57	6.32	25.75	5.22	21.82	4.60	20.35	5.05	23.32	5.60
November	24.75	8.21	24.74	7.40	24.99	6.35	25.48	5.32	21.84	4.67	19.80	5.00	22.92	5.70
December	24.35	8.57	25.83	7.97	25.64	6.82	25.96	5.75	22.68	5.06	20.58	5.38	23.59	6.13
Jan.—December	24.26	8.30	25.22	7.72	25.43	6.70	25.42	5.65	22.05	5.02	20.53	5.34	23.23	6.02
<i>Hela riket.</i>														
Januari	30.31	2.98	30.19	3.18	28.39	3.19	27.36	3.10	25.42	3.12	22.87	3.29	27.11	3.15
Februari	30.80	3.23	30.13	3.25	28.49	3.31	27.00	3.07	25.12	3.04	23.08	3.30	27.11	3.20
Mars	30.99	3.48	30.34	3.47	28.68	3.60	27.66	3.36	25.33	3.23	23.71	3.52	27.51	3.44
April	29.88	3.27	28.86	3.40	28.16	3.53	26.59	3.23	24.50	3.14	23.13	3.49	26.57	3.34
Maj	29.02	3.26	27.98	3.34	27.06	3.52	25.50	3.27	23.27	3.14	22.26	3.49	25.56	3.34
Juni	28.11	3.24	26.68	3.23	25.86	3.47	24.51	3.11	23.17	3.14	21.56	3.39	24.72	3.26
Juli	27.47	2.71	26.15	2.82	25.53	2.98	24.13	2.81	23.02	2.83	21.77	3.14	24.44	2.89
Augusti	27.70	2.17	25.78	2.23	25.42	2.40	24.68	2.36	23.12	2.49	21.73	2.94	24.51	2.46
September	33.30	2.91	30.57	2.89	29.37	3.04	28.16	2.96	26.34	3.06	24.50	3.46	28.36	3.07
Oktober	30.83	2.71	28.23	2.59	27.18	2.85	25.93	2.71	23.54	2.63	21.75	3.08	25.88	2.76
November	29.70	2.74	27.37	2.67	26.24	2.87	25.27	2.68	23.02	2.63	21.40	2.98	25.17	2.77
December	29.87	2.92	28.65	3.02	27.63	3.18	26.41	3.00	24.37	2.97	22.24	3.31	26.22	3.08
Jan.—December	29.82	2.97	28.40	3.01	27.32	3.16	26.09	2.97	24.19	2.95	22.49	3.28	26.09	3.06

Tab. P. *Levande födda, procentiskt fördelade på de olika månaderna.*
(Månaderna reducerade till samma längd.)

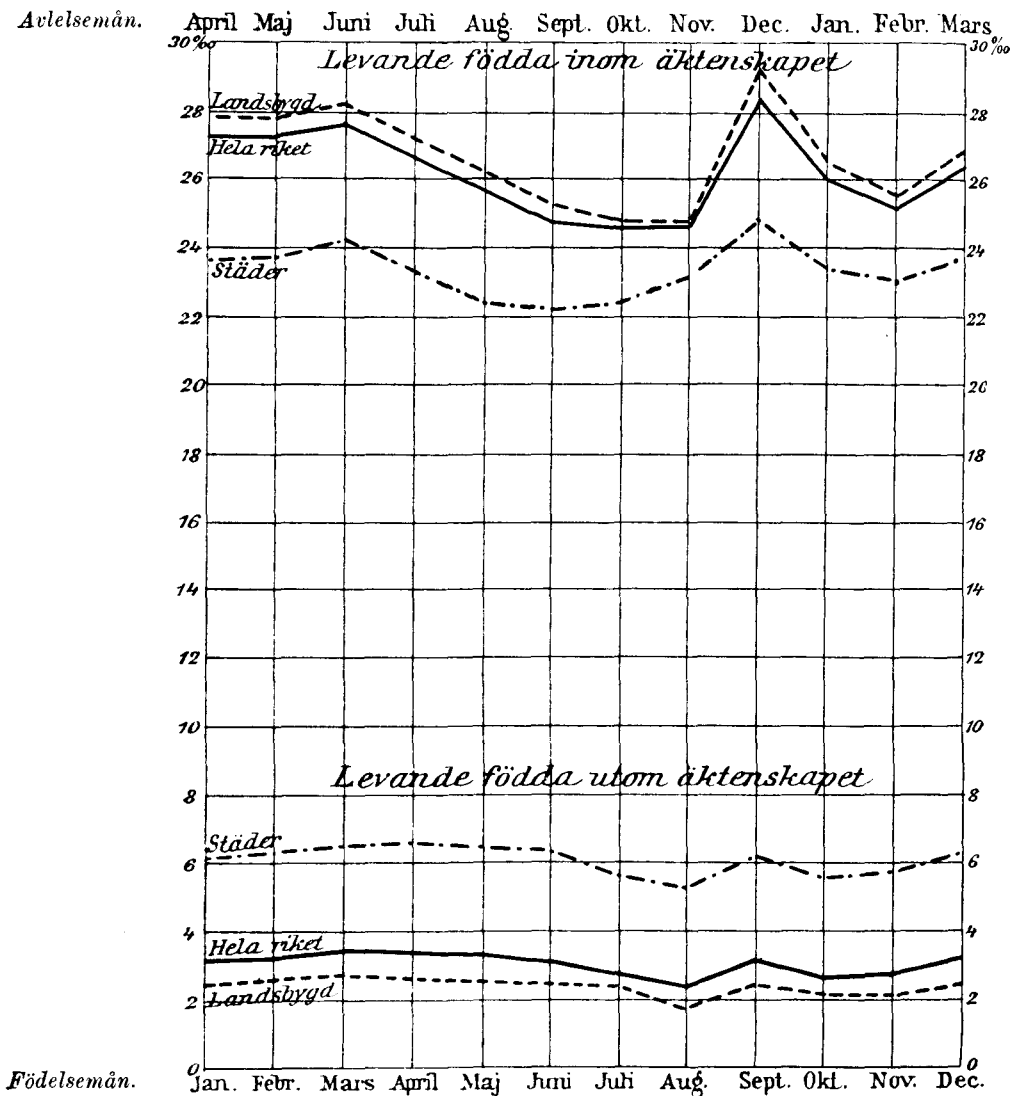
Av 100 levande födda äkta eller oäkta barn															
Äro avlade i	Äro födda i	1776—1780		1801—1805		1826—1830		1851—1855		1871—1880		1891—1900		1901—1910	
		Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta
April	Januari	8.72	8.40	8.86	8.73	8.76	8.85	8.43	8.31	8.66	8.41	8.75	8.81	8.47	8.66
Maj	Februari	8.81	9.21	8.86	9.37	8.83	9.25	8.71	9.17	8.69	8.72	8.65	8.58	8.55	8.39
Juni	Mars	8.75	9.41	8.90	9.92	8.75	9.56	8.70	9.67	8.75	9.49	8.79	9.12	8.78	8.95
Juli	April	8.59	10.16	8.55	9.52	8.32	8.96	8.29	8.99	8.56	9.30	8.44	8.86	8.57	8.87
Augusti	Maj	7.48	9.11	7.68	8.95	8.00	8.94	8.10	9.00	8.25	9.28	8.01	8.86	8.24	8.87
Sept.	Juni	7.05	8.01	7.07	8.45	7.68	8.98	7.90	9.12	7.89	9.15	7.98	8.86	7.98	8.62
Oktober	Juli	7.12	6.53	7.52	6.24	7.57	7.55	7.69	7.62	7.78	7.85	7.93	7.99	8.06	7.98
Nov.	Augusti	7.77	6.22	7.71	6.28	7.82	6.46	7.76	6.15	7.75	6.33	7.96	7.03	8.05	7.47
Dec.	Sept.	9.48	8.33	9.34	8.28	9.47	8.29	9.41	8.35	8.96	8.01	9.07	8.64	9.07	8.80
Januari	Oktober	8.85	8.11	8.64	7.69	8.47	7.70	8.70	7.83	8.29	7.51	8.10	7.43	8.06	7.70
Februari	Nov.	8.77	8.10	8.28	8.00	8.07	7.66	8.16	7.71	8.00	7.57	7.93	7.43	7.93	7.58
Mars	Dec.	8.61	8.41	8.59	8.57	8.26	7.80	8.15	8.08	8.42	8.88	8.39	8.39	8.24	8.41
	Summa	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

I tab. 4 meddelas den månatliga födelsefrekvensen inom och utom äktenskapet under vart och ett av de sista sex decennierna med skillnad mellan landsbygd och städer. På grund av månadernas olika längd kunna emellertid ur densamma inga direkta slutsatser dragas. I tabellerna O och P samt i diagrammet å följande sida har däremot hänsyn tagits till denna omständighet.

Vad angår födelser inom äktenskapet, ser man av tab. O och diagrammet, att under tiden 1851—1910 största antalet barn avlats i december och fötts i september, något som man allmänt plägar sammanställa med julhögtidens infallande med åtföljande ledighet, innerligare familjeliv, vällevnad och nöjen, men som även torde sammanhänga med det maximum, som äktenskapsfrekvensen utvisar under årets sista månader. Det minsta antalet barn har avlats i oktober och fötts i juli, och skillnaden mellan frekvensen under denna och september månad uppgår till 3.92 ‰. Det högsta antalet äkta födelser näst efter september hava mars, januari och februari, och det lägsta antalet näst juli hava augusti och juni. Anmärkningsvärd är den relativt stora oföränderligheten av denna ordning; under samtliga perioder faller maximum på månaderna september—april och minimum på månaderna maj—augusti.

Beträffande de utom äktenskapet födda barnen är förhållandet delvis ett annat. Av dessa barn framfödes nämligen det högsta antalet i mars samt därnäst i april, maj och juni, det lägsta antalet åter i augusti, efter vilken månad följa oktober, november och juli. Hänföres dessa förhållanden till avlelsestiden, befinnes det minsta antalet oäkta barn avlas uti november månad; en hastig stegring inträder därefter i december, vars orsaker torde kunna sökas i vissa av de förhållanden, som föranleda, att de flesta barnen inom äktenskapet avlas under denna månad. Efter denna hastiga och starka stegring sjunker kurvan under januari och når då sitt näst lägsta läge för att sedan åter långsamt men oavbrutet stiga t. o. m. juni månad, då maximum inträder. Sedan inträffar

Diagram. *Levande födda månadsvis, beräknade per år och 1 000 av medel-folkmängden, åren 1851—1910.*

ett sakta fallande utan avbrott till det förut anmärkta minimum i november. Det här angivna förloppet av den månatliga frekvensen av födelser utom äktenskapet återfinnes med obetydliga skiljaktigheter under samtliga i tab. O och P upptagna perioder. I den befolkningsstatistiska berättelsen för åren 1851—55 skriver Tabellkommissionen på tal om hithörande förhållanden: »Kommissionen kan ej tveka att i detta förhållande se uttalat ett nära sam-

band med periodiciteten uti naturens alstrande verksamhet, vilket åt benämningen »enfants naturels» för dessa frukter av en otyglad naturdrift ger ett betydelsefullare innehåll. Härav uteslutes ingalunda möjligheten därav, att även egendomligheter i folkets seder och levnadssätt kunna på det ifrågavarande förhållandet utöva större eller mindre inflytelse.»

Vad angår skiljaktigheter i den månatliga födelsefrekvensen mellan landsbygd och städer, hänvisas till tab. O. Det förtjänar framhållas, att de ovan beskrivna frekvenskurvorna äro mera bestämda å landsbygden än i städerna, där särskilt beträffande de äkta födelserna skillnaden de olika månaderna emellan är relativt obetydlig.

VII. Mödrar till utom äktenskapet födda barn, deras civilstånd, ålder och yrke.

Mödrarna till oäkta barn rekryteras naturligtvis till allra största delen bland de ogifta kvinnorna. Det förekommer emellertid bland dessa mödrar även en del gifta kvinnor, änkor och frånskilda samt ett ej ringa antal trolovade med barnafadern. Antalet *gifta* kvinnor nedkomna med oäkta barn under det sista decenniet utgjorde 2 228, eller 1.26 % av samtliga nedkomna med barn utom äktenskapet. I själva verket torde emellertid antalet av dessa gifta kvinnor böra sättas något högre, i det att i födelseboksutdragen barn av gift kvinna utan vidare upptages såsom äkta, såvida icke från makarnas egen sida annan uppgift om barnets börd lämnas. Endast i det fåtal fall, där genom makarnas längre frånvaro från varandra barnets oäkta börd är för pastor klart ådagalagd, införes barnet i födelseboken såsom oäkta, och även i sådant fall torde prästen efter yrkande från makarna se sig nödsakad att registrera barnet såsom fött inom äktenskapet. Att de äkta männen även mot bättre vetande påtaga sig faderskapet för hustruns oäkta barn, torde ej vara alltför sällsynt. Vad angår barn till *änkor*, finnes genom en Kungl. Maj:ts dom av den 13 maj 1829 prejudikat, att sådant barn, framfött 320 dagar efter mannens död, anses som oäkta. Under sista decenniet nedkommo 6 032 änkor och frånskilda med oäkta barn, eller 3.40 % av samtliga barnaföderskor med oäkta barn. Även dessa tal torde i verkligheten vara något högre. Ett särskilt intresse erbjuda de *trolovade* barnaföderskorna. Såsom »trolovade» torde prästerskapet i vanliga fall beteckna de ej gifta mödrar, vilkas barn avlats under äktenskapslöfte, vare sig detta skett genom uttagen lysning, lagenlig fästning (jfr. Giftermålsbalken, kap. 3) eller på annat sätt. Dylika under äktenskapslöfte avlade barn äro ur juridisk synpunkt att anse såsom äkta, och deras föräldrar ingå vanligen äktenskap inom en ej alltför avlägsen framtid. Antalet »trolovade» barnaföderskor utgjorde årtiondet 1901—1910 16 912, eller 9.53 % av samtliga. Emellertid ligger det i sakens natur, att dessa siffror äro mer eller mindre osäkra. Fattar man trolovning såsom här ovan angivits, äro siffrorna säkerligen för låga, varemot de, om man såsom trolovade betecknar endast de ej gifta kvinnor, som blivit lagenligt fästa, eller för vilka lysning skett, utan tvivel måste anses såsom för höga. Antalet *ogifta* barnaföderskor (med frånräknande av trolovade) utgjorde under samma tid 152 297, eller 85.81 %.

Tab. Q. Antal barnaföderskor med barn utom äktenskapet inom olika civilstånd i % av samtliga dylika barnaföderskor.

År		Gifta	Änkor och från- skilda	Ogifta	Tro- lovade	Summa
1871—80 . . .	Lb.	0·95	3·91	84·52	10·62	100·00
	St.	0·78	3·19	89·98	6·05	100·00
	Hela riket	0·90	3·70	86·16	9·24	100·00
1881—90 . . .	Lb.	1·11	3·03	85·86	10·00	100·00
	St.	1·06	3·30	89·59	6·05	100·00
	Hela riket	1·09	3·12	87·08	8·71	100·00
1891—1900 . . .	Lb.	1·51	3·58	84·88	10·03	100·00
	St.	1·22	3·76	88·39	6·63	100·00
	Hela riket	1·41	3·64	86·08	8·87	100·00
1901—10 . . .	Lb.	1·34	3·39	84·71	10·56	100·00
	St.	1·11	3·41	87·64	7·84	100·00
	Hela riket	1·26	3·40	85·81	9·53	100·00
1871—1910 . . .	Lb.	1·23	3·47	84·98	10·32	100·00
	St.	1·06	3·43	88·74	6·77	100·00
	Hela riket	1·17	3·46	86·26	9·11	100·00

I tab. 6 lämnas en översikt över civilståndsfördelningen för barnaföderskor med oäkta barn årtiondet 1901—1910 länsvis och med skillnad mellan landsbygd och städer samt under jämförelse med förhållandena i hela riket under de närmast föregående tre årtiondena. För relativa tal hänvisas till tab. Q här ovan. Av dessa tabeller framgår, att den procentiska civilståndsfördelningen för dessa barnaföderskor varit tämligen konstant under de fyra årtiondena; den enda nämnvärda förändringen är en ökning av antalet *gifta* barnaföderskor med oäkta barn, vilket 1871—1880 belöpte sig till 0·90 % och 1901—1910, som nämnts, till 1·26 % av samtliga barnaföderskor med oäkta barn. Under år 1911 var antalet *trolovade* barnaföderskor ovanligt stort eller 2476, d. v. s. 12·33 % av samtliga mödrar med barn utom äktenskapet, men detta får sin förklaring av de å sid. 15 omnämnda nya bestämmelserna angående anteckning i födelseboksutdragen av tiden, då moder med äkta barn ingått äktenskap. Ehuru under de fyrtio år, tabellen omfattar, en del förändringar inträffat i befolkningens fördelning efter kön, ålder och civilstånd, äro emellertid dessa förändringar icke större, än att siffrorna kunna anses fullt jämförbara.

Någon större skillnad mellan dessa barnaföderskors civilståndsfördelning å *landsbygden* och i *städerna* förefinnes egentligen endast beträffande *trolovade*, för vilka landsbygdens tal under det sista decenniet utgjorde 10·56 % och städernas 7·84 %. Detta sammanhänger naturligtvis med trolovningsinstitutets större utbredning på landsbygden än i städerna. Även för de *gifta* barnaföderskorna med oäkta barn är landsbygdens siffra något högre än städernas, 1·34 % mot 1·11 %. Detta får ej tydas så, att äktenskapsbrotten skulle vara vanligare på landsbygden än i städerna, utan får nog sättas i samband med det förhållandet, att på landsbygden lever ett flertal gifta kvinnor, vilkas män

befinna sig i Amerika eller exempelvis såsom sjöfarande på andra avlägsna orter; när dessa kvinnor under äktenskapsbrott erhålla barn *registreras* dessa även såsom oäkta.

Då förekomsten av trolovade bland mödrarna ifråga, som nämnt, erbjuder särskilt intresse och de lokala avvikelserna här äro ganska stora, meddelas här nedan procenttalen för dessa trolovade i vart och ett av rikets *län*, med skillnad mellan landsbygd och städer, årtiondet 1901—1910.

	Lb.	St.		Lb.	St.
Stockholms stad	—	4·82	Göteborgs o. Bohus län	8·91	7·68
Stockholms län	11·15	14·53	Älvsborgs »	11·36	11·36
Uppsala »	11·79	5·82	Skaraborgs »	10·35	6·36
Södermanlands »	7·96	13·98	Värmlands »	10·52	11·78
Östergötlands »	10·25	7·78	Örebro »	8·85	10·96
Jönköpings »	10·61	6·49	Västmanlands »	11·62	9·45
Kronobergs »	9·92	10·57	Kopparbergs »	11·80	6·18
Kalmar »	10·26	9·00	Gävleborgs »	7·93	9·39
Gottlands »	6·78	2·30	Västernorrlands »	12·64	12·18
Blekinge »	9·31	8·12	Jämtlands »	11·75	19·67
Kristianstads »	10·47	8·93	Västerbottens »	8·93	5·30
Malmöhus »	10·65	12·72	Norrbottens »	16·80	8·76
Hallands »	10·60	9·83			
			Hela riket	10·56	7·84

Man torde observera de höga procenttalen för landsbygden i Norrbottens, Västernorrlands, Kopparbergs, Uppsala och Jämtlands län, medan däremot motsvarande tal för Gottlands, Gävleborgs och Södermanlands län äro mycket låga. Beträffande städerna förekomma höga tal inom Jämtlands, Stockholms, Södermanlands och Malmöhus län, medan för Visby, Stockholms stad samt Västerbottens och Uppsala läns städer talen äro synnerligen låga.

I tabellen angående legitimering av oäkta barn genom föräldrarnas giftermål (i del II av föreliggande berättelse) ävensom i tab. 15 och 16 skall man finna intressanta paralleller till dessa siffror.

Tab. 7 giver en översikt över frekvensen av oäkta börder inom olika *åldersklasser*, dels med absoluta tal ¹⁾, dels i förhållande till antalet ej gifta kvinnor inom åldersklassen. Tabellen i fråga angiver sålunda den oäkta fruktsamheten i olika åldrar, och för jämförelses skull upptager den även motsvarande siffror för den äkta fruktsamheten. Siffrorna gå så långt tillbaka i tiden, som uppgifter föreligga, nämligen från år 1868, och avse tiden 1868—70 samt de fyra sist förflutna årtiondena.

För den totala oäkta fruktsamhetens utveckling under olika tider har utförligt redogjorts i tab. 1 samt i texten å sid. 13 och 14. Antalet barnaföderskor med oäkta barn på 1 000 ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år har utgjort under åren 1868—70: 35·4, under årtiondet 1871—80: 39·6, 1881—90: 36·8, 1891—00: 37·8 och 1901—10: 41·2. Den äkta fruktsamheten — antalet barnaföderskor med äkta barn på 1 000 gifta kvinnor i åldern 15—45 år — har, som bekant, under samma tid varit stadd i ett hastigt och oavbrutet nedåtgående, eller från 300·9 åren 1871—80 till 258·6 under sista årtiondet.

¹⁾ Det bör erinras, att de absoluta talen äro summor för de olika perioderna, och att uppgifterna för åren 1868—1870 (tre år) således ej äro direkt jämförliga med efterföljande, som avse tioårsperioder.

Vad angår utvecklingen av den oäkta fruktsamheten i olika åldrar är att märka, hurusom densamma i de yngre åldersklasserna alltjämt stegrats i synnerhet under sista årtiondet. Så är den oäkta fruktsamheten för kvinnor under 20 år numera mer än tre gånger så hög som under åren 1868—70, eller 10·7 ‰ under sista årtiondet mot 3·3 ‰ under åren 1868—70, och för kvinnor i åldern 20—25 år har den samtidigt stegrats från 28·5 ‰ till 40·4 ‰. För åldrarna över 25 år är däremot den oäkta fruktsamheten numera lägre än under perioden 1868—70, i synnerhet för åldrarna 30—35 och 35—40 år. Förhållandet avspeglar sig tydligt nog i nedanstående sifferserie angående medelåldern för barnaföderskor med barn utom äktenskapet:

År	Landsbygd	Städer	Hela riket ¹⁾
1871—1880	27·44	28·09	27·65
1881—1890	27·32	27·55	27·07
1891—1900	26·48	27·15	26·71
1901—1910	25·68	26·08	25·83

Även beträffande barnaföderskor med barn inom äktenskapet förefinnes en liknande utveckling, som framgår av tab. 7 liksom ock av siffrorna angående dessa mödrars medelålder, vilken åren 1871—80 utgjorde 32·63 år, 1881—90 32·27 år, 1891—1900 32·22 år och 1901—1910 31·52 år.

Den sjunkande medelåldern för barnaföderskor med barn inom äktenskapet motsvaras och förklaras delvis av en allmän tendens bland kvinnorna att ingå äktenskap vid en tidigare ålder än fordom, men även en tendens att inskränka barnantalet medverkar ej obetydligt isynnerhet under de senare åren. Huruvida bland mödrar med barn utom äktenskapet ett motsvarande förhållande äger rum, nämligen så till vida, att det var vanligare förr än nu, att en kvinna hade flera oäkta barn, är ej möjligt att avgöra, men sannolikhet härför förefinnes nog.

Huru barnaföderskor med barn utom äktenskapet under årtiondet 1901—1910 fördela sig efter ettårsklasser, samt huru stort procenttal kommer på varje sådan åldersklass, meddelas i tab. 8, med skillnad gjord mellan landsbygd och städer.

Vad först angår riket i dess helhet, ser man, hurusom den vanligaste åldern för dessa barnaföderskor är 21—22 år, i det att 15 377 av 177 469, eller 8·67 %, befinna sig i denna ålder. Ungefär lika talrikt representerad är åldersklassen 22—23 år med 15 083, eller 8·50 %, och 20—21 år med 14 177, eller 7·99 %. Över en fjärdedel, eller 25·16 %, befinna sig sålunda i åldern 20—23 år och över hälften, eller 52·57 %, i åldern 19—26 år. Från maximivärdet i 21-årsåldern sjunka talen utan avbrott. Ett särskilt intresse erbjuda ju barnaföderskorna inom de allra yngsta åldersklasserna; under årtiondet 1901—1910 befunno sig 1 i åldern 12—13 år, 8 i åldern 13—14 år, 55 i åldern 14—15 år, 338 i åldern 15—16 år och 1 614 i åldern 16—17 år: 2 016, eller 1·13 % av barnaföderskor med barn utom äktenskapet, voro sålunda yngre än 17 år.

¹⁾ En del smärre skiljaktigheter mellan ovanstående siffror angående dessa barnaföderskors medelålder och motsvarande i de årliga befolkningsstatistiska berättelserna publicerade siffror bero på att olika beräkningssätt tillämpats.

Tab. R. Mödrar nedkomna med barn utom äktenskapet, fördelade efter ålder, årtiondet 1901—1910.

Åldersår	Landsbygd		Städer		Hela riket	
	Absoluta tal	På 1 000 ej gifta kv. inom åldersgruppen	Absoluta tal	På 1 000 ej gifta kv. inom åldersgruppen	Absoluta tal	På 1 000 ej gifta kv. inom åldersgruppen
Under 15 år	46	.	18	.	64	0.1
15—16 >	249	0.6	89	0.9	338	0.7
16—17 >	1 220	3.1	394	3.6	1 614	3.2
17—18 >	2 997	8.1	1 221	10.2	4 218	8.6
18—19 >	5 509	15.9	2 453	19.3	7 962	16.8
19—20 >	7 843	24.3	3 877	30.4	11 720	26.0
Under 20 >	17 864	¹⁾ 9.7	8 052	¹⁾ 13.7	25 916	¹⁾ 10.6
20—25 >	44 198	37.0	26 601	47.6	70 799	40.4
25—30 >	24 382	38.0	17 305	48.1	41 687	41.6
30—35 >	12 441	32.0	8 649	37.2	21 090	33.9
35—40 >	7 560	24.9	4 599	25.6	12 159	25.2
40—45 >	3 551	12.8	1 769	10.2	5 320	11.8
45—50 >	356	1.3	141	0.9	497	1.2
Över 50 >	1	.	—	—	1	.
Samtliga åldrar	110 353	²⁾ 39.3	67 116	²⁾ 44.6	177 469	²⁾ 41.2

Olikheterna i mödrarnas åldersfördelning å landsbygden och i städerna framgå av tab. R här ovan angående den oäkta fruktsamheten i olika åldrar samt av tab. 8 och av de förut anförda siffrorna angående barnafödernornas medelålder.

Av tab. 8 ser man, att, medan å landsbygden det största antalet föderskor med barn utom äktenskapet befinna sig i 21-årsåldern, 9 756 av 110 353, d. v. s. 8.84 %, infaller i städerna maximum ej förrän i 22-årsåldern, i vilken här 5 697 av 67 116 föderskor, d. v. s. 8.49 %, befinna sig. Som ett allmänt omdöme kan vidare anföras, att procenttalen å landsbygden för åldrar t. o. m. 22 år genomgående äro högre än i städerna, därefter bliva städernas tal högre än landsbygdens ända fram till 38-årsåldern, då landsbygdens på nytt bliva högre och fortsätta därmed. Det allmänna resultatet av denna olika åldersfördelning för barnafödernorna å landsbygden och för dem i städerna har blivit, att medelåldern för de senare är något högre än för de förra, eller 26.08 mot 25.68 år.

För att såvitt möjligt belysa den viktiga frågan, vilka sociala kretsar mödrar till barn utom äktenskapet företrädesvis tillhöra, och därmed även komma till någon insikt om de sociala och ekonomiska förhållanden, varunder dessa barn födas och uppväxa, meddelas i tab. 9 en översikt över barnafödernornas levnadsyrken under kombination med deras civilstånd. Tabellen avser fyraårsperioden 1908—1911; före denna tid finnas inga dylika siffror. Enär barn av trolovade ur juridisk synpunkt äro att betrakta såsom äkta födda samt uppgifterna angående trolovade mödrars yrkesförhållanden äro mycket ofull-

¹⁾ På 1 000 ej gifta kv. i åldern 15—20 år.

²⁾ På 1 000 ej gifta kv. i åldern 20—45 år.

ständiga, hava dessa mödrar uteslutits i tabellen. Även för övriga mödrar till oäkta barn lämna födelseböckernas yrkesuppgifter mycket övrigt att önska, såsom tydligt framgår av det stora antal mödrar, som måst föras under rubriken »utan uppgivet yrke». Det finnes vissa tecken, som tyda på, att i denna grupp döljer sig bland andra det stora flertalet av de barnaföderskor, som leva i varaktigt konkubinät eller s. k. samvetsäktenskap.

En annan kategori, för vilken inga yrkesuppgifter föreligga, utgöres av de okända mödrarna (jfr sid. 15), vilka under de fyra år, tabellen avser, uppgått till 3 850, varav 914 å landsbygden och 2 936 i städerna. Efter län fördela sig dessa mödrar sålunda:

L ä n	Okända mödrar	I % av samtliga mödrar med oä. barn ¹⁾	L ä n	Okända mödrar	I % av samtliga mödrar med oä. barn ¹⁾
Stockholms stad	1 567	13·82	Göteborgs o. Bohus län	511	9·56
Stockholms län	154	4·83	Alvsborgs »	75	3·81
Uppsala »	29	1·77	Skaraborgs »	159	9·16
Södermanlands »	72	3·44	Värmlands »	63	2·26
Östergötlands »	57	1·58	Örebro »	95	3·76
Jönköpings »	101	7·54	Västmanlands »	32	1·64
Kronobergs »	77	8·56	Kopparbergs »	25	0·92
Kalmar »	19	1·12	Gävleborgs »	23	0·49
Gottlands »	6	1·09	Västernorrlands »	20	0·52
Blekinge »	27	1·75	Jämtlands »	16	0·79
Kristianstads »	17	0·70	Västerbottens »	7	0·65
Malmöhus »	647	9·94	Norrbottens »	13	0·88
Hallands »	38	3·34			
				Helä riket 3 850	5·49

Den procentiska yrkesfördelningen för barnaföderskor med oäkta barn — trolovade ej inberäknade — under åren 1908—1911 har varit följande:

Yrkesbeteckning	Landsbygd	Städer	Summa	Yrkesbeteckning	Landsbygd	Städer	Summa
Hemmansägare	0·09	—	0·05	Tjänarinnor	31·98	29·98	31·16
Hemmadöttrar hos jordbr.	23·60	0·18	14·21	Fabriksarbeterskor	2·36	11·87	6·18
Arbetaredöttrar	8·45	1·90	5·83	Arbeterskor av obest. slag	6·40	3·91	5·40
Övriga hemmadöttrar	2·03	2·88	2·37	Lärarinnor	0·10	0·03	0·07
Husägare	0·10	0·01	0·06	Övriga uppgivna yrken	1·74	2·34	1·98
Handelsidkerakor	0·05	0·35	0·17	P. d. yrkesutöverskor	2·46	0·88	1·83
Butikbiträden	0·11	1·79	0·78	Fattighjon	0·57	0·17	0·41
Sömmerskor	1·28	4·94	2·75	Utan uppgivet yrke, men namngivna	15·86	24·43	19·29
Trätterkor	0·34	1·69	0·88	Okända mödrar	2·17	10·44	5·49
Mejerskor	0·19	0·09	0·15				
Uppasserskor (å värdsh. o. d.)	0·12	2·17	0·94				
				Summa 100	100	100	

Som synes, är det i första rummet ur tjänarinnornas klass, som dessa barnaföderskor rekryteras, i det att ej mindre än 31·16 % tillhörde denna. Därnäst talrikast representerade, om man undantager gruppen »utan uppgivet yrke», äro hemmadöttrar hos jordbrukare med 14·21 %. På landsbygden utgör denna grupp ej mindre än 23·60 %. Fabriksarbeterskorna komma därnäst med 6·18 % i hela riket och 11·87 % i städerna. En klass, ur vilken i fler-

¹⁾ Utom de trolovade.

talet andra europeiska länder en mycket stor del av mödrarna med oäkta barn plägar utgå, är sömmerskorna (i Norge närmare 30 %), men dessa äro hos oss relativt fåtaligt representerade, eller med 1.28 % å landsbygden, 4.94 % i städerna och 2.75 % i hela riket.

Huru ofullständiga dessa yrkesuppgifter än äro, och ehuru bland mödrar utan uppgivet yrke samt bland okända mödrar säkerligen befinner sig ett flertal kvinnor ur medelklassen och även en och annan ur de förmögnare klasserna, torde man dock med stöd av anförda tabeller tryggt kunna påstå, att sagda mödrar i främsta rummet tillhöra kroppsarbetarna och de fattigare klasserna.

Det skulle naturligtvis vara av allra största intresse att i detta sammanhang erhålla siffror angående levnadsställning även för fäder till barn utom äktenskapet, icke minst för att kunna avgöra, i vad mån någon sanning ligger i den åtminstone fordom rätt vanliga uppfattningen, att medan mödrarna till barn utom äktenskapet till största delen tillhörde de fattigare klasserna, skulle fäderna i rätt stor utsträckning utgöras av burgna män eller deras söner. Men tyvärr finnes ingen möjlighet att i svensk statistik meddela någon som helst uppgift om dessa fäder, enär för desamma, såvida de icke äro trolovade med barnens mödrar, ingen skyldighet förefinnes att låta anteckna sig i födelseboken. I Norge gjorda undersökningar giva emellertid vid handen, att även fäderna till barn utom äktenskapet till allra största delen tillhöra arbetsklassen eller med densamma i socialt och ekono-

Tab. S. Ogifta barnaföderskor, procentiskt fördelade efter yrke och ålder, åren 1908—1911. ¹⁾

Yrkesbeteckning	Under 20 år	20—25 år	25—30 år	30—35 år	35—40 år	Över 40 år	Summa
Hemmansägare	0.01	0.02	0.02	0.10	0.15	0.39	0.04
Hemmadöttrar hos jordbrukare	20.10	16.52	12.80	10.05	8.09	5.80	14.94
Arbetaredöttrar	11.16	6.83	4.09	2.76	1.74	1.33	6.13
Övriga hemmadöttrar	4.87	2.71	1.78	1.34	0.85	0.31	2.50
Husägare	—	0.01	0.04	0.18	0.26	0.55	0.06
Handelsidkerskor	0.03	0.06	0.20	0.46	0.53	0.55	0.16
Butiksbiträden	0.68	1.00	0.79	0.72	0.41	0.24	0.82
Sömmerskor	1.32	2.45	3.69	3.93	4.46	5.72	2.87
Tvätterskor	0.18	0.55	1.32	1.64	2.39	1.88	0.90
Mejerskor	0.03	0.13	0.24	0.29	0.12	0.08	0.15
Uppasserskor (å värdshus o. d.)	0.45	0.93	1.25	1.30	1.30	0.94	0.98
Tjänarinnor	26.30	32.47	34.47	35.19	35.51	37.30	32.43
Fabriksarbeterskor	7.25	6.70	5.89	5.81	6.08	4.15	6.43
Arbeterskor av obestämt slag	3.70	4.87	6.09	7.07	8.74	11.60	5.51
Lärarinnor	—	0.07	0.12	0.07	0.06	0.24	0.08
Övriga uppgivna yrken	0.70	1.29	1.61	2.43	2.42	3.29	1.48
F. d. yrkesutöverskor	1.44	1.73	2.08	2.58	2.42	3.14	1.91
Fattighjon	0.09	0.13	0.34	0.81	1.86	1.65	0.36
Utan uppgivet yrke, men namngivna	18.90	16.34	15.70	15.50	15.67	15.20	16.48
Okända mödrar	3.29	5.19	7.48	7.77	6.94	5.64	5.77
Summa	100	100	100	100	100	100	100

¹⁾ Trolovade, gifta, änkor och fränskilda ej medräknade.

miskt hänseende jämställda klasser, i det att å landsbygden 76·9 % och i städerna 75·1 % äro att räkna till dessa klasser; motsvarande tal för mödrarna äro resp. 76·2 och 82·5 %¹⁾. Det ligger ju rätt nära till hands att antaga, att förhållandena i Sverige ej alltför mycket skilja sig från dem i Norge, och härför talar även i någon mån den omständigheten, att, såsom i en kommande del av denna utredning skall påvisas, de fäder, som sedermera ingå äkten-skap med sina barns mödrar och därigenom legitimera dessa barn, så gott som uteslutande tillhöra arbetar- och tjänarklassen. Man bör emellertid därvid ihågkomma, att nämnda fäder dock utgöra en ganska ringa procent av samtliga fäder till oäkta barn, och att utan tvivel barns legitimering genom föräldrarnas giftermål är vanligare, då fadern tillhör arbetar- eller tjänarklassen, än då han tillhör medelklassen.

I detta sammanhang torde vissa siffror ur den s. k. Reglementeringskommitténs betänkande vara av visst intresse, nämligen de angående yrkesförhållan-dena för män, med vilka skörlevande kvinnor utövat sitt första könsumgänge.²⁾ Statistiken avser 800 offentligen skörlevande kvinnor, till största delen intagna å sjukhuset Eira. Yrkesfördelningen för dessa kvinnors »förförare» ställer sig sålunda:

Yrken	Absoluta tal	%	Yrken	Absoluta tal	%
Civila ämbets- och tjänstemän	31	3·88	Arkitekter o. byggmästare	7	0·87
Officerare o. kadetter	49	6·18	Verkmästare	5	0·62
Komminister	1	0·12	Arbetare	187	23·38
Underofficerare	15	1·87	Mjöltnare o. rättare	3	0·37
Menige	18	2·25	Artister	10	1·25
Läkare	14	1·75	Sjökaptenen	6	0·75
Tandläkare o. farmaceuter	15	1·87	Styrmän o. sjömän	31	3·88
Ingenjörer	23	2·88	Maskinister o. eldare	13	1·62
Studenter o. teknologer	42	5·25	Poliser	13	1·62
Skolynglingar	9	1·12	Betjante	19	2·38
Folkakollärare o. seminarister	4	0·50	Kuskar o. drängar	37	4·63
Godsägare o. husägare	10	1·25	Krögare	2	0·25
Inspektorer	3	0·37	Kypare	12	1·50
Bondsöner	20	2·50	Springpojkar	10	1·25
Grosshandlare o. fabrikörer m. m.	43	5·38	För kvinnan okänt	69	8·63
Handlande	22	2·75			
Kontorister o. handelsbiträden	57	7·13			
				Summa 800	100

T. o. m. här, där dock guldets ofta spelar en avgörande roll, äro männen ur de burgna klasserna i minoritet.

De ogifta mödrarnas yrkesfördelning i kombination med deras åldersför-delning åskådliggöres i tab. 10 med absoluta tal och i tab. S med relativa. Någon kommentering torde dessa tabeller ej kräva.

¹⁾ Jfr Norges officiella statistik V, 37: Om Barn, fødte udenfor Aegteskab. Kristiania 1907 sid. 22—29.

²⁾ Jfr Reglementeringskommitténs betänkande. Del III, sid. 1—5.

VIII. Barnadödligheten.

En ytterst viktig faktor att taga hänsyn till vid bedömande av de oäkta barnens ställning i samhället är deras dödlighetsförhållanden. I de förändringar dödligheten, framför allt barnadödligheten, undergår, kan man också, åtminstone från en sida, avläsa kulturutvecklingen, liksom man genom en jämförelse mellan dessa dödlighetsförhållanden i olika länder kan draga vissa slutsatser om dessa länders kulturnivå. Barnadödligheten, och särskilt de utom äktenskapet föddas, torde därför i föreliggande redogörelse kräva en rätt utförlig behandling.

För en dylik erbjuder också, åtminstone vad angår barnadödligheten över huvud, den svenska befolkningsstatistiken ett mycket rikt och fullständigt material. Ända sedan 1749 finnas noggranna uppgifter för varje kyrkosocken angående döda i åldrarna 0—1 år, 1—3 år och 3—5 år med åtskillnad mellan könen. För åren 1860—66 har Fr. Th. Berg företagit undersökningar och beräkningar angående dödligheten under första levnadsåret i olika levnads månader, -veckor och -dagar, och sedan år 1890 har i de årliga befolkningsstatistiska berättelserna införts en särskild tabell över de i späda ålder avlidna, uppvisande ända till antalet levnadsdagar för dem, som dött i första månaden, antalet levnads månader för övriga under första levnadsåret avlidna samt antalet levnads kvartal för de under andra levnadsåret avlidna. I dödlighets- och livslängdstabeller för åren 1816—40, 1841—45, 1846—50, 1851—55, 1856—60, 1861—70, 1871—80, 1881—90, 1891—1900 och 1901—1910 finnas angivna dödsriskerna inom vart åldersår, för maskön, för kvinnön och för båda könen, under årtiondena 1881—90 och 1891—1900 med skillnad gjord mellan landsbygd och städer.

Beträffande de avlidnas fördelning efter äkta och oäkta börd har däremot vår svenska statistik varit något planlöst ledd. Ämnet upptogs till behandling först år 1802, och från och med år 1861 möter oss ett stort avbrott på 30 år. Emellertid har inom Statistiska centralbyrån under senare år arbetats på att fylla denna lucka, och arbetet härå har nu fortskridit så långt, att siffrorna för båda könen tillsammans äro jämväl för årtiondet 1881—90 föreliggande, vadan sålunda för närvarande de avlidnas fördelning efter äkta och oäkta börd för första levnadsåret är känd för åren 1802—60 samt för tiden efter 1880. För åldern 1—3 år äro siffrorna kända för tiden 1831—55 och för åldern 1—2 år efter 1890.

A. Hela riket.

I tab. 11 meddelas en översikt femårsvis över utvecklingen i tiden av barnadödligheten bland de oäkta under jämförelse med motsvarande tal

för de äkta. Genom att i denna tabell använda professor Sundbärgs beräkningar över de i åldern 0—1 år avlidna oäkta barnen år 1801 hava uppgifterna för den första perioden 1801—05 gjorts fullständiga. I tab. T här nedan äro siffrorna i tab. 11 satta i relation till antalet levande födda, och en grafisk framställning av utvecklingen återfinnes å sid. 119.

Som synes, har barnadödligheten alltsedan 1800-talets början varit stadd i ett hastigt och från kvinkvennum till kvinkvennum nära nog oavbrutet nedåtgående. Detta förhållande avspeglas även tydligt i nedanstående tablä över dödsriskerna promille för första levnadsåret under olika tider.

Åren	Dödsrisker för 1:a levnadsåret, ‰		
	Mankön	Kvinnkön	Båda könen
1816/40	179.70	154.90	167.90
1841/50	165.25	140.55	153.20
1851/60	157.40	134.40	146.20
1861/70	149.20	128.20	138.90
1871/80	140.59	119.28	130.21
1881/90	119.98	100.52	110.50
1891/1900	110.83	92.07	101.71
1901/10	92.55	75.98	84.50

Numera dö sålunda, relativt taget, endast vid pass hälften så många i denna ålder som under åren 1816—40, och förbättringen ensamt sedan närmast föregående årtionde utgör vid pass 17 ‰.

Denna dödlighetens sjunkande gäller såväl de äkta som de oäkta födda, men är särskilt snabb beträffande de senare. Dödstalet i första levnadsåret för utom äktenskapet födda utgjorde sålunda under sista femårsperioden endast 26.90 % av motsvarande tal för perioden 1801—05, medan nämnda procent-

Tab. T. Antal döda i åldern 0—1 år av 1 000 levande födda inom och utom äktenskapet åren 1801—1860 och 1891—1910.

År	Bland barn födda inom äktenskapet, ‰			Bland barn födda utom äktenskapet, ‰		
	Mankön	Kvinnkön	Båda könen	Mankön	Kvinnkön	Båda könen
1801/05	183.14	155.85	169.82	444.10	451.76	447.87
1806/10	210.07	182.27	196.48	440.32	419.17	429.81
1811/15	178.87	153.59	166.50	389.06	372.17	380.83
1816/20	176.36	149.15	163.09	347.74	337.47	342.70
1821/25	162.28	139.41	151.10	274.25	248.66	261.63
1826/30	182.01	156.47	169.52	279.94	258.62	269.44
1831/35	174.72	149.73	162.50	273.22	245.09	259.49
1836/40	167.32	143.70	155.80	298.74	278.88	288.79
1841/45	157.64	131.90	145.03	259.81	238.23	249.18
1846/50	155.10	130.91	143.81	259.68	234.78	247.46
1851/55	150.48	128.42	139.72	250.19	225.42	238.05
1856/60	146.74	123.56	135.43	243.35	210.12	226.91
1881/85	.	.	107.58	.	.	191.06
1886/90	.	.	97.27	.	.	172.72
1891/95	103.80	85.97	95.14	183.11	152.25	168.05
1896/00	100.57	83.72	92.38	179.13	148.96	164.45
1901/05	92.04	74.75	83.63	156.16	134.57	145.67
1906/10	78.38	64.20	71.51	131.47	108.79	120.48

siffran för de äkta var 42·11, och det fortgående sjunkandet är avbrutet endast under åren 1826—30 och 1836—40. Under den förstnämnda perioden var emellertid dödligheten även för de inom äktenskapet födda ovanligt hög.

Den hastigare nedgången i dödlighet för de oäkta födda än för de äkta har sin naturliga förklaring däri, att, som av tabell T tydligt framgår, de förstnämndas dödlighet fordom var så ofantligt mycket högre än de sistnämndas. Skillnaden dem emellan utgjorde under perioden 1801—05 ej mindre än 278·05 ‰; sedan har den alltjämt nedgått, med avbrott endast för perioden 1836—40, och belöpte sig under sista kvinkvenniet till allenast 48·97 ‰. Dödligheten bland de oäkta barnen är numera ungefär densamma, som den torde hava varit bland de äkta under 1860- eller 1870-talet.

Vad ovan nämnts, gäller i ungefär lika grad om vardera könet. Mankönets dödlighet är ju ständigt den högre — då siffrorna för de oäkta under femårsperioden 1801—05 angiva ett motsatt förhållande, måste detta bero på ren tillfällighet eller på brister i det statistiska materialet —. I det första levnadsåret visar sig i Sverige liksom i flertalet andra länder det egenomliga förhållandet, som framhållits av professorerna G. v. Mayr och G. Sundbärg, att den absoluta skillnaden mellan mankönets och kvinnkönets dödlighet håller sig oförändrad, så att mankönets överdödlighet i procent stiger, ju mera dödsrisken sjunker.

För ett närmare studium av barnadödligheten under sista decenniet hos de äkta och oäkta födda, och huru densamma fördelar sig på olika perioder av första och andra levnadsåret, hänvisas till tab. 12. Vad först beträffar dödligheten i första levnads månaden, är att märka de höga talen för åldern 0—1 dag, 6·23 ‰; dödligheten under andra och tredje dagen tillsammans är ej så hög som under denna första levnadsdag. Talen sjunka så hastigt under den andra t. o. m. sjätte levnadsdagen, för att åter stiga under den sjunde. Sedan denna kritiska dag överlevats, blir dödsrisken åter mindre, håller sig under den nionde t. o. m. femtonde levnadsdagen tämligen konstant, men blir sedan väsentligt lägre. Under första levnads månaden dö 29·67 av 1 000 lev. födda, därav komma på första hälften av månaden 22·72 och på den andra 6·95. Detta om dödligheten under första månaden bland samtliga barn.

Det inbördes förhållandet mellan dödligheten för äkta och oäkta födda under olika levnadsdagar av första månaden framgår tydligt av nedanstående tabell över de oäktas dödstal i ‰ av de äktas under det senaste årtiondet:

Ålder	%	Ålder	%
0—1 dag	189·27	9—10 dagar	144·78
1—2 dagar	171·68	10—11 „	150·70
2—3 „	154·85	11—12 „	141·67
3—4 „	161·97	12—13 „	143·84
4—5 „	147·83	13—14 „	177·27
5—6 „	140·96	14—15 „	170·42
6—7 „	150·56	0— $\frac{1}{2}$ mån.	166·16
7—8 „	144·05	$\frac{1}{2}$ —1 „	191·49
8—9 „	172·86	0—1 „	171·96

Det vill av denna tabell synas, som om dödligheten bland de oäkta barnen under första levnads månaden i högre grad än hos de äkta vore hopad kring

en något senare del av denna månad. Detta ger sig även tillkänna därigenom, att, såsom synes av nedanstående tabell, medelåldern bland de under första månaden döda är något högre för de oäkta än för de äkta.

Kön och börd	Medelålder för avlidna under				
	första levnads- månaden	återstoden av första levnadsåret	hela första levnadsåret	andra levnadsåret	
	dagar	år	år	år	
Mankön . . .	äkta födda	8·35	0·4551	0·3001	1·4150
	oäkta födda	8·77	0·4123	0·2734	1·3864
	samtliga	8·43	0·4467	0·2948	1·4111
Kvinkön . . .	äkta födda	8·68	0·4670	0·3168	1·4188
	oäkta födda	8·72	0·4215	0·2834	1·3795
	samtliga	8·69	0·4579	0·3100	1·4136
Båda könen . .	äkta födda	8·49	0·4604	0·3074	1·4168
	oäkta födda	8·75	0·4164	0·2778	1·3832
	samtliga	8·54	0·4517	0·3015	1·4123

Beträffande dödlighetsförhållandena under övriga levnadsmånader av första året samt under olika levnadskvartal av detta och det andra året hänvisas förutom till tab. 12 till tab. U å sid. 58.

Sistnämnda tabell giver tydligen den exaktaste bilden, i det att där dödlighetspromillen är beräknad icke efter antalet födelser utan efter de från närmast föregående levnadsmånad eller -kvartal kvarlevande. Som synes, är det oäkta barnets liv mest hotat i första levnadsmånaden, redan i andra levnadsmånaden är dödligheten 28·96 ‰ lägre än i den första, sjunker sedan månad för månad utan avbrott och uppnår under den tolfte minimum för året, 4·00 ‰. Sjunkandet fortsätter även under andra året med sådan hastighet, att promillesiffran för sista kvartalet t. o. m. är lägre än för sista månaden av första året.

Även för de äkta födda barnen förefinnes ett konstant men långsammare sjunkande av dödligheten, så långsam, att i 7:e kvartalet dödligheten är ungefär densamma för båda kategorierna, och att under det 8:e de oäkta barnen uppvisa en lägre dödlighet än de äkta. Sistnämnda förhållande, som till en början onekligen är ägnat att väcka förvåning, beror väl delvis därpå, att bland de äkta ett flertal svaga barn, som endast tack vare god vård och gynnsamma förhållanden i övrigt, bibehållas i livet under det första året, sedan under det andra, då de många barnepidemierna infinna sig, duka under på grund av sin medfödda svaghet, medan däremot bland de oäkta barnen genom den högre dödligheten under första levnadsåret ett naturligt urval ägt rum, så att endast de relativt motståndskraftiga kvarleva. Men även andra orsaker bidraga. Under loppet av de första åren efter barnets födelse gifter sig, såsom det i specialutredningen närmare skall redogöras för, mången moder med barnets fader, och härigenom blir barnet eo ipso äkta. Dör det sedan, behandlas det i statistiken såsom äkta barn, och på så sätt stegras den relativa dödligheten för de äkta, medan den bland de oäkta minskas och det i än högre grad på grund av de senares relativa fåtalighet. Skillnaden

Tab. U. Dödligheten för inom och utom äktenskapet födda under de två första levnadsåren, månads- och kvartalsvis, åren 1901—1910.

Ålder	Inom äktenskapet födda			Utom äktenskapet födda			
	A) Antal levande vid åldersperiodens början	B) Antal döda under åldersperioden	C ä) B på 1 000 A	A) Antal levande vid åldersperiodens början	B) Antal döda under åldersperioden	C öä) B på 1 000 A	C öä i % av C ä
<i>Landsbygd.</i>							
1:a levnads månaden	941 909	25 571	27·15	108 415	4 680	43·17	159·01
2:a	916 338	8 025	8·76	103 735	1 450	13·98	159·59
3:e	908 313	6 142	6·76	102 285	1 078	10·54	155·92
4:e	902 171	5 003	5·55	101 207	880	8·70	156·78
5:e	897 168	4 243	4·73	100 327	740	7·38	156·03
6:e	892 925	3 745	4·19	99 587	603	6·06	144·63
7:e	889 180	3 517	3·96	98 984	568	5·74	144·95
8:e	885 663	3 369	3·80	98 416	507	5·15	133·42
9:e	882 294	3 242	3·67	97 909	460	4·70	128·07
10:e	879 052	3 041	3·46	97 449	413	4·24	122·54
11:e	876 011	2 831	3·23	97 036	373	3·84	118·89
12:e	873 180	2 747	3·15	96 663	315	3·26	103·49
1:a levnads kvartalet	941 909	39 738	42·19	108 415	7 208	66·49	157·60
2:a	902 171	12 991	14·40	101 207	2 223	21·96	152·50
3:e	889 180	10 128	11·39	98 984	1 535	15·51	136·17
4:e	879 052	8 619	9·80	97 449	1 101	11·30	115·31
5:e	870 433	6 518	7·49	96 348	790	8·20	109·48
6:e	863 915	4 549	5·27	95 558	546	5·71	108·35
7:e	859 366	3 600	4·19	95 012	388	4·08	97·37
8:e	855 766	2 965	3·46	94 624	297	3·14	90·75
<i>Städer.</i>							
1:a levnads månaden	252 460	6 899	27·33	65 624	3 454	52·63	192·57
2:a	245 561	2 203	8·97	62 170	1 500	24·13	269·01
3:e	243 358	1 670	6·86	60 670	1 180	19·45	283·53
4:e	241 688	1 466	6·07	59 490	952	16·00	263·59
5:e	240 222	1 354	5·64	58 538	747	12·76	226·24
6:e	238 868	1 186	4·97	57 791	614	10·62	213·68
7:e	237 682	1 157	4·87	57 177	537	9·89	192·81
8:e	236 525	1 166	4·93	56 640	474	8·37	169·78
9:e	235 359	1 111	4·72	56 166	467	8·31	176·06
10:e	234 248	1 069	4·56	55 699	411	7·38	161·84
11:e	233 179	1 002	4·30	55 288	318	5·75	133·72
12:e	232 177	916	3·95	54 970	291	5·29	133·92
1:a levnads kvartalet	252 460	10 772	42·67	65 624	6 134	93·47	219·05
2:a	241 688	4 006	16·58	59 490	2 313	38·88	234·50
3:e	237 682	3 434	14·45	57 177	1 478	25·85	178·89
4:e	234 248	2 987	12·75	55 699	1 020	18·31	143·61
5:e	231 261	2 232	9·65	54 679	737	13·48	139·69
6:e	229 029	1 616	7·06	53 942	456	8·45	119·69
7:e	227 413	1 162	5·11	53 486	266	4·97	97·26
8:e	226 251	1 006	4·45	53 220	200	3·76	84·49
<i>Hela riket.</i>							
1:a levnads månaden	1 194 369	32 470	27·18	174 039	8 134	46·74	171·96
2:a	1 161 899	10 228	8·80	165 905	2 950	17·78	202·05
3:e	1 151 671	7 812	6·78	162 955	2 258	13·86	204·42
4:e	1 143 859	6 469	5·66	160 697	1 832	11·40	201·41

Ålder	Inom äktenskapet födda			Utom äktenskapet födda			
	A) Antal levande vid åldersperiodens början	B) Antal döda under åldersperioden	C ä) B på 1 000 A	A) Antal levande vid åldersperiodens början	B) Antal döda under åldersperioden	C o ä) B på 1 000 A	C o ä i % av C ä
5:e levnads månaden	1 137 390	5 597	4.92	158 865	1 487	9.36	190.24
6:e »	1 131 793	4 931	4.36	157 378	1 217	7.73	177.29
7:e »	1 126 862	4 674	4.15	156 161	1 105	7.08	170.60
8:e »	1 122 188	4 535	4.04	155 056	981	6.33	156.68
9:e »	1 117 653	4 353	3.89	154 075	927	6.02	154.76
10:e »	1 113 300	4 110	3.69	153 148	824	5.38	145.80
11:e »	1 109 190	3 833	3.46	152 324	691	4.54	131.21
12:e »	1 105 357	3 663	3.31	151 633	606	4.00	120.85
1:a levnads kvartalet	1 194 369	50 510	42.29	174 039	13 342	76.66	181.27
2:a »	1 143 859	16 997	14.86	160 697	4 536	28.23	189.97
3:e »	1 126 862	13 562	12.04	156 161	3 013	19.29	160.22
4:e »	1 113 300	11 606	10.42	153 148	2 121	13.85	132.92
5:e »	1 101 694	8 750	7.94	151 027	1 527	10.11	127.33
6:e »	1 092 944	6 165	5.64	149 500	1 002	6.70	118.79
7:e »	1 086 779	4 762	4.38	148 498	654	4.40	100.46
8:e »	1 082 017	3 971	3.67	147 844	497	3.36	91.55

mellan de äkta och de oäkta barnens dödlighet blir på den grund osäkrare och ofullständigare ju längre tid, som förflyter mellan födelse och dödsfall, varför det knappast lönar mödan att göra några jämförelser angående dödligheten för äkta och oäkta barn i högre åldrar. Det möter även någon gång svårighet att i fråga om avlidna barn (t. ex. ankors barn) i dödbokstrudragen skilja mellan äkta och oäkta börd, och då i tvivelaktiga fall barnen räknas såsom äkta, blir antalet sådana i någon mån för högt upptaget.

Skillnaden mellan dödligheten bland äkta och oäkta är dock under de sex första levnadskvartalerna avsevärd nog, såsom tydligast framgår av sista kolumnen i tab. U. Störst är den under tredje levnads månaden, då de oäktas dödsrisk uppgår till 204.42 % av de äktas, men ungefär lika högt är detta procenttal för andra samt fjärde och femte månaden. Från fjärde månaden sjunker det utan avbrott och utgör i den tolfte 120.85 %.

Orsakerna till denna högre dödlighet för de oäkta barnen är i första rummet att söka i det förhållandet, att dessa barn i mycket stor utsträckning tillhöra *de fattigare klasserna* av befolkningen, där ju barnadödligheten till följd av ogynnsamma hygieniska förhållanden och bristande vård är betydligt högre än bland de mera bemedlade klasserna. Den *artificiella uppfödningen*, som för de oäkta barnen är långt vanligare än för de äkta, bidrager även i hög grad till att öka dödligheten. Att den för oäkta barn så vanliga *utackorderingen* direkt bidrager till att öka dödligheten, är även högt över allt tvivel. Fosterföräldrarna vårda ej barnen med samma noggrannhet och omsorg som föräldrarna, hava ej samma intresse av att med alla till buds stående medel hålla döden borta, ja, i de fall, där fosterföräldrarna mottaga ett barn mot en avgift »i ett för allt», är ju barnets död liktydig med ekonomisk vinst. De upprörande fall av grov vanvård från fosterföräldrarnas sida, varom så

ofta lästs i dagspressen, äro säkerligen ej försvunna företeelser, utan de förekomma nog ännu, all fosterbarnsinspektion till trots, i rätt stor utsträckning, även om de grövsta formerna av systematiskt »*änglamakeri*» numera torde vara mindre vanliga än fordom. Det vill synas, som om denna betalningsform »i ett för allt» till fosterföräldrarna, vilken onekligen är ägnad att locka dessa till vårdslöshet vid barnets skötsel, borde förbjudas. Utackorderingsväsendet och dess inflytande på barnadödligheten skall i del II utförligare behandlas.

Att *veneriska* och *andra ärftliga sjukdomar* härja starkare bland de oäkta födda än bland de äkta, är även ett allmänt känt faktum.

Ehuru den svenska riksstatistiken angående *dödsorsaker* än så länge är ganska ofullständig, innehåller den dock en del uppgifter till belysande av skillnaden i de äkta och de oäkta barnens dödlighetsförhållanden samt i viss mån även till belysande av de orsaker, som betinga omnämnda skillnad i dödlighet. En beaktansvärd divergens framträder sålunda mellan äkta och oäkta barn ifråga om dödsfallen av diarré och barnkolera. Av dessa »magsjukdomar» avledo under första levnadsåret på varje tusental under året levande födda:

	Bland äkta födda	Bland oäkta födda
År 1906	5·34	18·40
» 1907	3·89	14·32
» 1908	5·28	17·96
» 1909	3·14	9·39
» 1910	3·82	14·39

Man torde med rätt stor säkerhet kunna påstå, att en viktig bidragande orsak till den större dödligheten bland de oäkta barnen i dessa »magsjukdomar» är den större utbredning, som den artificiella uppfödningen har bland dessa barn.

Av övriga »farsoter» avledo i åldern 0—1 år på varje tusental under året levande födda:

	Bland äkta födda	Bland oäkta födda
År 1906	4·93	6·04
» 1907	4·59	4·85
» 1908	5·99	5·86
» 1909	4·31	4·51
» 1910	4·66	7·25

Här är sålunda skillnaden mellan de äktas och de oäktas dödstal rätt obetydlig. I mässling dö emellertid de senare i avsevärt större utsträckning än de förra.

Ett värdefullare material för belysande av hithörande frågor erbjuder Stockholms stads hälsovårdsstatistik. Ur densamma anföres omstående tabellsammandrag för åren 1908—12. Någon kommentering av detsamma torde ej erfordras.

En dödsorsak, som förekommer för de oäkta födda men ej för de äkta, är »barnamord». Antalet barn, omkomna genom barnamord utgjorde (enligt be-

Tab. X. Dödsfall i vissa förhärskande sjukdomar bland barn i första levnadsåret i Stockholm efter börd, åren 1908—1912.¹⁾

Dödsorsaker	Antal avlidna			
	Absoluta tal		I % av motsvarande antal levande under perioden levande födda	
	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta
Bildningsfel. Sjukdomar hos nyfödda. ²⁾ <i>Morbi congeniti</i> . . .	512	480	19.91	34.18
Mässing. <i>Morbilli</i>	44	38	1.71	2.71
Scharlakansfeber. <i>Scarlatina</i>	8	9	0.31	0.64
Difteri. <i>Diphtheria</i>	18	15	0.70	1.07
Kikhosta. <i>Pertussis</i>	70	39	2.72	2.78
Tuberkulos. ³⁾ <i>Tuberculosis</i>	83	43	3.23	3.06
Hjärnböld. Akut varig hjärnhinneinflammation. ⁴⁾ <i>Abscessus cerebri. Meningitis purulenta acuta</i>	13	13	0.50	0.93
Akut luftvägsinflammation. <i>Bronchitis acuta</i>	247	232	9.61	16.52
Akut lunginflammation. ⁵⁾ <i>Pneumonia acuta</i>	182	160	7.08	11.39
Akut mag- och tarminflammation. ⁶⁾ <i>Gastroenteritis acuta</i> . . .	233	291	9.06	20.72
Därav barnkolera. <i>Cholera infantum</i>	87	114	3.38	8.12
Kronisk mag- och tarminflammation. <i>Gastroenteritis chronica</i>	15	25	0.58	1.78
Akut njursjukdom. <i>Nephritis acuta</i>	3	1	0.12	0.07
Övriga. ⁷⁾ <i>Aliae mortis causæ</i>	322	384	12.52	27.34
	1 750	1 730	68.06	123.19

folkningsstatistiken) år 1906: 32, år 1907: 33, år 1908: 34, år 1909: 34 och år 1910: 36.

Det är, som bekant, synnerligast under högsommaren vanskligt att hålla »flaskbarnen» vid liv. Det är just under den varma årstiden dessa barn i så stor utsträckning duka under i »magåkommor».⁸⁾ Detta giver ock delvis förklaringen till de olikheter, som förefinnas mellan de äkta födda barnens och de oäktas dödlighet under olika kalendermånader.

För samtliga barn under ett år utgjorde antalet avlidna per kalendermånad under sista årtiondet:

	Absoluta tal	Procenttal ⁹⁾		Absoluta tal	Procenttal ⁹⁾
Januari	10 459	8.87	Juli	9 297	7.89
Februari	10 054	9.37	Augusti	9 376	7.95
Mars	11 314	9.60	September	8 021	7.03
April	10 758	9.43	Oktober	8 257	7.00
Maj	10 465	8.88	November	8 460	7.41
Juni	9 345	8.19	December	9 881	8.38
			Jan.—dec.	115 687	100

¹⁾ Åtskilliga faktorer verka till en sänkning av siffrorna för de oäkta barnens dödlighet såsom utackerdering utom Stockholm av späda barn, merendels av oäkta börd, legitimeringar m. m. — ²⁾ För åren före 1911 äro fallen av Syphilis congenita ej inräknade, då de ej kunnat fördelas efter börd. — ³⁾ För åren före 1911 endast Tuberculosis cerebri och Meningitis tuberculosa, enär fallen av Tub. org. aliorum ej kunnat fördelas efter börd. — ⁴⁾ Fall av Encephalitis äro för åren före 1911 häri inräknade. — ⁵⁾ Fall av Bronchopneumonia, år 1911: 83, år 1912: 101, äro för åren före 1911 häri inräknade. — ⁶⁾ För åren före 1911 äro fallen av Peritonitis ej inräknade, då de ej kunnat fördelas efter börd. — ⁷⁾ Jfr föregående noter.

⁸⁾ Jfr Prinzing, Handbuch der medizinischen Statistik, Jena 1906, sid. 294 o. f.

⁹⁾ Månaderna reducerade till lika längd.

Emellertid störas dessa siffror ej oväsentligt därav, att födelsetalet ej är detsamma under alla månader (jfr tab. 4, O och P); då, såsom i det föregående påvisats, barnadödligheten är högst strax efter födelsen, måste antalet dödsfall bliva högre i de månader, som hava ett högre födelsetal. Denna olägenhet undvikas därigenom, att man låter jämförelsen avse relationstalen mellan de under varje månad avlidna barnen under ett år och de under samma månad levande födda. Dessa relationstal i promille bliva för sista årtiondet följande:

Januari	88.73	Maj	90.17	September	65.76
Februari	92.95	Juni	85.86	Oktober	73.93
Mars	92.20	Juli	82.83	November	79.55
April	92.59	Augusti	84.34	December	85.80
					Jan.—dec. 84.54

Som synes, är barnadödligheten högst under vintern och den tidiga våren. Under vår- och sommarmånaderna sjunker dödligheten, dock så, att under augusti en avsevärd stegring är märkbar. Den lägsta dödligheten inträffar under hösten i september månad, och sedan begynner stegringen. Det är sålunda tydligt, att för späda barn i allmänhet den kalla årstiden är den farligaste.

En barnadödlighetsstatistik efter kalendermånad med skillnad gjord mellan äkta och oäkta födda har ej förut utförts för riket i dess helhet. För åstadkommande av en sådan hava dödboksutdragen för åren 1910 och 1911 underkastats förnyad bearbetning. Resultaten föreligga i tab. Y å sid. 63.

Med hänsyn till den korta tid, statistiken avser, torde man ej alltför mycket böra fästa sig vid *smärre* avvikelser mellan de olika månadernas dödstal. I det stora hela överensstämna siffrorna för de äkta födda med dem för samtliga; vintermånaderna uppvisa de högsta dödstalen, därefter vårmånaderna och den lägsta dödligheten infaller under hösten. Näst efter hösten har sommaren de lägsta dödstalen. Beträffande de oäkta födda barnen däremot har, om vederbörlig hänsyn toges till dessa födelsers månatliga fördelning, augusti att uppvisa den högsta dödligheten, och även under juni och juli äro talen relativt höga. Sommaren torde sålunda böra betecknas såsom den farligaste årstiden för de utom äktenskapet födda barnen. Dödligheten under vintermånaderna är för dessa barn relativt taget mindre betydande; föga lägre eller lika hög är den under våren. Hösten är som vanligt den årstid, då dödligheten är lägst. Att den förnämsta orsaken till den stora dödligheten för de oäkta barnen under den varma årstiden är att söka i den omständigheten, att bland dessa barn den artificiella uppfödningen är långt vanligare än bland de äkta födda, torde, som nämnts, vara tämligen säkert, ja, eftersom dödligheten bland de oäkta barnen under olika årstider alldeles överensstämmer med den, som enligt gjorda statistiska undersökningar är gällande för »flaskbarn», torde detta kunna sägas utgöra ett bevis på att den artificiella uppfödningen är mycket allmän för utom äktenskapet födda barn.¹⁾ — De olik-

¹⁾ Jfr Prinzing's förut anförda arbete.

Tab. Y. Dödligheten bland barn under ett år under olika kalendermånader, åren 1910 och 1911.

Månad	Landsbygd			Städer			Hela riket		
	Äkta	Ökta	Summa	Äkta	Ökta	Summa	Äkta	Ökta	Summa
<i>Absoluta tal</i>									
Januari	1 123	182	1 305	311	181	492	1 434	363	1 797
Februari	1 065	200	1 265	300	152	452	1 365	352	1 717
Mars	1 021	187	1 208	337	195	532	1 358	382	1 740
April	1 049	202	1 251	368	210	578	1 417	412	1 829
Maj	1 019	211	1 230	348	182	530	1 367	393	1 760
Juni	930	220	1 150	312	146	458	1 242	366	1 608
Juli	854	162	1 016	266	186	452	1 120	348	1 468
Augusti	875	214	1 089	358	199	557	1 233	413	1 646
September	755	177	932	343	170	513	1 098	347	1 445
Oktober	902	182	1 084	278	146	424	1 180	328	1 508
November	900	178	1 078	284	155	439	1 184	393	1 577
December	1 040	214	1 254	304	176	480	1 344	390	1 734
Jan.—dec.	11 533	2 329	13 862	3 809	2 098	5 907	15 842	4 427	19 769
<i>Procenttal¹⁾.</i>									
Januari	9.54	7.64	9.22	8.01	8.48	8.18	9.16	8.04	8.91
Februari	10.02	9.31	9.90	8.56	7.87	8.31	9.66	8.62	9.43
Mars	8.68	7.85	8.54	8.66	9.15	8.84	8.67	8.47	8.63
April	9.21	8.79	9.14	9.79	10.15	9.92	9.35	9.44	9.37
Maj	8.66	8.88	8.70	8.95	8.53	8.80	8.73	8.71	8.73
Juni	8.17	9.57	8.40	8.30	7.05	7.86	8.20	8.38	8.24
Juli	7.26	6.82	7.18	6.85	8.68	7.50	7.16	7.70	7.28
Augusti	7.44	9.01	7.70	9.22	9.29	9.24	7.88	9.14	8.16
September	6.63	7.68	6.81	9.11	8.25	8.80	7.25	7.95	7.40
Oktober	7.66	7.68	7.67	7.17	6.82	7.04	7.54	7.27	7.48
November	7.90	7.76	7.88	7.56	7.48	7.53	7.82	7.63	7.77
December	8.83	9.01	8.86	7.82	8.25	7.98	8.58	8.65	8.60
Jan.—dec.	100	100	100	100	100	100	100	100	100
<i>På 1000 under var månad levande födda.</i>									
Januari	72.87	90.78	74.95	71.69	148.60	88.55	72.61	112.59	78.22
Februari	75.42	104.93	78.93	74.18	131.60	86.94	75.14	115.00	80.89
Mars	67.97	81.55	65.96	71.82	139.58	87.37	65.56	103.52	71.30
April	69.09	96.28	72.39	89.76	159.57	106.72	73.48	120.68	80.58
Maj	67.40	94.96	70.93	80.78	137.25	94.07	70.37	110.77	76.61
Juni	66.15	110.66	71.66	74.87	115.87	84.39	68.14	112.68	74.88
Juli	55.97	84.95	62.85	59.67	145.31	78.77	59.84	109.19	67.02
Augusti	60.72	118.23	67.14	82.34	160.10	99.62	65.73	135.28	75.46
September	47.35	89.08	51.97	76.41	127.15	88.05	53.73	104.39	60.82
Oktober	61.57	96.96	65.59	64.92	121.16	77.27	62.33	106.42	68.50
November	64.75	100.91	68.82	69.27	138.39	84.10	65.78	115.46	72.64
December	69.63	103.93	73.79	71.87	139.90	87.46	70.12	117.58	77.12
Jan.—dec.	64.79	97.38	68.65	73.88	138.80	88.60	66.83	113.42	73.60

heter, som förefinnas i dödligheten efter årstid mellan landsbygdens och städernas barn skola i det följande framhållas.

¹⁾ Månaderna reducerade till lika längd.

B. Landsbygd och städer samt länen.

De dödstal, som hittills behandlats, hava avsett hela riket. Då emellertid, som bekant, dödlighetsförhållandena för späda barn gestalta sig rätt olika å landsbygden och i städerna, är det nödvändigt att taga hänsyn till denna skillnad.

Vad först utvecklingen i tiden angår, meddelas i omstående tab. Z uppgifter angående dödligheten i första levnadsåret för äkta och oäkta födda under årtiondena 1811—1860 och 1881—1910 å landsbygden för sig och i städerna för sig.

Under hela den tid, tabellen avser, har, som synes, barnadödligheten varit högre i städerna än å landsbygden. Denna skillnad har alltid varit mera utpräglad för de oäkta födda än för de äkta eller under årtiondet 1811—1820 respektive 52·95 och 32·13 ‰ samt under årtiondet 1901—1910 respektive 55·48 och 8·09 ‰. Medan densamma sedan årtiondet 1811—1820 högst väsentligt nedgått för de äkta födda, har den sålunda ökat något för de oäkta. För de äkta födda liksom för de oäkta hava dödstalen varit stadda i sjunkande å landsbygden utan avbrott samt i städerna med avbrott endast för de äkta födda under årtiondet 1851—1860 och för de oäkta födda under årtiondet 1831—1840. Detta sjunkande belöper sig från första perioden till den sista å landsbygden för de äkta till 91·99 ‰ och för de oäkta till 232·93 ‰, i städerna för de äkta till 116·03 ‰ och för de oäkta till 230·40 ‰ och har sålunda varit betydligt snabbare för de oäkta än för de äkta. Minst betydande har nedgången varit för landsbygdens äkta födda barn, d. v. s. för de barn, som hava den lägsta dödligheten, och därefter för de äkta i städerna. Härigenom har sålunda en utjämning av dödligheten för de olika kategorierna barn inträffat, i det att skillnaden mellan de äktas och de oäktas dödstal nedgått å landsbygden från 176·36 ‰ under perioden 1811—1820 till 35·42 ‰ under perioden 1901—1910 och i städerna från 197·18 ‰ till 82·81 ‰. Om man jämför dödstalen för de kategorier barn, som nu liksom förr sinsemellan uppvisa den största skillnaden i dödlighet, d. v. s. de äkta barnen å landsbygden och de oäkta i städerna, så utgjorde skillnaden dem emellan åren 1811—1820 229·31 och åren 1901—1910 allenast 90·90 ‰. Att i våra dagar dödligheten bland städernas oäkta barn (166·78 ‰) ännu är betydligt mer än dubbelt så hög som bland landsbygdens äkta (75·88 ‰) vittnar emellertid tydligt därom, att trots den stora förbättringen i barnadödlighetsförhållandena ofantligt mycket återstår att göra för att ytterligare nedbringa dödligheten synnerligast bland de sämst lottade, d. v. s. bland de oäkta barnen i städerna.

Huru barnadödligheten å landsbygden och i städerna i detalj utvecklats sig från årtiondet 1891—1900 till årtiondet 1901—1910 åskådliggöres såväl med absoluta som relativa tal i tab. 14. Denna tabell giver märkligt nog vid handen, att i städerna dödligheten under de sju första levnadsdagarna stegrats något. Detta gäller såväl de inom som utom äktenskapet födda men i något högre grad för de senare eller från 25·53 ‰ till 28·63 ‰ mot för de äkta 14·77 ‰ till 15·70 ‰. Under de två första levnadsdagarna har för de oäkta även å

Tab. Z. Döda i första levnadsåret efter familjeställning åren 1811—1860 och 1891—1910, landsbygd och städer.

År	Bland äkta födda		Bland oäkta födda	
	Absoluta tal	På 1 000 levande födda	Absoluta tal	På 1 000 levande födda
<i>Landsbygd</i>				
1811—1820	118 681	167·87	13 251	344·23
1821—1830	129 785	157·73	10 230	232·94
1831—1840	128 825	157·00	10 048	232·55
1841—1850	123 291	141·74	13 072	207·46
1851—1860	132 675	133·60	14 323	188·08
1881—1890	100 006	98·38	13 262	141·43
1891—1900	88 639	90·89	12 602	131·48
1901—1910	71 476	75·88	12 067	111·30
<i>Städer</i>				
1811—1820	12 470	200·00	6 930	397·18
1821—1830	12 905	191·90	6 533	339·01
1831—1840	11 942	186·54	7 403	359·54
1841—1850	12 133	174·36	8 993	347·72
1851—1860	16 630	178·67	10 773	338·18
1881—1890	24 857	122·53	11 979	265·88
1891—1900	23 228	106·55	11 576	233·11
1901—1910	21 199	83·97	10 945	166·78

landsbygden en, ehuru obetydlig, stegring av dödsrisken ägt rum, medan däremot för de äkta motsvarande tal sjunkit något. Tages första levnadsveckan såsom en enhet, visa även de oäkta å landsbygden lägre dödsrisk under sista årtiondet än under det närmast föregående eller 22·55 ‰ mot 24·00 ‰.

Vad orsaken kan vara till omnämnda stegring av dödligheten under de första levnadsdagarna, är ej lätt att avgöra. Till en ringa del kan den ju tänkas vara allenast skenbar och bero på en noggrannare registrering så till vida nämligen, att en del strax efter födelsen avlidna barn under 1890-talet med orätt registrerats såsom dödfödda men under 1901—1910, som sig bör, alltid införts i kyrkoböckerna såsom levande födda. I varje fall utgör detta dock ej tillräcklig förklaring. Dödsorsaksstatistiken är tyvärr alltför ofullständig för att giva någon ledning till frågans bedömning. Av denna statistik kan man visserligen se, att antalet barnamord under sista årtiondet stegrats rätt avsevärt i städerna men däremot nedgått å landsbygden; antalet genom barnamord omkomna barn utgjorde nämligen under årtiondet 1891—1900 å landsbygden 222 eller 2·32 på 1 000 utom äktenskapet levande födda och i städerna 61 eller 1·23 på 1 000 utom äktenskapet levande födda, medan motsvarande tal för 1901—1910 uppgingo till respektive 214 eller 1·97 ‰ och 101 eller 1·54 ‰. Dessa siffror äro emellertid i och för sig så låga, att de endast föga inverka på dödstaten. Måhända måste man som den enda antagliga förklaringen till en ökad dödlighet under första levnadsdagarna i städerna antaga, att en om och obetydlig fysisk degeneration

här fått insteg. Barnen födas till världen svagare än förr; i trots av förbättrad vård duka de i större utsträckning under i de första levnadsdagarna. De, som väl överlevat dödsrisken under dessa dagar, tilltaga sedan snart i krafter, tack vare en omsorgsfull omvårdnad, och förmå sålunda, trots en kanske större svaghet vid födelsen, bättre än forna tiders barn utvärda under den övriga delen av första levnadsåret och därpå följande år. Ett dylikt antagande styrkes delvis därigenom, att enligt Medicinalstyrelsens statistik dödsfallen av bildningsfel och sjukdomar hos nyfödda i rikets städer tilltagit något under det sista decenniet, nämligen från 6 941 under årtiondet 1891—1900 till 8 250 under 1901—1910. Detta utgör ju visserligen, om dödsfallen sättas i relation till antalet levande födda i städerna, en ytterst obetydlig ökning, men samtidigt har läkarkonsten gjort stora framsteg och den totala dödligheten för stadsbarn under ett år avsevärt nedgått.

Efter första levnadsveckan har såväl för de utom som för de inom äktenskapet födda å landsbygd som i städer en avsevärd förbättring av barnadödligheten ägt rum. Särskilt stor är denna förbättring bland städernas barn, framför allt de oäkta. De oäkta stadsbarnens dödsrisk under första levnadsåret har sålunda sedan årtiondet 1891—1900 nedgått med ej mindre än 66·33 ‰, medan nedgången beträffande de äktas dödsrisk utgjorde 22·58 ‰. Å landsbygden utgjorde motsvarande promilletal för de oäkta 20·17, för de äkta 15·01.

Huru barnadödligheten under olika perioder av första och andra levnadsåren numera gestaltar sig å landsbygd och i städer, framgår utom av tab. 14 av tab. 13 samt tab. U å sid. 58. Någon närmare kommentering av dessa tabeller angående landsbygdens och städernas olika dödlighetsförhållanden torde ej erfordras. För samtliga avsnitt av första och andra levnadsåret gäller såväl om äkta som om oäkta barn, att dödligheten i städerna är större än å landsbygden. Störst är skillnaden för de oäkta, synnerligast under andra t. o. m. fjärde levnads månaden.

Dödlighetsförhållandena i *olika län*, landsbygd och städer, för barn inom och utom äktenskapet åskådliggöras av tab. 13 med absoluta tal och i tab. Å (sid. 68, 69) med relativa. Vad först landsbygden angår, ser man, att för de oäkta barnen dödsrisken under första levnadsåret oscillerar mellan 82·6 ‰ i Värmlands län och 169·6 ‰ i Stockholms län. Låga dödsrisker påträffas, utom i Värmlands län, i Jönköpings, 86·7 ‰, Jämtlands, 88·2 ‰, och Skaraborgs län, 90·1 ‰. Höga risker däremot finner man, utom i Stockholms län, i Göteborgs och Bohus län, 157·2 ‰, i Norrbottens län, 133·8 ‰, och i Blekinge län, 123·8 ‰. I städerna växla de oäktas dödsrisker än mera eller från 97·8 ‰ i Göteborgs och Bohus läns städer undantagandes Göteborg till 197·5 ‰ i Malmö stad. Låga dödsrisker påträffar man vidare i Värmlands städer 109·1 ‰, i Gävleborgs läns städer, om Gävle undantages, 117·7 ‰, samt i Hallands läns städer, 120·7 ‰. Höga dödsrisker däremot är att anteckna förutom för Malmö för städerna i Västerbottens län, 187·9 ‰, för Stockholms stad, 181·8 ‰, och för Göteborgs stad, 173·7 ‰. Redan av de anförda siffrorna torde framgå att barnadödligheten bland de oäkta födda i allmänhet är större i de stora städerna än i de små och medelstora. Detsamma gäller för de äkta födda.

I samtliga län är dödligheten för såväl stads- som landsbarn under ett år högre bland de oäkta födda än bland de äkta födda, men skillnaden är i allmänhet liksom i riket i dess helhet större i städerna än å landsbygden. Den största skillnaden är att anteckna för städerna i Västerbottens län, 110.1 ‰, Malmö stad, 99.1 ‰, och Stockholms stad, 93.4 ‰. Föga betydande är omnämnda skillnad i Göteborgs och Bohus läns städer med undantag av Göteborg, 27.2 ‰, i Gävleborgs läns städer utom Gävle, 30.9 ‰, samt i Hallands läns, 41.4 ‰. Man ser sålunda, att även i detta avseende de större städernas oäkta barn i allmänhet intaga en ogynnsam ställning. Vad landsbygden angår, är skillnaden mellan de äkta och de oäkta barnens dödlighet högst i Stockholms län, 84.8 ‰, i Göteborgs och Bohus län, 82.9 ‰, och i Älvsborgs län, 57.5 ‰. En ringa skillnad däremot förefinnes inom Västernorrlands län, 17.2 ‰, Jämtlands, 18.0 ‰, och Gävleborgs, 21.9 ‰, d. v. s. just i de län, där den oäkta födelsefrekvensen är störst, och de län, där folkseden av »föräktenskapligt» samlag torde vara mest utbredd.

Beträffande dödligheten under olika levnadskvartal av första levnadsåret i de olika länen ävensom under andra levnadsåret hänvisas till tabellerna 13 och Å.

Dödligheten efter *kalendermånad* på landsbygden och i städerna för samtliga barn (äkta och oäkta tillsammans) under ett år framgår av nedanstående tablå avseende det sista årtiondet:

	Landsbygd			Städer		
	Absoluta tal ¹⁾	Procent-tal ¹⁾	På 1 000 under mån. lev. födda	Absoluta tal	Procent-tal ¹⁾	På 1 000 under mån. lev. födda
Januari	7 700	9.04	84.55	2 759	8.43	102.93
Februari	7 422	9.58	88.75	2 632	8.83	107.29
Mars	8 295	9.74	87.26	3 019	9.22	109.20
April	7 933	9.62	88.35	2 825	8.91	107.04
Maj	7 678	9.02	86.02	2 787	8.51	104.02
Juni	6 713	8.15	80.51	2 632	8.31	103.37
Juli	6 494	7.63	76.05	2 803	8.56	104.36
Augusti	6 355	7.46	75.38	3 021	9.23	112.49
September	5 604	6.80	59.67	2 417	7.63	86.13
Oktober	5 911	6.94	69.40	2 346	7.16	88.48
November	6 153	7.47	75.69	2 307	7.28	92.08
December	7 285	8.55	82.73	2 596	7.93	95.77
Jan.—dec.	83 543	100	79.54	32 144	100	101.06

Liksom beträffande riket i dess helhet är dödligheten å landsbygden högst under vintern eller den tidiga våren. Sedan sjunker den oavbrutet t. o. m. september månad för att därefter stiga under återstående månader. Det torde observeras, att då de äkta och oäkta barnen såsom här sker betraktas över ett, någon stegring i dödligheten under högsommaren ej förfinnes å landsbygden. Så mycket märkbarare är denna stegring i städerna. Här kan man vid sidan om ett maximum under vintern eller den tidiga våren tala om ett avgjort sommarmaximum. Förhållandet sammanhänger naturligtvis med den omständigheten, att den i synnerhet för »flaskbarnen» så farliga sommarhettan är långt större i städernas överbefolkade bostäder än å landsbygden.

¹⁾ Månaderna reducerade till lika längd.

Tab. A. Antalet döda i de två första levnadsåren på 1 000 levande

L ä n	Barn inom äktenskapet, döda i åldern								
	0—1 mån. ‰	1—3 mån. ‰	3—6 mån. ‰	6—9 mån. ‰	9—12 mån. ‰	0—1 år ‰	1—1½ år ‰	1½—2 år ‰	
1	Stockholms stad	28.6	16.0	16.2	14.6	13.0	88.4	18.0	9.5
2	Stockholms län	{Lb. 25.9	17.2	17.5	12.9	11.3	84.8	14.5	7.7
		{St. 31.6	12.3	14.5	13.5	11.2	83.1	10.9	8.7
3	Uppsala län	{Lb. 25.0	14.7	16.7	12.0	9.4	77.8	11.9	7.3
		{St. 29.4	16.3	20.1	14.1	12.8	92.7	15.1	7.6
4	Södermanlands län	{Lb. 23.9	13.4	11.7	9.9	7.4	66.3	10.1	6.5
		{St. 25.7	13.4	12.0	11.7	8.6	71.4	17.3	6.5
5	Östergötlands län	{Lb. 22.9	12.4	11.4	8.3	6.9	61.9	9.5	5.0
		{Norrköping 31.5	14.8	18.7	11.2	13.2	89.4	16.6	9.2
		{Övriga St. 24.9	12.9	14.2	9.6	6.8	68.4	12.7	7.4
6	Jönköpings län	{Lb. 23.9	10.6	9.4	8.1	7.4	59.4	9.1	5.7
		{St. 28.0	12.8	14.5	12.0	11.2	78.5	16.1	8.0
7	Kronobergs län	{Lb. 27.2	13.6	10.6	9.5	8.3	69.2	10.1	6.3
		{St. 23.5	13.4	12.1	14.1	6.0	69.1	10.7	5.4
8	Kalmar län	{Lb. 27.4	15.1	12.1	9.1	8.1	71.8	10.1	6.7
		{St. 26.4	13.0	14.1	11.7	10.6	75.8	11.8	7.1
9	Gottlands län	{Lb. 26.5	16.6	12.8	7.4	7.8	71.1	8.5	4.4
		{St. 35.2	22.1	19.4	8.9	7.9	93.5	11.5	7.9
10	Blekinge län	{Lb. 31.1	20.4	17.8	14.7	10.9	94.9	14.7	10.3
		{St. 30.2	19.9	17.0	17.3	14.0	98.4	15.4	7.8
11	Kristianstads län	{Lb. 27.4	16.4	13.6	10.8	8.8	77.0	11.6	7.5
		{St. 31.7	21.6	16.5	12.2	8.2	90.2	14.6	8.5
12	Malmöhus län	{Lb. 30.9	16.4	13.7	10.0	9.1	80.1	12.2	6.7
		{Malmö 31.4	19.6	19.9	15.5	12.0	98.4	16.3	10.3
		{Övriga St. 28.8	17.0	14.5	11.6	11.5	83.4	13.1	9.4
13	Hallands län	{Lb. 28.3	14.6	13.5	10.2	10.3	76.9	13.0	6.9
		{St. 28.5	14.6	14.1	10.6	11.5	79.3	13.2	7.5
14	Göteborgs o. Bohus län	{Lb. 24.4	14.3	13.3	11.8	10.5	74.3	12.9	8.7
		{Göteborg 23.8	15.2	16.2	15.4	13.9	84.5	17.6	9.7
		{Övriga St. 26.7	10.3	11.4	11.6	10.6	70.6	14.3	7.9
15	Älvsborgs län	{Lb. 24.6	12.8	11.2	9.0	8.6	66.2	11.0	6.4
		{St. 28.1	12.3	12.0	10.9	10.3	73.6	16.5	10.0
16	Skaraborgs län	{Lb. 24.6	12.7	9.8	8.3	7.2	62.6	10.6	5.0
		{St. 21.9	12.5	13.2	10.2	8.2	66.0	11.1	6.9
17	Värmlands län	{Lb. 22.6	11.0	10.3	9.0	7.3	60.2	9.9	5.6
		{St. 23.8	10.2	12.6	10.7	7.5	64.8	10.5	5.3
18	Örebro län	{Lb. 21.9	11.6	10.2	8.2	7.3	59.2	9.9	6.1
		{St. 23.7	14.6	11.1	10.9	10.5	70.8	11.0	7.3
19	Västmanlands län	{Lb. 21.4	13.3	12.3	10.2	9.5	66.7	10.8	7.0
		{St. 21.4	15.6	14.1	10.7	8.9	70.7	12.8	7.9
20	Kopparbergs län	{Lb. 26.4	12.6	13.0	11.0	9.4	72.4	12.1	7.7
		{St. 21.2	12.7	12.6	13.3	12.6	72.4	10.6	6.8
21	Gävleborgs län	{Lb. 29.5	15.8	15.8	11.7	9.3	82.1	12.7	7.5
		{Gävle 25.8	14.1	20.5	15.4	14.1	89.9	14.9	7.9
		{Övriga St. 27.9	13.1	16.5	17.1	12.2	86.8	10.4	6.1
22	Västernorrlands län	{Lb. 30.9	21.4	22.7	15.9	10.9	101.8	12.8	7.0
		{St. 24.4	15.5	21.6	18.9	12.7	93.1	14.1	8.0
23	Jämtlands län	{Lb. 25.7	12.8	12.9	9.6	9.2	70.2	12.3	6.9
		{St. 30.5	18.9	16.9	11.5	8.1	85.9	12.9	5.4
24	Västerbottens län	{Lb. 35.6	17.2	15.4	11.0	9.3	88.5	11.8	7.5
		{St. 26.9	13.4	16.3	12.7	8.5	77.8	7.1	5.6
25	Norrbottnens län	{Lb. 36.2	22.0	19.7	15.8	13.9	107.6	16.9	9.5
		{St. 30.5	14.4	21.4	20.3	15.1	101.7	13.8	7.8
26	Hela riket	{Lb. 27.1	15.0	13.8	10.8	9.2	75.9	11.7	7.0
		{St. 27.3	15.4	15.9	13.6	11.8	84.0	15.2	8.6

födda inom och utom äktenskapet, länsvis åren 1901—1910.

Barn utom äktenskapet, döda i åldern											
1—2 år ‰	0—2 år ‰	0—1 mån. ‰	1—3 mån. ‰	3—6 mån. ‰	6—9 mån. ‰	9—12 mån. ‰	0—1 år ‰	1—1½ år ‰	1½—2 år ‰	1—2 år ‰	0—2 år ‰
27.5	115.9	57.5	43.2	40.8	24.6	15.7	181.8	18.0	6.5	24.5	206.3
22.2	107.0	46.0	40.6	37.6	24.2	21.2	169.6	23.0	11.8	34.8	204.4
19.6	102.7	42.8	45.1	30.9	28.5	9.5	156.8	13.0	2.4	15.4	172.2
19.2	97.0	39.1	27.1	23.3	19.2	10.6	119.3	14.4	4.5	18.9	138.2
22.7	115.4	45.7	33.7	34.5	19.9	12.9	146.7	18.1	8.6	26.7	173.4
16.6	82.9	40.5	24.0	22.3	14.0	10.9	111.7	11.8	3.6	15.4	127.1
23.8	95.2	51.3	23.1	29.8	19.3	17.1	140.6	20.1	7.4	27.5	168.1
14.5	76.4	38.0	21.5	17.3	11.6	7.4	95.8	11.1	6.0	17.1	112.9
25.8	115.2	45.9	43.5	36.8	27.7	13.9	167.8	15.9	7.1	23.0	190.8
20.1	88.5	48.6	26.0	24.9	13.0	9.5	122.0	14.2	3.6	17.8	139.8
14.8	74.2	38.8	16.4	15.9	8.0	7.6	86.7	10.8	2.8	13.6	100.3
24.1	102.6	48.9	27.8	17.8	18.9	22.2	135.6	8.9	4.4	13.3	148.9
16.4	85.6	50.0	21.4	12.5	9.8	7.1	100.8	11.1	6.7	17.8	118.6
16.1	85.2	46.0	66.9	8.4	20.9	4.2	146.4	16.7	12.6	29.3	175.7
16.8	88.6	44.4	21.4	16.2	11.5	16.2	109.7	11.8	6.8	18.6	128.3
18.9	94.7	56.2	20.2	25.9	12.4	11.2	125.9	13.4	6.8	20.2	146.1
12.9	84.0	43.8	21.9	19.1	9.1	7.3	101.2	7.3	9.1	16.4	117.6
19.4	112.9	42.4	42.5	21.2	12.1	21.2	139.4	9.1	3.0	12.1	151.5
25.0	119.9	44.0	25.9	22.8	17.2	13.9	123.8	20.3	7.4	27.7	151.5
22.7	121.1	55.8	32.7	30.8	18.3	15.4	153.0	7.7	6.7	14.4	167.4
19.1	96.1	39.8	23.8	16.5	12.3	6.6	99.0	12.5	7.7	20.2	119.2
23.1	113.3	56.0	32.8	27.3	15.0	9.6	140.7	12.3	6.8	19.1	159.8
18.9	99.0	44.6	26.7	23.2	15.4	9.9	119.8	13.2	4.9	18.1	137.9
26.6	125.0	54.4	56.5	43.2	27.5	15.9	197.5	24.4	8.4	32.8	230.3
22.5	105.9	52.6	45.4	36.7	20.1	18.6	173.4	17.1	10.5	27.6	201.0
19.9	96.8	50.3	21.5	24.9	14.6	10.7	122.0	10.2	5.9	16.1	138.1
20.7	100.0	44.7	30.2	21.2	13.4	11.2	120.7	20.1	4.5	24.6	145.3
21.6	95.9	53.5	31.0	27.1	24.7	20.9	157.2	19.4	9.2	28.6	185.8
27.3	111.8	47.2	48.5	32.7	24.9	20.4	173.7	26.7	10.2	36.9	210.6
22.2	92.8	44.3	25.8	16.6	3.7	7.4	97.8	12.9	—	12.9	110.7
17.4	83.6	57.8	20.7	18.7	14.5	12.0	123.7	10.3	8.4	18.7	142.4
26.5	100.1	49.3	37.1	31.4	10.7	12.2	140.7	15.7	4.3	20.0	160.7
15.6	78.2	40.5	18.6	12.9	13.0	5.1	90.1	10.5	7.0	17.5	107.6
18.0	84.0	44.2	27.7	23.5	18.0	18.0	131.4	20.7	2.8	23.5	154.9
15.5	75.7	36.7	15.4	15.0	8.8	6.7	82.6	9.0	3.9	12.9	95.5
15.8	80.6	45.0	19.1	22.5	13.0	9.5	109.1	14.7	8.7	23.4	122.5
16.0	75.2	41.7	17.2	17.4	9.7	9.8	95.8	10.5	4.5	15.0	110.8
18.3	89.1	53.3	29.2	22.6	16.1	10.2	131.4	8.0	2.2	10.2	141.6
17.8	84.5	35.9	21.7	18.0	16.9	9.0	101.5	7.9	6.9	14.8	116.3
20.7	91.4	48.5	29.4	24.7	23.1	13.5	139.2	11.9	5.6	17.5	156.7
19.8	92.2	40.6	17.1	18.3	12.5	8.1	96.6	11.3	5.1	16.4	113.0
17.4	89.8	55.8	30.4	27.0	8.4	20.3	141.9	16.9	11.8	28.7	170.6
20.2	102.3	43.7	22.4	17.8	12.4	7.7	104.0	11.0	5.4	16.4	120.4
22.8	112.7	56.6	32.0	34.0	25.3	12.0	159.9	18.7	5.3	24.0	183.9
16.5	103.3	41.4	19.4	25.8	19.5	11.6	117.7	14.2	2.6	16.8	134.5
19.8	121.6	41.9	25.8	27.1	15.4	8.8	119.0	9.3	5.4	14.7	133.7
22.1	115.2	38.6	39.9	26.9	18.6	16.5	140.5	14.5	10.3	24.8	165.3
19.2	89.4	40.6	17.6	14.6	8.3	7.1	88.2	8.8	6.7	15.5	103.7
18.3	104.2	37.8	32.0	43.6	8.7	11.6	133.7	8.7	5.8	14.5	148.2
19.3	107.8	50.6	27.6	19.9	15.8	8.9	122.8	12.5	6.5	19.0	141.8
12.7	90.5	53.6	20.2	67.1	47.0	—	187.9	6.7	13.4	20.1	208.0
26.4	134.0	49.5	28.1	24.3	18.3	13.1	133.8	17.4	9.2	26.6	160.4
21.6	123.3	63.4	20.4	20.4	30.7	16.4	151.3	12.2	8.2	20.4	171.7
18.7	94.6	43.2	23.3	20.5	14.2	10.1	111.3	12.3	6.3	18.6	129.9
23.8	107.8	52.6	40.8	35.3	22.5	15.6	166.8	18.2	7.1	25.3	192.1

Än tydligare framträder denna faktors inverkan, om man jämför de *utom äktenskapet födda* barnens månatliga dödlighet å landsbygd och i städer, sådan den får sitt uttryck i tab. Y å sid. 63. Synnerligast i städerna är sommar-dödligheten bland dessa barn mycket stor. Skillnaden mellan landsbygdens och städernas siffror är här så betydande, att man härav kan sluta till att den artificiella uppfödningen är vanligare för städernas än för landsbygdens oäkta barn, ett påstående, som väl erfarenheten bekräftar.

C. Jämförelse med utlandet.

Sedan man sålunda fått en någorlunda fullständig översikt över de oäkta barnens dödlighetsförhållanden i Sverige under jämförelse med de äktas, torde såsom ett ej oväsentligt komplement böra meddelas en jämförelse med motsvarande förhållanden i främmande länder. Tillfälle till en dylik jämförelse gives i tab. Å här nedan. Siffrorna äro hämtade direkt från eller uträknade med ledning av samma publikationer, som kommit till användning vid övriga i denna redogörelse meddelade internationella översikter. Rörande felkällor och andra omständigheter, som kunna bidra till att göra jämförelsen missvisande, hänvisas till vad redan anförts å sid. 8.

I alla dessa länder är barnadödligheten bland de oäkta större än bland de äkta. Barnadödligheten över huvud är ju, som bekant, i Sverige lägre än i andra länder med undantag möjligen för Norge. Vad angår dödligheten bland de oäkta barnen, är den svenska siffran lägre än något annat lands och ej oväsentligt lägre än Norges, som näst efter Sveriges är den lägsta. Låga tal hava vidare Finland och Nederländerna, medan Danmark, vad angår de oäkta födda barnens dödlighet, kommer först i femte rummet. Höga dödstal

Tab. Å. Antalet döda i första levnadsåret på 1 000 levande födda i olika länder.

L a n d	År 1876—1880			År 1896—1900			År 1901—1905			År 1906—1910		
	a) Äk- ta	b) Oäk- ta	b i % av a	a) Äk- ta	b) Oäk- ta	b i % av a	a) Äk- ta	b) Oäk- ta	b i % av a	a) Äk- ta	b) Oäk- ta	b i % av a
Sverige	.	.	.	92	164	178.3	84	146	173.8	72	120	166.7
Norge	99	126	127.3	89	177	198.9	70	149	212.9	61	132	216.4
Danmark	.	.	.	119	253	212.6	97	221	227.8	87	195	224.1
Finland	160	204	127.5	135	190	140.7	127	191	150.4	113	177	156.6
Nederländerna	.	.	.	149	235	157.7	134	223	166.4	110	191	173.6
Belgien	148	248	167.6	151	236	156.3	142	221	155.6	136	215	158.1
Prenssen	193	349	180.8	189	354	187.3	179	331	184.9	146	287	196.6
Bajern	284	385	135.6	244	340	139.3	229	321	140.2	181	290	160.2
Sachsen	.	.	.	251	365	145.4	233	329	141.2	161	261	162.1
Württemberg	296	364	123.0	225	310	137.8	210	289	137.6	161	254	157.8
Baden	240	313	130.4	203	312	153.7	195	298	152.8	155	240	154.8
Österrike	239	309	129.3	215	293	136.3	.	.	.	.	.	.
Schweiz	184	283	153.8	139	226	162.6	.	.	.	.	.	.
Frankrike	156	298	191.0	149	255	171.1	129	240	186.0	.	.	.
Italien	.	.	.	163	239	146.6	164	232	141.5	141	226	160.3
Bulgarien	.	.	.	142	230	162.0	148	226	152.7	.	.	.

såväl beträffande de äkta som de oäkta födda äro att anteckna för de tyska staterna, synnerligast Bajern, ävensom för Österrike. Vad angår förhållandet mellan dödligheten för de äkta och för de oäkta födda, ligger det ju rätt nära till hands, att i länder, där den förstnämnda är ytterligt nedpressad, relationstalet i fråga skall vara högt och vice versa. Så är också i själva verket fallet beträffande Danmark och Norge, men i Sverige kan omnämnda relationstal trots den låga dödligheten bland de äkta knappast sägas vara synnerligen högt. Utom Danmark och Norge hava här Preussen, Frankrike och Nederländerna högre siffror än Sverige. För övrigt kan som allmän regel ehuru med åtskilliga undantag uppställas, att i länder, där frekvensen av oäkta födelser är relativt stor, är skillnaden mellan de äkta och de oäkta barnens dödlighet relativt liten och vice versa.

Ser man till den förändring barnadödlighetsförhållandena undergått under de tre sista femårsperioderna, är för samtliga länder att anteckna en fortgående förbättring såväl vad angår de inom äktenskapet födda som de utom äktenskapet födda. Störst är denna förbättring i länder med hög barnadödlighet, i första rummet Sachsen. Utsträckes översikten till att omfatta även femårsperioden 1876—1880, så är även från denna period till perioden 1896—1900 en förbättring att anteckna för flertalet länder. I Norge och Preussen äro emellertid dödstalen för de oäkta födda högre under den senare perioden än under den förra, ett förhållande, som i Norge tillskrives den ökade omfattning, som utackorderingen av dessa barn erhållit.¹⁾

Om sålunda, åtminstone under de tre sista kvinkvennierna, barnadödligheten även bland de oäkta födda avtagit i alla länder, så är emellertid det procenttal, som angiver förhållandet mellan de oäkta och de äkta barnens dödlighet, i de å

Tab. Ö. Döda under första levnadsåret på 1 000 levande födda i de skandinaviska länderna samt Finland, åren 1906—1910.

Å l d e r	Sverige		Norge		Danmark		Finland	
	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta
0—1 dag	5·48	10·34	7·28	14·48	10·29	18·69	10·47	15·78
1—2 dagar	2·88	4·58	1·89	3·26	.	.	1·97	3·44
2—3 »	2·08	3·26	1·74	3·60	.	.	1·32	2·61
0—1 månad	25·84	43·18	24·60	47·29	34·14	61·96	34·95	57·08
1—2 månader	7·75	15·12	7·35	16·13	11·44	28·54	11·17	22·93
2—3 »	5·80	11·61	5·55	12·05	9·85	22·43	9·02	16·18
3—6 »	12·82	23·77	11·66	26·29	18·87	41·36	22·20	36·97
6—9 »	10·39	15·56	9·08	17·79	13·34	24·19	19·24	25·48
9—12 »	8·90	11·23	7·39	12·93	9·70	16·68	15·90	18·21
Hela riket 1—12 månader	71·50	120·47	65·63	132·48	97·34	195·16	112·48	176·85
Landsbygden » » »	69·95	103·67	59·99	99·02	88·75	186·01	110·57	153·60
Städerna » » »	76·92	146·83	79·53	180·90	112·65	201·42	119·67	275·19

¹⁾ Jfr Norges officiella statistik, V 37, Om Børn, fødte udenfor Aegteskab, Kristiania 1907.

²⁾ Siffrorna för landsbygd och för städer i Finland avse åren 1907—1910.

tabellen upptagna länderna högre under den sista femårsperioden än under den första. Sverige och, som det vill synas, ehuru i ringare grad, Bulgarien utgöra de enda undantagen härifrån. I Sverige har omnämnda relationstal nedgått ej oväsentligt, eller från 178.3 % åren 1896—1900 till 166.7 % åren 1906—1910.

Då en mera ingående jämförelse av förhållandena i de skandinaviska länderna och Finland torde vara av särskilt intresse, har i omstående tab. Ö för dessa länder uppgjorts en översikt över barnadödligheten under olika avsnitt av första levnadsåret.

Sveriges gynnsamma ställning beträffande barnadödligheten bland de oäkta födda framträder här tydligt nog. Under samtliga levnadsmånader är dödsrisken för dessa barn lägre i Sverige än i de övriga länderna. Norge kommer närmast i ordningen; beträffande Danmark och Finland har det sistnämnda för de två första levnadskvartalen liksom för hela det första levnadsåret de lägre siffrorna, varemot dödligheten under det tredje och fjärde levnadskvartalet är något lägre i Danmark än i Finland. Vad angår dödligheten under de första levnadsdagarna, vill det synas, som om i Sverige den första dagens tal är lägre än i övriga länder, varemot under den andra dagen Norge och Finland och under den tredje Finland ensamt har lägre siffror. Man torde vidare observera, huru ofantligt gynnsamt stadsbarnens dödlighet gestaltar sig i Sverige jämfört med förhållandet i övriga länder; detta gäller särskilt de utom äkten skapet födda barnen. Å landsbygden däremot är barnadödligheten under första levnadsåret lägre i Norge än hos oss.

IX. Inom äktenskapet födda barn, avlade före äktenskapet.

Såsom ett tillägg och komplement till föreliggande redogörelse angående *utom* äktenskapet födda barn skall här nedan meddelas några uppgifter angående *inom* äktenskapet födda barn, avlade innan föräldrarna med varandra ingått äktenskap, barn, vilka så att säga legitimerats före födelsen. De statistiska data angående dessa barn, vilka endast rent formellt skilja sig från en del oäkta födda barn, sedermera legitimerade genom föräldrarnas giftermål, äro av intresse även för belysande av den i denna redogörelse omnämnda folkseden av föräktenskapligt samlag mellan fästfolk, varigenom de oäkta födelserna i Sverige i så hög grad ökas. Intresset torde stegras därigenom, att dylika siffror för ett europeiskt land i dess helhet knappast ännu förefinnas med undantag dock för Schweiz, som sedan längre tid tillbaka äger en dylik statistik. För Norge anför O. J. Brock en del hithörande siffror, grundade på en därstädes gjord representativ undersökning.¹⁾ En del australiska stater och europeiska städer såsom Dresden, Berlin och Amsterdam hava likaledes en fullständig statistik över hithörande frågor.

Hvad Sverige angår, föreligga siffror än så länge allenast för år 1911, och meddelas desamma i tab. 15 och 16. De hava kunnat åstadkommas därigenom, att i den nya kyrkobokföringsförordningen av år 1910 införts bestämmelser om anteckning i födelseboken av vigseldatum för de gifta mödrarna. Huruvida ett barn avlats före eller efter äktenskapets ingående, avgöres sålunda genom en jämförelse mellan data för äktenskapets ingående och för nedkomsten. En graviditetstid måste därför bestämmas. Uti de utländska statistiska undersökningar, som gjorts, har denna satts rätt olika.²⁾ Dr. Lommatzsch antager i sin Dresdenstatistik, publicerad i Zeitschrift des Königl. Sachs. Stat. Bureau, en tid av nio månader och anser sålunda alla de barn, som fötts under de första nio månaderna av äktenskapet, såsom avlade före detsamma. Rubin och Westergaard indela barnen under första äktenskapsåret i sådana, som födas 0—7 månader efter giftermålet, och sådana, som födas under senare månader; men

¹⁾ Jfr O. J. Brock: Kongeriget Norge, Kristiania 1876, sid. 71.

²⁾ Jfr G. v. Mayr: Sozialstatistik, Tübingen 1909, sid. 147 och följande och G. Prenger: Die Unchelichkeit im Königreich Sachsen, Leipzig 1913, sid. 72 och följande samt i dessa arbeten omnämnda avhandlingar och undersökningar av Spann, Schneider, Lommatzsch, Boeckh samt Rubin och Westergaard.

anmärka därvid, att säkerligen även en stor del av de barn, som födas 7—9 månader efter giftermålet, måste anses såsom avlade före detsamma och t. o. m. en del av dem, som födas under den nionde månaden, nämligen under dess första vecka. Boeckh gör den uppskattningen, att barn avlade före giftermålet utgöras av samtliga, som födas t. o. m. slutet av den sjunde månaden efter giftermålet, och dessutom av större delen (två tredjedelar) av dem, som födas under den åttonde månaden, samt en mindre del av dem, som födas under den nionde. Till denna uppskattning har även v. Mayr anslutit sig. Schneider antager ett havandeskap av icke fullt åtta månader, så att alla barn, som födas i den åttonde månaden efter giftermålet, anses avlade inom äktenskapet.

I föreliggande undersökning hava såsom avlade före giftermålet ansetts alla de barn, som fötts under de åtta första månaderna efter detsamma. Denna gräns har valts även med tanke därpå, att enligt prejudikat från Högsta domstolen av år 1893 erkänt samlag 243 dagar före födelsen av fullgånget foster ådragit vederbörande skyldighet gälda uppfostringsbidrag. Genom att så sätta gränsen torde man vara tämligen säker, att antalet äkta barn, avlade före giftermålet, ej blir för högt beräknat, ehuru i förevarande uppgifter dödföds-larna äro inräknade. Då emellertid i tab. 15 barnen äro fördelade på varje månad av första äktenskapsåret, finnes ju möjlighet att välja en annan gräns, men man måste därvid ihågkomma, att det här i allmänhet är fråga om förstföds-lar, för vilka graviditetstiden enligt läkares utsago ofta är något kortare än den eljest vanliga.

Av tab. 15 framgår, att antalet mödrar, nedkomna under de åtta första månaderna efter giftermålet, år 1911 utgjorde 12 008, varav 8 754 å landsbygden och 3 274 i städerna. Lägges till dessa barnaföderskor med utom äktenskapet avlade men inom detsamma födda barn antalet barnaföderskor med barn såväl avlade som födda utom äktenskapet, erhållas följande summor för barnaföderskor, som avlat barn utom äktenskapet, nämligen å landsbygden 20 902, i städerna 11 180 och i hela riket 32 082, vilket för hela riket i procent av antalet ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år utgör 7.00.

I procent av samtliga mödrar, som år 1911 fött barn under första äktenskaps-året, nedkommo under de olika månaderna av detsamma följande:

	Under 1 mån.	1—2 mån.	2—3 mån.	3—4 mån.	4—5 mån.	5—6 mån.	6—7 mån.	7—8 mån.	8—9 mån.	9—10 mån.	10—11 mån.	11—12 mån.	0—12 mån.
Å landsbygden	5.80	9.62	11.85	12.17	9.27	7.74	5.72	4.65	6.99	10.67	8.92	6.60	100
I städerna	6.60	10.46	10.70	11.06	9.59	6.97	5.46	4.40	7.27	12.12	8.51	6.86	100
I hela riket	6.02	9.85	11.53	11.86	9.36	7.53	5.65	4.58	7.07	11.07	8.81	6.67	100

Talserien visar en rätt egendomlig utveckling; under de fyra första månaderna är barnantalet — eller egentligen antalet nedkomna mödrar — stätt i stigande, och maximum för året (11.86 %) nås i den fjärde äktenskapsmånaden; sedan sjunker antalet under de nästa fyra månaderna för att under den åttonde nå minimum (4.58 %), under den nionde och tionde sker ånyo stegring, som, vad den senare månaden angår, är synnerligen kraftig; under den elfte och tolfte månaden sjunka talen på nytt. Över 27 % av de under första äktenskapsåret

nedkomna mödrarna föda sålunda under de tre första månaderna, nära 29 % under de tre därpå följande; procenttalet för de mödrar, som föda under de åtta första månaderna efter giftermålet, och vilkas barn sålunda kunna anses avlade före detsamma, uppgår till ej mindre än 66·38. Under de nio första månaderna nedkomma 73·45 % och under de tre sista allenast 26·55 %. Procenttalen för landsbygd och städer överensstämman ungefär med hela rikets, dock så, att landsbygdens tal för de åtta första månaderna tillsammans tagna är något högre än städernas, d. v. s., mot landsbygdens 66·82 % svara städernas 65·24 %. Så mycket märkligare är, att städernas procenttal under var och en av de två första månaderna är avgjort högre än landsbygdens. Äktenskap, där den kvinnliga kontrahenten befinner sig i mycket långt framskridet havandeskap, äro sålunda vanligare i städerna än å landsbygden.

I detta sammanhang bör måhända framhållas, att beträffande orsakssammanhanget mellan kvinnans havandeskap och äktenskapets ingående tvenne fall kunna tänkas. Antingen hava kontrahenterna redan före det könsungänge, som har havandeskapet till följd, överenskommit att inom en bestämd tid med varandra ingå äktenskap, havandeskapet kan sålunda på sätt och vis sägas vara

Tab. AA. Antal barnaföderskor år 1911, nedkomna under olika perioder av första äktenskapsåret, i procent av de under hela första äktenskapsåret nedkomna.

L ä n	L a n d s b y g d								S t ä d e r				
	0—3 mån.	3—6 mån.	6—8 mån.	0—8 mån.	8—9 mån.	0—9 mån.	9—12 mån.	0—12 mån.	0—3 mån.	3—8 mån.	0—8 mån.	8—12 mån.	0—12 mån.
Stockholms stad . .	—	—	—	—	—	—	—	—	29·18	39·61	68·79	31·21	100
Stockholms län . .	26·09	25·81	10·72	62·62	7·90	70·52	29·48	100	23·33	38·34	61·67	38·33	100
Uppsala län . . .	29·25	29·87	6·92	66·04	8·49	74·53	25·47	100	26·53	38·78	65·31	34·69	100
Södermanlands län .	25·06	31·90	9·11	66·07	6·33	72·40	27·60	100	20·30	39·10	59·40	40·60	100
Östergötlands län .	29·95	33·07	5·77	68·79	6·09	74·88	25·12	100	28·52	32·53	61·05	38·95	100
Jönköpings län . .	28·00	21·90	8·76	58·66	7·43	66·09	33·91	100	30·52	31·17	61·69	38·31	100
Kronobergs län . .	23·89	24·82	13·58	62·29	6·56	68·85	31·15	100	26·09	34·78	60·87	39·13	100
Kalmar län . . .	22·74	28·10	9·79	60·63	8·32	68·95	31·05	100	28·26	34·78	63·04	36·96	100
Götlands län . . .	37·11	27·04	6·29	70·44	4·40	74·84	25·16	100	30·30	30·31	60·61	39·39	100
Blekinge län . . .	25·46	28·83	15·03	69·32	7·67	76·99	23·01	100	25·68	38·80	64·48	35·52	100
Kristianstads län . .	28·42	27·62	8·98	65·02	8·04	73·06	26·94	100	36·21	20·69	56·90	43·10	100
Malmöhus län . . .	26·86	26·54	10·68	64·08	7·23	71·31	28·69	100	24·68	39·33	64·01	35·99	100
Hallands län . . .	30·43	27·45	10·05	67·93	5·71	73·64	26·36	100	30·63	32·43	63·06	36·94	100
Göteborgs o. Bohus län	26·70	30·42	11·33	68·45	7·12	75·57	24·43	100	29·15	37·25	66·40	33·60	100
Älvsborgs län . . .	28·57	26·29	8·00	62·86	6·71	69·57	30·43	100	30·65	32·25	62·90	37·10	100
Skaraborgs län . . .	29·34	27·08	8·86	65·28	7·12	72·40	27·60	100	33·33	37·33	70·66	29·34	100
Värmlands län . . .	31·44	32·61	8·69	72·74	5·52	78·26	21·74	100	25·60	40·80	66·40	33·60	100
Örebro län	28·09	30·84	9·63	68·56	6·29	74·85	25·15	100	23·72	44·87	68·59	31·41	100
Västmanlands län . .	27·20	33·60	11·20	72·00	4·80	76·80	23·20	100	26·02	33·33	59·35	40·65	100
Kopparbergs län . .	29·82	35·64	11·38	76·84	5·13	81·97	18·03	100	22·73	40·91	63·64	36·36	100
Gävleborgs län . . .	29·29	31·93	11·99	73·21	7·01	80·22	19·78	100	31·95	36·69	68·64	31·36	100
Västernorrlands län	26·53	33·03	11·84	71·40	6·37	77·77	22·23	100	24·21	41·05	65·26	34·74	100
Jämtlands län . . .	29·29	31·57	10·86	71·72	6·06	77·78	22·22	100	26·92	34·61	61·53	38·47	100
Västerbottens län . .	19·45	24·95	13·76	58·16	10·83	68·99	31·01	100	12·82	33·33	46·15	53·85	100
Norrhottens län . . .	20·74	28·15	14·44	63·33	8·52	71·85	28·15	100	23·91	36·96	60·87	39·13	100
Summa	27·27	29·18	10·37	66·82	6·99	73·81	26·19	100	27·76	37·48	65·24	34·76	100

en följd av äktenskapsöverenskommelsen, eller ock förefinnes mellan kontrahenterna ingen sådan överenskommelse före samlaget, utan beslutet att ingå äktenskap fattas först, när följderna av detta samlag börjat visa sig, äktenskapet blir en följd av havandeskapet. Att statistiskt påvisa, huru allmänt det ena eller det andra av dessa båda fall förekommer, låter sig naturligtvis ej göra. Men det ligger ju nära till hands att antaga, att synnerligast de barn, som födas under de allra första månaderna efter giftermålet, i stor utsträckning äro frukter av samlag, som ej föregåtts av bestämd äktenskapsöverenskommelse, utan där beslutet att ingå äktenskap tillkommit först sedan havandeskapet visat sig.

Tab. 15 giver även tillfälle att med skillnad mellan landsbygd och städer jämföra, huru de under olika månader av första äktenskapsåret nedkomna barnaföderskorna fördela sig efter län, och i tab. AA, sid. 75, åskådliggöres det samma i relativa tal. Av dessa tal erbjuda särskilt de för landsbygden ett stort intresse, i det att för trakter, där man på grund av de oäkta födda barnens talrikhet kan sluta sig till det »föräktenskapliga» — här taget delvis i motsats till det »utomäktenskapliga» — samlagets vanlighet, giva sistnämnda tabellers siffror bekräftelse härpå. Håller man sig till talen för de under de åtta första äktenskapsmånaderna nedkomna mödrarna, hava, vad landsbygden angår, tillika med Värmlands län (72.74 %) och Västmanlands län (72.00 %) just de län, där de oäkta födelserna äro talrikast att uppvisa de högsta talen, nämligen Kopparbergs län, 76.84 %, Gävleborgs län, 73.21 %, Jämtlands län 71.72 % och Västernorrlands län 71.40 %. Likaledes finner man i tab. AA för de åtta första äktenskapsmånaderna låga tal i de län, där den oäkta födelsefrekvensen är lägst, eller i Västerbottens 58.16 %, Jönköpings 58.66 %, Kalmar 60.63 %, Kronobergs 62.29 % och Älvsborgs 62.86 %. Även Stockholms län uppträder emellertid här med ett lågt procenttal, 62.62, trots den relativt höga oäkta födelsefrekvensen, varav man väl torde kunna sluta till att de lösare förbindelserna med ty åtföljande oäkta födelser i närheten av huvudstaden äro mycket vanliga. — Beträffande siffrorna i övrigt i tab. AA torde böra framhållas det höga procenttalet för de tre första månaderna å Gottlands läns landsbygd samt de likaledes höga talen för den nionde månaden i Västerbottens län. — Slutligen bör som en allmän anmärkning nämnas, att lika litet som antalet oäkta födelser är ett absolut mått för det *utomäktenskapliga* samlagets vanlighet, lika litet är antalet äkta födelser under de åtta första månaderna efter giftermålet något absolut mått för det *föräktenskapliga* samlagets förekomst.

Beträffande städerna är, som synes, procenttalet för de åtta första äktenskapsmånaderna högst i Skaraborgs län, 70.66, och därefter i Stockholms stad, 68.79, samt lägst i Västerbottens län, 46.15, och Kristianstads län, 56.90.

I tab. 16 har ovan behandlade företeelse kombinerats med barnaföderskornas ålder, och i tabellen å sid. 77 åskådliggöres för de olika åldersklasserna, huru stor procent av de under första äktenskapsåret inom åldersklassen nedkomna föda barn under de olika perioderna av detta första äktenskapsår.

Tid mellan äktenska- pets ingående och nedkomsten	Antal barnaföderskor i åldern									Summa
	under 18 år	18—19 år	19—20 år	20—25 år	25—30 år	30—35 år	35—40 år	40—45 år	45 år o. över	
Under 3 mån.	68·10	47·79	41·21	31·18	22·19	18·53	20·81	25·31	37·50	27·40
3—6 »	25·86	34·31	36·16	30·37	27·17	24·47	25·14	30·86	12·50	28·75
6—8 »	2·59	7·11	7·87	10·06	10·49	11·17	12·57	12·35	—	10·23
0—8 »	96·55	89·21	85·24	71·61	59·85	54·17	58·52	68·52	50·00	66·38
8—9 »	0·86	2·70	4·30	6·52	8·06	8·51	7·95	5·55	—	7·07
9—12 »	2·59	8·09	10·46	21·87	32·09	37·32	33·53	25·93	50·00	26·55
Under 1 år	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Det faller i dessa tabeller genast i ögonen, hurusom framför allt de yngsta åldersklasserna av barnaföderskor i mycket stor utsträckning framföda sina barn redan under de tre första månaderna efter giftermålet. Av de 116 barnaföderskor under 18 år, som år 1911 födde barn under det första äktenskapsåret, nedkommo sålunda ej mindre än 79 under de tre första äktenskapsmånaderna och 112 under de åtta första, d. v. s. respektive 68·10 och 96·55 %. Motsvarande procenttal för åldersgruppen 18—19 år äro 47·79 och 89·21 samt för åldersgruppen 19—20 år 41·21 och 85·24. Om man undantager den högsta åldersgruppen, 45 år och däröver, som naturligt nog är mycket sparsamt representerad i tab. 16, vill det synas, som om åldersgruppen 30—35 år här har att uppvisa de lägsta procenttalen, eller för de tre första månaderna 18·53 % och för de åtta första 54·17 %.

Då det kan vara av intresse att jämföra proportionen mellan under olika perioder av första äktenskapsåret nedkomna mödrar med antalet ingångna äktenskap och på så sätt få ett noggrannare mått på, huru många kvinnor som redan vid giftermålet äro havande, har här nedan antalet av dessa barnaföderskor under olika perioder av första äktenskapsåret satts i relation till antalet under ett år ingångna äktenskap. Därvid har för enkelhetens skull såsom jämförelsetal valts aritmetiska mediet mellan åren 1910 och 1911 ingångna äktenskap, vilket torde giva tillräcklig grad av exakthet, så mycket mera som antalet ingångna äktenskap numera föga växlar från ett år till ett annat. Sagda relationstal i procent bliva följande:

	0—3 mån.	3—6 mån.	6—8 mån.	0—8 mån.	8—9 mån.	9—12 mån.	0—12 mån.
Å land-bygden	15·60	16·69	5·94	38·23	4·00	14·98	57·21
I städerna	13·87	13·80	4·93	32·60	3·63	13·73	49·96
I hela riket	15·07	15·81	5·63	36·51	3·89	14·60	55·00

Enligt detta beräkningssätt skulle sålunda vid pass 36·51 % av samtliga kvinnor, som ingå äktenskap, vara havande redan vid äktenskapets ingående. Motsvarande tal för landsbygden är 38·23 % och för städerna 32·60 %. I de olika länen ställa sig procenttalen för de åtta första äktenskapsmånaderna samt för hela första äktenskapsåret sålunda:

Län	0—8 mån.	0—12 mån.	Län	0—8 mån.	0—12 mån.
Stockholms stad	25·49	37·05	Göteborgs och Bohus län	38·72	57·51
Stockholms län	38·76	61·97	Älvsborgs	37·31	59·34
Uppsala	33·58	50·98	Skaraborgs	37·13	55·93
Södermanlands	32·76	50·87	Värmlands	37·64	52·39
Östergötlands	33·73	50·63	Örebro	37·47	54·64
Jönköpings	33·42	56·30	Västmanlands	37·53	54·49
Kronobergs	33·69	54·15	Kopparbergs	44·91	59·03
Kalmar	33·69	55·11	Gärleborgs	39·62	54·83
Götlands	40·62	59·08	Västernorrlands	40·84	57·75
Blekinge	42·57	63·00	Jämtlands	42·74	60·11
Kristianstads	39·63	61·51	Västerbottens	33·84	58·91
Malmöhus	37·02	57·80	Norrbottnens	39·40	62·41
Hallands	42·61	63·78			
			Hela riket	36·51	55·00

Siffrorna lämna ett nog så intressant bidrag ej blott till moralstatistiken utan även till fruktsamhetsstatistiken. Vad angår procenttalen för under de åtta första äktenskapsmånaderna nedkomna mödrarna, böra desamma lämpligen jämföras med i tab. E meddelade relationstal för utom äktenskapet levande födda. Stockholm den 9 juli 1914.

Underdånigst
LUDVIG WIDELL.

SVEN ODÉN.

T A B E L L E R.

Tab. 1. Barnaföderskor med oäkta barn samt levande

1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
År	Barnaföderskor med oäkta barn		Levande födda utom äktenskapet			År	Barnaföderskor med oäkta barn		Levande födda utom äktenskapet		
	Abso- luta tal	På 1 000 ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år årligen	Abso- luta tal	På 1 000 av medel- folk- mängden årligen	I % av samt- ligen levande födda		Abso- luta tal	På 1 000 ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år årligen	Abso- luta tal	På 1 000 av medel- folk- mängden årligen	I % av samt- ligen levande födda
1751/60	16 526	12.2	15 766	0.85	2.4	1775	2 366	15.1	2 257	1.12	3.2
1761/70	18 090	12.7	17 258	0.87	2.6	1776	2 292	14.3	2 187	1.08	3.3
1771/80	20 778	13.1	19 823	0.97	2.9	1777	1 984	12.3	1 893	0.92	2.8
1781/90	28 133	15.9	26 839	1.24	3.9	1778	2 118	13.1	2 021	0.98	2.8
1791/00	40 006	21.9	38 166	1.67	5.0	1779	2 609	16.0	2 489	1.20	3.3
1801/10	47 602	24.4	45 413	1.89	6.1	1780	2 683	16.3	2 560	1.22	3.4
1811/20	58 641	28.5	55 944	2.26	6.8						
1821/30	66 233	32.6	63 187	2.30	6.6	1781	2 635	15.8	2 514	1.18	3.5
1831/40	66 756	31.1	63 718	2.11	6.7	1782	2 309	13.6	2 203	1.03	3.2
1841/50	92 404	33.4	88 873	2.69	8.6	1783	2 135	12.4	2 037	0.95	3.1
1851/60	112 133	35.2	108 011	2.97	9.1	1784	2 328	13.4	2 221	1.04	3.3
1861/70	126 445	37.1	122 661	3.01	9.6	1785	2 665	15.2	2 542	1.18	3.8
1871/80	142 422	39.6	138 581	3.16	10.4	1786	2 877	16.3	2 745	1.28	3.9
1881/90	142 103	36.8	138 823	2.97	10.2	1787	2 892	16.1	2 759	1.28	4.0
1891/00	148 553	37.8	145 507	2.95	10.9	1788	3 447	19.0	3 288	1.52	4.4
1901/10	177 469	41.2	174 039	3.28	12.7	1789	3 540	19.2	3 377	1.56	4.8
						1790	3 305	17.7	3 153	1.46	4.7
1751/55	8 954	13.2	8 542	0.93	2.5	1791	3 387	18.2	3 231	1.49	4.5
1766/60	7 572	11.1	7 224	0.76	2.2	1792	3 833	20.9	3 657	1.67	4.5
1761/65	8 864	12.8	8 456	0.87	2.5	1793	4 210	23.2	4 016	1.81	5.2
1766/70	9 226	12.7	8 802	0.88	2.6	1794	3 981	22.1	3 798	1.69	5.0
1771/75	9 092	11.8	8 673	0.86	2.7	1795	3 782	21.2	3 608	1.59	4.9
1776/80	11 686	14.4	11 150	1.08	3.1	1796	4 104	23.0	3 915	1.71	4.9
1781/85	12 072	14.1	11 517	1.08	3.4	1797	4 314	23.9	4 116	1.78	5.1
1786/90	16 061	17.7	15 322	1.41	4.4	1798	4 469	24.4	4 263	1.83	5.4
1791/95	19 193	21.1	18 310	1.64	4.8	1799	4 273	23.0	4 077	1.73	5.4
1796/00	20 813	22.7	19 856	1.71	5.2	1800	3 653	19.3	3 485	1.48	5.2
1801/05	22 881	23.8	21 828	1.83	5.9						
1806/10	24 721	25.1	23 585	1.95	6.4	1801	3 978	20.9	3 795	1.61	5.4
1811/15	27 742	27.5	26 466	2.18	6.6	1802	4 238	22.2	4 043	1.71	5.4
1816/20	30 899	29.5	29 478	2.33	6.9	1803	4 761	24.8	4 542	1.91	6.1
1821/25	35 184	34.1	33 566	2.51	7.0	1804	4 929	25.5	4 702	1.96	6.2
1826/30	31 049	31.0	29 621	2.09	6.2	1805	4 975	25.6	4 746	1.96	6.2
1831/35	32 762	32.1	31 289	2.13	6.6	1806	4 828	24.8	4 606	1.90	6.2
1836/40	33 994	30.1	32 429	2.10	6.9	1807	5 014	25.6	4 784	1.97	6.3
1841/45	44 049	33.7	42 303	2.62	8.4	1808	5 194	26.3	4 955	2.04	6.7
1846/50	48 355	33.0	46 570	2.75	8.9	1809	4 287	21.6	4 090	1.70	6.4
1851/55	54 864	34.9	52 778	2.97	9.3	1810	5 398	27.1	5 150	2.16	6.5
1856/60	57 269	35.6	55 233	2.96	8.8						
1861/65	62 866	37.4	60 977	3.06	9.2	1811	5 949	29.9	5 675	2.38	6.7
1866/70	63 579	36.7	61 684	2.96	10.0	1812	6 006	30.2	5 730	2.39	7.1
1871/75	72 776	41.2	70 650	3.31	10.8	1813	4 898	24.4	4 673	1.91	6.5
1876/80	69 646	38.0	67 931	3.02	10.0	1814	4 956	24.4	4 728	1.95	6.2
1881/85	70 459	36.7	68 893	2.99	10.2	1815	5 933	28.8	5 660	2.31	6.6
1886/90	71 644	36.9	69 930	2.95	10.3	1816	6 697	32.3	6 389	2.58	7.3
1891/95	70 697	36.8	69 325	2.87	10.5	1817	6 267	30.0	5 979	2.38	7.1
1896/00	77 856	38.7	76 182	3.03	11.3	1818	6 032	28.7	5 754	2.27	6.7
1901/05	82 839	39.4	81 127	3.11	11.9	1819	6 142	29.1	5 860	2.29	7.0
1906/10	94 630	42.9	92 912	3.44	13.5	1820	5 761	27.2	5 496	2.14	6.5

födda barn utom äktenskapet, åren 1751—1911.

1	2		3			1	2		3			4	5		6
	Barnaföderskor med oäkta barn		Levande födda utom äktenskapet				Barnaföderskor med oäkta barn		Levande födda utom äktenskapet						
År	Abso- luta tal	På 1 000 ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år årligen	Abso- luta tal	På 1 000 av medel- folk- mängden årligen	I % av samt- liga levande födda	År	Abso- luta tal	På 1 000 ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år årligen	Abso- luta tal	På 1 000 av medel- folk- mängden årligen	I % av samt- liga levande födda	År	Abso- luta tal	På 1 000 av medel- folk- mängden årligen	I % av samt- liga levande födda
1821	6 568	31·2	6 266	2·41	6·8	1867	13 188	38·2	12 827	3·07	10·0				
1822	7 259	35·0	6 925	2·63	7·3	1868	11 770	34·1	11 404	2·73	9·9				
1823	7 526	36·5	7 180	2·69	7·3	1869	12 394	35·7	11 965	2·87	10·2				
1824	6 807	33·3	6 494	2·40	6·9	1870	12 789	36·4	12 418	2·98	10·4				
1825	7 024	34·6	6 701	2·44	6·7										
1826	6 965	34·5	6 644	2·38	6·8	1871	14 569	41·2	14 042	3·35	11·0				
1827	5 857	29·1	5 588	1·98	6·3	1872	14 381	40·7	13 994	3·31	11·0				
1828	5 848	29·2	5 579	1·97	5·9	1873	14 910	42·4	14 484	3·39	11·0				
1829	6 250	31·4	5 963	2·09	6·0	1874	14 668	41·6	14 249	3·30	10·7				
1830	6 129	30·9	5 847	2·03	6·2	1875	14 248	40·1	13 881	3·18	10·2				
						1876	14 008	39·3	13 615	3·09	10·0				
1831	6 033	30·3	5 771	1·99	6·5	1877	14 047	39·1	13 671	3·07	9·9				
1832	5 699	28·3	5 460	1·88	6·1	1878	13 438	36·7	13 106	2·91	9·7				
1833	6 685	32·8	6 388	2·17	6·4	1879	14 131	37·8	13 807	3·03	9·9				
1834	7 305	35·3	6 996	2·36	7·0	1880	14 022	37·1	13 732	3·00	10·2				
1835	7 040	33·6	6 674	2·22	6·8										
1836	6 844	32·0	6 506	2·14	6·7	1881	13 576	35·8	13 277	2·91	10·0				
1837	6 527	29·8	6 263	2·04	6·6	1882	14 073	37·1	13 778	3·01	10·3				
1838	6 442	28·6	6 167	2·00	6·8	1883	13 667	35·8	13 361	2·91	10·1				
1839	6 446	27·8	6 114	1·97	6·7	1884	14 480	37·4	14 183	3·07	10·2				
1840	7 735	32·6	7 379	2·36	7·5	1885	14 663	37·5	14 294	3·07	10·4				
						1886	14 695	37·2	14 337	3·05	10·2				
1841	7 700	31·4	7 339	2·33	7·7	1887	15 139	38·3	14 785	3·13	10·5				
1842	8 702	34·4	8 357	2·62	8·3	1888	14 217	36·6	13 872	2·93	10·2				
1843	8 731	33·4	8 401	2·61	8·5	1889	13 620	35·5	13 288	2·79	10·1				
1844	9 314	34·6	8 938	2·75	8·5	1890	13 973	36·6	13 648	2·86	10·2				
1845	9 602	34·6	9 268	2·81	8·9										
1846	9 183	32·4	8 871	2·66	8·9	1891	14 014	36·7	13 718	2·86	10·1				
1847	8 747	30·4	8 405	2·51	8·5	1892	13 855	36·3	13 595	2·83	10·5				
1848	9 073	31·0	8 732	2·58	8·5	1893	13 890	36·4	13 616	2·83	10·3				
1849	10 634	35·7	10 242	3·00	9·1	1894	14 239	37·0	13 958	2·88	10·6				
1850	10 718	35·5	10 320	2·98	9·3	1895	14 699	37·8	14 438	2·95	10·7				
						1896	15 156	38·6	14 855	3·01	11·1				
1851	11 053	36·1	10 606	3·03	9·5	1897	15 247	38·3	14 933	3·00	11·2				
1852	10 624	34·2	10 239	2·90	9·5	1898	16 001	39·7	15 641	3·11	11·5				
1853	10 551	33·5	10 144	2·86	9·1	1899	15 319	37·6	14 994	2·95	11·2				
1854	11 443	35·9	10 986	3·06	9·1	1900	16 133	39·2	15 759	3·08	11·4				
1855	11 193	34·6	10 803	2·98	9·4										
1856	10 483	32·3	10 092	2·76	8·8	1901	16 766	40·3	16 385	3·18	11·8				
1857	10 418	32·4	10 021	2·72	8·4	1902	16 529	39·6	16 218	3·13	11·8				
1858	11 849	37·0	11 435	3·08	8·9	1903	15 983	38·1	15 649	3·00	11·7				
1859	12 338	38·5	11 903	3·17	9·0	1904	16 563	39·2	16 227	3·10	12·0				
1860	12 181	37·6	11 782	3·08	8·8	1905	16 998	39·8	16 648	3·15	12·3				
						1906	17 847	41·3	17 557	3·30	12·9				
1861	12 171	37·0	11 815	3·04	9·3	1907	18 285	41·9	17 942	3·35	13·1				
1862	12 003	36·1	11 600	2·94	8·8	1908	18 919	42·9	18 595	3·44	13·4				
1863	12 655	37·7	12 203	3·06	9·1	1909	19 908	44·7	19 496	3·58	14·0				
1864	13 331	39·2	12 919	3·19	9·5	1910	19 671	43·6	19 322	3·51	14·2				
1865	12 703	37·0	12 440	3·04	9·3										
1866	13 438	39·1	13 070	3·16	9·5	1911	20 074	43·8	19 710	3·56	14·8				

Tab. 2. Levande födda inom och utom äktenskapet, årtiondena 1811—1910, länsvis, landsbygd och städer.

Län och år	Levande födda						Utom äktenskapet levande födda			
	Inom äkten- skapet		Utom äkten- skapet		Summa		på 1000 av medelfolk- mängden, årl.		i % av samt- liga levande födda	
	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Stockholms stad.										
1811—1820	—	15 809	—	9 058	—	24 867	—	12·62	—	36·43
1821—1830	—	16 182	—	9 866	—	26 048	—	12·52	—	37·88
1831—1840	—	15 627	—	11 009	—	26 636	—	13·34	—	41·33
1841—1850	—	15 902	—	12 879	—	28 781	—	14·56	—	44·75
1851—1860	—	19 927	—	15 286	—	35 213	—	15·40	—	43·41
1861—1870	—	26 684	—	17 850	—	44 534	—	13·83	—	40·08
1871—1880	—	31 734	—	17 497	—	49 231	—	11·28	—	35·54
1881—1890	—	48 646	—	19 845	—	68 491	—	9·39	—	28·97
1891—1900	—	50 693	—	21 291	—	71 984	—	7·78	—	29·58
1901—1910	—	51 668	—	26 175	—	77 843	—	8·09	—	33·63
Stockholms län.										
1811—1820	25 991	1 008	2 126	158	28 117	1 166	2·29	3·60	7·56	13·55
1821—1830	29 333	1 113	2 426	159	31 759	1 272	2·49	3·58	7·64	12·50
1831—1840	29 535	1 113	2 129	147	31 664	1 260	2·07	3·22	6·72	11·67
1841—1850	27 792	1 060	2 362	176	30 154	1 236	2·19	3·66	7·83	14·24
1851—1860	30 133	1 206	2 936	190	33 069	1 396	2·61	3·83	8·88	13·61
1861—1870	33 789	1 488	3 533	290	37 322	1 778	2·91	4·69	9·47	16·31
1871—1880	35 334	1 991	3 945	335	39 279	2 326	3·03	4·39	10·04	14·40
1881—1890	35 974	2 333	3 979	388	39 953	2 721	2·85	3·98	9·96	14·26
1891—1900	35 630	2 705	4 001	537	39 631	3 242	2·73	4·39	10·10	16·56
1901—1910	40 785	3 923	6 036	842	46 821	4 765	3·38	4·77	12·89	17·67
Uppsala län.										
1811—1820	20 498	1 352	1 576	409	22 074	1 761	2·11	7·37	7·14	23·23
1821—1830	22 001	1 351	1 726	404	23 727	1 755	2·28	7·12	7·27	23·02
1831—1840	21 819	1 300	1 501	373	23 320	1 673	1·92	6·18	6·44	22·30
1841—1850	19 948	1 569	1 765	509	21 713	2 078	2·21	6·81	8·13	24·49
1851—1860	20 863	1 952	2 165	733	23 028	2 685	2·66	7·90	9·40	27·30
1861—1870	22 476	2 894	2 374	844	24 850	3 738	2·80	7·13	9·55	22·58
1871—1880	23 389	3 474	2 918	852	26 307	4 326	3·24	5·60	11·09	19·69
1881—1890	24 530	5 471	2 714	1 008	27 264	6 479	2·88	4·50	9·95	15·56
1891—1900	23 980	4 831	2 672	961	26 652	5 792	2·74	3·76	10·03	16·59
1901—1910	21 146	4 835	2 917	1 159	24 063	5 994	3·02	3·98	12·12	19·34
Södermanlands län.										
1811—1820	26 327	1 616	1 749	349	28 076	1 965	1·89	4·73	6·23	17·76
1821—1830	29 386	2 076	2 010	402	31 396	2 478	2·06	4·92	6·40	16·22
1831—1840	29 299	2 348	1 686	475	30 985	2 823	1·64	5·18	5·44	16·83
1841—1850	28 814	2 329	2 235	608	31 049	2 937	2·08	5·79	7·20	20·70
1851—1860	30 574	2 758	2 682	732	33 256	3 490	2·41	6·32	8·06	20·97
1861—1870	33 532	3 469	2 944	740	36 476	4 209	2·47	5·61	8·07	17·58
1871—1880	33 970	4 046	3 249	822	37 219	4 868	2·58	5·41	8·73	16·89
1881—1890	34 146	5 177	3 031	904	37 177	6 081	2·30	4·79	8·15	14·87
1891—1900	33 838	5 973	3 265	989	37 103	6 962	2·38	4·11	8·80	14·21
1901—1910	30 369	6 932	3 589	1 344	33 949	8 276	2·62	3·96	10·55	16·24

TAB. 2 (forts.). LEVANDE FÖDDA INOM OCH UTOM ÄKTENSKAPET ÅREN 1811—1910. 83

Län och år	Levande födda						Utom äktenskapet levande födda			
	Inom äkten- skapet		Utom äkten- skapet		Summa		på 1 000 av medelfolk- mängden, årl.		i % av samt- liga levande födda	
	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Östergötlands län.										
1811—1820	46 882	3 810	2 585	990	49 467	4 800	1.72	6.31	5.23	20.63
1821—1830	52 916	4 242	3 324	1 052	56 240	5 294	2.03	6.15	5.91	19.87
1831—1840	53 101	5 019	2 961	1 055	56 062	6 074	1.67	5.28	5.28	17.37
1841—1850	52 733	5 762	4 104	1 331	56 837	7 093	2.15	5.53	7.22	18.76
1851—1860	59 438	7 138	4 855	1 876	64 293	9 014	2.41	6.48	7.55	20.81
1861—1870	62 451	9 227	4 935	2 197	67 386	11 424	2.28	6.33	7.32	19.23
1871—1880	59 987	9 922	5 251	2 233	65 238	12 155	2.34	5.55	8.05	18.37
1881—1890	53 338	10 707	4 721	2 157	58 059	12 864	2.16	4.52	8.13	16.77
1891—1900	49 372	11 877	4 982	2 582	54 354	14 459	2.34	4.44	9.17	17.86
1901—1910	48 028	13 119	5 846	3 370	53 874	16 489	2.68	4.88	10.85	20.44
Jönköpings län.										
1811—1820	35 564	1 305	1 264	335	36 828	1 640	1.12	6.67	3.43	20.43
1821—1830	41 456	1 599	1 320	366	42 776	1 965	1.07	6.23	3.09	18.63
1831—1840	41 868	1 542	1 195	378	43 063	1 920	0.87	5.72	2.78	19.69
1841—1850	42 624	1 696	1 779	477	44 403	2 173	1.19	6.17	4.01	21.95
1851—1860	48 121	2 625	2 353	592	50 474	3 217	1.51	6.06	4.66	18.40
1861—1870	50 355	4 133	2 654	614	53 009	4 747	1.58	4.78	5.01	12.93
1871—1880	47 273	4 870	2 643	686	49 916	5 556	1.54	3.97	5.29	12.35
1881—1890	45 193	6 424	2 372	802	47 565	7 226	1.37	3.48	4.99	11.10
1891—1900	42 155	6 235	2 250	726	44 405	6 961	1.32	2.83	5.07	10.43
1901—1910	40 779	6 776	2 503	900	43 282	7 676	1.41	3.04	5.78	11.72
Kronobergs län.										
1811—1820	30 659	380	1 385	91	32 044	471	1.52	6.58	4.32	19.32
1821—1830	36 125	399	1 354	78	37 479	477	1.34	4.47	3.61	16.35
1831—1840	37 148	497	1 523	115	38 671	612	1.36	5.25	3.94	18.79
1841—1850	39 891	527	2 401	123	42 292	650	1.90	5.07	5.68	18.92
1851—1860	45 058	683	3 076	222	48 134	905	2.19	7.17	6.39	24.53
1861—1870	46 698	889	3 275	231	49 973	1 120	2.09	6.58	6.55	20.63
1871—1880	46 049	1 008	3 392	179	49 441	1 187	2.17	4.19	6.86	15.08
1881—1890	41 990	1 505	2 760	212	44 750	1 717	1.72	3.58	6.17	12.35
1891—1900	37 020	1 468	2 381	205	39 401	1 673	1.57	2.91	6.04	12.25
1901—1910	33 857	1 491	2 242	239	36 099	1 730	1.49	3.05	6.21	13.82
Kalmar län.										
1811—1820	42 641	2 263	2 036	406	44 677	2 669	1.52	4.84	4.56	15.21
1821—1830	49 668	2 587	2 343	391	52 011	2 978	1.56	4.16	4.50	13.13
1831—1840	52 714	2 822	2 338	462	55 052	3 284	1.43	4.27	4.25	14.07
1841—1850	55 829	2 981	3 466	573	59 295	3 554	1.90	4.72	5.85	16.12
1851—1860	62 105	4 169	4 236	667	66 341	4 836	2.16	4.21	6.39	13.79
1861—1870	64 973	5 043	4 492	768	69 465	5 811	2.12	3.92	6.47	13.22
1871—1880	59 829	5 837	4 846	796	64 666	6 633	2.24	3.48	7.49	12.00
1881—1890	51 089	6 051	4 366	775	55 455	6 826	2.05	2.90	7.87	11.35
1891—1900	45 559	5 848	3 822	662	49 381	6 510	1.90	2.34	7.74	10.17
1901—1910	41 735	7 863	3 648	890	45 383	8 753	1.89	2.60	8.04	10.17

84 TAB. 2 (forts.). LEVANDE FÖDDA INOM OCH UTOM ÄKTENSKAPET ÅREN 1811—1910.

1 Län och år	2 Levande födda						3 Utom äktenskapet levande födda			
	4 Inom äkten- skapet		5 Utom äkten- skapet		6 Summa		7 på 1 000 av medelfolk- mängden, Årl.		8 i % av samt- liga levande födda	
	9 Lands- bygd	10 Städer	11 Lands- bygd	12 Städer	13 Lands- bygd	14 Städer	15 Lands- bygd	16 Städer	17 Lands- bygd	18 Städer
Gottlands län.										
1811—1820	7 912	894	466	150	8 378	1 044	1 55	4 12	5 56	14 37
1821—1830	9 294	969	505	170	9 799	1 139	1 50	4 25	5 15	14 93
1831—1840	9 502	930	500	157	10 002	1 087	1 38	3 75	5 00	14 44
1841—1850	8 915	822	680	210	9 595	1 032	1 75	4 77	7 09	20 35
1851—1860	10 434	1 163	731	234	11 165	1 397	1 73	4 72	6 55	16 75
1861—1870	10 868	1 440	721	202	11 589	1 642	1 54	3 34	6 22	12 30
1871—1880	9 996	1 402	836	200	10 832	1 602	1 74	3 06	7 72	12 48
1881—1890	8 273	1 301	814	234	9 087	1 535	1 77	3 45	8 96	15 24
1891—1900	7 869	1 531	940	241	8 809	1 772	2 13	3 17	10 67	13 60
1901—1910	8 144	1 904	1 097	330	9 241	2 234	2 46	3 64	11 87	14 77
Blekinge län.										
1811—1820	21 314	4 583	1 592	542	22 906	5 125	2 77	3 38	6 95	10 58
1821—1830	23 745	4 505	1 693	472	25 438	4 977	2 52	2 84	6 66	9 48
1831—1840	24 479	4 083	2 155	642	26 634	4 725	2 94	3 66	8 09	13 59
1841—1850	26 381	4 251	3 047	798	29 428	5 049	3 68	4 12	10 35	15 81
1851—1860	29 749	5 004	3 535	857	33 284	5 861	3 89	4 08	10 62	14 62
1861—1870	31 464	5 669	3 670	848	35 134	6 517	3 65	3 59	10 45	13 01
1871—1880	32 958	6 084	4 134	918	37 092	7 002	3 86	3 70	11 15	13 11
1881—1890	31 633	7 399	3 775	997	35 408	8 396	3 40	3 40	10 66	11 87
1891—1900	29 099	7 546	3 437	905	32 536	8 451	3 11	2 73	10 56	10 71
1901—1910	26 518	8 773	3 247	1 039	29 765	9 812	2 98	2 66	10 91	10 59
Kristianstads län.										
1811—1820	38 652	1 155	2 214	189	40 866	1 344	1 81	4 20	5 42	14 06
1821—1830	45 269	1 355	2 830	325	48 099	1 710	2 05	5 47	5 88	19 01
1831—1840	46 645	1 318	3 313	363	49 958	1 681	2 19	5 47	6 63	21 59
1841—1850	51 288	1 496	4 955	562	56 243	2 058	2 91	7 75	8 81	27 31
1851—1860	56 535	1 895	5 284	607	61 819	2 502	2 80	7 77	8 55	24 26
1861—1870	57 360	2 362	6 103	652	63 463	3 014	2 91	6 63	9 62	21 63
1871—1880	55 940	2 963	6 410	682	62 350	3 645	2 97	5 51	10 28	18 71
1881—1890	51 434	3 312	5 873	695	57 307	4 007	2 76	5 04	10 25	17 34
1891—1900	44 996	2 880	5 364	595	50 860	3 475	2 61	4 16	10 65	17 12
1901—1910	44 165	3 282	5 452	732	49 617	4 014	2 66	4 43	10 99	18 21
Malmöhus län.										
1811—1820	50 346	5 167	2 674	774	53 020	5 941	1 82	4 16	5 04	13 03
1821—1830	59 056	5 947	3 293	1 136	62 349	7 083	1 96	5 02	5 28	16 04
1831—1840	60 293	6 235	3 594	1 231	63 887	7 466	1 95	4 78	5 63	16 49
1841—1850	63 813	7 795	4 987	1 767	68 800	9 562	2 43	5 83	7 25	18 48
1851—1860	70 465	11 220	5 261	2 082	75 726	13 302	2 30	5 37	6 95	15 65
1861—1870	69 843	15 194	6 128	2 828	75 971	18 022	2 45	5 31	8 07	15 69
1871—1880	70 263	21 275	6 604	3 858	76 867	25 133	2 52	5 32	8 59	15 35
1881—1890	66 246	27 507	5 973	4 140	72 219	31 647	2 28	4 33	8 27	13 08
1891—1900	63 694	28 115	6 536	5 180	70 230	33 295	2 44	4 41	9 31	15 56
1901—1910	63 446	35 365	7 907	8 233	71 353	43 598	2 83	5 40	11 08	18 88

TAB. 2 (forts.). LEVANDE FÖDDA INOM OCH UTOM ÄKTENSKAPET ÅREN 1811—1910. 85

Län och år	Levande födda						Utom äktenskapet levande födda			
	Inom äkten- skapet		Utom äkten- skapet		Summa		på 1 000 av medelfolk- mängden, årl.		i % av samt- liga levande födda	
	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Hallands län.										
1811—1820	22 886	1 303	781	97	23 667	1 400	1.08	2.05	3.30	6.93
1821—1830	26 803	1 563	788	138	27 591	1 701	0.99	1.26	2.86	8.11
1831—1840	26 321	1 490	872	151	27 193	1 641	1.01	2.51	3.21	9.20
1841—1850	27 303	1 564	1 297	254	28 600	1 818	1.39	3.77	4.53	13.97
1851—1860	32 272	2 102	1 579	291	33 851	2 393	1.53	3.69	4.66	12.16
1861—1870	32 623	2 959	2 181	405	34 804	3 364	1.90	3.93	6.27	12.04
1871—1880	31 946	3 880	2 325	564	34 271	4 444	1.96	4.28	6.78	12.69
1881—1890	29 910	5 275	2 223	591	32 133	5 866	1.88	3.38	6.92	10.08
1891—1900	27 506	6 079	2 000	667	29 506	6 746	1.73	2.89	6.78	9.89
1901—1910	25 759	7 667	2 049	895	27 808	8 562	1.80	2.98	7.37	10.45
Göteborgs och Bohus län.										
1811—1820	36 104	8 192	1 559	1 401	37 663	9 593	1.61	4.91	4.14	14.60
1821—1830	42 215	8 011	1 658	1 497	43 873	9 508	1.45	4.79	3.78	15.74
1831—1840	42 129	5 297	1 703	1 255	43 832	6 552	1.29	4.74	3.89	19.15
1841—1850	44 539	5 842	2 477	1 617	47 016	7 459	1.69	5.37	5.27	21.68
1851—1860	50 832	9 619	2 898	2 563	53 790	12 182	1.79	7.02	5.39	21.04
1861—1870	48 151	14 927	3 046	3 685	51 197	18 612	1.85	5.84	5.95	19.80
1871—1880	43 907	22 166	2 950	4 657	46 857	26 823	1.74	6.04	6.30	17.36
1881—1890	46 514	28 170	2 967	5 277	49 481	33 447	1.67	5.16	6.00	15.78
1891—1900	47 766	31 728	2 923	5 969	50 689	37 697	1.58	4.62	5.77	15.83
1901—1910	45 727	39 012	4 128	8 271	49 855	47 283	2.17	4.92	8.28	17.49
Älvsborgs län.										
1811—1820	51 856	1 620	1 967	229	53 823	1 849	1.28	3.47	3.65	12.39
1821—1830	62 667	1 915	2 046	318	64 713	2 233	1.15	3.90	3.16	14.24
1831—1840	62 021	1 975	2 017	322	64 038	2 297	1.01	3.75	3.15	14.02
1841—1850	66 966	2 129	3 231	445	70 197	2 574	1.45	4.59	4.60	17.29
1851—1860	78 694	2 589	4 147	509	82 841	3 098	1.69	4.84	5.00	16.52
1861—1870	76 550	3 011	4 685	607	81 235	3 618	1.77	4.91	5.77	16.78
1871—1880	70 735	3 492	4 956	596	75 691	4 088	1.83	4.15	6.55	14.58
1881—1890	63 475	4 675	4 312	612	67 787	5 287	1.64	3.40	6.36	11.58
1891—1900	56 511	6 155	3 608	769	60 119	6 924	1.44	3.17	6.00	11.11
1901—1910	51 097	8 720	3 582	1 400	54 679	10 120	1.45	3.97	6.55	13.83
Skaraborgs län.										
1811—1820	46 134	1 578	1 828	261	47 962	1 839	1.34	4.85	3.81	14.19
1821—1830	53 556	1 715	1 937	276	55 493	1 991	1.27	4.44	3.49	13.86
1831—1840	51 570	1 593	1 917	269	53 487	1 862	1.14	3.94	3.58	14.45
1841—1850	55 419	1 908	2 915	396	58 334	2 304	1.60	5.05	5.00	17.19
1851—1860	66 093	2 829	3 743	517	69 836	3 346	1.88	5.21	5.36	15.45
1861—1870	69 247	3 508	3 784	469	73 031	3 977	1.70	3.63	5.18	11.79
1871—1880	64 186	3 763	4 163	493	68 349	4 256	1.76	3.11	6.09	11.58
1881—1890	57 513	4 644	3 992	593	61 505	5 237	1.71	3.06	6.49	11.32
1891—1900	49 315	4 571	3 604	536	52 919	5 107	1.62	2.46	6.81	10.50
1901—1910	41 666	5 844	3 708	723	45 374	6 567	1.74	2.66	8.17	11.01

86 TAB. 2 (forts.). LEVANDE FÖDDA INOM OCH UTOM ÄKTENSKAPET ÅREN 1811—1910.

Län och år	Levande födda						Utom äktenskapet levande födda			
	Inom äkten- skapet		Utom äkten- skapet		Summa		på 1 000 av medelfolk- mängden, årl.		i % av samt- liga levande födda	
	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer
Värmlands län.										
1811—1820	44 115	1 339	3 614	282	47 729	1 621	2.64	6.35	7.57	17.40
1821—1830	54 450	1 495	3 943	320	58 893	1 815	2.52	5.99	6.75	17.63
1831—1840	53 912	1 235	3 725	339	57 637	1 574	2.07	6.13	6.46	21.54
1841—1850	58 735	1 326	6 302	527	65 037	1 853	3.11	8.13	9.69	28.44
1851—1860	69 649	2 027	7 935	595	77 584	2 622	3.54	7.36	10.23	22.69
1861—1870	70 317	2 791	7 309	712	77 626	3 503	2.95	6.97	9.42	20.33
1871—1880	64 707	3 473	7 976	692	72 683	4 165	3.15	5.13	10.97	16.61
1881—1890	54 648	3 700	6 630	586	61 278	4 286	2.73	3.54	10.82	13.67
1891—1900	50 231	4 134	6 133	675	56 364	4 809	2.63	3.45	10.88	14.04
1901—1910	47 303	5 883	6 379	1 155	58 682	7 038	2.78	4.37	11.88	16.41
Örebro län.										
1811—1820	30 490	1 341	2 096	329	32 586	1 670	2.28	6.32	6.43	19.70
1821—1830	36 111	1 525	2 403	332	38 514	1 857	2.34	5.53	6.24	17.88
1831—1840	34 375	1 439	2 414	365	36 789	1 804	2.11	5.62	6.56	20.23
1841—1850	36 673	1 652	3 633	522	40 326	2 174	2.94	7.15	9.06	24.01
1851—1860	41 653	2 362	4 599	661	46 252	3 023	3.45	6.90	9.94	21.87
1861—1870	44 741	3 175	4 458	851	49 199	4 026	2.99	6.82	9.06	21.14
1871—1880	45 162	3 342	5 283	929	50 445	4 265	3.25	6.23	10.47	21.64
1881—1890	40 913	4 151	4 927	782	45 840	4 933	3.00	4.42	10.75	15.85
1891—1900	38 321	5 306	5 005	891	43 326	6 197	3.01	4.02	11.55	14.38
1901—1910	35 715	6 869	5 062	1 370	40 777	8 239	3.00	4.27	12.41	16.63
Västmanlands län.										
1811—1820	22 565	1 918	1 881	456	24 446	2 374	2.48	5.75	7.69	19.21
1821—1830	22 738	2 122	2 054	526	24 792	2 648	2.60	5.80	8.28	19.86
1831—1840	22 157	2 247	1 779	489	23 936	2 736	2.19	5.00	7.43	17.87
1841—1850	21 908	2 240	2 298	653	24 206	2 893	2.73	6.20	9.49	22.57
1851—1860	23 281	2 593	2 835	783	26 116	3 376	3.24	6.86	10.86	23.19
1861—1870	25 749	3 307	3 311	859	29 060	4 166	3.47	6.23	11.39	20.62
1871—1880	30 172	4 061	3 844	901	34 016	4 962	3.61	5.54	11.30	18.16
1881—1890	30 192	4 766	3 645	853	33 837	5 619	3.24	4.39	10.77	15.18
1891—1900	29 184	5 702	3 929	997	33 113	6 699	3.33	4.04	11.87	14.88
1901—1910	26 024	6 863	3 782	1 257	29 806	8 120	3.21	3.90	12.69	15.48
Kopparbergs län.										
1811—1820	32 395	1 169	1 400	319	33 795	1 488	1.22	5.83	4.14	21.44
1821—1830	36 960	1 374	1 763	357	38 723	1 731	1.43	6.42	4.55	20.62
1831—1840	34 265	1 195	1 649	313	35 914	1 508	1.25	5.55	4.59	20.76
1841—1850	39 311	1 296	2 400	351	41 711	1 647	1.72	5.97	5.75	21.31
1851—1860	45 285	1 485	3 047	438	48 332	1 923	2.00	6.79	6.30	22.78
1861—1870	46 679	1 989	3 751	473	50 430	2 462	2.25	6.52	7.44	19.21
1871—1880	51 214	2 178	4 832	506	56 046	2 684	2.74	6.06	8.62	18.85
1881—1890	51 008	2 275	4 747	387	55 755	2 662	2.58	4.03	8.51	14.54
1891—1900	50 526	2 212	5 492	450	56 018	2 662	2.81	4.08	9.80	16.90
1901—1910	50 177	2 928	6 450	592	56 627	3 520	3.05	4.31	11.39	16.82

TAB. 2 (forts.). LEVANDE FÖDDA INOM OCH UTOM ÄKTENSKAPET ÅREN 1811—1910. 87

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Län och år	Levande födda						Utom äktenskapet levande födda			
	Inom äkten- skapet		Utom äkten- skapet		Summa		på 1000 av medelfolk- mängden, årl.		i % av samt- liga levande födda	
	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer
Gävleborgs län.										
1811—1820	21 057	2 641	1 184	394	22 241	3 035	1·51	4·19	5·32	12·98
1821—1830	23 620	3 030	1 326	446	24 946	3 476	1·54	4·21	5·32	12·83
1831—1840	22 964	2 652	1 352	453	24 816	3 105	1·42	3·98	5·56	14·59
1841—1850	25 406	2 961	1 981	684	27 387	3 645	1·92	5·53	7·23	18·77
1851—1860	29 228	3 921	2 728	845	31 956	4 766	2·42	5·79	8·54	17·73
1861—1870	31 468	5 647	3 535	1 128	35 003	6 775	2·86	5·97	10·10	16·65
1871—1880	37 958	9 154	5 196	1 611	43 154	10 765	3·82	5·94	12·04	14·97
1881—1890	45 960	10 592	6 230	1 573	52 190	12 165	3·96	4·58	11·94	12·93
1891—1900	47 191	10 702	7 501	1 810	54 692	12 512	4·19	4·40	13·71	14·47
1901—1910	46 924	10 412	9 578	2 274	56 502	12 686	4·83	4·77	16·95	17·93
Västernorrlands län.										
1811—1820	19 178	976	857	111	20 035	1 087	1·39	3·28	4·28	10·21
1821—1830	22 908	1 025	1 071	132	23 979	1 157	1·56	3·59	4·47	11·41
1831—1840	22 553	1 018	1 034	141	23 587	1 159	1·31	3·43	4·38	12·17
1841—1850	26 310	1 295	1 733	260	28 043	1 555	1·96	5·26	6·18	16·72
1851—1860	31 373	1 866	2 252	372	33 625	2 238	2·23	5·52	6·70	16·62
1861—1870	35 597	2 392	3 165	552	38 762	2 944	2·68	6·39	8·17	18·75
1871—1880	46 585	3 838	5 091	984	51 676	4 822	3·67	7·99	9·85	20·41
1881—1890	58 545	4 205	5 834	946	64 379	5 151	3·42	5·89	9·06	18·37
1891—1900	59 532	5 478	6 935	1 193	66 467	6 671	3·54	5·21	10·43	17·88
1901—1910	55 976	5 604	8 520	1 452	64 496	7 056	3·99	5·21	13·21	20·58
Jämtlands län.										
1811—1820	9 048	77	433	11	9 481	88	1·25	4·23	4·57	12·50
1821—1830	10 398	102	515	27	10 913	129	1·32	7·14	4·72	20·93
1831—1840	9 948	125	434	14	10 382	139	0·99	3·06	4·18	10·07
1841—1850	11 614	172	673	46	12 287	218	1·39	7·59	5·48	21·10
1851—1860	14 342	339	850	58	15 192	397	1·55	4·47	5·60	14·61
1861—1870	17 116	471	1 380	106	18 496	577	2·10	6·21	7·46	18·37
1871—1880	20 263	581	2 520	126	22 783	707	3·40	5·90	11·06	17·82
1881—1890	25 392	1 295	3 704	322	29 096	1 617	4·20	7·36	12·73	19·91
1891—1900	25 783	1 383	4 176	308	29 959	1 691	4·23	5·02	13·94	18·21
1901—1910	24 356	1 478	4 781	344	29 137	1 822	4·49	4·62	16·41	18·88
Västerbottens län.										
1811—1820	12 900	324	541	55	13 441	379	1·58	5·01	4·02	14·51
1821—1830	17 904	373	742	30	18 646	403	1·69	2·42	3·98	7·44
1831—1840	17 895	330	657	31	18 552	361	1·26	2·49	3·54	8·59
1841—1850	21 388	370	1 083	43	22 471	413	1·74	3·13	4·82	10·41
1851—1860	25 212	560	1 218	65	26 430	625	1·66	3·15	4·61	10·40
1861—1870	27 436	704	1 449	105	28 885	809	1·69	4·00	5·02	12·98
1871—1880	32 174	809	1 909	114	34 083	923	2·00	3·40	5·60	12·35
1881—1890	37 264	910	1 818	128	39 082	1 038	1·65	3·25	4·65	12·33
1891—1900	42 129	1 247	2 270	138	44 399	1 385	1·76	2·90	5·11	9·96
1901—1910	44 514	1 414	2 468	149	46 982	1 563	1·69	2·34	5·25	9·53

88 TAB. 2 (forts.). LEVANDE FÖDDA INOM OCH UTOM ÄKTENSKAPET ÅREN 1811—1910.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Län och år	Levande födda						Utom äktenskapet levande födda			
	Inom äktenskapet		Utom äktenskapet		Summa		på 1000 av medelfolk-mängden, Årl.		i % av samtliga levande födda	
	Lands-bygd	Städer	Lands-bygd	Städer	Lands-bygd	Städer	Lands-bygd	Städer	Lands-bygd	Städer
Norrbottnens län.										
1811—1820	11 483	530	687	52	12 170	582	2·09	3·16	5·65	8·93
1821—1830	14 251	642	845	51	15 096	593	2·20	2·40	5·60	7·36
1831—1840	14 042	590	749	39	14 791	629	1·74	1·70	5·06	6·20
1841—1850	16 267	641	1 186	52	17 453	693	2·46	1·99	6·80	7·50
1851—1860	21 753	1 008	1 221	70	22 974	1 078	2·03	1·94	5·31	6·49
1861—1870	24 275	1 261	1 555	138	25 830	1 399	2·26	3·22	6·02	9·86
1871—1880	27 620	1 769	1 901	182	29 521	1 951	2·44	3·28	6·44	9·33
1881—1890	31 306	2 380	2 361	248	33 667	2 628	2·64	3·38	7·01	9·44
1891—1900	38 014	3 599	2 621	383	40 635	3 982	2·48	3·49	6·45	9·62
1901—1910	47 699	3 835	3 453	489	51 152	4 324	2·54	3·69	6·75	11·31
Hela riket.										
1811—1820	706 997	62 350	¹⁾ 38 495	¹⁾ 17 448	745 492	79 798	1·73	7·08	5·16	21·87
1821—1830	822 829	67 247	43 916	19 271	866 745	86 518	1·77	6·99	5·07	22·27
1831—1840	820 544	64 018	¹⁾ 43 208	¹⁾ 20 590	863 752	84 608	1·58	7·08	5·00	24·34
1841—1850	869 867	69 586	63 010	25 863	932 877	95 449	2·11	7·95	6·75	27·10
1851—1860	993 104	93 078	76 155	31 856	1 069 259	124 934	2·34	8·30	7·12	25·50
1861—1870	1 033 758	124 634	¹⁾ 84 438	¹⁾ 38 154	1 118 196	162 788	2·36	7·72	7·55	23·44
1871—1880	1 041 608	157 112	97 174	41 407	1 188 782	198 519	2·58	6·70	8·53	20·86
1881—1890	1 016 506	202 871	93 768	45 055	1 110 274	247 926	2·42	5·65	8·45	18·17
1891—1900	975 221	217 998	95 847	49 660	1 071 068	267 658	2·43	5·02	8·95	18·55
1901—1910	941 909	252 460	108 415	65 624	1 050 324	318 084	2·66	5·34	10·32	20·63

¹⁾ För åren 1811—1820, 1831—1840, 1861—1870 överensstämma ovan anförda tal för utom äktenskapet födda barn ej alldeles med motsvarande i tab. 1, beroende på felaktigheter i de statistiska sammandragen för dessa år. Felen äro emellertid så obetydliga — för 1811—1820 endast en enhet —, att de alls icke eller ej nämnvärt inverka på de relativa talen.

Tab. 3. Medelfolkmängd, ingångna äktenskap, levande födda inom och utom äkten-
skapet för vart härad eller tingslag samt för var stad, årtiondet 1901—1910.¹⁾

O m r a d e	2	3	4	5			6					
				Medel- folk- mängd för ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år	In- gångna äkten- skap	Levande födda			Utom äktenkapet levande födda			
						Inom äkten- skapet	Utom äkten- skapet	Summa	på 1 000 av medel- folk- mäng- den, ärl.	på 1 000 ej gifta kv. i åldern 20—45 år, ärl.	i % av in- gångna äkten- skap	i % av samt- liga levande födda
Stockholms stad	323 574	50 080	28 177	51 668	26 175	77 843	8.09	52.27	92.89	33.63		
Stockholms län.												
Långhundra härad	5 151	270	312	1 079	204	1 283	3.96	75.56	65.38	15.90		
Ärlinghundra	6 236	333	330	1 314	252	1 566	4.04	75.68	76.36	16.09		
Seminghundra	4 414	263	297	961	199	1 160	4.51	75.67	67.00	17.16		
Vallentuna	4 736	275	234	1 080	158	1 238	3.34	57.45	67.52	12.76		
Frösäkers	13 764	792	847	2 996	401	3 397	2.91	50.63	47.34	11.80		
Närdinghundra	8 958	445	589	2 220	193	2 413	2.15	43.37	32.77	8.00		
Väddö o. Häverö skeppslag	7 766	461	459	1 748	160	1 908	2.06	34.71	34.86	8.39		
Lyhundra härad	5 133	351	310	1 051	154	1 205	2.97	43.87	49.68	12.78		
Sjuhundra	4 810	228	265	1 185	106	1 291	2.20	46.49	40.00	8.21		
Bro och Vätö skeppslag	4 820	274	266	1 046	112	1 158	2.32	40.88	42.11	9.67		
Frötuna och Länna	7 782	496	472	1 588	141	1 729	1.81	28.43	29.87	8.16		
Färentuna härad	6 820	367	348	1 428	222	1 650	3.26	60.49	63.79	13.45		
Sollentuna	15 409	1 006	750	4 148	763	4 911	4.95	75.84	101.73	15.54		
Danderyds skeppslag	19 719	1 777	1 047	5 061	977	6 038	4.95	54.98	93.31	16.18		
Åkers	5 957	347	317	1 273	127	1 400	2.13	36.60	40.06	9.07		
Värmdö	9 163	569	442	1 883	154	2 037	1.68	27.07	34.84	7.56		
Sotholms härad	13 429	766	698	2 644	384	3 028	2.86	50.13	55.01	12.68		
Svartlösa tingslag	26 510	2 022	1 376	6 450	1 154	7 604	4.35	57.07	83.87	15.18		
Öknebo	7 759	370	390	1 630	175	1 805	2.26	47.30	44.87	9.70		
Länets landsbygd	178 386	11 412	9 749	40 785	6 036	46 821	3.38	52.89	61.91	12.89		
Södertälje	9 384	909	668	2 234	621	2 855	6.62	68.32	92.96	21.75		
Vaxholm	2 074	137	120	472	45	517	2.17	32.85	37.50	8.70		
Norrtälje	3 653	317	217	796	104	900	2.85	32.81	47.93	11.56		
Östhammar	819	75	52	122	14	136	1.71	18.67	26.92	10.29		
Öregrund	1 132	72	48	195	31	226	2.74	43.06	64.58	13.72		
Sigtuna	596	52	26	104	27	131	4.53	51.92	103.85	20.61		
Länets städer	17 658	1 562	1 131	3 923	842	4 765	4.77	53.91	74.45	17.67		
Hela länet	196 044	12 974	10 880	44 708	6 878	51 586	3.51	53.01	63.22	13.33		
Uppsala län.												
Häbo härad	4 548	224	221	1 014	120	1 134	2.64	53.57	54.30	10.58		
Bro	2 943	129	118	653	68	721	2.31	52.71	57.63	9.43		
Trögds	8 163	459	446	1 617	271	1 888	3.32	59.04	60.76	14.35		
Åsunda	5 667	322	340	1 118	182	1 300	3.21	56.62	53.53	14.00		
Lagunda	4 336	264	248	886	137	1 023	3.16	51.89	55.24	13.39		
Hagunda	4 702	271	256	939	137	1 076	2.91	50.55	53.52	12.73		
Ulleråkers	3 888	386	245	771	154	925	3.96	39.90	62.86	16.65		
Bältinge	3 735	229	227	693	118	811	3.16	51.53	51.98	14.55		
Vaksala	3 171	196	166	729	129	858	4.07	65.82	77.71	15.03		
Rasbo	3 544	215	174	779	102	881	2.88	47.44	58.62	11.58		
Norunda	5 860	310	334	1 294	176	1 470	3.00	56.77	52.69	11.97		

¹⁾ Anmärkningar s. sid. 100.

90 TAB. 3 (forts.). MEDELFOLKM., ING. ÄKTENSK., LEVANDE FÖDDA INOM O. UTOM ÄKTENSK.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
O m r å d e	Medel- folk- mängd	Medel- folk- mängd för ej gifta kvinnor i aldern 20—45 år	In- gångna äkten- skap	Levande födda			Utom äktenskapet levande födda			
				Inom äkten- skapet	Utom äkten- skapet	Summa	på 1 000 av medel- folk- mäng- den, ärl.	på 1 000 ej gifta kv. i aldern 20—45 år, ärl.	i % av in- gångna äkten- skap	i % av samt- liga levande födda
Örbyhus härad	25 988	1 438	1 567	6 457	880	7 337	3·39	61·20	56·16	11·99
Olands	19 969	1 199	1 226	4 196	443	4 639	2·22	36·95	36·13	9·55
Länets landsbygd	96 514	5 642	5 588	21 146	2 917	24 063	3·02	51·70	52·39	12·12
Uppsala	24 438	3 096	1 691	3 935	992	4 927	4·06	32·04	58·66	20·13
Enköping	4 694	466	265	900	167	1 067	3·56	35·84	63·02	15·65
Länets städer	29 132	3 562	1 956	4 835	1 159	5 994	3·98	32·54	59·25	19·34
Hela länet	125 646	9 204	7 524	25 981	4 076	30 057	3·25	44·29	54·17	13·56
Södermanlands län.										
Jönäkers härad	18 046	935	1 109	4 512	453	4 965	2·51	48·45	40·85	9·12
Rönö	11 830	658	649	2 459	270	2 729	2·28	41·03	41·60	9·89
Hölebo	6 100	300	353	1 309	133	1 442	2·18	44·33	37·68	9·22
Daga	8 666	516	508	1 889	229	2 118	2·64	44·38	45·08	10·81
Oppunda	35 325	2 163	2 072	7 455	836	8 291	2·37	38·65	40·35	10·08
Villåttinge	12 740	758	700	2 810	319	3 129	2·50	42·08	45·57	10·19
Västerrekarne	13 891	708	813	3 370	460	3 830	3·31	64·97	56·58	12·01
Österrekarne	15 144	817	866	3 377	441	3 818	2·91	53·98	50·92	11·55
Akers	7 781	345	397	1 728	232	1 960	2·98	67·25	58·44	11·84
Selebo	7 189	316	355	1 460	207	1 667	2·88	65·51	58·31	12·42
Länets landsbygd	136 712	7 516	7 822	30 369	3 580	33 949	2·62	47·63	45·77	10·55
Nyköping	8 378	899	664	1 731	323	2 054	3·86	35·93	48·64	15·73
Eskilstuna	19 157	1 567	1 295	4 061	852	4 913	4·45	54·37	65·79	17·34
Torshälla	1 851	108	105	409	53	462	2·86	49·07	50·48	11·47
Strängnäs	2 565	306	140	368	58	426	2·26	18·95	41·43	13·62
Mariefred	1 228	98	56	206	36	242	2·93	36·73	64·29	14·88
Trosa	798	61	39	157	22	179	2·76	36·07	56·41	12·29
Länets städer	33 977	3 039	2 299	6 932	1 344	8 276	3·96	44·23	58·46	16·24
Hela länet	170 689	10 555	10 121	37 301	4 924	42 225	2·89	46·65	48·65	11·66
Östergötlands län.										
Kinda härad	18 534	1 216	1 065	4 210	379	4 589	2·04	31·17	35·59	8·26
Ydre	8 405	605	472	1 844	194	2 038	2·31	32·07	41·10	9·52
Vitfolka	12 043	945	685	2 741	381	3 122	3·16	40·32	55·62	12·20
Valkebo	7 637	524	417	1 626	179	1 805	2·34	34·16	42·93	9·92
Gullbergs	6 114	388	372	1 397	168	1 565	2·75	43·30	45·16	10·73
Akerbo	3 282	250	180	713	69	782	2·10	27·60	38·33	8·82
Bankekinds	11 198	674	675	2 665	249	2 914	2·22	36·94	36·89	8·54
Hanekinds	10 465	736	605	2 355	274	2 629	2·62	37·23	45·29	10·42
Hammarkinds	16 970	1 118	972	3 298	478	3 776	2·82	42·75	49·18	12·66
Skärkinds	5 402	343	314	1 073	155	1 228	2·87	45·19	49·36	12·62
Finspånge läns	26 573	1 617	1 508	5 374	611	5 985	2·30	37·79	40·52	10·21
Björkekinds	4 575	273	267	963	106	1 069	2·32	38·83	39·70	9·92
Östkinds	6 369	435	326	1 460	136	1 596	2·14	31·26	41·72	8·52
Lösings	7 512	374	383	1 798	231	2 029	3·08	61·76	60·31	11·38
Bråbo	13 219	855	732	3 130	660	3 790	4·99	77·19	90·16	17·41
Memmings	5 991	354	325	1 607	138	1 745	2·30	38·98	42·46	7·91

TAB. 3 (forts.). MEDELFOLKM., ING. ÄKTENSK., LEVANDE FÖDDA INOM O. UTOM ÄKTENSK. 91

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
O m r å d e	Medel- folk- mängd	Medel- folk- mängd för ej gifta kvinnor i Aldern 20—45 år	In- gångna äkten- skap	Levande födda			Utom äktenskapet levande födda			
				Inom äkten- skapet	Utom äkten- skapet	Summa	på 1 000 av medel- folk- mäng- den, ärl.	på 1 000 ej gifta kv. i åldern 20—45 år, ärl.	i % av in- gångna äkten- skap	i % av samt- liga levande födda
Lysings härad	9 720	661	543	1 977	202	2 179	2·08	30·56	37·20	9·32
Göstrings "	14 170	982	748	3 254	391	3 645	2·76	39·82	52·27	10·73
Aska "	16 264	1 041	783	3 514	439	3 953	2·70	42·17	56·07	11·11
Dals "	4 597	276	236	1 093	156	1 249	3·39	56·52	66·10	12·49
Bobergs "	8 737	536	485	1 936	250	2 186	2·86	46·64	51·55	11·44
Länets landsbygd	217 777	14 203	12 093	48 028	5 846	53 874	2·68	41·16	48·34	10·85
Linköping	16 172	1 864	1 088	3 066	574	3 640	3·55	30·79	52·76	15·77
Norrköping	44 130	5 638	3 367	8 542	2 526	11 068	5·72	44·80	75·02	22·82
Söderköping	2 032	199	122	346	66	412	3·25	33·17	54·10	16·02
Motala	2 965	360	215	542	102	644	3·44	28·33	47·44	15·84
Vadstena	2 377	351	154	378	57	435	2·40	16·24	37·01	13·10
Skänninge	1 332	118	74	245	45	290	3·38	38·14	60·81	15·52
Länets städer	69 008	8 530	5 020	13 119	3 370	16 489	4·88	39·51	67·13	20·44
Hela länet	286 785	22 733	17 113	61 147	9 216	70 363	3·22	40·54	53·85	13·10
Jönköpings län.										
Tveta härad	28 140	1 864	1 529	7 571	450	8 021	1·60	24·14	29·43	5·61
Vista "	7 557	605	451	1 676	146	1 822	1·93	24·13	32·37	8·01
Mo "	7 307	557	385	1 540	81	1 621	1·11	14·54	21·04	5·00
Norra Vedbo "	18 328	1 414	1 034	4 188	404	4 592	2·20	23·57	39·07	8·80
Södra Vedbo "	14 265	1 102	782	3 052	233	3 285	1·63	21·14	29·80	7·09
Östra "	22 717	1 786	1 127	4 592	280	4 872	1·23	15·68	24·84	5·75
Västra "	28 337	1 879	1 498	6 103	355	6 458	1·25	18·89	23·70	5·50
Östbo "	22 543	1 586	1 292	5 445	303	5 748	1·34	19·10	23·45	5·27
Västbo "	28 413	1 845	1 537	6 612	251	6 863	0·88	13·60	16·33	3·66
Länets landsbygd	177 607	12 638	9 635	40 779	2 503	43 282	1·41	19·81	25·98	5·78
Jönköping	23 960	2 662	1 698	5 560	778	6 338	3·25	29·23	45·82	12·28
Eksjö "	4 512	465	261	1 047	94	1 141	2·08	20·22	36·02	8·24
Gränna "	1 155	130	71	169	28	197	2·42	21·54	39·44	14·21
Länets städer	29 627	3 257	2 030	6 776	900	7 676	3·04	27·63	44·33	11·72
Hela länet	207 234	15 895	11 665	47 555	3 403	50 958	1·64	21·41	29·17	6·68
Kronobergs län.										
Konga härad	30 435	2 178	1 703	7 261	472	7 733	1·55	21·67	27·72	6·10
Uppvidinge "	25 953	1 613	1 378	6 529	385	6 914	1·48	23·87	27·94	5·57
Kinnevalds "	16 195	1 266	779	3 211	275	3 486	1·70	21·72	35·30	7·89
Norrvidinge "	8 492	629	387	1 768	99	1 867	1·17	15·74	25·58	5·30
Allbo "	29 796	2 014	1 511	6 614	470	7 084	1·58	23·34	31·11	6·63
Sunnerbo "	39 308	2 672	1 992	8 474	541	9 015	1·38	20·25	27·16	6·00
Länets landsbygd	150 179	10 372	7 750	33 857	2 242	36 099	1·49	21·62	28·93	6·21
Växjö	7 841	981	506	1 491	239	1 730	3·05	24·36	47·23	13·82
Hela länet	158 020	11 353	8 256	35 348	2 481	37 829	1·57	21·85	30·05	6·56

92 TAB. 3 (forts.). MEDELFOKLM., ING. ÄKTENSK., LEVANDE FÖDDA INOM O. UTOM ÄKTENSK.

O m r å d e	Medel-folk-mängd	Medel-folk-mängd för ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år	In-gångna äkten-skap	Levande födda			Utom äktenskapet levande födda			
				Inom äkten-skapet	Utom äkten-skapet	Summa	på 1 000 av medel-folk-mängden, årl.	på 1 000 ej gifta kv. i åldern 20—45 år, årl.	i % av in-gångna äkten-skap	i % av samt-liga levande födda
Kalmar län.										
Norra Tjusts härad	19 244	1 147	1 069	3 780	435	4 215	2 26	37·93	40·69	10·32
Södra Tjusts	20 357	1 185	1 214	4 569	338	4 907	1·66	28·52	27·84	6·89
Sevede	14 742	1 008	817	3 189	225	3 414	1·53	22·32	27·54	6·59
Tunälans	12 002	762	666	2 806	205	3 011	1·71	26·90	30·78	6·81
Aspelands	13 326	888	750	3 324	227	3 551	1·70	25·56	30·27	6·39
Handbörds	16 389	993	820	3 969	274	4 243	1·67	27·59	33·41	6·46
Norra Möre	13 143	908	680	2 717	270	2 987	2·05	29·74	39·71	9·04
Stranda	14 736	971	816	3 404	221	3 625	1·50	22·76	27·08	6·10
Södra Möre	41 054	2 837	2 026	8 657	944	9 601	2·30	33·27	46·59	9·83
Akerbo	7 359	470	345	1 368	115	1 483	1·56	24·47	33·33	7·75
Runstens	4 376	310	192	739	71	810	1·62	22·90	36·98	8·77
Slättbo	3 584	239	165	747	73	820	2·04	30·54	44·24	8·90
Möckleby	3 085	191	132	525	26	551	0·84	13·61	19·70	4·72
Algsterums	5 028	382	246	916	113	1 029	2·25	29·58	45·93	10·98
Gräsgårds	4 734	303	266	1 025	111	1 136	2·34	36·63	41·73	9·77
Länets landsbygd	193 159	12 594	10 204	41 735	3 648	45 383	1·89	28·97	35·75	8·04
Kalmar	14 012	1 381	840	3 093	354	3 447	2·53	25·63	42·14	10·27
Oskarshamn	7 625	664	485	1 853	197	2 050	2·58	29·67	40·62	9·61
Västervik	9 060	754	651	2 183	229	2 412	2·53	30·37	35·18	9·49
Vimmerby	2 420	209	129	536	92	628	3·80	44·02	71·32	14·65
Borgholm	1 060	118	53	198	18	216	1·70	15·25	33·96	8·33
Länets städer	34 177	3 126	2 158	7 863	890	8 753	2·60	28·47	41·24	10·17
Hela länet	227 336	15 720	12 362	49 598	4 538	54 136	1·99	28·87	36·71	8·33
Gottlands län.										
Gottlands norra härad	22 048	1 411	1 332	4 170	661	4 831	3·00	46·85	49·62	13·68
Gottlands södra	22 491	1 520	1 361	3 974	436	4 410	1·94	28·68	32·04	9·89
Länets landsbygd	44 539	2 931	2 693	8 144	1 097	9 241	2·46	37·43	40·74	11·87
Visby	9 074	925	654	1 904	330	2 234	3·64	35·68	50·46	14·77
Hela länet	53 613	3 856	3 347	10 048	1 427	11 475	2·66	37·01	42·64	12·44
Blekinge län.										
Östra härad	25 053	1 467	1 218	5 657	923	6 580	3·68	62·92	75·78	14·03
Medelstads	33 659	2 076	1 711	8 375	1 028	9 403	3·05	49·52	60·08	10·93
Bråkne	24 739	1 496	1 295	6 417	636	7 053	2·57	42·51	49·11	9·02
Listers	25 536	1 641	1 338	6 069	660	6 729	2·58	40·22	49·33	9·81
Länets landsbygd	108 987	6 680	5 562	26 518	3 247	29 765	2·98	48·61	58·38	10·91
Karlskrona	26 158	2 316	1 896	5 891	710	6 601	2·71	30·66	37·45	10·76
Ronneby	3 311	392	226	786	101	887	3·05	25·77	44·69	11·39
Karlshamn	7 207	782	417	1 430	154	1 584	2·14	19·69	36·93	9·72
Sölvesborg	2 454	236	156	666	74	740	3·02	31·36	47·44	10·00
Länets städer	39 130	3 726	2 695	8 773	1 039	9 812	2·66	27·89	38·55	10·59
Hela länet	148 117	10 406	8 257	35 291	4 286	39 577	2·89	41·19	51·91	10·83

TAB. 3 (forts.). MEDELFOLKM., ING. ÄKTENSK., LEVANDE FÖDDA INOM O. UTOM ÄKTENSK. 93

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
O m r å d e	Medel- folk- mängd	Medel- folk- mängd för ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år	In- gångna äkten- skap	Levande födda			Utom äktenskapet levande födda			
				Inom äkten- skapet	Utom äkten- skapet	Summa	på 1 000 av medel- folk- mäng- den, årl.	på 1 000 ej gifta kv. i åldern 20—45 år, årl.	i % av in- gångna äkten- skap	i % av samt- liga levande födda
Kristianstads län.										
Norra Åsbo härad	25 531	1 853	1 364	5 290	686	5 976	2·69	37·02	50·29	11·48
Södra Åsbo	13 363	1 086	723	2 996	358	3 354	2·68	32·97	49·52	10·67
Bjäre	13 945	1 006	774	2 984	256	3 240	1·84	25·45	33·07	7·90
Västra Göinge	33 919	2 685	1 772	6 909	1 018	7 927	3·00	37·91	57·45	12·84
Villands	24 177	1 843	1 360	5 546	703	6 249	2·91	38·14	51·69	11·25
Östra Göinge	26 301	1 876	1 453	6 115	696	6 811	2·65	37·10	47·90	10·22
Gärds	22 629	1 649	1 322	5 253	692	5 945	3·06	41·96	52·34	11·64
Albo	10 867	852	587	2 078	271	2 349	2·49	31·81	46·17	11·54
Ingelstads	25 103	1 871	1 415	5 077	580	5 657	2·31	31·00	40·99	10·25
Järrestads	9 196	699	557	1 917	192	2 109	2·09	27·47	34·47	9·10
Länets landsbygd	205 031	15 420	11 327	44 165	5 452	49 617	2·66	35·36	48·13	10·99
Kristianstad	10 938	1 517	757	1 927	591	2 518	5·40	38·96	78·07	23·47
Simrishamn	2 087	211	126	459	47	506	2·25	22·27	37·30	9·29
Angelholm	3 486	361	213	896	94	990	2·70	26·04	44·13	9·49
Länets städer	16 511	2 089	1 096	3 282	792	4 014	4·43	35·04	66·79	18·24
Hela länet	221 542	17 509	12 423	47 447	6 184	53 631	2·79	35·32	49·78	11·53
Malmöhus län.										
Oxie härad	31 811	2 082	1 835	8 573	1 141	9 714	3·59	54·80	62·18	11·75
Skytts	17 344	1 239	1 073	3 986	601	4 587	3·47	48·51	56·01	13·10
Luggude	54 313	3 576	3 178	13 305	1 443	14 748	2·66	40·35	45·41	9·78
Rönnebergs	13 274	971	794	3 114	347	3 461	2·61	35·74	43·70	10·03
Onsjö	16 292	1 280	880	3 147	383	3 530	2·35	29·92	43·52	10·85
Harjagers	17 441	1 475	1 114	4 063	485	4 548	2·78	32·88	43·54	10·66
Torna	22 782	1 734	1 462	4 745	644	5 389	2·83	37·14	44·05	11·95
Bara	21 347	1 453	1 247	5 024	654	5 678	3·06	45·01	52·45	11·52
Frosta	24 633	1 790	1 394	5 051	829	5 880	3·37	46·31	59·47	14·10
Färs	24 185	1 596	1 333	5 008	521	5 529	2·15	32·64	39·08	9·42
Vemmenhögs	22 135	1 656	1 324	4 486	558	5 044	2·52	33·70	42·15	11·06
Ljunits	6 526	434	387	1 228	127	1 355	1·95	29·26	32·82	9·37
Herrestads	7 589	459	493	1 716	174	1 890	2·29	37·91	35·29	9·21
Länets landsbygd	279 672	19 745	16 514	63 446	7 907	71 353	2·83	40·05	47·88	11·08
Malmö	72 816	8 760	6 143	17 732	4 906	22 638	6·74	56·00	79·86	21·67
Lund	18 542	2 354	1 264	3 877	799	4 676	4·31	33·94	63·21	17·09
Landskrona	15 401	1 403	1 040	3 495	658	4 153	4·27	46·90	63·27	15·84
Hälsingborg	29 330	3 312	2 077	6 513	1 347	7 860	4·59	40·67	64·85	17·14
Ystad	10 435	910	757	2 320	340	2 660	3·26	37·36	44·91	12·78
Trälleborg	5 029	551	352	1 266	155	1 421	3·08	28·13	44·03	10·91
Skanör m. Falsterbo	944	80	56	162	28	190	2·97	35·00	50·00	14·74
Länets städer	152 497	17 370	11 689	35 365	8 233	43 598	5·40	47·40	70·43	18·88
Hela länet	432 169	37 115	28 203	98 811	16 140	114 951	3·74	43·49	57·23	14·04
Hallands län.										
Höks härad	18 403	1 374	1 014	3 937	335	4 272	1·82	24·38	33·04	7·84
Balmstads	17 064	1 193	899	4 177	393	4 570	2·30	32·94	43·72	8·60

94 TAB. 3 (forts.). MEDELFOLKM., ING. ÄKTENSK., LEVANDE FÖDDA INOM O. UTOM ÄKTENSK.

O m r å d e	Medel-folk-mängd	Medel-folk-mängd för ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år	In-gångna äkten-skap	Levande födda			Utom äktenskapet levande födda			
				Inom äkten-skapet	Utom äkten-skapet	Summa	på 1 000 av medel-folk-mängden, årl.	på 1 000 ej gifta kv. i åldern 20—45 år, årl.	i % av in-gångna äkten-skap	i % av samt-liga levande födda
Tönnersjö härad	11 785	943	675	2 940	321	3 261	272	34.04	47.56	9.84
Årstads	10 735	751	509	2 420	170	2 590	1.58	22.64	33.40	6.56
Faurås	16 581	1 080	828	3 865	256	4 121	1.54	23.70	30.92	6.21
Himle	13 209	971	667	3 013	176	3 189	1.33	18.13	26.39	5.52
Viske	6 601	520	313	1 480	102	1 582	1.55	19.62	32.59	6.45
Fjäre	19 382	1 441	876	3 927	296	4 223	1.53	20.54	33.79	7.01
Länets landsbygd	113 760	8 273	5 781	25 759	2 049	27 808	1.80	24.77	35.44	7.37
Halmstad	16 991	1 731	1 149	4 257	575	4 832	3.38	33.22	50.04	11.90
Laholm	1 828	202	106	355	35	390	1.91	17.33	33.02	8.97
Falkenberg	3 517	350	269	1 103	78	1 181	2.22	22.29	29.00	6.60
Varberg	6 658	652	398	1 736	188	1 924	2.82	23.83	47.24	9.77
Kungsbacka	1 029	124	58	216	19	235	1.85	15.32	32.76	8.09
Länets städer	30 023	3 059	1 980	7 667	895	8 562	2.98	29.26	45.20	10.45
Hela länet	143 783	11 332	7 761	33 426	2 944	36 370	2.05	25.98	37.93	8.09
Göteborgs och Bohus län.										
Askims härad	16 312	1 347	1 062	4 210	410	4 620	2.51	30.44	38.61	8.87
Västra Hisings	9 011	744	519	2 024	116	2 140	1.29	15.59	22.35	5.42
Östra Hisings	6 083	1 102	356	1 843	155	1 998	2.55	14.07	43.54	7.76
Sävedals	22 331	1 810	1 411	6 336	1 528	7 864	6.84	84.42	108.29	19.43
Inlands Södre	8 257	690	399	1 621	85	1 706	1.03	12.32	21.30	4.98
Inlands Nordre	10 510	732	504	2 082	108	2 190	1.03	14.75	21.43	4.93
Inlands Fränke	5 331	413	245	983	114	1 097	2.14	27.60	46.33	10.39
Inlands Torpe	5 125	290	230	1 097	66	1 163	1.29	22.76	28.70	5.67
Orusts östra	7 274	481	298	1 312	99	1 411	1.36	20.58	33.22	7.02
Orusts västra	12 793	1 043	735	2 635	117	2 752	0.91	11.22	15.92	4.25
Tjörns	9 977	636	490	2 214	78	2 292	0.78	12.26	15.92	3.40
Lane	9 005	648	447	1 739	154	1 893	1.71	23.77	34.45	8.14
Tunge	7 317	474	368	1 733	144	1 877	1.97	30.38	39.13	7.67
Stängenas ²⁾	10 317	576	582	3 081	159	3 240	1.54	27.60	27.32	4.91
Sörbygdens	4 343	352	180	877	63	940	1.45	17.90	35.00	6.70
Sotenäs	12 439	586	793	3 920	203	4 120	1.61	34.13	25.22	4.85
Vette	12 674	693	703	3 487	177	3 664	1.10	25.51	25.18	4.83
Kville	7 857	523	371	1 769	119	1 888	1.51	22.75	32.08	6.30
Tanums	9 043	643	473	2 050	175	2 225	1.94	27.22	37.00	7.87
Bullarens	3 854	294	178	714	61	775	1.58	20.75	34.27	7.87
Länets landsbygd	189 853	14 077	10 344	45 727	4 128	49 855	2.17	29.32	39.91	8.28
Göteborg	147 905	17 658	11 241	34 183	7 729	41 912	5.23	43.77	68.76	18.44
Kungälv	1 350	140	71	274	16	290	1.19	11.43	22.54	5.52
Marstrand	1 638	152	92	312	39	351	2.38	25.66	42.39	11.11
Lysekil ²⁾	3 011	260	186	827	57	884	1.89	21.92	30.65	6.45
Uddevalle	11 138	1 068	670	2 874	357	3 231	3.21	33.43	53.28	11.03
Strömstad	2 933	298	167	542	73	615	2.49	24.50	43.71	11.87
Länets städer	167 975	19 576	12 427	39 012	8 271	47 283	4.92	42.25	66.56	17.49
Hela länet	357 828	33 653	22 771	84 739	12 399	97 138	3.47	36.81	54.45	12.76

TAB. 3 (forts.). MEDELFOLKM., ING. ÄKTENSK., LEVANDE FÖDDA INOM O. UTOM ÄKTENSK. 95

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Område	Medel- folk- mängd	Medel- folk- mängd för ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år	In- gångna äkten- skap	Levande födda			Utom äktenskapet levande födda			
				Inom äkten- skapet	Utom äkten- skapet	Summa	på 1 000 av medel- folk- mäng- den, ärl.	på 1 000 ej gifta kv. i åldern 20—45 år, ärl.	i % av in- gångna äkten- skap	i % av samt- liga levande födda
Älvsborgs län.										
Flundre härad	6 752	471	354	1 604	107	1 711	1·58	22·72	30·23	6·25
Väne "	21 001	1 442	1 141	5 188	467	5 655	2·22	32·39	40·93	8·26
Bjärke "	5 189	521	242	931	66	997	1·27	12·67	27·27	6·62
Vättle "	8 697	743	422	1 825	130	1 955	1·49	17·50	30·81	6·65
Ale "	12 876	946	609	2 882	110	2 992	0·85	11·63	18·06	3·68
Kullings "	16 376	1 470	801	3 057	246	3 303	1·50	16·73	30·71	7·45
Ås "	10 245	914	507	1 963	117	2 080	1·14	12·80	23·08	5·63
Gäsene "	9 914	834	459	1 808	106	1 914	1·08	12·71	23·09	5·54
Kinds "	28 434	1 966	1 439	6 410	350	6 760	1·23	17·80	24·32	5·18
Redvägs "	10 261	815	481	1 853	127	1 980	1·24	15·58	26·40	6·41
Marks "	34 614	3 052	1 568	7 361	474	7 835	1·37	15·53	30·23	6·05
Vedens "	8 823	793	371	1 859	82	1 941	0·93	10·34	22·10	4·22
Bollebygds "	6 616	544	276	1 427	95	1 522	1·44	17·46	34·42	6·24
Nordals "	9 419	761	461	1 718	161	1 879	1·71	21·16	34·92	8·57
Sundals "	13 403	1 196	585	2 196	222	2 418	1·66	18·56	37·95	9·18
Valbo "	12 413	883	549	2 579	173	2 752	1·39	19·59	31·51	6·29
Tössbo "	7 990	576	391	1 562	151	1 713	1·90	26·22	38·62	8·81
Vedbo "	23 639	1 949	1 211	4 874	398	5 272	1·68	20·42	32·87	7·55
Länets landsbygd	246 662	19 876	11 867	51 097	3 582	54 679	1·45	18·02	30·18	6·55
Vänersborg	7 075	818	494	1 532	312	1 844	4·41	38·14	63·16	16·92
Alingsås "	4 027	541	287	844	135	979	3·35	24·95	47·04	13·79
Borås "	18 612	2 482	1 430	5 030	846	5 876	4·55	31·09	59·16	14·40
Ulricehamn "	1 727	179	115	430	56	486	3·24	31·28	48·70	11·52
Amäl "	3 833	298	230	884	51	935	1·33	17·11	22·17	5·45
Länets städer	35 274	4 318	2 556	8 720	1 400	10 120	3·97	32·42	54·77	13·83
Hela länet	281 936	24 194	14 423	59 817	4 982	64 799	1·77	20·59	34·54	7·69
Skaraborgs län.										
Haslerörs tingslag	12 930	997	651	2 308	243	2 551	1·88	24·37	37·33	9·53
Hova "	12 731	887	661	2 305	275	2 580	2·16	31·00	41·60	10·66
Binnebergs o. Valla "	29 628	2 331	1 545	5 350	597	5 947	2·01	25·61	38·64	10·04
Kåktinds härad	17 792	1 263	867	3 677	330	4 007	1·85	26·13	38·06	8·24
Gudhems "	10 986	857	578	2 210	266	2 476	2·42	31·04	46·02	10·74
Dimbo tingslag ²⁾	17 716	1 412	993	3 898	502	4 400	2·83	35·55	50·55	11·41
Slättängs "	12 377	979	628	2 403	210	2 613	1·70	21·45	33·44	8·04
Leaby "	5 075	378	266	1 037	74	1 111	1·46	19·58	27·82	6·66
Skänings härad	14 428	1 208	758	2 805	214	3 019	1·48	17·72	28·23	7·09
Valle "	5 673	455	281	1 068	102	1 170	1·80	22·42	36·30	8·72
Vilske "	6 938	514	322	1 380	91	1 471	1·31	17·70	28·26	6·19
Åse "	6 704	493	311	1 344	100	1 444	1·49	20·83	32·15	6·93
Viste "	10 241	817	543	2 021	121	2 142	1·18	14·81	22·28	5·65
Barne "	12 091	1 129	603	2 410	150	2 560	1·24	13·29	24·88	5·86
Läsko "	6 317	558	283	1 219	55	1 274	0·87	9·86	19·43	4·32
Kinnefjärdings "	7 324	647	434	1 292	100	1 392	1·37	15·46	23·04	7·18
Kinne "	11 898	850	627	2 548	150	2 698	1·26	17·65	23·92	5·56
Källands "	12 095	995	663	2 391	128	2 519	1·06	12·86	19·31	5·08
Länets landsbygd	212 944	16 770	11 014	41 666	3 708	45 374	1·74	22·11	33·67	8·17

96 TAB. 3 (forts.). MEDELFOKLM., ING. ÄKTENSK., LEVANDE FÖDDA INOM O. UTOM ÄKTENSK.

O m r å d e	Medel- folk- mängd	Medel- folk- mängd för ej giftra kvinnor i åldern 20—45 år	In- gångna äkten- skap	Levande födda			Utom äktenskapet levande födda			
				Inom äkten- skapet	Utom äkten- skapet	Summa	på 1 000 av medel- folk- mäng- den, Årl.	på 1 000 ej i åldern 20—45 år, Årl.	i % av in- gångna äkten- skap	i % av samt- liga levande födda
Mariestad	4 126	404	248	1 024	84	1 108	2.04	20.79	33.87	7.58
Lidköping	6 115	638	346	1 358	176	1 534	2.88	27.59	50.87	11.47
Skara	4 998	603	295	946	105	1 051	2.10	17.41	35.59	9.99
Skövde	5 668	728	383	1 029	160	1 189	2.82	21.98	41.78	13.46
Hjo	1 950	184	105	407	47	454	2.41	25.54	44.76	10.35
Tidaholm *)	475	41	25	118	20	138	4.21	48.78	80.00	14.49
Falköping	3 891	429	246	962	131	1 093	3.37	30.54	53.25	11.99
Länets städer	27 223	3 027	1 648	5 844	723	6 567	2.66	23.89	43.87	11.01
Hela länet	240 167	19 797	12 662	47 510	4 431	51 941	1.85	22.38	34.99	8.53
Värmlands län.										
Färnebo härad	18 381	1 212	1 128	4 410	596	5 006	3.24	49.17	52.84	11.91
Ölme	4 693	365	272	913	211	1 124	4.50	57.81	77.57	18.77
Visnums	8 389	546	462	1 585	222	1 807	2.65	40.66	48.05	12.29
Väse	7 498	655	382	1 307	256	1 563	3.41	39.08	67.02	16.38
Kils	17 141	1 271	1 001	3 673	553	4 226	3.23	43.51	55.24	13.09
Karlstads	9 945	649	584	2 547	382	2 929	3.84	58.86	65.41	13.04
Grums	11 217	780	640	2 495	340	2 835	3.03	43.59	53.13	11.99
Gillbergs	15 287	1 340	762	2 937	270	3 207	1.77	20.15	35.43	8.42
Näs	12 434	1 003	648	2 423	231	2 654	1.86	23.03	35.65	8.70
Nordmarks	20 789	1 943	970	3 469	323	3 792	1.55	16.62	33.30	8.52
Jösse	32 391	2 668	1 618	6 098	844	6 942	2.61	31.63	52.16	12.16
Fryksdals	35 170	2 623	1 658	6 960	996	7 956	2.83	37.97	60.07	12.52
Älvdals	30 902	2 246	1 881	7 582	984	8 566	3.18	43.81	52.31	11.49
Nyeds	5 375	518	294	904	171	1 075	3.18	33.01	58.76	13.91
Länets landsbygd	229 612	17 819	12 300	47 303	6 379	53 682	2.78	35.80	51.86	11.88
Karlstad	14 695	1 703	1 030	3 346	761	4 107	5.18	44.69	73.88	18.53
Kristinehamn	7 803	823	504	1 716	271	1 987	3.47	32.93	53.77	13.64
Filipstad	3 942	412	258	821	123	944	3.12	29.85	47.67	13.03
Länets städer	26 440	2 938	1 792	5 883	1 155	7 038	4.37	39.31	64.45	16.41
Hela länet	256 052	20 757	14 092	53 186	7 534	60 720	2.94	36.30	53.16	12.41
Örebro län.										
Glanshammars härad	7 578	520	383	1 471	232	1 703	3.06	44.62	60.57	13.62
Örebro	14 259	1 095	763	2 914	430	3 344	3.02	39.27	56.36	12.36
Askers	11 031	772	576	2 287	242	2 529	2.19	31.35	42.01	9.57
Sköllersta	10 407	785	519	1 909	286	2 195	2.75	36.43	55.11	13.03
Kumla	17 759	1 419	976	3 660	464	4 124	2.61	32.70	47.54	11.25
Grimstens	7 308	524	408	1 566	200	1 766	2.74	38.17	49.02	11.33
Hardemo	3 049	262	149	583	141	724	4.62	53.82	94.63	19.48
Edsbergs	13 546	952	714	2 902	357	3 259	2.61	37.50	50.00	10.95
Sundbo	11 057	689	592	2 208	239	2 447	2.16	34.69	40.37	9.77
Nora o. Hjälsjö bergslag	12 385	741	703	2 648	417	3 065	3.37	56.28	59.32	13.61
Grythytte o. Hällefors	8 834	566	481	1 875	294	2 169	3.33	51.94	61.12	13.55
Karlskoga	16 538	1 187	989	4 099	538	4 637	3.25	45.32	54.40	11.60
Nya Kopparbergs	11 365	730	671	2 666	435	3 101	3.83	59.59	64.83	14.03

TAB. 3 (forts.). MEDELFOLKM., ING. ÄKTENSK., LEVANDE FÖDDA INOM O. UTOM ÄKTENSK. 97

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
O m r å d e	Medel- folk- mängd	Medel- folk- mängd för ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år	In- gångna äkten- skap	Levande födda			Utom äktenskapet levande födda			
				Inom äkten- skapet	Utom äkten- skapet	Summa	på 1 000 av medel- folk- mängden, årl.	på 1 000 ej gifta kv. i åldern 20—45 år, årl.	i % av in- gångna äkten- skap	i % av samt- liga levande födda
Lindes o. Ramsbergs härad	13 088	877	788	2 657	438	3 095	3·35	49·94	55·58	14·15
Fellingsbro	10 359	733	619	2 270	349	2 619	3·37	47·61	56·38	13·33
Länets landsbygd	168 563	11 852	9 331	35 715	5 062	40 777	3·00	42·71	54·25	12·41
Örebro	26 010	2 979	1 886	5 634	1 200	6 834	4·61	40·28	63·63	17·56
Askersund	1 890	187	92	333	51	384	2·70	27·27	55·43	13·28
Nora	1 808	211	116	304	56	360	3·10	26·54	48·28	15·56
Lindesberg	2 386	225	176	598	63	661	2·64	28·00	35·80	9·53
Länets städer	32 094	3 602	2 270	6 869	1 370	8 239	4·27	38·03	60·35	16·63
Hela länet	200 657	15 454	11 601	42 584	6 432	49 016	3·21	41·62	55·44	13·12
Västmanlands län.										
Tuhundra härad . .	4 992	283	297	1 136	220	1 356	4·41	77·74	74·07	16·22
Sjende	4 950	248	229	1 217	181	1 398	3·66	72·98	79·04	12·95
Ytterturbo	3 099	179	205	652	133	785	4·29	74·30	64·88	16·94
Snevringe	17 433	954	1 071	4 194	543	4 737	3·11	56·92	50·70	11·46
Akerbo	20 001	1 128	1 249	4 442	547	4 989	2·73	48·49	43·80	10·96
Skinnskattebergs	7 645	423	498	1 614	205	1 819	2·68	48·46	41·16	11·27
Norrbo	7 350	380	423	1 593	267	1 860	3·63	70·26	63·12	14·35
Gamla Norbergs bergslag	15 117	833	934	3 505	456	3 961	3·02	54·74	48·82	11·51
Vagnsbro härad	4 461	306	244	849	143	992	3·21	46·73	58·61	14·42
Torstuna	4 715	274	279	961	166	1 127	3·52	60·58	59·50	14·73
Simtuna	11 147	771	614	2 335	419	2 754	3·76	54·35	68·24	15·21
Överturbo	7 243	477	451	1 463	213	1 676	2·94	44·65	47·23	12·71
Våla	9 663	696	515	2 063	289	2 352	2·99	41·52	56·12	12·29
Länets landsbygd	117 816	6 952	7 009	26 024	3 782	29 806	3·21	54·40	53·96	12·69
Västerås	15 051	1 379	1 028	3 589	705	4 294	4·68	51·12	68·58	16·42
Sala	7 263	608	405	1 471	254	1 725	3·50	41·78	62·72	14·72
Köping	4 722	432	285	882	152	1 034	3·22	35·19	53·33	14·70
Arboga	5 181	416	273	921	146	1 067	2·82	35·10	53·48	13·68
Länets städer	32 217	2 835	1 991	6 863	1 257	8 120	3·90	44·34	63·13	15·48
Hela länet	150 033	9 787	9 000	32 887	5 039	37 926	3·36	51·49	55·99	13·29
Kopparbergs län.										
Norra tingslaget	20 467	1 413	1 241	4 619	688	5 307	3·36	48·69	55·44	12·96
Södra	24 514	1 475	1 479	6 017	876	6 893	3·57	59·39	59·23	12·71
Hedemora tingslag	18 708	1 352	1 180	3 994	624	4 618	3·34	46·15	52·88	13·51
Folkare härad	18 406	1 081	1 074	4 390	631	5 021	3·43	58·37	58·75	12·57
Gagnets tingslag	8 095	553	520	2 066	230	2 296	2·84	41·59	44·23	10·02
Leksands	18 990	1 445	1 016	4 306	381	4 687	2·01	26·37	37·50	8·13
Rättviks	14 194	918	776	3 264	397	3 661	2·80	43·25	51·16	10·84
Mora	15 576	930	921	3 905	366	4 271	2·35	39·35	39·74	8·57
Orsa	7 406	430	464	1 843	319	2 162	4·31	74·19	68·75	14·75
Älvdals	4 963	258	285	1 187	190	1 377	3·83	73·64	66·67	13·80
Särna o. Idre	2 289	134	165	600	127	727	5·55	94·78	76·97	17·47

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
O m r å d e	Medel-folk-mängd	Medel-folk-mängd för ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år	In-gångna äkten-skap	Levande födda			Utom äkten-skapet levande födda			
				Inom äkten-skapet	Utom äkten-skapet	Summa	på 1 000 av medel-folk-mängden, årl.	på 1 000 ej gifta kv. i åldern 20—45 år, årl.	i % av in-gångna äkten-skap	i % av samt-liga levande födda
Näs tingslag	14 153	899	838	3 414	318	3 732	2·25	35·37	37·95	8·52
Malungs	13 072	936	759	2 933	259	3 192	1·98	26·81	34·12	8·11
Västerbergslags tingslag	30 648	1 820	1 883	7 639	1 044	8 683	3·41	57·36	55·44	12·02
Länets landsbygd	211 481	13 674	12 601	50 177	6 450	56 627	3·05	47·17	51·19	11·39
Falun	10 668	1 161	760	2 283	494	2 777	4·63	42·55	65·00	17·79
Säter	872	77	61	199	42	241	4·82	54·55	68·85	17·43
Hedemora	2 194	267	135	446	56	502	2·55	20·97	41·48	11·16
Länets städer	13 734	1 505	956	2 928	592	3 520	4·31	39·34	61·92	16·82
Hela länet	225 215	15 179	13 557	53 105	7 042	60 147	3·13	46·39	51·94	11·71
Gävleborgs län.										
Gästriklands östra tingslag	37 385	2 110	2 114	9 833	1 432	11 265	3·83	67·87	67·74	12·71
Gästriklands västra	30 049	2 082	1 749	6 905	1 108	8 013	3·69	53·22	63·35	13·83
Bollnäs	30 409	2 062	1 728	7 527	1 450	8 977	4·77	70·32	83·91	16·15
Åla	23 344	1 506	1 357	5 303	891	6 194	3·79	59·16	65·66	14·38
Enångers	6 378	355	347	1 527	282	1 809	4·42	79·44	81·27	15·59
Bergsjö o. Forsa	27 130	1 755	1 593	6 123	1 321	7 444	4·87	75·27	82·93	17·75
Delsbo	10 578	706	550	2 104	540	2 644	5·10	76·49	98·18	20·42
Ljusdals	19 470	1 366	1 042	4 382	1 577	5 959	8·10	115·45	151·34	26·46
Arbrå o. Järvsö	14 022	958	762	3 220	977	4 197	6·97	101·98	128·22	23·28
Länets landsbygd	198 765	12 900	11 242	46 924	9 578	56 502	4·82	74·25	85·20	16·95
Gävle	30 957	3 196	2 125	6 966	1 501	8 467	4·85	46·96	70·64	17·73
Söderhamn	11 313	914	722	2 435	434	2 869	3·84	47·48	60·11	15·13
Hudiksvall	5 368	592	346	1 011	339	1 350	6·32	57·26	97·98	25·11
Länets städer	47 638	4 702	3 193	10 412	2 274	12 686	4·77	48·36	71·22	17·93
Hela länet	246 403	17 602	14 435	57 336	11 852	69 188	4·81	67·33	82·11	17·13
Västernorrlands län.										
Selångers tingslag	4 803	326	287	1 023	198	1 221	4·12	60·74	68·99	16·22
Tuna	11 748	828	644	2 649	731	3 380	6·22	88·29	113·51	21·63
Torps	16 750	1 160	940	3 810	977	4 787	5·83	84·22	103·94	20·41
Njurunda	8 391	488	478	2 004	476	2 480	5·67	97·54	99·58	19·19
Sköns	24 276	1 307	1 304	5 790	1 287	7 077	5·30	98·47	98·70	18·19
Indals	6 659	480	358	1 446	325	1 771	4·88	67·71	90·78	18·35
Ljustorps	7 689	452	447	1 858	402	2 260	5·23	88·94	89·93	17·79
Ångermanl. södra doms.	32 084	1 995	1 955	9 556	1 200	10 756	3·74	60·15	61·38	11·16
Boteå	13 797	968	810	3 737	532	4 269	3·86	54·96	65·68	12·46
Sollefteå	11 497	936	719	2 929	497	3 426	4·32	53·10	69·12	14·51
Resele	8 244	577	512	2 334	290	2 624	3·52	50·26	56·64	11·05
Ramsle	15 664	1 117	890	4 227	688	4 915	4·39	61·59	77·30	14·00
Nätra	17 430	1 311	959	4 906	282	5 188	1·62	21·51	29·41	5·44
Nordingrå	7 676	577	488	1 969	116	2 085	1·51	20·10	23·77	5·56
Själlevads o. Arnäs	26 701	1 858	1 613	7 738	519	8 257	1·94	27·93	32·18	6·29
Länets landsbygd	213 409	14 380	12 404	55 976	8 520	64 496	3·99	59·25	68·69	13·21

TAB. 3 (forts.). MEDELFOVKM., ING. ÄRTENSK., LEVANDE FÖDDA INOM O. UTOM ÄRTENSK. 99

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
O m r å d e	Medel- folk- mängd	Medel- folk- mängd för ej gifta kvinnor i Aldern 20—45 år	In- gångna äkten- skap	Levande födda			Utom äktenskapet levande födda			
				Inom äkten- skapet	Utom äkten- skapet	Summa	på 1 000 av medel- folk- mäng- den, ärl.	på 1 000 ej gifta kv. i Aldern 20—45 år, ärl.	i % av in- gångna äkten- skap	i % av samt- liga levande födda
Härnösand	8 833	1 097	642	2 024	415	2 439	4·70	37·83	64·64	17·02
Sundsvall	15 969	1 910	929	2 652	936	3 588	5·86	49·01	100·75	26·09
Örnsköldsvik	3 094	307	214	928	101	1 029	3·26	32·90	47·20	9·82
Länets städer	27 896	3 314	1 785	5 604	1 452	7 056	5·21	43·81	81·34	20·58
Hela länet	241 305	17 694	14 189	61 580	9 972	71 552	4·13	56·36	70·28	13·94
Jämtlands län.										
Ragunda tingslag	14 071	962	780	3 322	681	4 003	4·84	70·79	87·31	17·01
Revsunds, Brunflo o. Näs tingslag	17 720	1 203	994	4 203	696	4 899	3·93	57·86	70·02	14·21
Lits »	9 809	729	560	2 061	484	2 545	4·93	66·39	86·43	19·02
Hammerdals »	14 146	935	823	3 639	650	4 289	4·59	69·52	78·98	15·16
Rödöns »	6 191	433	353	1 499	233	1 732	3·76	53·81	66·01	13·45
Sunne »	3 902	306	220	848	168	1 016	4·31	54·90	76·36	16·54
Ovikens »	3 290	276	178	646	111	757	3·37	40·22	62·36	14·66
Hallens »	2 194	141	94	435	76	511	3·46	53·90	80·85	14·87
Undersäckers »	8 717	546	454	1 864	351	2 215	4·03	64·29	77·31	15·85
Offerdals »	7 718	512	433	1 648	230	1 878	2·98	44·92	53·12	11·25
Svegs »	7 897	557	426	1 740	631	2 371	7·99	113·29	148·12	26·61
Hede »	4 904	299	303	1 112	282	1 394	5·75	94·31	93·07	20·23
Bergs »	6 010	424	304	1 339	188	1 527	3·13	44·34	61·84	12·31
Länets landsbygd	106 569	7 323	5 922	24 356	4 781	29 137	4·49	65·29	80·73	16·41
Östersund	7 440	941	574	1 478	344	1 822	4·62	36·56	59·93	18·88
Hela länet	114 009	8 264	6 496	25 834	5 125	30 959	4·49	62·02	78·89	16·55
Västerbottens län.										
Nordmalings o. Bjuholms tingslag	14 233	927	910	4 188	192	4 380	1·35	20·71	21·10	4·38
Umeå »	26 292	1 633	1 646	7 944	430	8 374	1·64	26·33	26·12	5·13
Degerfors »	7 725	517	505	2 324	118	2 442	1·53	22·82	23·37	4·83
Lycksele lappmarks »	16 362	1 021	1 059	5 425	352	5 777	2·15	34·48	33·24	6·09
Åsle »	16 502	971	1 052	5 194	536	5 730	3·25	55·20	50·95	9·35
Nysätra »	14 299	1 063	840	4 078	142	4 220	0·99	13·36	16·90	3·36
Burträsk »	8 627	612	560	2 619	102	2 721	1·18	16·67	18·21	3·75
Skellefteå »	34 452	2 346	2 036	10 193	470	10 663	1·36	20·03	23·08	4·41
Malå o. Norsjö »	8 006	547	490	2 549	126	2 675	1·57	23·03	25·71	4·71
Länets landsbygd	146 498	9 637	9 098	44 514	2 468	46 982	1·68	25·61	27·13	5·25
Umeå	4 994	619	335	1 139	130	1 269	2·60	21·00	38·81	10·24
Skellefteå	1 362	219	108	275	19	294	1·40	8·68	17·59	6·46
Länets städer	6 356	838	443	1 414	149	1 563	2·34	17·78	33·63	9·53
Hela länet	152 854	10 475	9 541	45 928	2 617	48 545	1·71	24·98	27·43	5·39
Norrbottnens län.										
Piteå tingslag	19 013	1 200	1 186	6 437	200	6 637	1·05	16·67	16·86	3·01
Älvsby »	5 381	296	429	2 092	80	2 172	1·49	27·03	18·65	3·68

100 TAB. 3 (forts.). MEDELFOLKM., ING. ÄKTENSK., LEVANDE FÖDDA INOM O. UTOM ÄKTENSK.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
O m r å d e	Medel-folk-mängd	Medel-folk-mängd för ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år	In-gångna äkten-skap	Levande födda			Utom äktenskapet levande födda			
				Inom äkten-skapet	Utom äkten-skapet	Summa	på 1 000 av medel-folk-mängden, årl.	på 1 000 ej gifta kv. i åldern 20—45 år, årl.	i % av in-gångna äkten-skap	i % av samt-liga levande födda
Arvidsjaurs lappmarks t: g	5 837	340	336	1 950	134	2 084	2·30	39·41	39·88	6·43
Arjeplogs tingslag	2 582	157	152	861	61	922	2·36	38·85	40·13	6·62
Nederluleå	12 406	870	676	3 705	216	3 921	1·74	24·83	31·95	5·51
Överluleå	14 633	965	883	4 922	425	5 347	2·90	44·04	48·13	7·95
Jokkmokks lappmarks	5 130	305	353	1 806	240	2 046	4·68	78·69	67·99	11·73
Råneå	7 914	452	517	2 602	109	2 711	0·13	24·12	21·08	4·02
Nederkalix	14 146	842	915	4 975	227	5 202	1·60	26·96	24·81	4·36
Överkalix	5 836	359	342	1 862	48	1 910	0·82	13·37	14·04	2·51
Nedertorneå	5 904	321	298	2 043	148	2 191	2·51	46·11	49·66	6·75
Övertorneå	5 631	321	298	1 776	166	1 942	2·95	51·71	55·70	8·55
Korpilombolo	3 442	162	200	1 231	140	1 371	4·07	86·42	70·00	10·21
Pajala	4 722	242	290	1 640	205	1 845	4·34	84·71	70·69	11·11
Gällivare lappmarks	14 360	591	1 063	6 048	617	6 665	4·30	104·40	58·04	9·26
Jukkasjärvi	7 690	372	677	3 486	409	3 895	5·32	109·95	60·41	10·50
Karesuando	1 225	92	82	263	28	291	2·29	30·43	34·15	9·62
Länets landsbygd	135 852	7 887	8 697	47 699	3 453	51 152	2·54	43·78	39·70	6·75
Luleå	9 159	950	636	2 840	426	3 266	4·65	44·84	66·98	13·04
Piteå	2 741	326	190	668	44	712	1·61	13·50	23·16	6·18
Haparanda	1 357	187	80	327	19	346	1·40	10·16	23·75	5·49
Länets städer	13 257	1 463	906	3 835	489	4 324	3·69	33·42	53·97	11·31
Hela länet	149 109	9 350	9 603	51 534	3 942	55 476	2·64	42·16	41·05	7·11
Hela riket.										
Landsbygd	4 080 347	280 573	226 527	941 909	108 415	1 050 324	2·66	38·64	47·86	10·32
Städer	1 229 773	150 365	91 932	252 460	65 624	318 084	5·34	43·64	71·38	20·63
Landsbygd och städer	5 310 120	430 938	318 459	1 194 369	174 039	1 368 408	3·28	40·39	54·65	12·72

A n m ä r k n i n g a r .

1) I de fall, då socknar äro delade på olika häradar inom samma län, hava de i denna tabell förts odelade på det härad, dit största delen av socknen hör.

2) Uppgifterna för Lysekil och Tidaholm, som blevo städer den 1 april 1903 och den 1 jan. 1910, omfatta endast respektive åren 1903—10 och 1910; men för erhållande av riktiga slutsummor hava medelfolkmängderna för dessa städer reducerats att avse hela tioårsperioden och äro till följd därav väsentligt lägre än vid någon av de särskilda tidpunkterna. För åren 1901—1902 ingå talen för Lysekils dåvarande köping i de för Stångenäs härad meddelade, och för åren 1901—1909 de för Tidaholms dåvarande köping i de för Dimbo tingslag meddelade.

Tab. 4. Levande födda, månadsvis, årtiondena 1851—1910.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Månad	1851—1860		1861—1870		1871—1880		1881—1890		1891—1900		1901—1910	
	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta	Äkta	Oäkta
<i>Landsbygd.</i>												
Januari . . .	85 861	6 403	93 525	7 516	92 206	8 436	90 996	8 355	87 435	8 798	81 624	9 447
Februari . . .	79 574	6 402	84 772	7 128	84 162	7 935	81 646	7 656	78 689	7 663	75 051	8 578
Mars . . .	87 756	7 675	93 988	8 449	92 832	9 634	91 758	9 222	88 119	9 074	85 045	10 017
April . . .	81 678	6 902	86 136	7 864	88 225	8 872	85 604	8 441	81 806	8 397	80 243	9 548
Maj . . .	82 045	7 237	86 668	8 062	87 626	9 280	84 757	8 773	79 789	8 637	79 446	9 814
Juni . . .	76 802	7 142	79 564	7 587	81 184	8 862	78 473	8 158	76 578	8 448	74 163	9 213
Juli . . .	77 649	6 040	80 785	6 786	82 409	7 818	79 274	7 524	78 302	7 828	76 622	8 764
Augusti . . .	77 753	4 523	79 295	5 086	81 684	6 011	80 778	6 005	78 418	6 660	76 370	7 940
September . . .	91 482	6 227	91 930	6 784	92 223	7 683	90 339	7 618	87 362	8 159	84 458	9 455
Oktober . . .	87 058	5 736	87 077	6 116	87 788	7 296	85 408	7 204	80 237	7 148	76 789	8 386
November . . .	81 031	5 618	81 664	5 959	81 840	7 102	80 299	6 800	75 539	6 866	73 343	7 947
December . . .	84 415	6 250	88 354	7 101	89 429	8 245	87 174	8 012	82 947	8 169	78 755	9 306
Summa	993 104	76 155	1 032 758	84 438	1 041 608	97 174	1 016 506	93 768	975 221	95 847	941 909	108 415
<i>Städer.</i>												
Januari . . .	7 842	2 799	11 016	3 512	13 484	3 428	17 544	3 928	18 951	4 257	21 423	5 382
Februari . . .	7 323	2 712	10 117	3 095	12 686	3 304	15 785	3 438	16 975	3 929	19 582	4 950
Mars . . .	8 034	3 088	11 081	3 583	13 931	3 785	17 967	4 118	18 761	4 453	21 815	5 832
April . . .	7 701	2 872	10 573	3 519	13 215	3 847	16 470	3 965	17 479	4 307	20 693	5 700
Maj . . .	7 653	2 849	10 229	3 499	13 124	3 827	16 399	4 214	17 606	4 527	20 871	5 923
Juni . . .	7 290	2 552	9 835	3 251	11 964	3 623	15 632	3 769	17 321	4 278	19 887	5 575
Juli . . .	7 251	2 322	9 766	2 967	12 626	3 274	16 458	3 631	18 069	4 005	21 481	5 378
Augusti . . .	7 868	2 187	9 973	2 637	12 961	2 922	17 133	3 337	18 376	3 765	21 553	5 303
September . . .	8 144	2 464	10 503	2 896	13 587	3 283	17 749	3 738	19 355	4 235	22 416	5 646
Oktober . . .	8 247	2 634	10 659	2 848	13 410	3 313	17 447	3 534	18 318	3 864	21 246	5 267
November . . .	7 797	2 586	10 044	3 004	12 677	3 224	16 697	3 484	17 742	3 795	20 005	5 050
December . . .	7 928	2 791	10 838	3 343	13 447	3 577	17 590	3 899	19 045	4 245	21 488	5 618
Summa	93 078	31 856	124 634	38 154	157 112	41 407	202 871	45 055	217 998	49 660	252 460	65 624
<i>Hela riket.</i>												
Januari . . .	93 703	9 202	104 541	11 028	105 690	11 864	108 540	12 283	106 386	13 055	103 047	14 829
Februari . . .	86 897	9 114	94 889	10 223	96 848	11 239	97 431	11 094	95 664	11 592	94 633	13 528
Mars . . .	95 790	10 763	105 069	12 032	106 763	13 419	109 725	13 340	106 880	13 527	106 860	15 849
April . . .	89 379	9 774	96 709	11 383	101 440	12 719	102 074	12 406	99 285	12 704	100 936	15 248
Maj . . .	89 698	10 086	96 897	11 561	100 750	13 107	101 156	12 987	97 395	13 164	100 317	15 737
Juni . . .	84 092	9 694	89 399	10 838	93 148	12 485	94 105	11 927	93 899	12 726	94 050	14 788
Juli . . .	84 900	8 362	90 551	9 753	95 035	11 092	95 732	11 155	96 371	11 833	98 103	14 142
Augusti . . .	85 621	6 710	89 268	7 723	94 645	8 933	97 911	9 342	96 794	10 425	97 923	13 243
September . . .	99 626	8 691	102 433	9 680	105 810	10 966	108 088	11 356	106 717	12 394	106 874	15 101
Oktober . . .	95 305	8 370	97 736	8 964	101 198	10 609	102 855	10 738	98 555	11 012	98 035	13 653
November . . .	88 828	8 204	91 708	8 963	94 517	10 326	96 996	10 284	93 281	10 661	93 348	12 997
December . . .	92 343	9 041	99 192	10 444	102 876	11 822	104 764	11 911	101 992	12 414	100 243	14 924
Summa	1 086 182	108 011	1 158 392	122 592	1 198 720	138 581	1 219 377	138 823	1 193 219	145 507	1 194 869	174 089

Tab. 5. Dödfödda, årtiondet 1901—1910.

1 Län (Lb. = landsbygd, St. = städer)	2 Antal inom äktenskapet födda			3 Antal utom äktenskapet födda		
	4 Levande födda och dödfödda	5 Därav dödfödda	6 Dödfödda i % av samtliga inom äktenskapet födda	7 Levande födda och dödfödda	8 Därav dödfödda	9 Dödfödda i % av samtliga utom äktenskapet födda
Stockholms stad	53 018	1 350	2.55	27 167	992	3.65
Stockholms län . . . . . {Lb.	41 786	1 001	2.40	6 238	202	3.24
{St.	3 999	76	1.90	873	31	3.55
Uppsala län . . . . . {Lb.	21 619	473	2.19	2 996	79	2.64
{St.	4 950	115	2.32	1 197	38	3.17
Södermanlands län . . . . . {Lb.	31 093	724	2.33	3 712	132	3.56
{St.	7 126	194	2.72	1 386	42	3.03
Östergötlands län . . . . . {Lb.	49 262	1 234	2.50	6 037	191	3.16
{Norrköping	8 823	281	3.18	2 658	132	4.97
{Övriga St. . .	4 670	93	1.99	880	36	4.09
Jönköpings län . . . . . {Lb.	41 830	1 051	2.51	2 598	95	3.66
{St.	6 971	195	2.80	940	40	4.26
Kronobergs län . . . . . {Lb.	34 730	873	2.51	2 329	87	3.74
{St.	1 536	45	2.93	251	12	4.78
Kalmar län . . . . . {Lb.	42 918	1 183	2.76	3 790	142	3.75
{St.	8 072	209	2.59	928	38	4.09
Gottlands län . . . . . {Lb.	8 342	198	2.37	1 124	27	2.40
{St.	1 949	45	2.31	355	25	7.04
Blekinge län . . . . . {Lb.	27 179	661	2.43	3 359	112	3.33
{St.	8 965	192	2.14	1 075	36	3.35
Kristianstads län . . . . . {Lb.	45 226	1 061	2.35	5 629	177	3.14
{St.	3 362	80	2.38	752	20	2.66
Malmöhus län . . . . . {Lb.	64 801	1 355	2.09	8 127	220	2.71
{Malmö	18 055	323	1.79	5 058	152	3.01
{Övriga St. . .	17 991	358	1.99	3 410	83	2.43
Hallands län . . . . . {Lb.	26 420	661	2.50	2 137	88	4.12
{St.	7 877	210	2.67	927	32	3.45
Göteborgs o. Bohus län {Lb.	46 783	1 056	2.26	4 289	161	3.75
{Göteborg . . .	34 917	734	2.10	7 976	247	3.10
{Övriga St. . .	4 946	117	2.37	566	24	4.24
Älvsborgs län . . . . . {Lb.	52 350	1 253	2.39	3 731	149	3.99
{St.	8 956	236	2.64	1 462	62	4.24
Skaraborgs län . . . . . {Lb.	42 846	1 180	2.75	3 840	132	3.44
{St.	5 997	153	2.55	750	27	3.60
Värmlands län . . . . . {Lb.	48 523	1 220	2.51	6 603	224	3.39
{St.	6 002	119	1.98	1 204	49	4.07
Örebro län . . . . . {Lb.	36 516	801	2.19	5 219	157	3.01
{St.	7 024	155	2.21	1 415	45	3.18
Västmanlands län . . . . . {Lb.	26 602	578	2.17	3 892	110	2.83
{St.	7 033	170	2.42	1 297	40	3.08
Kopparbergs län . . . . . {Lb.	51 339	1 162	2.26	6 669	219	3.28
{St.	2 994	66	2.20	609	17	2.79
Gävleborgs län . . . . . {Lb.	47 945	1 021	2.13	9 867	289	2.93
{Gävle	7 126	160	2.25	1 553	52	3.35
{Övriga St. . .	3 538	92	2.60	812	39	4.80
Västernorrlands län . . . . . {Lb.	57 267	1 291	2.25	8 754	234	2.67
{St.	5 752	148	2.57	1 497	45	3.01
Jämtlands län . . . . . {Lb.	24 910	554	2.22	4 922	141	2.86
{St.	1 518	40	2.64	361	17	4.71
Västerbottens län . . . . . {Lb.	45 537	1 023	2.25	2 537	69	2.72
{St.	1 448	34	2.35	155	6	3.87
Norrbottnens län . . . . . {Lb.	48 840	1 141	2.34	3 550	97	2.73
{St.	3 941	106	2.69	510	21	4.12
Hela riket . . . . . {Lb.	964 664	22 755	2.36	111 949	3 534	3.16
{St.	258 556	6 096	2.36	68 024	2 400	3.53
Summa	1 223 220	28 851	2.36	179 973	5 934	3.30

Tab. 6. Antal barnaföderskor med oäkta barn jämte deras civilstånd, årtiondet 1901—1910 länsvis, samt årtiondet 1871—1900 efter landsbygd och städer.

1 Län	2		3		4		5		6	
	Giffta		Änkor och fränskilda		Ogiffta		Trolovade		Summa	
	Lb.	St.	Lb.	St.	Lb.	St.	Lb.	St.	Lb.	St.
Stockholms stad	—	158	—	814	—	24 573	—	1 293	—	26 838
Stockholms län	75	14	255	33	5 142	688	687	125	6 159	860
Uppsala län	22	7	112	27	2 477	1 082	349	69	2 960	1 185
Södermanlands län	19	19	126	74	3 209	1 082	290	191	3 644	1 366
Östergötlands län	55	20	198	131	5 088	3 072	610	272	5 951	3 495
Jönköpings län	24	8	54	36	2 205	820	271	60	2 554	924
Kronobergs län	40	3	71	8	1 941	209	226	26	2 278	246
Kalmar län	82	28	138	57	3 138	744	384	82	3 742	911
Gottlands län	36	6	36	27	960	307	75	8	1 107	348
Blekinge län	98	23	106	66	2 797	884	308	86	3 309	1 059
Kristianstads län	86	10	159	29	4 716	634	580	66	5 541	739
Malmöhus län	110	72	243	242	6 805	6 964	853	1 061	8 011	8 339
Hallands län	51	22	62	27	1 776	777	224	90	2 113	916
Göteborgs o. Bohus län	70	135	174	264	3 608	7 375	377	647	4 229	8 421
Älvsborgs län	41	27	114	44	3 105	1 217	418	165	3 678	1 453
Skaraborgs län	41	8	81	23	3 275	661	392	47	3 789	739
Värmlands län	41	19	108	34	5 683	995	686	140	6 518	1 188
Örebro län	35	17	146	48	4 503	1 178	455	153	5 139	1 396
Västmanlands län	27	10	125	64	3 249	1 085	447	121	3 848	1 280
Kopparbergs län	85	12	269	30	5 440	520	775	37	6 569	599
Gävleborgs län	87	68	301	106	8 572	1 930	772	218	9 732	2 322
Västernorrlands län	147	36	402	63	6 988	1 199	1 091	180	8 628	1 478
Jämtlands län	74	10	157	10	4 052	270	570	71	4 853	361
Västerbottens län	31	7	108	8	2 134	128	223	8	2 496	151
Norrbottnens län	102	10	201	21	2 613	427	589	44	3 505	502
Summa årtiondet 1901—1910	1 479	749	3 746	2 286	93 476	58 821	11 652	5 260	110 353	67 116
	2 228		6 032		152 297		16 912		177 469	
” ” 1891—1900	1 479	622	3 491	1 913	82 921	44 957	9 799	3 371	97 690	50 863
	2 101		5 404		127 878		13 170		148 553	
” ” 1881—1890	1 059	491	2 901	1 535	82 214	41 615	9 480	2 808	95 654	46 449
	1 550		4 436		123 829		12 288		142 103	
” ” 1871—1880	949	333	3 891	1 372	84 057	38 659	10 561	2 600	99 458	42 964
	1 282		5 263		122 716		13 161		142 422	

Tab. 7. Barnaföderskornas åldersfördelning, åren 1868—1910.

1		2		3		4		5		1		2		3		4		5		
Åldersår och årtionde	Barnaföderskor med barn								Åldersår och årtionde	Barnaföderskor med barn										
	inom äkten- skapet				utom äkten- skapet					inom äktenskapet				utom äkten- skapet						
	Absolu- ta tal	På 1 000 gifta kv. inom ål- dersgrup- pen, årl.	Absolu- ta tal	På 1 000 ej g. kv. inom ål- dersgrup- pen, årl.	Absolu- ta tal	På 1 000 ej g. kv. inom ål- dersgrup- pen, årl.	Absolu- ta tal	På 1 000 gifta kv. inom ål- dersgrup- pen, årl.		Absolu- ta tal	På 1 000 ej g. kv. inom ål- dersgrup- pen, årl.	Absolu- ta tal	På 1 000 ej g. kv. inom ål- dersgrup- pen, årl.	Absolu- ta tal	På 1 000 ej g. kv. inom ål- dersgrup- pen, årl.	Absolu- ta tal	På 1 000 ej g. kv. inom ål- dersgrup- pen, årl.	Absolu- ta tal	På 1 000 ej g. kv. inom ål- dersgrup- pen, årl.	
<i>Under 15 år</i>										1881/90 . .	159 430	446·9	51 738	31·7						
1868/70 . .	—	—	1	.	.	1891/00 . .	158 788	461·9	54 935	35·1										
1871/80 . .	—	—	15	.	.	1901/10 . .	191 984	452·9	70 799	40·4										
1881/90 . .	—	—	23	.	.	<i>25—30 år</i>														
1891/00 . .	—	—	35	.	.	1868/70 . .	77 683	.	11 702	45·8										
1901/10 . .	—	—	64	.	.	1871/80 . .	292 083	389·2	41 789	49·1										
<i>15—16 år</i>										1881/90 . .	313 618	373·9	40 389	43·3						
1868/70 . .	2	.	15	.	.	1891/00 . .	294 925	367·2	37 293	41·0										
1871/80 . .	22	.	95	.	.	1901/10 . .	324 238	349·7	41 687	41·6										
1881/90 . .	28	.	102	.	.	<i>30—35 år</i>														
1891/00 . .	13	433·3	202	0·4	1868/70 . .	86 346	.	6 534	42·9											
1901/10 . .	6	1 000·0	338	0·7	1871/80 . .	320 234	332·7	24 299	47·2											
<i>16—17 år</i>										1881/90 . .	324 361	321·5	21 662	39·3						
1868/70 . .	42	.	66	.	.	1891/00 . .	322 362	301·9	21 776	35·9										
1871/80 . .	208	.	373	.	.	1901/10 . .	300 756	277·5	21 090	33·9										
1881/90 . .	218	.	450	.	.	<i>35—40 år</i>														
1891/00 . .	94	494·7	926	2·0	1868/70 . .	74 012	.	3 401	30·4											
1901/10 . .	64	864·9	1 614	3·2	1871/80 . .	272 287	266·3	14 006	36·7											
<i>17—18 år</i>										1881/90 . .	262 230	255·4	11 963	30·3						
1868/70 . .	224	.	230	.	.	1891/00 . .	263 575	238·2	12 882	27·8										
1871/80 . .	951	.	1 132	.	.	1901/10 . .	231 648	211·6	12 159	25·2										
1881/90 . .	999	.	1 354	.	.	<i>40—45 år</i>														
1891/00 . .	1 155	614·4	2 413	5·4	1868/70 . .	40 010	.	1 324	12·9											
1901/10 . .	1 331	787·6	4 218	8·6	1871/80 . .	152 214	155·4	5 720	16·7											
<i>18—19 år</i>										1881/90 . .	142 198	145·9	5 117	14·5						
1868/70 . .	674	.	499	.	.	1891/00 . .	135 405	132·6	5 118	13·2										
1871/80 . .	3 125	.	2 473	.	.	1901/10 . .	124 089	112·7	5 320	11·8										
1881/90 . .	3 138	.	3 149	.	.	<i>45—50 år</i>														
1891/00 . .	3 776	569·5	4 719	10·9	1868/70 . .	5 965	.	147	1·4											
1901/10 . .	4 713	651·9	7 962	16·8	1871/80 . .	22 462	24·6	588	1·8											
<i>19—20 år</i>										1881/90 . .	20 303	22·3	566	1·6						
1868/70 . .	1 723	.	1 036	.	.	1891/00 . .	16 766	18·2	512	1·4										
1871/80 . .	7 244	.	4 566	.	.	1901/10 . .	14 962	14·7	497	1·2										
1881/90 . .	7 327	.	5 587	.	.	<i>Över 50 år</i>														
1891/00 . .	8 678	552·4	7 733	18·9	1868/70 . .	56	—	—	—											
1901/10 . .	10 914	590·3	11 720	26·0	1871/80 . .	271	—	17	—											
<i>Under 20 år¹⁾</i>										1881/90 . .	214	—	3	—						
1868/70 . .	2 665	.	1 847	3·3	1891/00 . .	135	—	9	—											
1871/80 . .	11 550	522·6	8 654	4·1	1901/10 . .	70	—	1	—											
1881/90 . .	11 710	508·5	10 665	5·1	<i>Samtliga åldrar</i>															
1891/00 . .	13 716	561·2	16 028	7·2	1868/70 . .	321 982	.	36 953	²⁾ 35·4											
1901/10 . .	17 028	619·7	25 916	10·7	1871/80 . .	1 217 326	²⁾ 300·9	142 422	²⁾ 39·6											
<i>20—25 år</i>										1881/90 . .	1 234 064	²⁾ 291·8	142 103	²⁾ 36·8						
1868/70 . .	35 245	.	11 998	28·5	1891/00 . .	1 205 672	²⁾ 276·1	148 553	²⁾ 37·8											
1871/80 . .	146 225	474·1	47 349	31·4	1901/10 . .	1 204 775	²⁾ 258·6	177 469	²⁾ 41·2											

1) De relativa talen avse åldersgruppen 15—20 år. — 2) På 1 000 gifta kvinnor i åldern 15—45 år. —
3) På 1 000 ej gifta kvinnor i åldern 20—45 år.

Tab. 8. Åldersfördelning för barnaföderskor med oäkta barn, å landsbygd och i städer samt i hela riket, årtiondet 1901—1910.

1	2	3	4	5	6	7
Åldersår	Landsbygd		Städer		Hela riket	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
12—13	1	—	—	—	1	—
13—14	5	—	3	—	8	—
14—15	40	0·04	15	0·02	55	0·03
15—16	249	0·23	89	0·13	338	0·19
16—17	1 220	1·10	394	0·59	1 614	0·91
17—18	2 997	2·72	1 221	1·82	4 218	2·38
18—19	5 509	4·99	2 453	3·65	7 962	4·49
19—20	7 843	7·11	3 877	5·78	11 720	6·60
20—21	9 297	8·42	4 880	7·27	14 177	7·99
21—22	9 756	8·84	5 621	8·37	15 377	8·67
22—23	9 386	8·50	5 697	8·49	15 083	8·50
23—24	8 374	7·59	5 464	8·14	13 838	7·80
24—25	7 385	6·69	4 939	7·36	12 324	6·94
25—26	6 305	5·71	4 475	6·67	10 780	6·07
26—27	5 549	5·03	3 852	5·74	9 401	5·30
27—28	4 788	4·34	3 371	5·02	8 159	4·60
28—29	4 226	3·83	2 997	4·47	7 223	4·07
29—30	3 514	3·18	2 610	3·89	6 124	3·45
30—31	3 078	2·79	2 315	3·45	5 393	3·04
31—32	2 804	2·54	1 915	2·85	4 719	2·66
32—33	2 434	2·21	1 653	2·46	4 087	2·30
33—34	2 141	1·94	1 474	2·20	3 615	2·04
34—35	1 984	1·80	1 292	1·92	3 276	1·85
35—36	1 795	1·63	1 122	1·67	2 917	1·64
36—37	1 659	1·50	1 074	1·60	2 733	1·54
37—38	1 553	1·41	952	1·42	2 505	1·41
38—39	1 350	1·22	803	1·20	2 153	1·21
39—40	1 203	1·09	648	0·97	1 851	1·04
40—41	1 048	0·95	600	0·89	1 648	0·93
41—42	875	0·79	438	0·65	1 313	0·74
42—43	704	0·64	333	0·50	1 037	0·58
43—44	575	0·52	266	0·40	841	0·47
44—45	349	0·32	132	0·20	481	0·27
45—46	190	0·17	86	0·13	276	0·16
46—47	99	0·09	35	0·05	134	0·08
47—48	41	0·04	11	0·02	52	0·03
48—49	19	0·02	6	0·01	25	0·01
49—50	7	0·01	3	—	10	0·01
Över 50	1	—	—	—	1	—
Summa	110 353	100·00	67 116	100·00	177 469	100·00

Tab. 9. Med barn utom äktenskapet nedkomna barnaföderskor, undantagandes de trolovade, fördelade efter yrke och civilstånd, åren 1908—1911.

1	2	3	4	5
Yrkesbeteckning	Ogifta	Änkor och fränskilda	Gifta	Summa
Hemmansägare . . . . . {Lb.	26	10	2	38
. . . . . {St.	—	—	—	—
Hemmadöttrar hos jordbrukare . . . . . {Lb.	9 914	6	4	9 924
. . . . . {St.	51	—	—	51
Arbetaredöttrar . . . . . {Lb.	3 551	—	1	3 552
. . . . . {St.	536	—	—	536
Övriga hemmadöttrar . . . . . {Lb.	854	1	—	855
. . . . . {St.	809	—	—	809
Husägare . . . . . {Lb.	35	7	—	42
. . . . . {St.	2	1	—	3
Handelsidkerskor . . . . . {Lb.	13	6	—	19
. . . . . {St.	96	3	—	99
Butiksbiträden . . . . . {Lb.	46	—	—	46
. . . . . {St.	503	—	—	503
Sömmerskor . . . . . {Lb.	529	8	2	539
. . . . . {St.	1 383	6	2	1 391
Tvätterskor . . . . . {Lb.	135	6	1	142
. . . . . {St.	467	7	2	476
Mejerskor . . . . . {Lb.	77	2	—	79
. . . . . {St.	25	—	—	25
Uppasserskor (å värdshus o. d.) . . . . . {Lb.	50	1	—	51
. . . . . {St.	605	4	1	610
Tjänarinnor . . . . . {Lb.	13 257	148	41	13 446
. . . . . {St.	8 370	37	15	8 422
Fabriksarbeterskor . . . . . {Lb.	975	11	7	993
. . . . . {St.	3 315	18	8	3 341
Arbeterskor av obestämt slag . . . . . {Lb.	2 598	69	23	2 690
. . . . . {St.	1 078	16	5	1 099
Lärarinnor . . . . . {Lb.	41	—	1	42
. . . . . {St.	8	—	—	8
Övriga uppgivna yrken . . . . . {Lb.	411	162	157	730
. . . . . {St.	577	37	44	658
F. d. yrkesutöverskor . . . . . {Lb.	1 030	5	—	1 035
. . . . . {St.	246	1	1	248
Fattighjon . . . . . {Lb.	196	38	7	241
. . . . . {St.	45	2	1	48
Utan uppgivet yrke, men namngivna . . . {Lb.	5 226	1 027	413	6 666
. . . . . {St.	5 763	840	270	6 873
Okända mödrar . . . . . {Lb.	912	1	1	914
. . . . . {St.	2 934	2	—	2 936
Samtliga yrken . . . . . {Lb.	39 876	1 508	660	42 044
. . . . . {St.	26 813	974	349	28 136
	66 689	2 482	1 009	70 180

Tab. 10. Ogifta barnaföderskor, fördelade efter yrke och ålder, åren 1908—1911.¹⁾

1	2	3	4	5	6	7	8	
Yrkesbeteckning	Under 20 år	20—25 år	25—30 år	30—35 år	35—40 år	Över 40 år	Summa	
Hemmansägare	{Lb. 1	5	3	7	5	5	28	
	{St. —	—	—	—	—	—	—	
Hemmadöttrar hos jordbrukare	{Lb. 2 239	4 677	1 922	728	274	74	9 914	
	{St. 13	24	14	—	—	—	51	
Arbetaredöttrar	{Lb. 1 065	1 698	541	178	52	17	3 551	
	{St. 185	245	77	22	7	—	536	
Övriga hemmadöttrar	{Lb. 222	395	161	54	18	4	854	
	{St. 268	378	109	43	11	—	809	
Husägare	{Lb. —	2	6	12	8	7	35	
	{St. —	—	—	1	1	—	2	
Handelsidkerskor	{Lb. —	1	5	4	3	—	13	
	{St. 3	17	25	29	15	7	96	
Butiksbiträden	{Lb. 7	22	12	3	2	—	46	
	{St. 69	262	108	49	12	3	503	
Sömmerskor	{Lb. 41	182	138	84	61	23	529	
	{St. 107	515	420	201	90	50	1 383	
Tvätterskor	{Lb. 2	32	43	31	20	7	135	
	{St. 18	126	157	88	61	17	467	
Mejerskor	{Lb. 1	31	25	16	3	1	77	
	{St. 2	6	11	5	1	—	25	
Uppasserskor (å värdshus o. d.)	{Lb. 2	23	13	6	6	—	50	
	{St. 49	242	176	88	38	12	605	
Tjänarinnor	{Lb. 2 102	5 545	2 918	1 528	809	355	13 257	
	{St. 844	3 694	2 296	1 021	394	121	8 370	
Fabriksarbeterskor	{Lb. 180	425	206	106	44	14	975	
	{St. 632	1 482	685	315	162	39	3 315	
Arbeterskor av obestämt slag	{Lb. 276	921	667	378	241	115	2 598	
	{St. 138	464	254	134	55	33	1 078	
Lärarinnor	{Lb. —	15	18	3	2	3	41	
	{St. —	6	—	2	—	—	8	
Övriga uppgivna yrken	{Lb. 28	127	106	82	40	28	411	
	{St. 51	239	137	94	42	14	577	
F. d. yrkesutöverskor	{Lb. 136	402	252	149	58	33	1 030	
	{St. 25	90	62	38	24	7	246	
Fattighjon	{Lb. 8	26	39	53	53	17	196	
	{St. 2	11	12	6	10	4	45	
Utan uppgivet yrke, men namngivna	{Lb. 1 073	2 143	1 069	534	288	119	5 226	
	{St. 1 044	2 506	1 306	589	243	75	5 763	
Okända mödrar	{Lb. 98	359	271	126	49	9	912	
	{St. 271	1 117	860	437	186	63	2 934	
Samtliga yrken	{Lb. 7 481	17 031	8 415	4 082	2 036	831	39 876	
	{St. 3 721	11 424	6 709	3 162	1 352	445	26 813	
	{S:a	11 202	28 455	15 124	7 244	3 388	1 276	66 689

¹⁾ Trolovade, gifta, änkor och fränskilda ej medräknade.

Tab. 11. Döda i de första levnadsåren efter familjeställning, femårsvis, åren 1801—1910.

År	Hela antalet			Inom äktenskapet födda			Utom äktenskapet födda		
	Man-kön	Kvinn-kön	Summa	Man-kön	Kvinn-kön	Summa	Man-kön	Kvinn-kön	Summa
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Döda i åldern 0—1 år									
1801/05	37 866	31 584	69 450	32 936	26 738	59 674	4 930	4 846	9 776
1806/10	42 213	35 520	77 733	36 949	30 645	67 594	5 264	4 875	10 139
1811/15	41 727	34 792	76 519	36 449	29 991	66 440	5 278	4 801	10 079
1816/20	41 044	33 769	74 813	35 832	28 879	64 711	5 212	4 890	10 102
1821/25	41 578	34 437	76 015	36 910	30 323	67 233	4 668	4 114	8 782
1826/30	45 625	37 813	83 438	41 417	34 040	75 457	4 208	3 773	7 981
1831/35	43 730	36 042	79 772	39 194	32 163	71 357	4 536	3 879	8 415
1836/40	42 962	35 484	78 446	38 181	31 229	69 410	4 781	4 255	9 036
1841/45	42 720	34 812	77 532	37 144	29 847	66 991	5 576	4 965	10 541
1846/50	44 113	35 845	79 958	37 958	30 476	68 434	6 155	5 369	11 524
1851/55	46 308	37 959	84 267	39 573	32 130	71 703	6 735	5 829	12 564
1856/60	49 850	40 285	90 135	43 059	34 543	77 602	6 791	5 742	12 533
1861/65	49 711	40 537	90 248	.	.	.	.	.	.
1866/70	48 169	39 583	87 752	.	.	.	.	.	.
1871/75	48 341	39 170	87 511	.	.	.	.	.	.
1876/80	47 702	38 436	86 138	.	.	.	.	.	.
1881/85	43 730	34 746	78 476	.	.	65 313	.	.	13 163
1886/90	39 870	31 758	71 628	.	.	59 550	.	.	12 078
1891/95	38 175	29 944	68 119	31 677	24 792	56 469	6 498	5 152	11 650
1896/00	38 004	29 922	67 926	30 999	24 399	55 398	7 005	5 523	12 528
1901/05	34 855	27 127	61 982	28 341	21 823	50 164	6 514	5 304	11 818
1906/10	30 312	23 393	53 705	24 017	18 494	42 511	6 295	4 899	11 194
Döda i åldern 1—3 år									
1831/35	14 174	12 966	27 140	13 330	12 068	25 398	844	898	1 742
1836/40	14 743	13 619	28 362	13 767	12 599	26 366	976	1 020	1 996
1841/45	13 163	11 519	24 682	12 169	10 594	22 763	994	925	1 919
1846/50	15 372	14 395	29 767	13 871	12 982	26 853	1 501	1 413	2 914
1851/55	17 469	15 877	33 346	15 762	14 250	30 012	1 707	1 627	3 334
1856/60	21 133	19 163	40 296	.	.	.	.	.	.
1861/65	23 069	21 325	44 394	.	.	.	.	.	.
1866/70	21 567	19 711	41 278	.	.	.	.	.	.
1871/75	16 154	14 804	30 958	.	.	.	.	.	.
1876/80	21 162	19 598	40 760	.	.	.	.	.	.
1881/85	18 758	17 242	36 000	.	.	.	.	.	.
1886/90	15 913	14 766	30 679	.	.	.	.	.	.
1891/95	14 323	13 086	27 409	.	.	.	.	.	.
1896/00	13 254	12 321	25 575	.	.	.	.	.	.
Döda i åldern 1—2 år									
1891/95	9 039	8 283	17 322	8 058	7 409	15 467	981	874	1 855
1896/00	8 878	8 147	17 025	7 812	7 218	15 030	1 066	929	1 995
1901/05	8 055	7 215	15 270	7 041	6 303	13 344	1 014	912	1 926
1906/10	6 344	5 714	12 058	5 395	4 909	10 304	949	805	1 754

Tab. 12. Levande födda, dödfödda samt döda under första och andra levnadsåret, årtiondet 1901—1910, hela riket.

1	2		3		4		5		6		7	
	Barn inom äkten- skapet		Barn utom äkten- skapet		Barn utom äkten- skapet		Samtliga barn					
	Absoluta tal	På 1 000 inom äkten- skapet levande födda	Absoluta tal	På 1 000 utom äkten- skapet levande födda	Absoluta tal	På 1 000 levande födda	Absoluta tal	På 1 000 levande födda				
Levande födda	1 194 369	1 000	174 039	1 000	1 368 408	1 000						
Dödfödda	28 851	24·16	5 934	34·10	34 785	25·42						
Döda i åldern 0—1 dag . .	6 682	5·60	1 841	10·58	8 523	6·23						
„ „ 1—2 dagar	3 417	2·86	855	4·91	4 272	3·12						
„ „ 2—3 „	2 456	2·06	555	3·19	3 011	2·20						
„ „ 3—4 „	1 694	1·42	400	2·30	2 094	1·53						
„ „ 4—5 „	1 096	0·92	236	1·36	1 332	0·97						
„ „ 5—6 „	987	0·83	203	1·17	1 190	0·87						
„ „ 6—7 „	1 067	0·89	234	1·34	1 301	0·95						
„ „ 7—8 „	1 004	0·84	210	1·21	1 214	0·89						
„ „ 8—9 „	840	0·70	211	1·21	1 051	0·77						
„ „ 9—10 „	800	0·67	168	0·97	968	0·71						
„ „ 10—11 „	849	0·71	187	1·07	1 036	0·76						
„ „ 11—12 „	864	0·72	177	1·02	1 041	0·76						
„ „ 12—13 „	873	0·73	183	1·05	1 056	0·77						
„ „ 13—14 „	790	0·66	204	1·17	994	0·73						
„ „ 14—15 „	844	0·71	211	1·21	1 055	0·77						
„ „ 15—16 „	768	0·64	183	1·05	951	0·69						
„ „ 0—1/2 mån.	25 031	20·96	6 058	34·81	31 089	22·72						
„ „ 1/2—1 „	7 439	6·23	2 076	11·93	9 515	6·95						
„ „ 0—1 „	32 470	27·19	8 134	46·74	40 604	29·67						
„ „ 1—2 „	10 228	8·56	2 950	16·95	13 178	9·63						
„ „ 2—3 „	7 812	6·54	2 258	12·97	10 070	7·36						
„ „ 3—4 „	6 469	5·42	1 832	10·53	8 301	6·07						
„ „ 4—5 „	5 597	4·68	1 487	8·54	7 084	5·18						
„ „ 5—6 „	4 931	4·13	1 217	6·99	6 148	4·49						
„ „ 6—7 „	4 674	3·91	1 105	6·35	5 779	4·22						
„ „ 7—8 „	4 535	3·80	981	5·64	5 516	4·03						
„ „ 8—9 „	4 353	3·64	927	5·32	5 280	3·86						
„ „ 9—10 „	4 110	3·44	824	4·74	4 934	3·60						
„ „ 10—11 „	3 833	3·21	691	3·97	4 524	3·31						
„ „ 11—12 „	3 663	3·07	606	3·48	4 269	3·12						
„ „ 0—3 „	50 510	42·29	13 342	76·66	63 852	46·66						
„ „ 3—6 „	16 997	14·23	4 536	26·06	21 533	15·74						
„ „ 6—9 „	13 562	11·35	3 013	17·31	16 575	12·11						
„ „ 9—12 „	11 606	9·72	2 121	12·19	13 727	10·03						
„ „ 12—15 „	8 750	7·33	1 527	8·77	10 277	7·51						
„ „ 15—18 „	6 165	5·16	1 002	5·76	7 167	5·24						
„ „ 18—21 „	4 762	3·99	654	3·76	5 416	3·96						
„ „ 21—24 „	3 971	3·32	497	2·86	4 468	3·26						
„ „ 0—1 år	92 675	77·59	23 012	132·22	115 687	84·54						
„ „ 1—2 „	23 648	19·80	3 680	21·15	27 328	19·97						
„ „ 0—2 „	116 323	97·39	26 692	153·37	143 015	104·51						

Tab. 13. Dödligheten i första och andra levnadsåret,

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10									
										Levande födda barn inom äkten.								
										Län (Lb. = landsbygd, St. = städer)	Antal födda	Därav döda i åldern						
0—1 mån.	1—3 mån.	3—6 mån.	6—9 mån.	9—12 mån.	0—1 år	1—1½ år	1½—2 år											
1	Stockholms stad	51 668	1 479	826	835	757	671	4 568	931	490								
2	Stockholms län	40 785	1 056	701	717	527	461	3 462	592	314								
3		3 923	124	48	57	53	44	326	43	34								
4	Uppsala län	21 146	528	310	354	254	200	1 646	252	154								
5		4 835	142	79	97	68	62	448	73	37								
6	Södermanlands län	30 369	724	408	356	301	224	2 013	308	198								
7		6 932	178	93	83	81	60	495	120	45								
8	Östergötlands län	48 028	1 097	596	548	400	333	2 974	456	242								
9	{Lb.	8 542	269	126	160	96	113	764	142	78								
10	{Norrköping	4 577	114	59	65	44	31	313	58	34								
11	{Övriga St.	40 779	976	434	383	329	302	2 424	372	230								
12	Jönköpings län	6 776	190	87	98	81	76	532	109	54								
13		33 857	920	460	361	321	282	2 344	340	214								
14	Kronobergs län	1 491	35	20	18	21	9	103	16	8								
15	Kalmar län	41 735	1 143	628	506	381	340	2 998	420	281								
16		7 863	208	102	111	92	83	596	93	56								
17	Gottlands län	8 144	216	135	104	60	64	579	69	36								
18		1 904	67	42	37	17	15	178	22	15								
19	Blekinge län	26 518	826	540	471	390	289	2 516	391	273								
20		8 773	265	174	149	152	123	863	135	64								
21	Kristianstads län	44 165	1 209	725	600	478	390	3 402	513	329								
22		3 282	104	71	54	40	27	296	48	28								
23	Malmöhus län	63 446	1 961	1 038	868	633	581	5 081	773	426								
24	{Lb.	17 732	556	348	353	275	212	1 744	289	183								
25	{Malmö	17 633	507	300	256	205	203	1 471	230	166								
26	{Övriga St.	25 759	728	375	349	262	266	1 980	336	177								
27	Hallands län	7 667	219	112	108	81	88	608	101	58								
28	Göteborgs o. Bohus	45 727	1 114	654	610	540	479	3 397	590	399								
29	{Lb.	34 183	815	520	553	525	474	2 887	602	331								
30	{Göteborg	4 829	129	50	55	56	51	341	69	38								
31	{Övriga St.	51 097	1 257	652	573	458	441	3 381	562	328								
32	Älvsborgs län	8 720	245	107	105	95	90	642	144	87								
33	Skaraborgs län	41 666	1 025	531	408	347	298	2 609	440	200								
34		5 844	128	73	77	60	48	386	65	40								
35	Värmlands län	47 303	1 072	522	487	425	344	2 850	468	265								
36		5 883	140	60	74	63	44	381	62	31								
37	Örebro län	35 715	782	414	365	295	260	2 116	354	218								
38		6 869	163	100	76	75	72	486	76	50								
39	Västmanlands län	26 024	557	346	320	265	249	1 737	281	182								
40		6 863	147	107	97	73	61	485	88	54								
41	Kopparbergs län	50 177	1 326	630	655	551	472	3 634	608	387								
42		2 928	62	37	37	39	37	212	31	20								
43	Gävleborgs län	46 924	1 385	741	743	547	438	3 854	595	354								
44	{Lb.	6 966	180	98	143	107	98	626	104	55								
45	{Gävle	3 446	96	45	57	59	42	299	36	21								
46	{Övriga St.	55 976	1 733	1 200	1 270	888	608	5 699	716	394								
47	Västernorrlands län	5 604	137	87	121	106	71	522	79	45								
48	Jämtlands län	24 356	626	312	315	234	223	1 710	299	168								
49		1 478	45	28	25	17	12	127	19	8								
50	Västerbottens län	44 514	1 584	766	686	489	414	3 939	524	335								
51		1 414	38	19	23	18	12	110	10	8								
52	Norrbottnens län	47 699	1 726	1 049	942	753	661	5 131	808	452								
53		3 835	117	55	82	78	58	390	53	30								
54	Hela riket	941 009	25 571	14 167	12 991	10 128	8 619	71 476	11 067	6 565								
55		252 460	6 899	3 873	4 006	3 434	2 987	21 199	3 848	2 168								
56	Summa	1 194 369	32 470	18 040	16 997	13 562	11 606	92 675	14 915	8 733								

årtiondet 1901—1910 länsvis, landsbygd och städer.

skapet		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
		Levande födda barn utom äktenskapet												
		D ä r a v d ö d a i å l d e r n												
1—2 år	0—2 år	Antal födda	0—1	1—3	3—6	6—9	9—12	0—1	1—1 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂ —2	1—2	0—2		
år	år		mån.	mån.	mån.	mån.	mån.	år	år	år	år	år	år	år
1421	5 989	26 175	1 505	1 131	1 068	645	411	4 760	470	170	640	5 400	1	
906	4 368	6 036	278	245	227	146	128	1 024	139	71	210	1 234	2	
77	403	842	36	38	26	24	8	132	11	2	13	145	3	
406	2 052	2 917	114	79	68	56	31	348	42	13	55	403	4	
110	558	1 159	53	39	40	23	15	170	21	10	31	201	5	
506	2 519	3 580	145	86	80	50	39	400	42	13	55	455	6	
165	660	1 344	69	31	40	26	23	189	27	10	37	226	7	
698	3 672	5 846	222	126	101	68	43	560	65	35	100	660	8	
220	984	2 526	116	110	93	70	35	424	40	18	58	482	9	
92	405	844	41	22	21	11	8	103	12	3	15	118	10	
602	3 026	2 503	97	41	40	20	19	217	27	7	34	251	11	
163	695	900	44	25	16	17	20	122	8	4	12	134	12	
534	2 898	2 242	112	48	28	22	16	226	25	15	40	266	13	
24	127	239	11	16	2	5	1	35	4	3	7	42	14	
701	3 699	3 648	162	78	59	42	59	400	43	25	68	468	15	
149	745	890	50	18	23	11	10	112	12	6	18	130	16	
105	684	1 097	48	24	21	10	8	111	8	10	18	129	17	
37	215	330	14	14	7	4	7	46	3	1	4	50	18	
664	3 180	3 247	143	84	74	56	45	402	66	24	90	492	19	
199	1 062	1 039	58	34	32	19	16	159	8	7	15	174	20	
842	4 244	5 452	217	130	90	67	36	540	68	42	110	650	21	
76	372	732	41	24	20	11	7	103	9	5	14	117	22	
1 199	6 280	7 907	353	211	183	122	78	947	104	39	143	1 090	23	
472	2 216	4 906	267	277	212	135	78	969	120	41	161	1 130	24	
396	1 867	3 327	175	151	122	67	62	577	57	35	92	669	25	
513	2 493	2 049	103	44	51	30	22	250	21	12	33	283	26	
159	767	895	40	27	19	12	10	108	18	4	22	130	27	
989	4 386	4 128	221	128	112	102	86	649	80	38	118	767	28	
933	3 820	7 729	365	375	253	192	158	1 343	206	79	285	1 628	29	
107	448	542	24	14	9	2	4	53	7	—	7	60	30	
890	4 271	3 582	207	74	67	52	43	443	37	30	67	510	31	
231	873	1 400	69	52	44	15	17	197	22	6	28	225	32	
649	3 258	3 708	150	69	48	48	19	334	39	26	65	399	33	
105	491	723	32	20	17	13	13	95	15	2	17	112	34	
733	3 583	6 379	234	98	96	56	43	527	57	25	82	609	35	
93	474	1 155	52	22	26	15	11	126	17	10	27	153	36	
572	2 688	5 062	211	87	88	49	50	485	53	23	76	561	37	
126	612	1 370	73	40	31	22	14	180	11	3	14	194	38	
463	2 200	3 782	136	82	68	64	34	384	30	26	56	440	39	
142	627	1 257	61	37	31	29	17	175	15	7	22	197	40	
995	4 629	6 450	262	110	118	81	52	623	73	33	106	729	41	
51	263	592	33	18	16	5	12	84	10	7	17	101	42	
949	4 803	9 578	418	215	170	119	74	996	105	52	157	1 153	43	
159	785	1 501	85	48	51	38	18	240	28	8	36	276	44	
57	356	773	32	15	20	15	9	91	11	2	13	104	45	
1 110	6 809	8 520	357	220	231	131	75	1 014	79	46	125	1 139	46	
124	646	1 452	56	58	39	27	24	204	21	15	36	240	47	
467	2 177	4 781	194	84	70	40	34	422	42	32	74	496	48	
27	154	344	13	11	15	3	4	46	3	2	5	51	49	
859	4 798	2 468	125	68	49	39	22	303	31	16	47	350	50	
18	128	149	8	3	10	7	—	28	1	2	3	31	51	
1 200	6 391	3 453	171	97	84	65	45	462	60	32	92	554	52	
83	473	489	31	10	10	15	8	74	6	4	10	84	53	
17 632	89 108	108 415	4 680	2 528	2 223	1 535	1 101	12 067	1 336	685	2 021	14 088	54	
6 016	27 215	65 624	3 454	2 680	2 313	1 478	1 020	10 945	1 193	466	1 659	12 604	55	
23 648	116 323	174 039	8 134	5 208	4 536	3 013	2 121	23 012	2 529	1 151	3 680	26 692	56	

Tab. 14. Levande födda, dödfödda samt döda i första och andra levnads-
året, årtiondena 1891—1900 och 1901—1910, landsbygd och städer.

1	2	3	4	5	6	7	8	9								
									Inom äktenskapet födda barn				Utom äktenskapet födda barn			
									1891—1900		1901—1910		1891—1900		1901—1910	
									Abso- luta tal	På 1 000 inom äk- tenskapet lev. födda	Abso- luta tal	På 1 000 inom äk- tenskapet lev. födda	Abso- luta tal	På 1 000 utom äk- tenskapet lev. födda	Abso- luta tal	På 1 000 utom äk- tenskapet lev. födda
<i>Å landsbygden</i>																
Levande födda	975 221	1 000	941 909	1 000	95 847	1 000	108 415	1 000								
Dödfödda	24 482	25·10	22 755	24·16	3 278	34·20	3 534	32·60								
Döda i åldern 0—1 dag . . .	5 638	5·78	5 236	5·56	933	9·73	1 072	9·89								
„ „ 1—2 dagar . . .	2 673	2·74	2 551	2·71	404	4·22	471	4·34								
„ „ 2—3 „ . . .	1 935	1·98	1 839	1·95	301	3·14	298	2·75								
„ „ 3—7 „ . . .	4 577	4·69	3 810	4·04	662	6·91	604	5·57								
„ „ 0—7 „ . . .	14 823	15·19	13 436	14·26	2 300	24·00	2 445	22·55								
„ „ 7—16 „ . . .	8 374	8·59	6 194	6·58	1 323	13·80	1 035	9·55								
„ „ 16—30 „ . . .	8 131	8·34	5 941	6·31	1 325	13·82	1 200	11·07								
„ „ 0—1 mån. . . .	31 328	32·12	25 571	27·15	4 948	51·62	4 680	43·17								
„ „ 1—2 månader . . .	10 514	10·78	8 025	8·52	1 681	17·54	1 450	13·38								
„ „ 2—3 „ . . .	7 479	7·67	6 142	6·52	1 115	11·64	1 078	9·94								
„ „ 0—3 „ . . .	49 321	50·57	39 738	42·19	7 744	80·80	7 208	66·49								
„ „ 3—6 „ . . .	16 469	16·89	12 991	13·79	2 317	24·17	2 223	20·50								
„ „ 6—9 „ . . .	12 397	12·71	10 128	10·75	1 458	15·21	1 535	14·16								
„ „ 9—12 „ . . .	10 452	10·72	8 619	9·15	1 083	11·30	1 101	10·16								
„ „ 12—18 „ . . .	13 965	14·32	11 067	11·75	1 276	13·31	1 336	12·32								
„ „ 18—24 „ . . .	8 842	9·07	6 565	6·97	725	7·57	685	6·32								
„ „ 0—1 år	88 639	90·89	71 476	75·88	12 602	131·48	12 067	111·31								
„ „ 1—2 „	22 807	23·39	17 632	18·72	2 001	20·88	2 021	18·64								
„ „ 0—2 „	111 446	114·28	89 108	94·60	14 603	152·36	14 088	129·95								
<i>I städerna</i>																
Levande födda	217 998	1 000	252 460	1 000	49 660	1 000	65 624	1 000								
Dödfödda	5 762	26·43	6 096	24·15	1 871	37·68	2 400	36·57								
Döda i åldern 0—1 dag . . .	1 174	5·39	1 446	5·73	507	10·21	769	11·72								
„ „ 1—2 dagar . . .	691	3·17	866	3·43	248	4·99	384	5·85								
„ „ 2—3 „ . . .	511	2·34	617	2·44	179	3·60	257	3·91								
„ „ 3—7 „ . . .	843	3·87	1 034	4·10	334	6·73	469	7·15								
„ „ 0—7 „ . . .	3 219	14·77	3 963	15·70	1 268	25·53	1 879	28·63								
„ „ 7—16 „ . . .	1 546	7·09	1 438	5·70	656	13·21	699	10·65								
„ „ 16—30 „ . . .	1 679	7·70	1 498	5·93	937	18·87	876	13·35								
„ „ 0—1 mån. . . .	6 444	29·56	6 899	27·33	2 861	57·61	3 454	52·63								
„ „ 1—2 månader . . .	2 479	11·37	2 203	8·73	1 657	33·37	1 500	22·86								
„ „ 2—3 „ . . .	1 946	8·93	1 670	6·61	1 304	26·26	1 180	17·98								
„ „ 0—3 „ . . .	10 869	49·86	10 772	42·67	5 822	117·24	6 134	93·47								
„ „ 3—6 „ . . .	4 829	22·15	4 006	15·87	2 745	55·28	2 313	35·25								
„ „ 6—9 „ . . .	4 052	18·59	3 434	13·60	1 759	35·42	1 478	22·52								
„ „ 9—12 „ . . .	3 478	15·95	2 987	11·83	1 250	25·17	1 020	15·54								
„ „ 12—18 „ . . .	4 785	21·95	3 848	15·24	1 237	24·91	1 193	18·18								
„ „ 18—24 „ . . .	2 905	13·33	2 168	8·59	612	12·32	466	7·10								
„ „ 0—1 år	23 228	106·55	21 199	83·97	11 576	233·11	10 945	166·78								
„ „ 1—2 „	7 690	35·28	6 016	23·83	1 849	37·23	1 659	25·28								
„ „ 0—2 „	30 918	141·83	27 215	107·80	13 425	270·34	12 604	192·06								

Tab. 15. Barnaföderskor med äkta barn födda under första året av föräldrarnas äktenskap, fördelade efter tiden mellan äktenskapets ingående och nedkomsten, länsvis, år 1911.

Län (Lb. = landsbygd, St. = städer)	Antalet barnaföderskor i olika månader efter äktenskapets ingående													
	under 1	1—2	2—3	under 3	3—4	4—5	5—6	3—6	6—7	7—8	8—9	6—9	9—12	0—12
	Stockholms stad	85	135	127	347	149	109	89	347	71	53	79	203	292
Stockholms län	43	57	85	185	75	64	44	183	39	37	56	132	209	709
Uppsala län	22	28	43	93	48	31	16	95	12	10	27	49	81	318
Södermanlands län	14	46	39	99	43	51	32	126	22	14	25	61	109	395
Östergötlands län	52	54	86	192	86	66	60	212	17	20	39	76	161	641
Jönköpings län	20	23	28	71	22	19	16	57	12	12	14	38	83	249
Kronobergs län	26	45	76	147	47	34	34	115	24	22	39	85	178	525
Kalmar län	11	22	14	47	20	9	8	37	4	7	15	26	44	154
Gottlands län	15	43	44	102	49	33	24	106	25	33	28	86	133	427
Blekinge län	1	3	2	6	3	1	2	6	2	—	3	5	6	23
Kristianstads län	30	40	53	123	66	54	32	152	28	25	45	98	168	541
Malmöhus län	11	12	16	39	10	11	11	32	10	6	10	26	41	138
Hallands län	15	20	24	59	18	17	8	43	4	6	7	17	40	159
Göteborgs och Bohus län	1	5	4	10	2	4	2	8	1	1	3	5	10	33
Älvsborgs län	17	32	34	83	37	29	28	94	28	21	25	74	75	326
Kristianstads län	19	15	13	47	20	17	11	48	10	13	17	40	48	183
Malmöhus län	52	75	85	212	93	61	52	206	30	37	60	127	201	746
Hallands län	3	11	7	21	2	4	5	11	—	1	2	3	23	58
Göteborgs och Bohus län	55	101	93	249	92	84	70	246	47	52	67	166	266	927
Älvsborgs län	32	68	70	170	75	71	51	197	49	25	57	131	191	689
Skaraborgs län	7	41	44	112	48	22	31	101	20	17	21	58	97	368
Värmlands län	27	9	18	34	8	11	7	26	2	8	9	19	32	111
Örebro län	44	58	63	165	80	58	50	188	43	27	44	114	151	618
Västmanlands län	40	91	85	216	87	75	44	206	46	24	51	121	198	741
Kopparbergs län	53	65	82	200	91	55	38	184	30	26	47	103	213	700
Gävleborgs län	19	17	21	57	18	13	12	43	8	9	12	29	57	186
Västernorrlands län	36	57	76	169	71	44	41	156	30	21	41	92	159	576
Jämtlands län	16	17	17	50	15	13	13	41	11	4	7	22	37	150
Västerbottens län	42	63	83	188	85	64	46	195	31	21	33	85	130	598
Norrbottnens län	8	12	12	32	17	15	8	40	4	7	6	17	36	125
Örebro län	30	59	54	143	71	49	37	157	31	18	32	81	128	509
Västmanlands län	11	12	14	37	26	16	10	52	9	9	7	25	42	156
Kopparbergs län	16	50	36	102	51	41	34	126	27	15	18	60	87	375
Gävleborgs län	5	11	16	32	8	17	5	30	6	5	14	25	36	123
Västernorrlands län	44	73	98	215	103	82	72	257	50	32	37	119	130	721
Jämtlands län	1	6	3	10	3	7	5	15	—	3	2	5	14	44
Västerbottens län	37	64	87	188	93	62	50	205	49	28	45	122	127	642
Norrbottnens län	12	24	18	54	12	23	12	47	6	9	9	24	44	169
Jämtlands län	35	66	103	204	92	87	75	254	59	32	49	140	171	769
Västerbottens län	8	6	9	23	12	10	9	31	4	4	8	16	25	95
Norrbottnens län	19	41	56	116	60	27	38	125	23	20	24	67	88	396
Jämtlands län	1	4	2	7	3	2	—	5	2	2	1	5	9	26
Västerbottens län	13	43	50	106	43	50	43	136	37	38	59	134	169	545
Norrbottnens län	2	1	2	5	5	2	3	10	1	2	7	10	14	39
Norrbottnens län	21	36	55	112	49	47	56	152	42	36	46	124	152	540
Norrbottnens län	3	1	7	11	5	4	4	12	3	2	7	12	11	46
Summa landsbygd	758	1 257	1 549	3 564	1 591	1 212	1 011	3 814	748	608	914	2 270	3 423	13 071
Summa städer	331	525	537	1 393	555	481	350	1 386	274	221	365	860	1 379	5 018
Hela riket	1 089	1 782	2 086	4 957	2 146	1 693	1 361	5 200	1 022	829	1 279	3 130	4 802	18 089

Tab. 16. Barnaföderskor med äkta barn, fördelade efter tiden mellan äkten- skapets ingående och nedkomsten samt efter ålder, år 1911.

1 Tid mellan äktenskapets ingående och ned- komsten	2 3 4 5 6 7 8 9 10 Barnaföderskornas ålder vid nedkomsten									11 Summa
	Under	18—19	19—20	20—25	25—30	30—35	35—40	40—45	45 år	
	18 år	år	år	år	år	år	år	år	o. över	
<i>A landsbygden.</i>										
Under 1 mån.	18	38	52	383	173	60	26	7	1	758
1—2 mån.	31	58	85	638	286	109	37	11	2	1 257
2—3 "	18	60	115	756	414	132	41	13	—	1 549
Under 3 mån.	67	156	252	1 777	873	301	104	31	3	3 564
3—4 mån.	13	51	112	759	446	137	52	21	—	1 591
4—5 "	7	44	72	566	330	135	45	13	—	1 212
5—6 "	3	18	51	448	328	115	43	4	1	1 011
3—6 mån.	23	113	235	1 773	1 104	387	140	38	1	3 814
6—7 mån.	1	11	31	313	227	109	45	11	—	748
7—8 "	2	12	21	265	195	85	25	3	—	608
8—9 "	1	6	26	364	328	137	46	6	—	914
6—9 mån.	4	29	78	942	750	331	116	20	—	2 270
9—10 mån.	1	8	27	528	510	242	59	19	1	1 395
10—11 "	1	8	20	415	446	207	65	3	1	1 166
11—12 "	1	8	24	297	304	160	56	11	1	862
9—12 mån.	3	24	71	1 240	1 260	609	180	33	3	3 423
Under 1 år	97	322	636	5 732	3 987	1 628	540	122	7	13 071
Över 1 år	1	45	191	8 202	19 193	21 053	17 249	8 211	1 131	75 276
Summa	98	367	827	13 934	23 180	22 681	17 789	8 333	1 138	88 347
<i>I städerna.</i>										
Under 1 mån.	1	11	27	157	94	26	12	3	—	331
1—2 mån.	8	15	29	275	142	44	9	3	—	525
2—3 "	3	13	27	275	149	47	19	4	—	537
Under 3 mån.	12	39	83	707	385	117	40	10	—	1 393
3—4 mån.	4	14	29	251	182	59	14	2	—	555
4—5 "	1	9	18	235	140	60	11	7	—	481
5—6 "	2	4	12	160	114	46	9	3	—	350
3—6 mån.	7	27	59	646	436	165	34	12	—	1 386
6—7 mån.	—	4	7	131	87	29	11	5	—	274
7—8 "	—	2	5	92	86	29	6	1	—	221
8—9 "	—	5	9	155	129	55	9	3	—	365
6—9 mån.	—	11	21	378	302	113	26	9	—	860
9—10 mån.	—	5	6	231	239	102	19	5	1	608
10—11 "	—	2	3	167	168	71	14	2	—	427
11—12 "	—	2	5	104	152	60	19	2	—	344
9—12 mån.	—	9	14	502	559	233	52	9	1	1 379
Under 1 år	19	86	177	2 233	1 682	628	152	40	1	5 018
Över 1 år	—	8	48	2 570	6 324	6 100	4 068	1 624	183	20 925
Summa	19	94	225	4 803	8 006	6 728	4 220	1 664	184	25 943
<i>I hela riket.</i>										
Under 1 mån.	19	49	79	540	267	86	38	10	1	1 089
1—2 "	39	73	114	913	428	153	46	14	2	1 782
2—3 "	21	73	142	1 031	563	179	60	17	—	2 086
Under 3 mån.	79	195	335	2 484	1 258	418	144	41	3	4 957
3—4 mån.	17	65	141	1 010	628	196	66	23	—	2 146
4—5 "	8	53	90	801	470	195	56	20	—	1 693
5—6 "	5	22	63	608	442	161	52	7	1	1 361
3—6 mån.	30	140	294	2 419	1 540	552	174	50	1	5 200
6—7 mån.	1	15	38	444	314	138	56	16	—	1 022
7—8 "	2	14	26	357	251	114	31	4	—	829
8—9 "	1	11	35	519	457	192	55	9	—	1 279
6—9 mån.	4	40	99	1 320	1 052	444	142	29	—	3 130
9—10 mån.	1	13	33	759	749	344	78	24	2	2 003
10—11 "	1	10	23	582	614	278	79	5	1	1 593
11—12 "	1	10	29	401	456	220	75	13	1	1 206
9—12 mån.	3	33	85	1 742	1 819	842	232	42	4	4 802
Under 1 år	116	408	813	7 965	5 669	2 256	692	162	8	18 089
Över 1 år	1	53	239	10 772	25 517	27 153	21 317	9 835	1 314	96 201
Summa	117	461	1 052	18 737	31 186	29 409	22 009	9 997	1 322	114 290

Diagram I

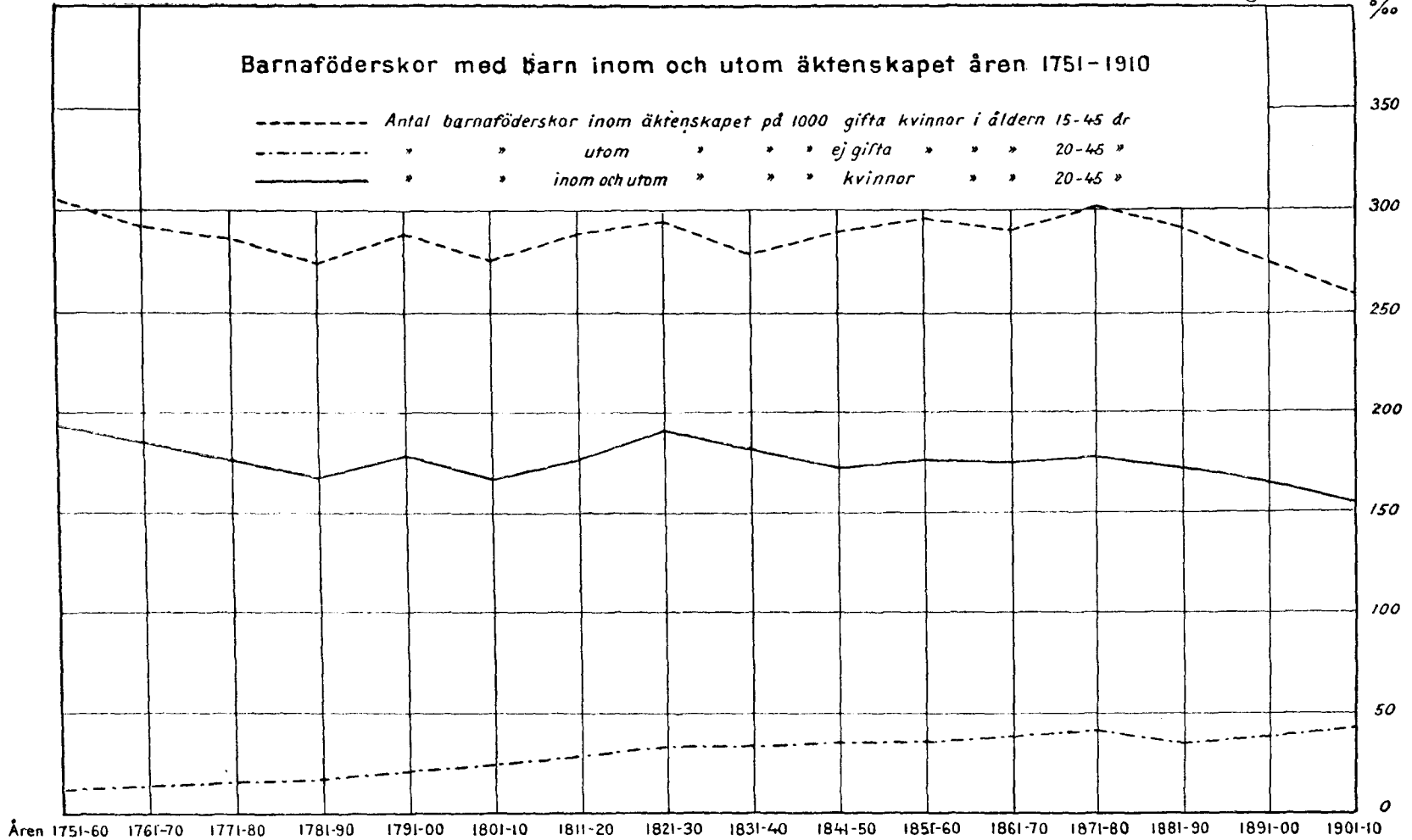

Diagram II

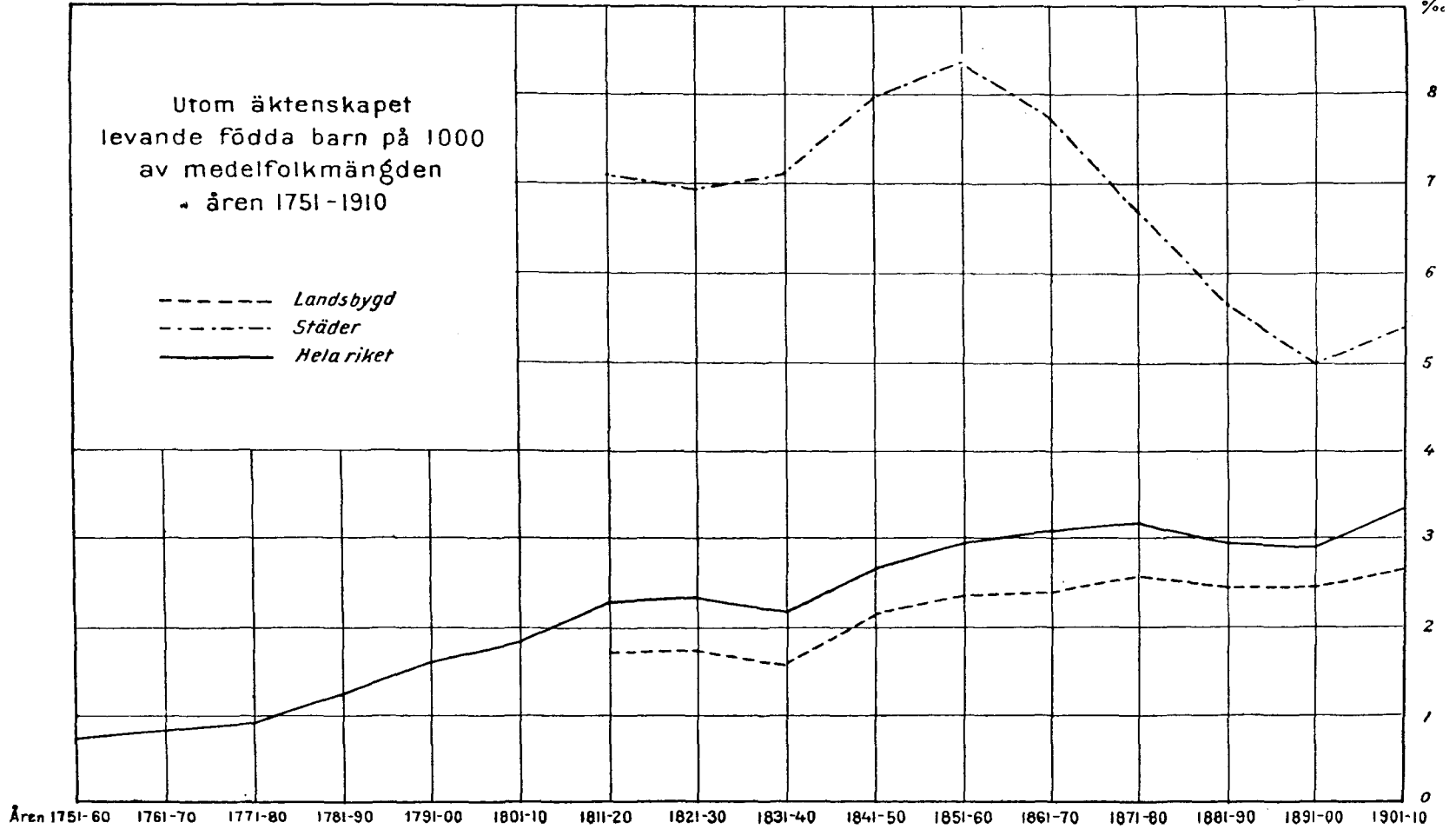
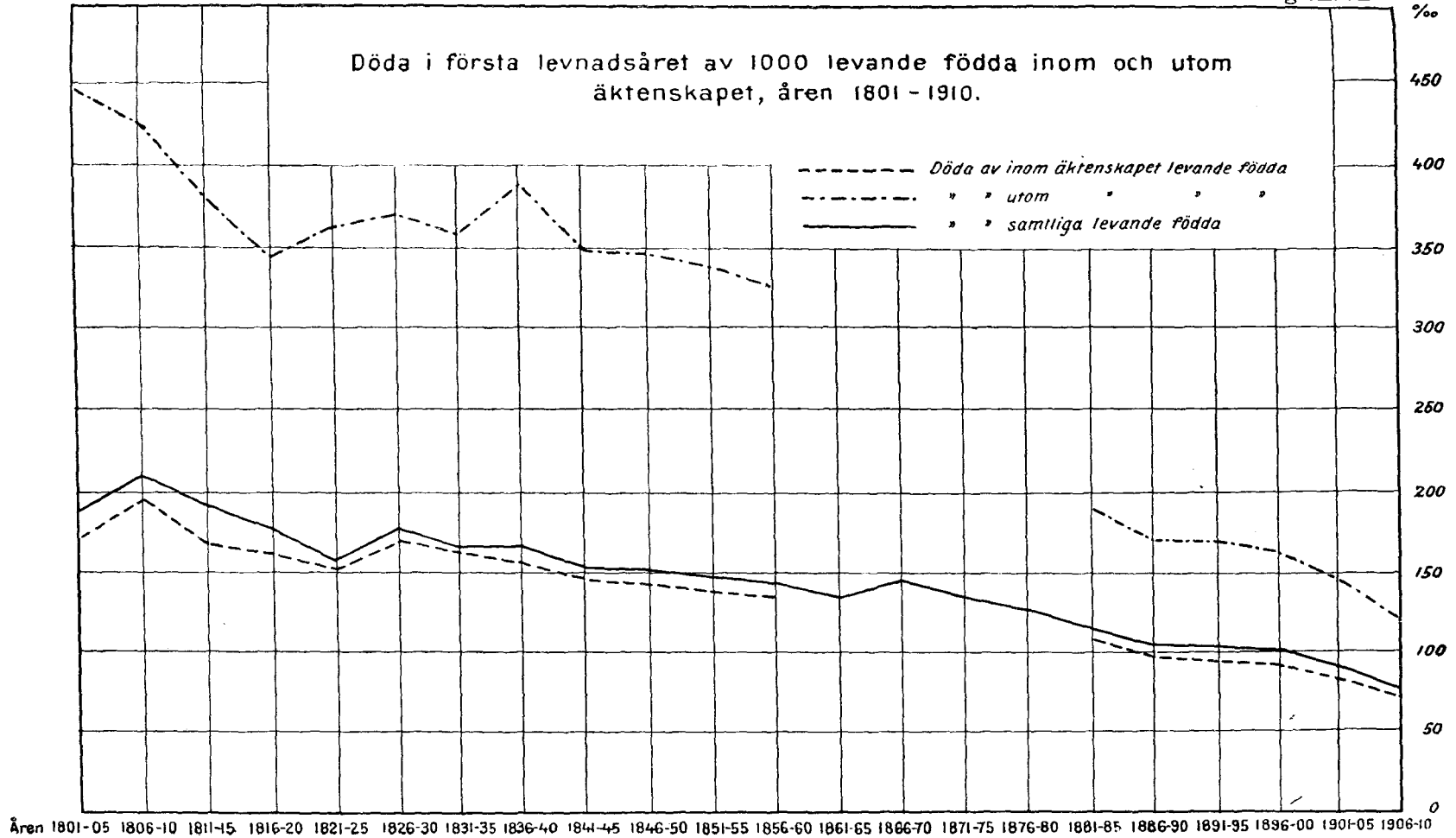

Diagram III

Döda i första levnadsåret av 1000 levande födda inom och utom äktenskapet, åren 1801-1910.

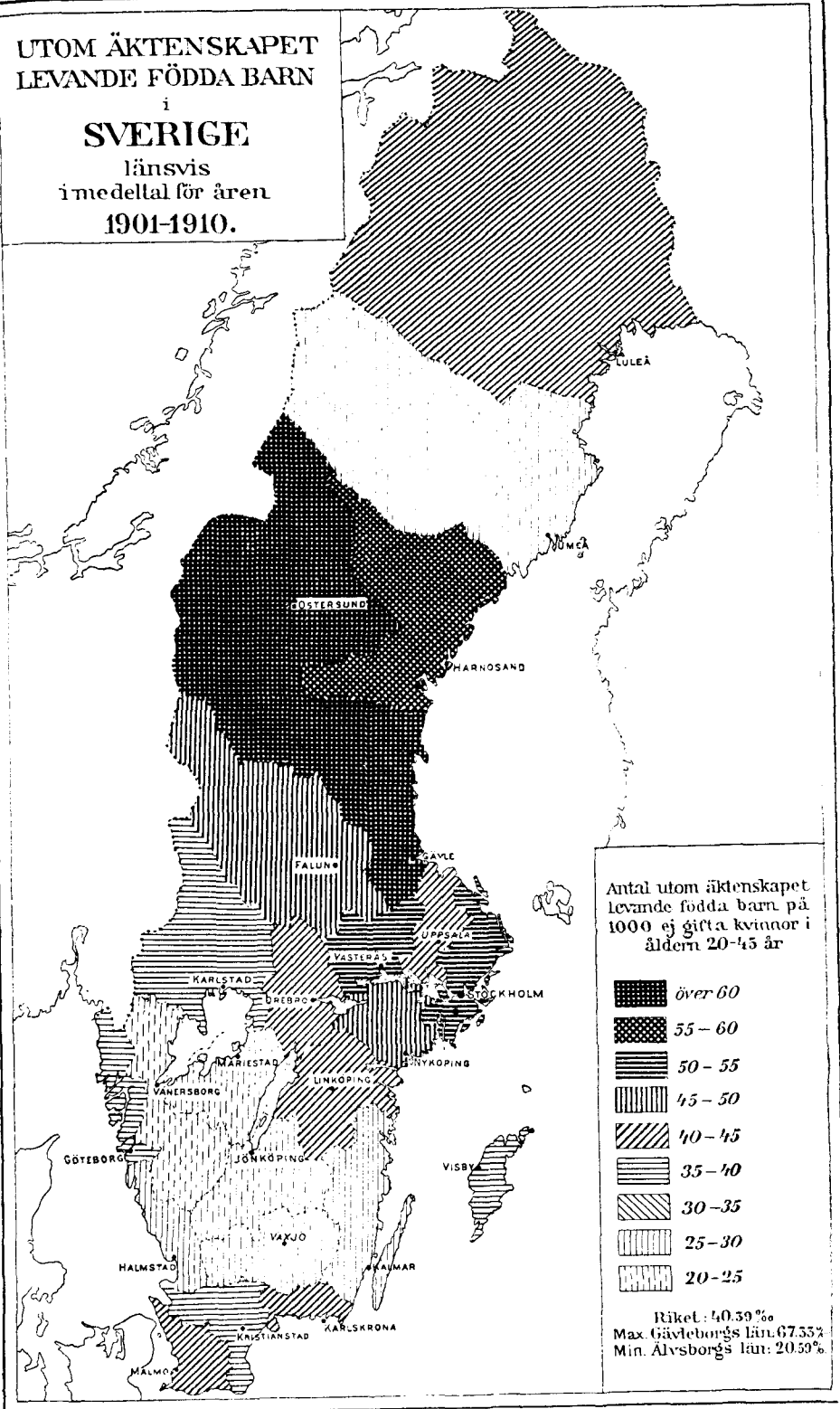

UTOM ÄKTENSKAPET
LEVANDE FÖDDA BARN

i
SVERIGE

länsvis
i medeltal för åren
1901-1910.

X) Avlönings- och pensionsstatistik, av Statistiska centralbyrån: häftena I: 1—9, utgivna åren 1881—1912.

Y) Sparbanksstatistik.

- I. Sparbanker och liknande penninginrättningar [Sparbanker och folkbanker], av Statistiska centralbyrån: åren 1893—1910.* [Årgångarna 1860—1892 offentliggjorda i Statistisk tidskrift.]
- II. Postsparbanken, av Styrelsen för postsparbanken: åren 1893—1910.* [Årgångarna 1884—1892 särskilt offentliggjorda.]

Sveriges officiella statistik.

[Är avdelning förut offentliggjord i serien Bidrag till Sveriges officiella statistik, anges inom parentes avdelningens littera i nämnda serie.]

Folkmängden och dess förändringar.

- Folkräkningen 1910, av Statistiska centralbyrån: 1 och 2. [Litt. A.]
Folkmängden inom administrativa områden, av Statistiska centralbyrån: åren 1910—1913 [Litt. A.]
Befolkningsrörelsen, av Statistiska centralbyrån: år 1911. [Litt. A.]
Ut- och invandring, av Statistiska centralbyrån: åren 1911—1913. [Litt. A.]

Hälsa- och sjukvård.

- Allmän hälsa- och sjukvård, av Medicinalstyrelsen: år 1911. [Litt. K.]
Sinnessjukvården i riket, av Medicinalstyrelsen: år 1911. [Litt. K.]
Hälsa- och sjukvård vid armén, av Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse: åren 1911 och 1912.
Hälsa- och sjukvård vid marinen, av Marinöverläkaren: åren 1911/12 och 1912/13.

Lantmäteri.

- Lantmäteri, av Lantmäteristyrelsen: åren 1911 och 1912. [Litt. O.]

Jordbruk och boskapsskötsel.

- Årsväxten, preliminär redogörelse, av Statistiska centralbyrån: åren 1911—1913. [Litt. N.]

Skogshushållning.

- Kungl. Domänstyrelsens förvaltning, av Domänstyrelsen: åren 1911 och 1912. [Litt. Q.]

Industri och bergshantering.

- Industri, av Kommerskollegium: åren 1911 och 1912. [Litt. D.]
Bergshantering, av Kommerskollegium: åren 1911 och 1912. [Litt. C.]

Handel.

- Handel, av Kommerskollegium: åren 1911 och 1912. [Litt. F.]

Sjöfart.

- Sjöfart, av Kommerskollegium: åren 1911 och 1912. [Litt. E.]

Lotsverket.

- Lotsverket, av Lotsstyrelsen: åren 1911 och 1912. [Litt. T.]

Allmänna väg- och vattenbyggnader.

- Allmänna väg- och vattenbyggnader, av Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: åren 1911 och 1912. [Litt. S.]

Järnvägar.

- Statens järnvägar, av Järnvägsstyrelsen: åren 1911 och 1912. [Litt. L.]
Allmän järnvägsstatistik, av Järnvägsstyrelsen: år 1911. [Litt. L.]

Postverket.

- Postverket, av Generalpoststyrelsen: åren 1911 och 1912. [Litt. M.]

Telefon och Telegraf.

- Telefon och telegraf, av Telegrafstyrelsen: åren 1911 och 1912. [Litt. I.]

Sparbanker.

- Postsparbanken, av Styrelsen för postsparbanken: åren 1911 och 1912. [Litt. Y: II.]
Allmän sparbanksstatistik, av Statistiska centralbyrån: åren 1911 och 1912. [Litt. Y: I.]

Försäkringsväsen.

- Riksförsäkringsanstalten, av anstalten: åren 1911 och 1912.

Socialstatistik.

- Arbetarettillgång, arbetstid och arbetslön inom Sveriges jordbruk, av Kommerskollegii avdelning för arbetsstatistik: år 1911; av Socialstyrelsen: år 1912.
Kollektivavtal i Sverige, av Socialstyrelsen: åren 1911 och 1912.
Arbetsinställelser i Sverige, av Socialstyrelsen: år 1911.
1912—1913 års allmänna bostadsräkning, av Socialstyrelsen: I: Vänersborg, II: Sundbyberg, III: Björkvik, IV: Luleå, V: Karlstad, VI: Jönköping.
Byggnadsverksamheten i rikets stadssamhällen: år 1912 jämte översikt för åren 1904—1911, av Socialstyrelsen.
Kooperativ verksamhet i Sverige, av Socialstyrelsen: åren 1908—1910.

Fängvård.

- Fängvården, av Fängvårdsstyrelsen: åren 1911 och 1912. [Litt. G.]

Undervisning.

- Folkskolorna, av Ecklesiastikdepartementet: år 1911. [Litt. P.]

Allmänna val.

Riksdagsmannavalen, av Statistiska centralbyrån: åren 1909—1911. [Litt. R.]
Landstingsmannavalen, av Statistiska centralbyrån: år 1912. [Litt. R.]

Finanser.

Accispliktiga näringar, av Kontrollstyrelsen: åren 1911/12 och 1912/13. [Litt. V.]

Statistiska meddelanden.

Ser. A. Tillfälliga statistiska undersökningar.

I: 1. Dödlighets- och livslängdstabeller för åren 1816—1910, av Statistiska centralbyrån.

I: 2. Statens utarrenderade domäner arrendeåret 1910—1911, av Statistiska centralbyrån.

I: 3. Stadsfullmäktigvalen åren 1911 och 1912 samt den kommunala rösträtten år 1912 i de städer, som icke deltaga i landsting, av Statistiska centralbyrån.

I: 4. Utom äktenskapet födda barn, av Statistiska centralbyrån: I.

Ser. C. Månadsstatistik över handeln, av Kommerskollegium: år 1913; 1914, häft. 1—6.

Ser. D. Järnvägsstatistiska meddelanden, av Järnvägsstyrelsen: åren 1912 och 1913; 1914, häft. 1—5.

Ser. E. Uppgifter om bankerna, av Bankinspektionen: åren 1912 och 1913; 1914, häft. 1—6.

Ser. F. Sociala meddelanden, av Socialstyrelsen [Kommerskollegii avdelning för arbetsstatistik]: åren 1912 och 1913; 1914, häft. 1—6.

Statistisk årsbok för Sverige, *Annuaire statistique de la Suède*, av Statistiska centralbyrån: årg. 1914.
